

SERXWEBÛN

JI SERXWEBÛN Û AZADIYÊ BI RÛMETTIR TIŞTEK NÎNE

Sal: 36 / Hejmar 430 / Cotmeh 2017

Rêber Apo öncülüğünde Ortadoğu'da yeni bir Ekim Devrimi gerçekleşiyor

Önder Apo, Ortadoğu'daki Üçüncü Dünya Savaşı ortamındaki kaosun, krizin derinliğini ve kapsamını ortaya koyarak ne kapitalist modernist güçlerin ne bölge ülkelerinin ne de fanatik, dinci, sapkın kesimlerin sorunlara çözüm bulamayacağını söyleyerek, Demokratik Konfederalizm'e dayalı Demokratik Sosyalizm çizgisinin, Demokratik Ulus'a dayalı demokratik devrimin Ortadoğu'da

alternatif olabileceğini görerek, PKK'nin, Özgürlük Hareketi'nin önüne Ekim Devrimi gibi bir devrim hedefi koymuştur. "Ama bu kendiliğinden olacak değildir. Eğer doğru değerlendirseniz, doğru öncülük yaparsanız Kürdistan'da ve Ortadoğu'da yeni bir Ekim Devrimi gerçekleşebilir; Kürdistan'da gerçekleşen devrim bütün Ortadoğu'yu sarabilir", perspektifini ortaya koymuştur.

> 5-12

Kadınların demokratik konfederal örgütlenmesi erkek egemen sisteme alternatiftir

KJK Koordinasyonu > 25-27

Önderlik gerçeği, uyma adabı ve doğru katılım II

Ali Haydar Kaytan > 21-24

Kuzey Suriye'de komün seçimleri, Reqa'nın özgürleştirilmesi ve Dêra Zor Hamlesi

Nûreddin Sofi > 13

Ekim şehitleri sosyalizmin yaşayan ruhu ve kadının direngen onurudur

PAJK Koordinasyonu

Ekim şehitleri kadın devrimi mozaigine değişik renkler kattığı gibi bunun yaratıcı gücüne farklı imzalar eklemiştir. Rêber Apo, "Kadının ulusu, sınıfı yok. Onların evrensel bir kimliği var" demişti. Bu gerçeklik kendisini Ekim şehitlerimizde de somutlaştırmıştır. Kürt'ünden Türk'üne, Arap'ından Avrupalı'sına, yoksulundan zenginine, değişik inancından birçok yörelere kadar, gençlerinden analarına kadar her alandan ve kesimden şehitleri vardır Ekim ayının.

Ronahî (Andrea Wolf), Çerkez Hêlîn, Mizgîn Türk ve Canda Türkmen arkadaşlar kadın özgürlüğünün sınır tanımayan mücadeleciler kişilikleriyle kadınla ve halklarla dayanışmanın duyarlı ruhları oldular.

> 16-20

Komplonun 20. yılında faşizmi yıkmak insanlık tarihinin en büyük devrimlerinden biri olacaktır

Duran Kalkan

20. mücadele yılında komployu tümünden yenilgiye uğratmanın, tarihin çöp sepetine atmanın imkan dahilinde olduğunu, gerçekleşecek temel bir görev olduğunu anlamalıyız. Bunun tarzını, üslubunu, temposunu yaratmalıyız. Önder Apo, bunun için gerekli cesaret ve fedakarlığın var olduğunu söyledi. Kaybettiğimiz noktanın ise yaşam olduğunu, yani ideolojik duruş olduğunu ifade etti. "Savaşta değil yaşamda kaybediyorsunuz" dedi. Cesaret ve fedakarlık azlığından değil, ideolojik duruştaki, yaşam ilke ve ölçülerindeki zayıflıklardan kaybettiğimizi söyledi. O halde cephede zafer kazanabilmek için yaşam tarzımızı zafer tarzı haline getireceğiz. Bunun gerektirdiği mücadeleyi yürüteceğiz.

> 2-4

İnsanlık ya sosyalizmle var olacak ya da kapitalizmin barbarlığında yok olup gidecektir

Rêber Apo'nun 1990'lı yıllarda sosyalizm üzerine yaptığı çözümlemelerden derlenmiştir

Kürdistan Devrimi'nin gelişimi Ortadoğu ülkelerinde de bir devrimin gelişmesi anlamına gelmektedir. Hem de bir Fransız ve Ekim devrimleri ayarında uluslararası etkisi büyük olan bir devrim. Sadece coğrafi, siyasi olarak değil, içerik olarak da reel sosyalizmi çözümlüğe götüren nedenler tarafımızdan çözümlü aşılmasıdır. Gerçekleşen sosyalizmde sosyalist kişilik ve sosyalist demokrasi yaratılamamıştır. Bundan dolayı Kürdistan Devrimi, evrensel özelliği olan bir devrim düzeyine yükseldi.

> 14-15

Komplonun 20. yılında faşizmi yıkmak insanlık tarihinin en büyük devrimlerinden biri olacaktır

----- Duran Kalkan

Bir 9 Ekim sürecinde devrimci görevlerimizi layıkıyla yerine getirmeye çalışıyoruz. Uluslararası Kompla'nın 19. yıldönümündeyiz. Komploya karşı mücadelenin 20. yılına giriyoruz. Aynı zamanda bugün 9 Ekim büyük gerilla komutanı Ernesto Che Guevara'nın 50. şahadet yıldönümü oluyor. Tüm halklara, özgürlük savaşçılarına büyük ilham vermiş, öncülük etmiş, cesaret aşlamış bu büyük gerilla komutanını; yine 19 yıldır süren komploya karşı 'Güneşimizi Karartamazsınız' şiarı ile direnerek şehit düşmüş yoldaşları ve direnerek şehit düşmüş binlerce özgürlük savaşçımızı saygı ve minnetle anıyoruz. Herkesi 9 Ekim sürecinde devrimci görevlerimizi layıkıyla yerine getirmeye çağırıyoruz.

'Komplo saldırısı' olarak tanımladığımız sürecin üzerinden 19 yıl geçti. İnsanlık tarihinin en amansız saldırılarından bir tanesiydi, en büyük takiplelerinden biri olarak yaşandı. 19 yıldır küresel iktidarcı, devletçi sistem, kapitalist modernite düzeni; kendisini devlet olarak adlandıran ve bugün küreselleşmiş olan, bütün dünyaya hükmeden devletçi sistem, Önder Apo şahsında Kürt varlığını ve özgürlüğünü yok edebilmek için amansız bir saldırı yürüttü. Şüphesiz bu saldırıyı, sisteme öncülük eden ABD, İngiltere ve İsrail gibi güçler kararlaştırıp planladılar ve yönettiler. Yine bu saldırıda iktidarcı ve devletçi güçlerin tümünü istedikleri gibi, istedikleri kadar kullandılar. Ortadoğu'da, Asya'da, Afrika'da, Avrupa'da, Amerika'da, tüm Dünya'da bunu yaptılar. İster Hafız Esad yönetimini yıkarak Önder Apo'nun Suriye'den çıkartılması kararını almaya zorlama sürecinde olsun, isterse de daha sonraki Rusya, Avrupa, Afrika süreçlerinde olsun, bu biçimde bir saldırıyı çok somut göz önünde, bir yandan en vahşi barbar saldırı yöntemlerini kullanarak, bir yandan da en alçakça pazarlık yöntemlerini kullanarak yürüttüler. Sonuçta Önder Apo'nun imhası üzerine oluşturulmuş, kurgulanmış, planlanmış olan komplo, özellikle Önder Apo'nun tutumu ve kararları, yine 'Güneşimizi Karartamazsınız' şiarı ile gelişen fedai direnişinin etkisi sonucu başarılı olamayınca 15 Şubat 1999'da Kenya'dan Önder Apo'yu kaçırarak idamın önünü açma, imhayı idam ile gerçekleştirme, onu da başaramayınca İsraili işkence sistemi içerisinde çürütme, ideolojik-politik çizgi olarak yenilgiye uğratma gibi bir saldırı zinciri geliştirdiler.

Bugün de halen bu karar ve amaç temelinde söz konusu saldırı bir biçimde devam ediyor. Bunu hepimiz çok açık bir biçimde görebiliyoruz. Özellikle de komployu kararlaştıran, planlayan ve yürüten güçler her ne kadar geçen 19 yıl içerisinde başarılı olamamış olsalar da hala amaçlarından vazgeçmiş değildir. İsraili işkence ve imha sistemini sürdürmeye çalışıyorlar. Önder Apo'yu böyle bir sistem içerisinde tutarak etkisiz kılmak için çaba harcıyorlar. Önder Apo'yu bütün süreçlerin dışına çıkarmaya çalışıyorlar. Bunu, İsraili işkence sistemini en ağır tecrit koşullarında tutma biçiminde yapıyorlar. Bunu, partimiz PKK'yı 'terör örgütü' ilan edip bütün dünyaya kabul ettirerek imha ve tasfiyesini gerçekleştirmeyi hedefleyen; ideolojik,

askeri, siyasi saldırıları sürdürme biçiminde yapıyorlar. Bunu, Kürdistan'ı savaş altında tutarak, Kürdistan'daki özgürlük güçlerini darbeyleyerek, zayıflatarak yapıyorlar. Bütün bu saldırılar, komplonun 19. yıldönümünün yaşandığı bu süreçte de devam ediyor. Bu anlamda Uluslararası Kompla halen devam ediyor, sürüyor. Komplocu güçler amaçlarını başarma çabalarını halen sürdürüyorlar. Bundan vazgeçmiş değiller ve tam anlamıyla yenilgiye uğratılmış da değiller. Baştaki kadar umutlu olmasalar da, ciddi bir zayıflamayı yaşıyor bulunsalar da, Uluslararası Kompla'nın esas amacı olan Önder Apo'yu imha, PKK'yı tasfiye ve Kürt soykırımını gerçekleştirme amacından tamamen vazgeçmiş de değiller. Kendilerine dair güven ve umudu belli düzeyde kaybetmiş olsalar da yenilmemek, ayakta kalmak, sonuç almak için çaba harcıyorlar. Fakat eskisi kadar umutlu değiller, kendilerine güvenleri yok, güçlü, birlik halinde değiller. Ciddi biçimde bir iç parçalanmayı, çelişkili ve çatışmalı bir durumu yaşar hale gelmişler. Özellikle TC devleti ve AKP hükümeti ile NATO sistemi arasındaki çelişkiler, ABD ve AB arasındaki çelişkiler bu durumu daha net ortaya koyuyor.

Komployu gerçekleştiren güçler zayıflamış ve darbe yemiş durumdadır

Bu çerçevede özellikle Türkiye, AKP-MHP faşizmi başlangıçtaki gibi komployu yürütmeye çalışsa da, 15 yıl önce kendisine verilmiş olan Uluslararası Kompla'yu başarıya götürme, yani Kürt soykırımını gerçekleştirme görevini yürütme ve başarmak için tüm gücünü seferber etse de içte parçalıdır ve zayıf düşmüştür. Kendi içinde paramparça, Ortadoğu'daki ilişkileri parçalı ve tecrit olmuş durumdadır. Özellikle de komployu yürütmek için kendisine görev veren NATO sistemi ile belli bir çelişkisi ve karşıtlığı var.

Bu noktada komployu örgütleyip, kararlaştırıp, planlayıp, yürüten güçler daha fazla karamsar ve umutsuzdurlar. Daha çok zayıflamış, darbe yemiş durumdadırlar. Özellikle Kürt varlığı ve özgürlüğü konusunda geçen süreçte komploya karşı yürütülen mücadelenin ortaya çıkardığı sonuçlar temelinde daha dalgalı, kafaları karışık, bazı yeni politik arayışlar içerisine giren bir durumu yaşıyorlar. Komployu kararlaştırıp yürüttükleri dönemdeki kadar Kürt inkarı ve imhasını esas alan, Kürt varlığına saldıran ve Kürt soykırımını yürütebilen bir durumda değiller. Bir defa bunu başaramayacaklarını gördüler. İkincisi; böyle bir durumun arzuladıkları, çıkarlarını rahatlıkla sürdürdükleri bir dünya olabileceğinden de pek emin değiller. Öyle olamayacağını gördüler. Özellikle Kürt inkarı ve imhası üzerinden Ortadoğu'da geliştirilen ulus devlet faşizminin, ulus üstü sermayenin çıkar sistemi ve daha fazla kar elde etmesi açısından da ideal ve sürdürülmesi gereken bir sistem olmadığını gördüler ve bu temelde yeni arayışlar içerisine girdiler. Son çeyrek asırdır Üçüncü Dünya Savaşı adıyla devam eden süreç aslında buradan kaynaklanıyor.

Böyle bir küresel sermaye müdahalesini, Birinci Dünya Savaşı'nın Ortadoğu'da oluşturduğu ulus devlet statüsünü değiştirme müdahalesini ifade ediyor. Bu çerçevede ulus devlet statüsü,

✓ **AKP-MHP faşizmine karşı mücadeleyi dar ve basit ele almamalıyız. Komploya karşı mücadelenin 20. yılında bu faşizmi yıkacak bir mücadele geliştirsek bu, insanlık tarihinin en büyük devrimlerinden biri olacaktır. Sadece bir siyasi-askeri gelişme değil, bir zihniyet değişimi, gelişmesi olacaktır. İktidar ve devlet sisteminin özellikle kapitalist modernite sisteminin ortaya çıkardığı bu sapkın zihniyetten insanlığın kurtulması olacaktır.** ✓

koculuğunun da önemli bir direnci var. Aslında başta bu kadar çok fazla direnebileceğini kimse tahmin etmiyordu. Çünkü; Ortadoğu gerçeğini çok fazla bilmiyorlardı. Ortadoğu'yu sadece bugünün ulus devlet sistemleri olarak değerlendirip ele alıyorlardı. Sadece kendilerinin yarattığı son 200 yılda ya da Birinci Dünya Savaşı ile birlikte ortaya çıkardıkları devletçi-iktidarcı sistemler olduğunu sanıyorlardı. Tarihinden habersizdiler. İktidarcı-devletçi sistemin Ortadoğu'daki tarihsel dayanaklarını ve gücünü yeterince bilmiyorlardı. Dolayısıyla biz turettik, kolayca yok ederiz, sandılar. Şimdi bu çeyrek asırlık süreçte işin öyle olmadığı açığa çıktı. Ortadoğu'nun, Amerika veya Avrupa'nın öyle istediği gibi evirip çeviremeyeceği bir alan olduğunu gördüler. Bu anlamda da daha karmaşık, çelişkili bir durum şimdi açığa çıktı. Bundan dolayı da başlangıçtaki gibi bu ulus devlet sistemine destek veren bir durumda değiller. Kendi çıkarları, azami kar yasasının önünde engel olduğunu gördüler. Bir tür değiştirme ve aşma çabası içerisindedir. Fakat bunu yapmak isteyince de bu sefer Kürt varlığı ve özgürlüğü gündeme geliyor. Ortadoğu'nun en çok değiştiren ve yeniden yapılandıran gücü olarak Kürtler ön plana çıkıyor. Yine Kürt-Arap ilişkisi ve ittifakı gündeme geliyor. Bir kere Kürt yokluğu üzerine siyaset ve strateji belirlemişler ve kendilerini Kürt yokluğu üzerinden var etmişler. Bunu da kolay değiştiremiyorlar. Böylece daha çelişkili ve çatışmalı durum var oluyor.

19 yıl önce durum böyle değildi. Taraflar daha somut ve nettiler, birlik içerisindediler. Küresel kapitalist sistem ile Ortadoğu'nun ulus devlet statüsünü değiştirme müdahalesini ifade ediyor. Amerika ve Avrupa'nın kapitalist-

emperyalist güçleri; Türk faşizminin, İran ve Arap milliyetçiliğinin Kürtlere yönelik saldırılarına rahatlıkla destek veriyorlardı. Aralarında bu kadar çelişki yoktu. Çıkarlarının onlar tarafından sağlanacağını düşünüyorlardı ya da onların kendileri için bu kadar tehlike arz etmeyeceğini ve bu kadar dirençli olamayacaklarını düşünüyorlardı.

Şimdi görüldü ki, iktidar ve devlet güçleri Ortadoğu'da bildikleri ve sandıkları gibi değiller. Burada Kürt karşıtlığı, ulus devlet statükoculuğu sandıkları gibi basit ve kolayca değiştirilebilecek bir durumda değil. Bu bakımdan biraz daha çelişki ve çatışma yaşanıyor. birçok çevre kendine göre yeni politikalar bulmaya çalışıyor. Sadece Uluslararası Kompla'yu fiili olarak yürüten Kürt düşmanı, faşist soykırımcı sisteme eskisi gibi destek vermeyen, onunla çelişen bir durumu da yaşamıyorlar, kendi içlerinde de çok çelişkili ve çatışmalılar. Deyim yerindeyse her kafadan bir ses çıkıyor. Herkes kendine göre bir arayış içerisindedir. Yaşadıkları bu kaostan çıkmaya çalışıyorlar. Yoğun tartışıyorlar, iç çelişkileri ve çatışmaları fazladır.

Bu durum komployu yenilgiye uğratma imkan ve fırsatlarını daha fazla açığa çıkarmış bulunuyor. Komploya karşı mücadeleyi daha güçlü ve derin verilebilir kılıyor. Komploya karşı mücadele imkanlarını artırıyor. Komployu ortaya çıkartan zemini, tarihsel olarak oluşmuş siyasi-askeri sistemi değiştirme ve yeniden yapılandırma imkan ve fırsatlarını çoğaltıyor. Bunu değerlendirebildiğimiz ölçüde, Kürdistan varlık ve özgürlük devrimini zafere taşıyabileceğimiz gibi, bunu Demokratik Ortadoğu Devrimi ile birlikte yapacağımızı daha iyi görebiliyoruz. Yıllar öncesinde Önder Apo'nun teorik değerlendirmeler olarak önümüze koyduğu bu gerçekliği günün

politik-askeri mücadelesi içerisinde görünce daha iyi anlayabilen, bilince çıkartabilen ve buna göre politika belirleyebilen bir düzey kazanabiliyoruz ya da en azından bunun önü eskiye göre çok daha açıktır. Bizim açımızdan daha fazla anlaşılır bir durum var.

Başur'daki referandum, komploya karşı Önder Apo'nun primi olarak Barzani'ye verildi

Uluslararası Kompla bir günlük bir saldırıydı. Önder Apo'nun imhasına dayalı olarak PKK'yı tasfiye etmeyi ve Kürt soykırımını bu temelde tamamlamayı hedefliyordu. 19 yıldır bu imha boşa çıkarıldı. Uluslararası Kompla çok büyük oranda başarısız kılınmış ve boşa çıkartılmıştır. Bir günde yapılması hedeflenen planın 19 yıl içerisinde başlanamaması önemli bir sonuçtur; küçümsenecek bir sonuç değildir. Komplocular 19 yıldır başarısız, planlarını uygulayamamış durumdadır. Dahası bu 19 yıl içerisinde belirlitimiz gelişmeler daha çok belirginlik kazanmış ve ortaya çıkmış durumdadır. Komplocu güçlerin sadece planlamaları başarısız kılınmış durumda değil, daha çok kendi içlerinde parçalılar ve çelişki çatışma yaşıyorlar. Her güç eskisi gibi birlik halinde değildir, kendi içlerinde bir arayış içerisindedir. Geçmiş bir biçimde sorguluyorlar.

Esas olarak Önder Apo'nun devre dışı bırakılması, PKK'nın imha edilmesi, yani özgür Kürtlüğün yok edilmesi amacından vazgeçmiş değiller. Ama bunu gerçekleştirebilmek için de işbirlikçi Kürtlüğü daha fazla beslemek ve geliştirmek gerektiğini görmüşler. Eğer bugün işbirlikçi Kürtlük bu kadar besleniyor ve destek görüyorsa, bu durum 19 yıldır Önder Apo'nun komploya karşı yürüttüğü

mücadele sonucunda oluyor. Onun dolaylı bir sonucu olarak ortaya çıkıyor. Kürdistan'da da mücadele böyle devam ediyor ve mücadelenin sonuçları böyle ortaya çıkıyor. Hali hazırda işleyen süreç budur. Bu anlamda Kürt Özgürlük Mücadelesi var oldukça inkarcı ve imhacı sistem işbirlikçi Kürt'e mecbur kalıyor. Onu kabul etmek, sahiplenmek ve beslemek zorunda kalıyor.

Bu temelde Kürt inkarı ve imhası kırılmıştır. Bu bir gerçekliktir. Ama özgür Kürtlüğe halen bu dünyada yer yoktur. Mevcut iktidar ve devlet sistemi, kapitalist modernite düzeni altında Kürt'ün özgürce varoluşuna yer yoktur. İşbirlikçilik ve ihanet içerisinde varoluşuna yer var. Tabii bunun varoluşuna da Özgürlük Mücadelesi'nin olduğu koşullarda yer verilir. Bu konuda yanılmayalım. Özgürlük Mücadelesi'ni bugün durduralım, işbirlikçi Kürt'e bir saniye yaşama, nefes alma imkanı bile yoktur. Bu konuda da kesinlikle yanlış olmamalıdır. Ama en azından resmi saraylarda işbirlikçi de olsa Kürt'ü kabul edecek, "Kürtlerin de devleti olmalı" diye hem de bunu bize karşı savunacak bir düzeye getirmiş olmak, iyi bir durumdur. Kesinlikle bir gelişmedir. Kalıcı değil, iyi bir gelişme değil, kesinlikle varlığın ve özgürlüğün sağlanması değildir. Yanlış anlamamalıyız ama yine de ciddi bir gelişmedir, küçümsememek gerekiyor.

Bunu esas alamayız, hedef buydu ve Kürt böyle var olacak diyemeyiz. Önder Apo bunu 'Apo primi' olarak tanımlamıştı. Şimdi Başûr'daki referandum, kompo primidir. Komploya karşı direnişin primidir. Komploya karşı Önder Apo'nun primi olarak Barzanî'ye veriliyor. Bunu daha açık, net ve somut görebiliyoruz. Ortada Barzanî'nin bir marifetinin olmadığı açıktır ama İmralı mücadelesi ve direnişinin Kürt'ü yok sayan, Kürdistan'ı parçalayan ve yok etmek isteyen sistemi, Kürt devletine referandum yaptırtacak bir düzeye getirmiş olması önemlidir. Bunu hiç de hafife almamalıyız. Ne sistemin içerisindeki İsrail ve Amerika gibi güçlerin istemi ile oluyor ne de Barzanî ve Başûrê Kurdistan yönetiminin istemi ile oluyor. Hepsini kesinlikle komploya karşı 19 yıldır İmralı'da yürütülen mücadelenin sonucu oluyor. Komploya karşı Kürdistan'ın dört bir yanında yürütülen mücadelenin sonucu oluyor. Bunların hepsi Bakur'da AKP-MHP faşizmine karşı, Rojava ve Başûr'da DAİŞ faşizmine karşı son 3 yıldır gösterilen kahramanca mücadelenin sonucu oluyor. Onu

engellenecek ve tasfiye edecek bir işbirlikçi Kürtlük açığa çıkarmak ya da var olanı daha güçlü bir sistem yapmak istiyorlar. Bu bir mücadeledir. Şimdiye kadar ki gelişmeler bu mücadele ile ortaya çıktı, bundan sonrası da bir mücadeledir. Niye böyle yapıyorlar diyemeyiz; onların çıkarları böyle yapılmaktadır. Bizim bunu yeterli ve doğru anlamamız gerekiyor.

Rojava ve Suriye'nin genelindeki mücadele tarihi ve kalıcılığı

Sistemi ve tüm komplocu güçleri en çok zorlayan gelişme budur ve 20. mücadele yılında bu iş biraz daha karmaşık hale gelecektir. Daha doğrusu daha tartışmalı hale gelecektir. Yine Bakur'da, AKP-MHP faşizminin 24 Temmuz saldırısı karşısında ağır bedeller ödeyerek de olsa içine girdiğimiz direniş tutumu ve süreci çok önemlidir. Ağır bedeller verdik, zor süreçlerden geçtik ama mücadele ile varız. Bugün Bakur'da Kürtlük, 24 Temmuz faşist-soykırımcı saldırısına karşı direniş ile vardır. Böyle bir direniş

olmasaydı, ne olursa olsun bugün Bakur'da özgür Kürt diye bir şey kalmayacaktı. PKK kalmayacaktı, İmralı direnişi kalmayacaktı. 40 yıla yakın mücadele ile ortaya çıkarılan sonuçların hepsi kaybedilecekti. Şimdi, AKP-MHP faşizmi yıkım eşiğindeyse ve "bu devleti nasıl ayakta tutacağız" arayışı içerisindeyse ve yine bu temelde saldırıya girmişlerse, Suriye'ye askeri saldırı yapmak zorunda kalıyorlarsa, Irak'a saldırmak istiyorlarsa, bütün dünya ile savaş konumuna girmişlerse bütün bunların hepsi 24 Temmuz faşist soykırım saldırısına karşı içerisine girdiğimiz direnişin sonuçları olarak ortaya çıktı.

Türkiye'de faşizm yıkılırsa dünyada faşizm kalmayacaktır

Mücadele tarihimizin en sert dönemi içerisindeyiz fakat kazanma umudu ve imkanları her zamankinden daha fazladır. Özgürlük, Önder Apo'nun demokratik siyasi çözüm yaklaşımını kabul etmeyen sistemin yıkımı her zamankinden daha fazla yakın durumdadır. Açığa çıktı ki, kendini değiştirme esnekliğine sahip değil ancak yıkılarak başta Kürdistan ve Türkiye halkları olmak üzere Ortadoğu halkları ve insanlık bu faşist beladan kurtulabilir. Ki, bu gerçekten de faşizmin babasıdır. Faşizm ve soykırımcılık aslında bu r a d a n doğdu ve dünyaya yayıldı. Birinci Dünya Savaşı, Ermeni, Asuri ve Kürt soykırımı ile başladı. Bazıları bunu anlayamayabilir ama Kürt halkı ve Kürt Öz-

gürlük Hareketi bu konuda dar ve yüzeysel düşünemez. Tarihsel bilinçten yoksun olamaz. Öyle olursa kendi gerçekliğini doğru tanımlamamış ve anlamamış olur. O bakımdan gerçekten ortada duran yeni bir bela değil, yüz yıllık bir beladır. İnsanlığın başına bela haline gelmiş yüz yıllık faşist zihniyet, ruh, siyaset ve saldırganlığı yıkıp ortadan kaldırma imkan ve fırsatını yakalamış durumdayız. Dolayısıyla AKP-MHP faşizmine karşı mücadeleyi, sadece Türkiye'de faşizmin yıkılması olarak görmemek gerekir. Sadece Kürdistan'ı özgürleştirecek bir mücadele olarak ele almamak lazım. Bunun çok ötesinde, Ortadoğu halkları ve insanlık için faşizmden kurtuluşu getirebilecek, faşizmi tarihi çöp sepetine atabilecek bir mücadele ve gelişme olarak değerlendirmek gerekmektedir. Dikkat edelim; Almanya ve İtalya'da faşizm yıkıldı ama dünyada yok olmadılar. Ama Türkiye'de faşizm yıkılırsa, dünyada faşizm kalmayacaktır. Türkiye'deki faşizmin temel tarihsel kökleri bize bunu gösteriyor. Dolayısıyla AKP-MHP faşizmine karşı mücadeleyi dar ve basit ele almamalıyız. Komploya karşı mücadelenin 20. yılında bu faşizmi yıkacak bir mü-

cadele geliştirecek, bu insanlık tarihinin en büyük devrimlerinden biri olacaktır. Sadece bir siyasi-askeri gelişme değil, bir zihniyet değişimi gelişmesi olacaktır. İktidar ve devlet sisteminin, özellikle kapitalist modernite sisteminin ortaya çıkardığı bu sapkın zihniyetten insanlığın kurtulması olacaktır. Bu sapkın zihniyet soykırım ve savaşıdır. İrkçi soykırımcı zihniyettir. Bunun ortadan kaldırılması, kapitalist modernite sisteminin ve iktidarcı devlet sisteminin aşılması açısından ortaya önemli bir sonuç çıkaracaktır. Önümüzde böyle bir gelişmeyi yaratma hedefi var.

Diğer alanlar da bundan çok farklı değildir. Özellikle Başûr'daki durum böyledir. Evet, Özgür Kürt gelişimi ve varlığını engellemek için Başûr güçlerini kullanıyorlar ama bunu yaptırmak isteyen güçler çok güçlü değildirler. KDP, 20-

25 yıllık süreç içerisinde birçok çevreyi besleyerek bir çıkar birliğine ulaştı. Ama öyle çok birlikteliği ve gücü yoktur. Öyle ulusal

durum, çelişki ortamı başta Kürtler, Türkmenler, Araplar ve Asuriler olarak bölgedeki bütün halklar ile ilişkilendirilip onları eğitip örgütlemeye şansı veriyor. Söz konusu alan Demokratik Konfederalizm çizgisinin en somut ve en çözümlenici alanı olarak ortaya çıkıyor. Kendi çizgimizi esas alarak, doğru uygulamalar ve topluma doğru götürürsek en hızlı ve kalıcı gelişme Başûrê Kurdistan ve Kuzey Irak'ta ortaya çıkabilir. Bunun imkan ve fırsatı her zamankinden daha fazla bugün oluşmuş durumdadır. Komploya karşı 20. mücadele yılında bu alan da en az Rojava ve Bakur kadar gelişmeye açıktır.

Rojhilat'taki durum her an çatışmaya dönüşebilir

Rojhilat alanı tüm bunlardan etkileniyor. Bir ateşkesten söz ediliyor, böyle bir şey yoktur. Taraflar çatışmayı kendi çıkarlarına uygun bulmadığı için çatışma olmuyor. Çıkarlarına uygun bulduklarında zaten eylemlerini yapıyorlar. İran da gerektiğinde saldırı yapıyor, KODAR ve PJAK güçleri de gerek gördüğünde eylem yapıyor. Diğer Rojhilat Kürt güçleri de kendi çizgileri doğrultusunda zaman zaman eylemler yapıyorlar. Ama şimdi en alt düzeyde bir çatışma durumu var. Diğer parçalar ile kıyaslandığında çatışmasızlık olarak değerlendiriliyor. Çünkü; diğer üç parçada savaş var. Onun için onlar ile kıyaslanamamak, Rojhilat'daki savaşı da basite almamak gerekiyor. Mevcut çatışmasızlık durumunun ne kadar süreceği de hiç belli değildir. Uluslararası Komplo'ya karşı gelişen 19 yıllık mücadele içerisinde küresel kapitalist sistem ile TC çelişkileri bu düzeyde açığa çıkıp gelişti. Bundan dolayı şöyle bir düşünce gelişmişti: Acaba bu durum küresel kapitalist sistem ile İran ilişkilerini yakınlaştırır mı? Ama açığa çıktı ki güncel durum bunun tersidir. Artan küresel kapitalizm-TC çelişkisi, artan küresel kapitalizm-İran çelişkisi oluyor. ABD'deki son yönetim değişikliği ile bu durum daha çok su yüzüne çıkmış durumdadır. Aralarındaki ilişki çok gergindir, nereye varacak, ne tür gelişmeler ortaya çıkaracak belli değildir. Her an bölgedeki ve dünyadaki gelişmeleri yönlendirebilen gelişmeler ortaya çıkabilir. İran, her an patlamaya hazır bir barut fıçısı gibi duruyor. Nasıl patlatılacak belli değildir.

İran bunu engellemek için kendi içinde reform yapabilir miydi? Görüldü ki; TC ile İran devleti arasında çok fazla fark yoktur. Hatta İran'daki devlet sistemi, bazı yönlerden çok daha katı ve dogmatiktir. Karakollar kurarak, baskıyı artırarak güvenliğini sağlayacağını sanıyor. Bu yöntemin çok güvenli olamayacağı başka deneyimlerden bilinen bir gerçek; o bakımdan her an çatışmaya dönüşebilir. Bu noktada da hem dikkatli olmak, doğru siyaset izlemek, gereksiz yere erken çatışmalara girmemek ama her türlü gelişme ihtimaline göre de ideolojik-politik-askeri olarak hazırlıklı olmak gereklidir. Bu sahada önemli gelişmeler ortaya çıkartabilir. Komploya karşı 20. mücadele yılında

Rojhilat tetikte olan bir alandır. Bomba üzerinde durur gibidir. Böyle bir duyarlılıkla sürece yaklaşmak, ortaya çıkabilecek her türlü gelişmeye göre şimdiden her bakımdan hazırlıklı olmak bu saha açısından da gerekiyor.

Dikkat edilirse Uluslararası Komplo'ya karşı 20. mücadele yılında Kürdistan'ın dört bir yanında Özgürlük Devrimi'ni geliştirmek, Devrimci Halk Savaşı'nı ve siyasi mücadeleyi, direniş her yerde, duruma göre ilerletmek için imkan ve fırsatlar her zamankinden fazladır. Önemli bir gelişme ile giriyoruz; hem Reqa ve Dêra Zor operasyonları hem AKP-MHP faşizmine karşı Bakur'daki direniş hem Başûrê Kurdistan'da ve Kuzey Irak'taki olaylar ve gelişmeler; Şengal'deki örgütlülük ve direnme durumu; Rojhilat'ta da her şeye hazır bir halde olmak; Uluslararası Komplo'yu kalıcı olarak yenilgiye uğratarak Özgür Kürdistan'ı ve Demokratik Ortadoğu'yu yaratacak büyük bir devrim hamlesi yapmak için önemli bir hazırlık düzeyine sahip olduğumuzu ortaya koyuyor.

✓ **İçinde bulunulan durumda komployu tarihin çöp sepetine atmanın imkan ve fırsatının var olduğu koşullarda bunu gerçekleştiren, bu temelde komployu yenilgiye uğratan Kürdistan Özgürlük Devrimi'ni ve Demokratik Ortadoğu Devrimi'ni zafere taşıyan bir devrimci pratiğe ihtiyaç vardır. Bilincimizi, davranışımızı buna göre geliştirmeliyiz. Önümüzdeki pratik sürece böyle yaklaşmalıyız. Bunun gerektirdiği zihniyeti, duruşu tekrar tekrar yaratmalıyız. Bunun gerektirdiği tarzı, üslubu, tempoyu, örgütü, disiplini, eylemi her zaman her yerde her an gerçekleştirmeliyiz. ✓**

Biz hareket ve halk olarak buna büyük ölçüde hazırız. Koşullar da buna büyük imkan ve fırsat sunuyor. Gerisi bunları değerlendirmeye kalıyor. Doğru anlamak, doğru değerlendirmek, yerinde; zamanında yapılması gereken görev ve sorumlulukların gereğini, Apocu çizgide başarıyla yerine getirmeye kalıyor. Özgürlük Mücadelesi'ni her alanda geliştirip zafere taşımak için herhangi ciddi bir engel ve zorluk yoktur. 19 yıl öncesinde engel ve zorluklar daha fazlaydı. Mücadele yürütme ve kazanım sağlamak daha zordu. Şimdi geçen 19 yıl tabii ki kompo altında geçti. Binlerce şehit verdik, ağır acılar yaşadık. İmralı'da Önder Apo direndi, bunun sonucunda bugün gerçekten de büyük devrimci hamleler yapmaya, kurtuluş mücadelesini geliştirmeye, özgürlüğe daha yakın olduğumuzu ortaya koyuyor. Daha fazla gelişme sağlamış, güçlenmiş durumdayız. İmkanlar ve fırsatlar azalmamış, daha çok artmıştır. Her yerde propaganda, örgütlenme, eylem yürütmenin imkanı var. Her yerde özgürlük mücadelesini örgütleyip pratiğe geçirmenin, zaferler kazanmanın imkanı var. Gerisi devrimcilere kalıyor.

Önder Apo komplo karşısındaki duruşu gaflet olarak değerlendirdi

Sorun yine buradadır. 19 yıl önce de buradaydı. Komplo karşısındaki duruşu Önder Apo gaflet olarak değerlendirdi. "Yetersiz yoldaşlık" dedi. Kapitalist modernite sisteminin saldırısı oldu. İktidarcı ve devletçi sistem bir bütün olarak saldırdı. Düşman büyük ve güçlüydü; öyle hafife alınacak bir durum değildi ama yine de komplo engellenemez, boşa çıkartılamaz, yenilemez değildi. Komplonun zemini daha hızlı ve daha erkenden yok edilemez değildi. Önder Apo, "Bunu 80'lerin ortasına doğru da yapabilirdik" dedi. Yapılamamış olmasını eleştirdi. Bunun için 90'ların başında çok büyük imkan ve fırsat oluşt. Bunu değerlendirememeyi, savunmalarında özelleştire olarak ortaya koydu.

Daha sonraki süreçte yürütülen mücadele ile aslında inkar ve imha sisteminin direnci çok büyük ölçüde kırıldı. 93-98 direnişi, küresel inkar ve imha sisteminin Kürt'ü yok etme, imha etme, umut ve gücünü çok büyük ölçüde kırmıştı. Onları umutsuzluğa götürmüştü, böyle bir ortamda son bir umut olarak ihanetten de aldıkları güçle Uluslararası Komplo saldırısını planladılar. Eğer komplo doğru anlaşılrsa, komploya karşı doğru ve etkili mücadele yürütülseydi çoktan boşa çıkartılabildi. Komplo, evet, 19 yıl başarısız kılındı, bu bir gelişme ama 19 yıllık bir mücadele de az bir süre değildir. Böyle bir süre içerisinde doğru yol ve yöntemlerle mücadele edilseydi şimdi komplo bir kaç kez yenilgiye uğratılabilir, tümünden yok edilebilirdi. Bir defa 15 Şubat Komplosu önlenebilirdi, önlenemez değildi. Önder Apo 9 Ekim imha saldırısını boşa çıkarttıktan sonra komployu başarısız kılmak, 15 Şubat'ı engellemek, komplonun planını erkenden yok etmek imkan dahilindeydi. İçte gaflet buradan rol oynadı. Yetersiz yoldaşlık buradan yetersiz sonuçlar verdi. Komployu anlamada, komploya karşı duruş göstermede, mücadele yürütmede daha sonraki süreçlerde de onu boşa çıkartacak bütünlüklü bir mücadele geliştirmede hep örgütsel olarak zayıflıklar yaşadı, kopukluklar yaşadı. Önderlik duruş ve çizgisinden koştuk. Önder Apo'nun tarzı, yine 'Güneşimizi Karartamazsınız' direnişi, kritik süreçlerde imhayı ve idamı önledi. Çürütme politikasını boşa çıkardı. AKP'ye verilen görevi yenilgiye uğrattı. En son paradigma değişimi ile felsefik ve ideolojik politik çizgi olarak komplonun dayandığı zihniyet ve siyaset boşa çıkartıldı aşıldı; aslında yenilgiye uğratıldı. Geriye kalan, bunu örgüt ve eyleme dönüştürmekti. Bunda ciddi eksiklikler, zayıflıklar gösterildi, gösteriliyor.

Böyle olmasaydı, 9 Ekim'e gelen süreç önlenebilirdi. 80'lerde, 90'ların başında gelişmeler doğru anlaşılrsa, görev ve sorumluluklara başarıyla sahip çıkılsaydı komplonun dayandığı zemin erkenden yok edilebilir, inkar ve imha sistemi yıkılabilir, komplonun bu biçimde gelişmesine fırsat verilmezdi, zemin yok edilebilirdi. O yok edilemediği gibi komplo gündeme geldiğinde de, saldırdığında da komployu doğru anlama ve ona karşı zamanında başarı getirecek tutum ortaya koymada zayıf kalındı. 9 Ekim'den sonra başlayan süreç doğru ve yeterli anlaşılmadı. Önderlik buna, "Gaflet içerisinde olmak" dedi. 15 Şubat Komplosu saldırısı karşısında doğru, etkili duruş gösterilemedi. Aslında eyleme geçildiğinde komplonun engellendiği, yürütülemediği açığa çıkıyordu; zaten komployu yürüten dönemin ABD dışişleri bakanı, "Evet tepki bekliyorduk ama bu kadarını da beklemiyorduk" dedi. Kürt direnişinin ne kadar güçlü olduğunu,

kendilerini ne kadar zorladığını itiraf etmek zorunda kaldı. Bunu açıkça biliyoruz. Demek ki, iyi anlaşılrsa ve doğru yönetilse, yaratıcı yaklaşılsa 15 Şubat önlenebilirmiş, komplo erkenden de boşa çıkartılabilmiş, itiraf bu anlama geliyordu. Önder Apo'nun gaflet ve yetersiz yoldaşlık dediği de bunu görememe ve yapamama oldu.

Komplonun devam etmesine zemin sunan gafleti ve yetersizliği aşacak mıyız, aşmayacak mıyız?

Daha sonraki süreçte de, en son 2003-2005 AKP planının boşa çıkartılmasıyla aslında zaferin önu açıldı. Önder Apo ondan sonraki süreci, "Daha fazladan süren" süreç olarak değerlendiriyor, eleştiriyor. "2006'da çözümün eşliğine geldiğimiz halde birileri araya girdi, oyun

cıdır. Ömrünü savaş ve soykırımla, katliamla ayakta tutuyor. Başka şans yoktur. Şimdi geldikleri nokta budur. Bu durum onların güçlülüğü anlamına gelmiyor. Daha zayıf olmaları anlamına geliyor. Onlara karşı güçlerin daha fazla olması anlamına geliyor. Çelişki ve çatışmalarını daha çok artırıyor. Dolayısıyla Özgürlük Mücadelesi'ni örgütleyip yürütmek için imkanları ve fırsatları daha çok artırıyor. Bu somut bir gerçekliktir. Bunu hem teorik olarak değerlendirebiliriz hem somut politik-askeri yaşamda ve mücadelede görüyoruz.

O halde şöyle dememiz gerekiyor: Komplonun başarısı önlenirse de kendisini devam ettirmesine zemin sunan gafleti ve yetersizliği aşacak mıyız, aşmayacak mıyız? Aslında bu yaz boyu yürüttüğümüz tartışmaların ana fikri buydu; sorusu bunun üzerineydi. Bu temelde tartışmalar yürüttük. Uluslar-

Apo'yu en çok etkileyen, ona başarı umudu veren ve güç aşılayan etkenlerin başında geliyor. Ama bunlar içerisinde teorik olarak ve pratik uygulama çizgisi olarak, Apocu çizginin şekillenmesinde temel olan Che Guevara devrimciliği oldu. Önder Apo, "Biz '68 Gençlik Devrimi'nin Kürdistan'daki devamcısıyız" dedi. '68 Gençlik Devrimi, Che Guevara devrimciliği ve gerillacılığydı. Küba'da devrimci sınırlandırmayı aşarak devrimi Latin Amerika'ya ve bütün dünyaya yaymayı öngören ruh, devrimci bir çıkıştı. Bunu gerillacılık ile yapmayı öngören bir çıkıştı Che Guevaracılık.

Bu yönüyle Küba devrimciliğinden, Fidel Castro devrimciliğinden ayrıştı. Bu yürüyüş, '68 Devrimci Gençlik Hareketi'ni açığa çıkardı. Sadece Afrika, Asya ve Amerika'da değil, bütün Avrupa'da; Almanya'dan Fransa'ya, İngiltere'den İs-

Komplo karşısında Önder Apo'nun gaflet ve yetersiz yoldaşlık olarak tanımladığı duruşu aşmak; gaflete yol açan ruh halini, duyguyu, düşünce sistemini, davranışını aşmak; yetersiz yoldaşlığa götüren anlayışı, tarzı, üslubu, tempoyu yıkmak, aşmak gerekiyor. Şehitlerimizden öğreneceğimiz, çıkartacağımız ders de bunları aşmak oluyor.

Yaşam tarzımızı zafer tarzı haline getirelim

Bu temelde, içinde bulunulan durumda komplo tarihini çöp sepetine atmanın imkan ve fırsatının var olduğu koşullarda bunu gerçekleştiren, bu temelde komployu yenilgiye uğratan Kürdistan Özgürlük Devrimi'ni ve Demokratik Ortadoğu Devrimi'ni zafer taşıyan bir devrimci pratiğe ihtiyaç vardır. Bilincimizi, davranışımızı buna göre geliştirmeliyiz. Önümüzdeki pratik süreçte böyle yaklaşmalıyız. Bunun gerektirdiği zihniyeti,

✓ Önder Apo, "Biz '68 Gençlik Devrimi'nin Kürdistan'daki devamcısıyız" dedi. '68 Gençlik Devrimi, Che Guevara devrimciliği ve gerillacılığydı. Küba'da devrimci sınırlandırmayı aşarak devrimi Latin Amerika'ya ve bütün dünyaya yaymayı öngören ruh, devrimci bir çıkıştı. Bunu gerillacılık ile yapmayı öngören bir çıkıştı Che Guevaracılık. Bu yönüyle Küba devrimciliğinden, Fidel Castro devrimciliğinden ayrıştı. Bu yürüyüş, '68 Devrimci Gençlik Hareketi'ni açığa çıkardı. ✓

oyunadılar" diyor. Gerçekten de 10 yılı aşan bir oyun süreci var. AKP, 2003-2005'te İslam ümmetçiliği ile yine tasfiyeci provokatif saldırılarla kendisine verilen görevi yerine getiremedi, başaramadı ama 2006'da çöküyordu. 2006 yılının Ağustos ayında Amerika resmen PKK'ye ateşkes çağırısı yapmak zorunda kaldı. Fakat bu hile ve oyunu Tayyip Erdoğan'ın kendisi mi yaptı, ona yaptıranlar mı oldu, bunu tam bilemiyoruz ama onun yönetimi altında yaşananlar gerçekten de ciddi bir hile ve oyun oldu. Çökmekte olan sistemin ömrünü şimdiye kadar uzattı. Dikkat edilirse artık şimdi uzatılacak bir yanı da kalmadı. Hile ve oyun yürütemez hale geldi. Tayyip Erdoğan'ın ve arkasındaki güçlerin maskesi tutulup indirildi. Geriye çıplak zor kaldı. Cerablus'a, Bab'a saldırdı; şimdi ise Idlib'e, Başika'ya saldırıyor. 'Müsil' ve Kerkük'ü alacağız' diyor. Birinci Dünya Savaşı'nda Enver, Talat ve Cemal paşalar nasıl Ortadoğu savaşı ile bu çizgiyi yürüttülerse, Tayyip Erdoğan da onların günümüzdeki paşa devamı olarak aynı çizgiyi yürütüyor. Zihniyet ve siyaset aynıdır. İttihatçı zihniyet ve siyaset yüz yıldır şöyle ya da böyle Türkiye'de tartışılmış, onun türevleri zaman zaman öne geçmiş olsa da, şimdi Tayyip Erdoğan zihniyeti ve siyaseti ile olduğu gibi devam eder durumdadır. Bu zihniyet ve siyaset Kürt düşmanı, halklar düşmanı; bu zihniyet ve siyaset soykırımcı; bu zihniyet ve siyaset savaşçı, katliam-

arası Komplo'yu 19 yıldır doğru anlamayan ve başarılı bir mücadele ile yok edemeyen zihniyet ve tarzı aşacak mıyız, aşmayacak mıyız? Dolayısıyla gafletten kurtuluyor muyuz, kurtulmuyor muyuz? Yetersiz yoldaşlığı aşıyor muyuz, aşmıyor muyuz? Başarılı olmanın yolu buraya bağlıdır. Eğer geçmişten ders çıkartılacaksa bu temelde çıkartılmalıdır. Başarılı Apocu militan olunmak isteniyorsa başarısızlık ve gaflet aşılacak zorundadır. Bunu aşmadan gafletin ne anlama geldiğini, yetersiz yoldaşlığın ne olduğunu, nereden kaynaklandığını, nasıl aşılabileceğini bilmeden, gidermeden, istenilen ve hayal edilen sonuç alınamaz. Başarılı olmanın yolu, 20. mücadele yılında komplo tarihine gömmenin yolu; gafletten ve yetersiz yoldaşlıktan kurtulmak ve aşmaktır.

Che Guevara komutanlığı Kürdistan'ın dört bir yanında sürüyor

Önderlik çizgisini doğru anlamak buna bağlıdır. 'Güneşimizi Karartamazsınız' direniş şehitlerine bağlılığın gereği budur. Che Guevara'yı da doğru anlamak buna bağlıdır. Che Guevara gerillacılığını doğru anlamak kesinlikle buradan geçiyor. Che Guevara devrimciliği, Apocu gerillacılığa ruh veren temel ilham kaynağıdır. Küba ve Vietnam gerillacılığı, devrimciliği; Önder

panya'ya her alanda gençliği gerillaya yöneltti, yeni gerilla hareketleri örgütledi. Bu temelde gerilla eylemleri gelişti. '68 Gençlik Devrimi buydu. Sadece bir pratik değil, küresel devrimi, dünya devrimini öngören bir devrimcilikti. Reel sosyalizmin devletçiliğine karşı, özgürlüğü, farklılığa dayalı eşitliği, paylaşımı, komünalizmi esas alan bir devrimcilikti.

Che Guevara, devlet olmayı, iktidar olmayı, mal ve mülk sahibi olmayı, bakan olmayı elinin tersi ile iterek, bütün insanlığın özgürlüğü için silahını omuzlayan gerillacı oldu. Önder Apo'nun çizgisi ve anlayışının, bunun bir benzeri olduğunu hiç kimse inkar ve reddedemez. Kuşkusuz her şey aynı da değil ama Apocu çizginin en çok Che Guevaracılığa yakın olduğu ve en çok oradan ilham ve güç aldığı da bir gerçektir.

Bu anlamda Che'nin başlattığı gerillacılığı Kürdistan dağlarında yaşatan bir hareketiz. Dağları aştık, şimdi bunu şehirlerde ve çöllerde sürdürüyoruz. Bütün Ortadoğu'ya yaymaya çalışıyoruz. Önder Apo, Ortadoğu Devrimi'ni hedef olarak önümüze koydu. Bu anlamda 9 Ekim, bizim açımızdan çok önemli bir tarihtir. Che Guevara komutanlığı, Kürdistan'ın dört bir yanında; dağda, ovada, şehirde süren gerillacılığın da komutanlığı oluyor. Bu komuta gerçeğini, gerilla çizgisini doğru anlamak onu doğru örgütleyip yürütmek, bu temelde yürüttüğümüz pratikte yaşanan şehitler gerçeğini doğru anlayıp uygulamak da buradan geçiyor.

duruşu tekrar tekrar yaratmalıyız. Bunun gerektirdiği tarzı, üslubu, tempoyu, örgütü, disiplini, eylemi her zaman, her yerde, her an gerçekleştirmeliyiz. Bu olmayacak bir şey değildir.

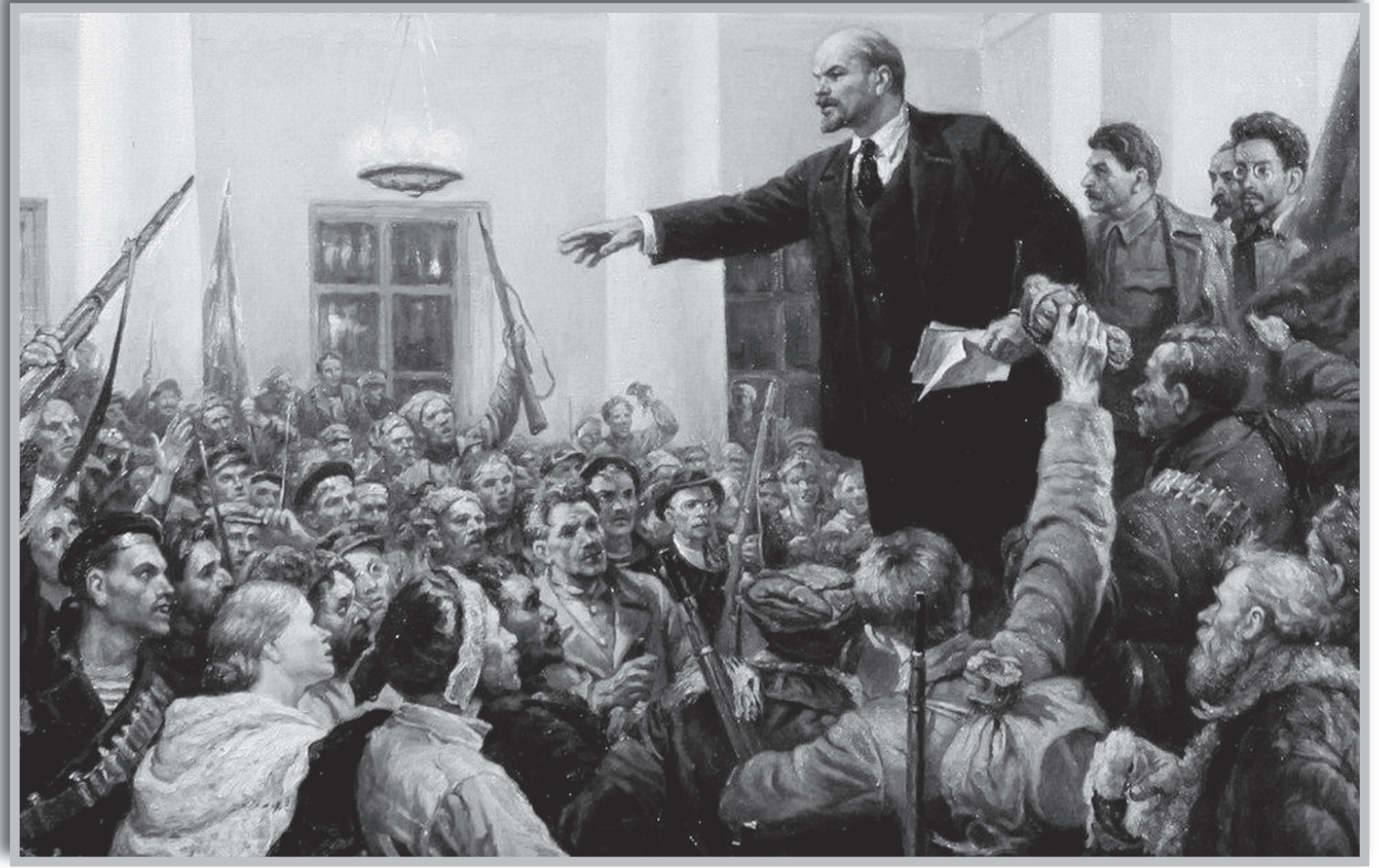
Gaflet ve yetersizlik olmazsa komplo önlenebilirdi; sadece yenilgiye uğratılabilirdi değil, önlenebilirdi. Daha sonra gerekleri yerine tam getirilseydi, şimdiye kadar çoktan yenilip tarihin çöp sepetine atılabilirdi. Bunlar olmadıysa hep eksiklikler ve hatalardan kaynaklandı. Şimdi bu hata ve eksiklikleri aşarsak 20. mücadele yılında komployu gerçek tümünden yenilgiye uğratanın, tarihin çöp sepetine atmanın imkan dahilinde olduğunu, gerçekleşecek temel bir görev olduğunu anlamalıyız. Bunun tarzını, üslubunu, temposunu yaratmalıyız. Önder Apo, bunun için gerekli cesaret ve fedakarlığın var olduğunu söyledi. Kaybettığımız noktanın ise yaşam olduğunu, yani ideolojik duruş olduğunu ifade etti. "Savaşta değil yaşamda kaybediyorsunuz" dedi. Cesaret ve fedakarlık azlığından değil, ideolojik duruştaki yaşam ilke ve ölçülerindeki zayıflıklardan kaybettığımızı söyledi. O halde cephede zafer kazanabilmek için yaşam tarzımızı zafer tarzı haline getireceğiz. Bunun gerektirdiği bir komünal yaşamla, özgür birey olma temelinde oldukça bütünlüklü, örgütlü, yoldaşça, büyük duyarlılık ve disiplin içerisinde, her türlü zorluğa ve engele karşı direnenek yürütülen mücadele ile gerçekleştireceğiz.

Ortadoğu’da yeni bir Ekim Devrimi’nin şafağında “Sosyalizmde ısrar, insan olmakta ısrardır”

Önder Apo PKK’nin, Özgürlük Hareketi’nin önüne Ekim Devrimi gibi bir devrim hedefi koymuştur. “Ama bu kendiliğinden olacak değildir. Eğer doğru değerlendirseniz, doğru öncülük yaparsanız Kürdistan’da ve Ortadoğu’da yeni bir Ekim Devrimi gerçekleşebilir; Kürdistan’da gerçekleşen devrim bütün Ortadoğu’yu sarabilir”, perspektifini vermiştir. Zaten Üçüncü Dünya Savaşı ortamında çeşitli defalar gönderdiği perspektiflerde, notlarda Kürdistan Devrimi’nin Ortadoğu’ya yayılmasını, Demokratik Ortadoğu Devrimi haline getirilmesini istemiştir.

Mustafa Karasu

Ekim Devrimi’nin 100. yılına giriyoruz. Bu yıldönümünde Ekim Devrimi’ni daha kapsamlı değerlendirmek gerekiyor. Ekim Devrimi insanlık tarihi açısından çok önemli bir devrimdir. Özellikle de devletçi sistemlerin ortaya çıkmasından sonra Sovyetler Birliği gibi çok geniş bir alanda sömürücü egemen sınıfların iktidardan düşmesi, onun yerine işçilerin, köylülerin, emekçilerin, ezilen halklar ve toplulukların iradesi olan meclislere dayalı bir sistem kurulması, insanlık tarihi açısından çok önemli bir gelişmedir. 1917 Ekim Devrimi’yle birlikte Rusya’da işçilerin, köylülerin, emekçilerin meclislere yani Sovyetler’e dayalı yönetimi gerçekleşmiştir. Emekçilerin yönetim gücü egemenleri devirdiği gibi, sömürücü üretim sistemi olan kapitalizmi ve feodalizmi de taşıyıcı etmiştir. Bunun yerine kolektivist dayalı bir üretim biçimi ortaya çıkmıştır. Kuşkusuz Ekim Devrimi’nden sonra Sovyetler’in giderek iktidar ve devlet olması, yine kolektivist denilen kamulaştırmanın giderek devlet kapitalizmini ortaya çıkarması durumları ayrıca değerlendirilecek konulardır. Ancak başlangıç itibarıyla böyle bir devrimin gerçekleşmesi eğer doğru değerlendirilirse, insanlık tarihi açısından çok büyük sonuçlar ortaya çıkaracak bir devrimdir. Emekçiler için, ezilenler için çok önemli bir yönetim deneyimi olmuştur. Olumlu ve olumsuz yanlarıyla gelecekteki özgür, demokratik ve sosyalist yaşamın yaratılmasında bu devrimin ve devrim sonrası ortaya çıkan siyasal, ekonomik, toplumsal, kültürel yaşamın önemli katkıları olacaktır. Özcesi; insanlığın özgürlük tarihi için, sınıfsız, sömürsüz yaşam özlemi için çok önemli bir deneyim olmuştur.

Ekim Devrimi’nin ezilen halkların mücadelesine kazandırdığı çok şey vardır. Her şeyden önce şunu vurgulamak gerekiyor; ideolojinin, teorinin siyaset ve siyasal mücadele açısından önemi Ekim Devrimi’yle bir daha anlaşılmıştır. Ekim Devrimi toplumsal, siyasal, ekonomik ve kültürel sorunların sonucu gerçekleşmiştir. Ancak Ekim Devrimi kendisini

bir ideolojiye, teoriye dayandırmıştır. Rusya’daki toplumsal ve ekonomik durum ve olaylar bir ideolojik yaklaşımla ele alınmıştır. Böyle olduğu için sistematik bir düşünce, bütünlüklü bir siyasal yaklaşım, program ortaya çıkmıştır. Bu açıdan Ekim Devrimi sosyalist ideolojiyle ve onun teorisiyle gerçekleşmiş bir devrimdir. Sosyalist ideoloji ve teori çıkışıyla birlikte emekçilerde, ezilenlerde, köylülerde büyük bir heyecan yaratmıştır. Marks ve Engels’in Bilimsel Sosyalizm denilen sosyalizm anlayışıyla insanların önüne, toplumların önüne hedefler konulmuştur. Özgür ve eşit yaşanılabileceği, egemen sınıfların baskısının olmayacağı, işçilerin ve köylülerin kendi kendini yöneteceği bir teorik ufuk ve program toplumların önüne konulmuştur. Bu program ve ufuk insanları, aydınları heyecanlandırmıştır. Yeni yaşam anlayışının konulması gençliği, kadını, yaşlıyı, erkeği, çiftiyi, emekçiyi, köylüyü, ezilen toplumu ve herkesi heyecanlandırmıştır. En başta da aydınları, sanatçıları, edebiyatçıları ve bir bütün olarak kültür insanlarını fazlasıyla heyecanlandırmıştır. Gerçekten de sosyalizm idealinin bütünlüklü, sistematik ortaya konulması, sömürünün ve baskının olmayacağı, insanların özgür ve eşit yaşayacağı bir toplum idealinin ortaya konulması ve bunun formüle edilmesi insanlarda büyük bir heyecan yaratmıştır. 19. yüzyılda Marks ve Engels’in Bilimsel Sosyalizm olarak ifade ettikleri ideolojik ve teorik yaklaşım, insanlık için yükselen bir değer haline gelmiştir. 19. ve 20. yüzyılda bütün aydınlar, sanatçılar, ileri düşünce sahipleri, baskı ve zulümden zarar görenler, özgür ve demokratik yaşamak isteyenler sosyalizmin bu çekiciliğinden etkilenmişlerdir.

Marks, Engels ve Lenin kurtuluşu vaaz etmişlerdir

Sosyalizmin bu çekiciliğini Sovyetler Birliği’nde Lenin, ideolojik, teorik ve politik gücüyle en iyi biçimde formüle etmiş ve topluma en iyi biçimde anlatmıştır. Eşitlik, özgürlük, demokrasi idealini, toplumcu yaşam ve özlemi, sosyalizm idealini en

somut teorik yaklaşım ve programla ezilen toplulukların ve özgür yaşamdan yana olan insanlığın önüne koymuştur. Eğer Sovyetler Birliği’nde bütün emekçiler, köylüler, halklar bu devrim etrafında toplandıysa, heyecan duyduysa bunda etkili ve sarsıcı biçimde ortaya konulan ideolojik ve teorik yaklaşımın payı çok büyüktür. Sistematik bir ideolojik ve teorik yaklaşım ortaya konulduğu için sosyalist ideoloji insanları ayağa kaldırmış, heyecanlandırmıştır. Toplumdaki özgürlük ve demokrasi özlemini, gücünü ve enerjisini ortaya çıkarmıştır. İnsanlara bir yol göstermiş, ışık olmuştur. Ezilenler geleceğe büyük bir umutla bakmışlardır. Halkların ve ezilenlerin çağının geldiğini düşünmüşlerdir. Özellikle de aydınların, sanatçıların, yazarların, şairlerin, müzisyenlerin, ilerici düşünce sahibi herkesin sosyalizm düşüncesi etrafında birleşmesi, bunun için emek ve çaba sarf etmesi sosyalizmi insanlığın yükselen değeri haline getirmiştir. İnsanlığın sosyalizmi bu kadar yükselen değer haline getirmesinde aydınların, yazarların, sanatçıların, edebiyatçıların sahiplenmesinin çok büyük emeği vardır. Bunlar sosyalizme çok büyük güç vermiş, itibarını yükseltmiş ve sosyalizmi halkların özlemi haline getirmişlerdir. Bu da devrimin toplumsallaşmasında ve gerçekleşmesinde çok önemli rol oynamıştır. Lenin’in büyük düşünce gücü de bunu sağlamıştır. Lenin bütünlüklü düşünen bir Önderdir. İdeolojik, teorik, örgütçü gücü vardır; iyi bir propagandacıdır, stratejisyen ve taktikçidir. Bunların hepsini sağlatan da onun eksikleriyle, yetersizlikleriyle Marks ve Engels’in ortaya koyduğu sosyalizme büyük inancıdır. Bu inançla Marks’ın, Engels’in ortaya koyduğu sosyalizmi Rusya koşullarında yaratıcı bir biçimde, bütünlüklü bir ifadeye kavuşturması söz konusudur.

Bu açıdan devrimlerde ideolojinin, teorinin rolünü Ekim Devrimi’nde çok açık biçimde görüyoruz. Nasıl ki tarihte büyük dinler düşünce gücüyle toplumları etkilemişlerse; Rönesans, Reform düşünce gücüyle insanlığa yeni ufuklar kazandırmışsa, sosyalizm de esas olarak düşünce gücüyle, ideolojik ve teorik

yanlarıyla insanları etkilemiş, heyecan yaratmıştır. Tarihte şu açıktır; kim o döneme uygun, ön açıcı, sorunlara çözüm projesi koyan, sistematik olarak sorunları çözeceğini iddia eden düşünceler, teoriler ortaya koymuşsa onlar toplumları etkilemiş ve peşlerinden sürüklemişlerdir. İsa kalkıp kölelik döneminde kölelikten kurtuluşun, özgür yaşamın, demokratik ve toplumcu yaşamın parametrelerini ortaya koymuş, toplumlara yeni bir yaşam ufku, hedefi göstermiştir. İnsanlığın yaşadığı ağır sorunlara çözüm gücünü göstermiştir. İnsanlara, yaşadıkları sorunların ilacının, ortaya koyduğu düşünce olduğunu belirtmiştir. Bunun tanrıya ait, ilahi bir düşünce olduğunu, eşitliğin, adaletin, hakkaniyetin tanrısal bir şey olduğunu söylemiş, bunun kutsallığını ortaya koymuş, insanları ikna etmiş ve o günün Roma İmparatorluğu’nu sarsmıştır. Roma İmparatorluğu bile ayakta kalmak için Hristiyanlığı benimsemek zorunda kalmıştır.

İslamiyet de yine Arap Yarımadası çevresinde yaşanan ağır sorunlara çözüm gücü olduğu ve yeni bir yaşam ortaya koyduğu için kısa sürede gelişmiş; dünyanın önemli bir bölümünü etkilemiştir. Çünkü; düşünce gücüyle yeni yaşamın nasıl olacağını birçok boyutuyla ortaya konulması, baskı gören, zulüm gören, sömürü gören toplulukları etkilemiştir. İnsanlar İslamiyet’te özgür, adil, eşit yaşamı görmüşlerdir. Adaleti görmüşler ve bu nedenle İslam’ı benimsemişlerdir. 20. yüzyılda da sosyalizm benzer etkiyi yapmıştır. Kapitalizmin, emperyalizmin yarattığı ağır sorunlar karşısında insanlığa kurtuluşun reçetesini göstermişlerdir. Marks, Engels, Lenin kurtuluşu ‘vaaz’ etmişlerdir. Peygamberlerin vaat ettiklerine benzer mesajlar vermişlerdir. Ezilen topluluklar bu mesajın etrafında toplanmıştır. Ekim Devrimi gerçeğinden en başta da öğrenilmesi gereken durum; ideolojinin, teorinin siyasal mücadele açısından olmazsa olmaz olduğunu göstermesidir. İdeolojik ve teorik doğrultusu olmayan

hiçbir siyasal mücadelenin, özgürlük ve demokrasi mücadelesinin başarılı olmayacağı görülmüştür. Bu bakımdan ideolojinin ne kadar önemli olduğu, ne kadar etkili olduğu, ne kadar sonuç verici olduğu, nasıl sonuç alıcı olduğu Ekim Devrimi’yle de kanıtlanmıştır.

Lenin tarihin en büyük örgütçülerinden biridir

Ekim Devrimi’nin diğer bir temel özelliği de; Lenin şahsında somutlaşan örgütçülüktür. İdeoloji ve teori doğru olabilir, heyecan da yaratabilir ama bu örgütlü kılınmazsa egemenler alaşağı edilemez. Egemen sınıflar geriletilemez. Halklar kendi özgür iradelerini hakim kılamazlar. Bu açıdan Lenin gerçekten de tarihin en büyük örgütçülerinden biri olarak tanınır. Örgüt konusunda çok hassas olmuştur. Sadece ideolojinin, teorinin yetmeyeceğini, esas olarak da örgütle mücadelelenin kazanılacağını vurgulamıştır. Kuşkusuz örgüt bir ideolojiye ve teoriye dayanarak kazanacaktır. Ama doğru ideoloji, doğru teori de örgütte ve örgütlü mücadeleyle kazanılabilir. Özellikle de kapitalizmin, emperyalizmin hakim olduğu, totaliter baskının olduğu; baskının, zulmün bütün topluma, kente, mahalleye, işyerine, eve kadar yansıdığı bir sistem gerçeğinden söz ediyoruz. Böyle bir ekonomik, siyasal, sosyal, kültürel sistemden söz ediyoruz. Ulus devlet gibi merkezileşmiş, otoriter bir siyasal sistemden söz ediyoruz. Böyle siyasal sistemleri geriletmek, emekçileri etkin kılmak kolay değildir. Bunun için çok iyi bir örgütlü yapıya, örgütlenmeye ihtiyaç vardır. Topluma öncülük edecek böyle bir devrimci örgüte de ihtiyaç vardır.

Örgütün ne kadar önemli olduğu Ekim Devrimi’nde ortaya çıkmıştır. Ekim Devrimi’nde Lenin’in öne çıkması da bu nedenledir. Lenin büyük bir örgütçüdür. Örgütün mücadele başarısındaki önemini çok iyi kavramıştır. Devrimi yapacak bir örgüte ihtiyaç vardır demiştir. Nasıl ki Napolyon, “para, para, para” demişse, Lenin de, “örgüt, örgüt, örgüt” demiştir. Nasıl ki, Arşimet, “Bana bir

dayanak noktası verin dünyayı yerinden oynatayım.” demişse, Lenin de, “bana öyle bir örgüt verin ki dünyayı yerinden oynatacak levye gibi devrimi gerçekleştireyim” demiştir. Zaten 20. yüzyılın sosyalist önderleri denilince akla ilk önce Lenin’in gelmesi, esas olarak bu örgütcü karakterinden ileri gelmektedir. Devrim yapan bir Önder olmasındandır. Yoksa ideolojik ve teorik olarak Lenin’den önce de etkili olan sosyalist önderler vardır. Rosa Luxemburg ideolojik ve teorik olarak Lenin’den daha fazla etkili ve tanınan durumdadır. Ama devrimi Sovyetler’de Lenin gerçekleştirmiştir. Avrupa’da da kapitalizm krizdedir, sosyalist ideolojinin işçiler ve emekçiler içinde önemli bir etkisi vardır ama buna uygun bir örgüt yaratılamadığı için, Almanya’da devrim gerçekleştirilemediği gibi, bu eksiklik sosyalist önderlerin yaşamına mal olmuştur. Emekçilerin mücadelesinin yükselmesi, gelişmesi Almanya’da önemli boyutlara ulaşmış ama bu devrim başarılamayınca işçiler, emekçiler, aydınlar, sosyalistler, ilericiler ezilince daha sonra Almanya’da faşizm iktidara gelmiştir. Bu açıdan Ekim Devrimi derken, Ekim Devrimi’nin nasıl bir örgüt, örgütlülükle, stratejik ve taktik anlayışla gerçekleştiğini de görmek gerekiyor.

Devrim yapmak isteyenler her şeyden önce örgüt yaratmak zorundadırlar

Lenin hem stratejisttir hem taktikçidir. Zaten örgütlülük de bunu gerektiriyor. Örgüt, doğru bir stratejiye, doğru bir programa, doğru bir taktiğe dayanmazsa başarılı mücadele veremez ya da sonuç alamaz. Bu bakımdan ideoloji ve teoriyi stratejiye, taktiğe ve örgüte dönüştürmek çok önemlidir. Bu da örgütçülerin işidir, siyasal önderlerin, ideolojik-politik önderlerin işidir. Lenin bunu hakkıyla yapmıştır. Yerinde ve zamanında adımlar atmıştır. İdeolojiye ve teoriye hakim olduğu için siyasete hakimdir, siyaseti doğru okumaktadır. Siyaseti doğru okuyunca da ne zaman hangi adımları atması gerektiğini bilen bir önderlik gerçeğine ulaşmıştır. Bunu da örgütüyle yerine getirmiştir. Örgüt konusunda çok hassastır. Menşeviklerle Bolşeviklerin tartışması çok çok önemlidir. Menşevik-Bolşevik bölünmesi esas olarak bir örgütsel anlayış bölünmesidir. Aslında devrimi gerçekleştirmek açısından doğru bir örgüt anlayışına ulaşıp ulaşmama konusu ideolojiktir, teoriktir. Devrimde kararlı olunursa, devrimin amacını belirleyen ideolojiye ve teoriye bağlı olunursa, o zaman tabii ki doğru bir örgüte ihtiyaç duyulur. Devrim yapmak isteyenler, ideoloji ve teoriye bağlı olanlar örgüte ihtiyaç duyarlar. Devrim yapmak istemeyenlerin, o ideoloji ve teoriyi bir yaşam biçimi haline getirmeyenlerin, bunu bir devrimi gerçekleştirecek düzeyde sahiplenmeyenlerin, böyle bir inanca sahip ve bu inancın gereklerini yerine getirme konumunda olmayanların tabii ki doğru örgüt anlayışları geliştirmesi de mümkün değildir. Bu bakımdan doğru örgüt anlayışı aynı zamanda doğru ideolojik ve teorik yaklaşımın, devrimciliğin dışı vurumudur. Devrimci karakterin gereğidir. Devrimci karakterde olanlar, devrim yapmak isteyenler her şeyden önce örgüt yaratırlar, örgüt yaratmak zorundadırlar. Örgüt yaratmadan istediğiniz kadar devrimden, sosyalizmden, ideolojiden, eşitlikten ve özgürlükten söz edin, bunların hepsi anlamsızdır. Bütün bunları anlamlandıracak olan örgüttür. Demek ki ideolojinin, teorinin, düşüncenin, devrimin savunulması, amacın savunulması, hedeflerden söz edilmesi ancak ve ancak doğru bir örgüt anlayışıyla bütünleşirse anlamlıdır. Yoksa

demagojiden, laftan, kendini kandırmaktan başka bir anlam taşımaz. Örgüt insanı siyasallaştırır ya da o devrime uygun bir siyasal yaklaşım içine sokar. Örgütlü olmamak demek, devrime uygun bir siyasal yaşam ve mücadele içine girmek demektir. Bu açıdan örgüt demek; siyasal yaşam, siyasallaşmak demektir. Yaşamı siyasete göre, devrime göre yürütmek, devrime göre ayarlamak demektir. Bu konu çok çok önemlidir. Çünkü; zaman zaman ideolojiden, özgürlükten, eşitlikten, değerlerden, devrimden, amaçtan, demokrasiden, özgürlükten, sosyalizmden söz edilir de söz edilir; ancak bu örgütle bütünleşmezse, bu amaçları ve düşünceyi ger-

Reel sosyalizmin en temel yanlışı, devlet ve iktidar sorunundadır. Aslında Marks’ta da, Engels’tede, Lenin’de de devletin aşılması, sönmesi vardır. Devletsiz bir toplum amaçlanıyor ama ona da sosyalist devletle gidileceği söyleniyor. Lenin de bunu proletarya diktatörlüğü biçiminde ifade ediyor. Bu konudaki yanılığ, iktidarı ve devleti çözememe, sosyalizmin özünden sapmasını ve karşısına dönüşmesini beraberinde getiriyor. Halbuki devlet tanımında bir sınıfın başka bir sınıf üzerinde baskı aracı olduğu belirtiliyor.

çekleştirecek bir örgüt olmazsa devrimi gerçekleştirecek bir siyasal yaşam da olmaz. Devrimi gerçekleştirecek bir kadrolaşma ve devrimcilik de olmaz. Kazanmalar ve kaybetmeler buradandır. Gerçekten siyasal yaşam amaca göre midir; bu, örgütle belli olur, örgütle şekillenir. Siyasallaşmaya gelmeyenler, yaşamlarını siyasallaştırmayanlar, yaşamlarını devrime kilitlemeyenler tabii ki örgüte ihtiyaç duymazlar, örgütü önemsiz görürler. Kim örgütü küçük görüyorsa o devrimi küçümsüyor; kim örgütü küçümsüyorsa o amaçla bağını koparmış demektir. Dilinde, beyinde amaç vardır ama pratiğinde amaç yoktur. Fikri ve zikri bir değildir.

Lenin ve öncü parti anlayışı

İşte bu yönüyle Lenin’in Menşevikler’e karşı mücadelesi, onların örgüt anlayışını eleştirmesi; onların örgüt anlayışının, devrim anlayışının devrimle ilgisinin olmadığını, onların anlayışıyla devrimin olmayacağını, mücadele olmayacağını, egemen sınıfları geriletecek bir anlayış olmadığını, dolayısıyla da onların örgüt anlayışının egemen sınıflara hizmet edecek bir örgüt anlayışı olduğunu ortaya koymuş, onlara karşı çok keskin bir mücadele vermiştir. Eğer Lenin’in Menşevikler’e karşı örgüt mücadelesi olmasaydı, örgüt savunuculuğu olmasaydı Sovyet Devrimi kesinlikle gerçek-

caları, aydınlar, yazarlar herkes partili olurdu. Parti bir aydınlar kulübüne dönüşürdü. Bu nedenle sadece bir düşünceye inananlar değil, bu düşünceyi amaca ulaştıracak örgütün herhangi bir komitesinde çalışanlar partili olur demıştır. Parti üyesini mutlaka partinin bir komitesinde ya da örgütte çalışan kişiler olarak değerlendirmiştir. Kadro tanımını böyle yapmıştır. Menşevikler ise böyle bir şeye gerek görmemişlerdir. Parti programını benimseyen herkes partilidir, demişlerdir. Ama öyle bir parti bir devrim partisi olmaz. Bir inancı ve sosyalizmi benimseyenler olabilir ama sosyalizm inancını bir devrim yapacak, toplumu örgütleyecek, karşı devrimi geriletecek,

Tabii ki İslamiyet de, Hristiyanlık da böyledir. Tüm toplumsal hareketlerde bir parti öncülüğü vardır. Belki kapitalizm döneminde olduğu gibi ifade edilmemiştir ya da Lenin şahsında sosyalistlerin ortaya koyduğu gibi ifade edilmemiştir. Ama toplum değiştirilmek isteniyorsa, bir iktidar devriliş politik yaklaşımı farklı olan başka bir iktidar yaratılmak isteniyorsa bunların hepsi partiyle oluyor. Bir düşünce gücü, bir amaç ve hedef ortaya koyuyor, bunu da bir örgüt yapıyor. Bunlar gizli örgütler oluyor. Tarihte gizli örgütler çok fazladır. Bugünkü gibi parti değildiler ama herhangi bir iktidara karşı muhalefet edenler örgütleniyorlar. Halklar, ezilenler zulmedenlere ve sö-

kapitalizmi geriletecek, onun yerine sosyalist bir yaşamı ortaya koyacak bir örgütsel durum ortaya çıkarmaz.

Kuşkusuz bugün devrim anlayışımız değişmiştir. İlle de devlet yıkıp devlet kurmak olarak görmüyoruz; ama devrimi bugünden gerçekleştirme anlayışıyla toplumu örgütlemek, toplumu bugünden kendi kendini yönetir hale getirmek olarak ifade ediyoruz. Yine tabii ki devlete karşı, emperyalizme ve kapitalizme karşı, bunların saldırılarına karşı mücadele edecek bir örgüt olması gerekiyor. Mücadele örgütünü ancak böyle bir örgüt anlayışı ortaya çıkarabilir. Mücadele etmek örgütle olur. Örgütlü toplumla olur. Örgütlü toplumu da örgütün herhangi bir komitesinde çalışanlar yaratır. Hem bir komite içinde yer alacak hem de toplumu örgütleyecek! Sadece topluma düşünce götürmeyecek, sadece şu doğrudur, bu doğrunun peşinden gidin demeyecek; sadece benim söyle-diğimi yap demeyecek; bu söylediklerimiz ancak örgütle olur, örgütsüz olmaz denilecek. İşte böyle olunca da örgüt önemli hale geliyor. Profesyonel devrimcilik, devrimin öncüsü oluyor. Öncülük sorunu oluyor. Çünkü; toplumun hepsi bu düzeyde öncülük yapamaz, bu düzeyde devrime katılamaz. Topluma öncülük yapacak, ona düşünce götürececek, ona teori götürececek, onu aydınlatacak, onu örgütleyecek, ona hedef gösterecek, mücadele araçlarını, eylem biçimlerini

müdenlere karşı kendi önderleri etrafında belli bir düşünce temelinde örgütleniyorlar. Mutlaka toplumsal olaylara öncülük edenler oluyor. Bu öncülük eden de partidir ya da parti gibidir. Zaten böyle partiler varsa, öncülük yaparlarsa o zaman o sosyal hareketler başarıya ulaşır, amaçlarına ulaşır. Yoksa örgütlü olmayan, sadece düşünülen hedefler ya da düşünceler kendiliğinden amaçlarına ulaşamazlar, kendiliğinden bir toplumsal ve siyasal hareket yaratamazlar. Yaratsalar da başarıya ulaşamazlar.

PKK ve Önder Apo Sovyetler’deki öncü parti anlayışını daha da geliştirmiştir

Kuşkusuz tarihte spontane-kendiliğinden hareketler vardır ya da belirli bir siyasal, toplumsal, ekonomik kriz ortamında bazı önderler toplumlara harekete geçirirler. Böyle spontane gelişen hareketler vardır. Ama bunlar içinde de doğal önderler çıkar. Böyle toplumsal krizler, sorunlar ortaya çıktığında, toplumsal hareketlere dönüştüğünde mutlaka bazı doğal önderler öne çıkar ve toplumu sürükler. Eğer devrim yapılmak isteniyorsa, bir hedef ve program ortaya konuluyorsa o zaman tabii ki parti, örgüt ve öncülük olacak. Öncülük çok çok önemlidir. Ekim Devrimi’nin halklara, ezilenlere kazandırdığı en temel özel-

öncülük de bu eksende yapıyordu. Dolayısıyla; devlet ve iktidar anlayışı yerine, örgütlü demokratik topluma dayalı Demokratik Konfederalizm, Demokratik Sosyalizm için en doğru model olarak ortaya konuluyorsa, o zaman öncülüğün karakteri değişecektir. Öncülük, farklı biçimde icra edilecektir. Öncü parti, komünler, meclisler ve diğer örgütlü çalışmalar içinde iktidarı ve devleti hedeflemeyen meclislerin, komünlerin, örgütlü toplulukların demokratik konfederal sistem haline getirilmesi temelinde demokratik yönetimi esas alan öncülük çalışması yapacaktır.

Devrimci bir örgütün ne kadar önemli olduğu aslında PKK gerçeğinde ortaya çıkmıştır. 12 Eylül öncesi ve sonrası Türkiye’de birçok devrimci örgüt vardı ama bunlar 12 Eylül karşısında dayanamadılar, dağıldılar. Önderlik bunu 12 Eylül’ün baskılarının çok ağır olmasına bağlamadı. Kuşkusuz 12 Eylül ağır saldırdı ama esas olarak sol örgütlerin etkisizleştirilmesini, kendini toparlayamamasını ve tasfiye olmasını; devrimci örgüt haline gelememe, siyasal bir yaşam ortaya çıkaramama olarak değerlendirmiştir. Devrimci örgüt ve bunun siyasal yaşamı ortaya çıkmayınca, yaşamlar amaca göre, devrimci örgüte göre şekillenmeyince Türkiye solu önemli bir toplumsal potansiyel olmasına rağmen etkisiz kalmıştır. Ama PKK 12 Eylül’de darbe yemesine rağmen devrimci bir örgüt olmayı başardığı, amaç için bir siyasal yaşamı ortaya çıkardığı, amaçla bağlı bir siyasal yaşamı şekillendirdiği için PKK kendini toparlamış, devrimi geliştirebilmiştir. Bu yönüyle Lenin’in, Bolşevik partinin Ekim Devrimi’nde ortaya koyduğu parti ve örgüt anlayışı çok önemlidir. Kuşkusuz bunu belirtirken iktidar ve devleti hedefleyen yönünü eleştiriyoruz. Demokrasiyi hedefleyen bir sosyalizmi yaratma öncülüğünden söz ediyoruz. PKK ve Önder Apo, Sovyetler’de ortaya konulan öncü parti anlayışını daha da geliştirmiştir. Özellikle de Kürdistan koşullarının zorluğu ortamında devrimci mücadeleden ancak doğru bir örgüt anlayışıyla, bu devrimci örgüte dayalı bir siyasal yaşamla olacağını ortaya koymuş; böyle devrimci bir örgüt ve buna uygun bir siyasallaşmayla, bir yaşamla PKK bugüne kadar kendini var etmiş ve mücadeleyi geliştirebilmiştir.

‘İktidar sovyetlere’

Ekim Devrimi’nin öğrettiği hususlardan biri de devrimin yerinde ve zamanında yapılmasıdır. Devrimin koşulları oluştuğunda, zamanı geldiğinde hamle yapılmazsa, inisiyatif alınmazsa devrimler gerçekleşemez, mücadeleler başarıya ulaşamaz. Bu açıdan Lenin iyi bir taktikçi olduğu gibi, taktikleri de zamanında uygulayan, gecikmeden uygulayan bir Önderlik, bir öncülük ortaya koymuştur. Ekim Devrimi bu bakımdan öğreticidir. Sovyet Devrimi’nin gerçekleştirdiği dönemde Merkez Komite içinde önemli bölümü, hatta çoğunluk devrimin zamanı gelmedi diye düşünürken, devrimi erteleme yaklaşımı içine girerken Lenin, ya şimdi ya da hiçbir zaman, tutumunu ortaya koyarak devrimci hamlenin gerçekleşmesini sağlamıştır. Sovyet Devrimi böylelikle gerçekleşmiştir. Bu bakımdan Sovyet Devrimi, devrim nasıl gerçekleşir, nasıl yapılır, nasıl sonuç alır konusunda gerçekten de öğreticidir. Bu yönüyle devrimci olmak isteyenler, devrimci mücadele yürütmek ve sonuç almak isteyenlerin Ekim Devrimi’ni çok iyi bilmeleri ve öğrenmeleri gerekir. Bu devrimi öğrenmek, anlamak, nasıl gerçekleştirdiğini bilmek, devrimci mücadele yürüten bütün halklar, topluluklar, ezilenler için çok önemli derslerle doludur. Sovyet Devrimi, adı üstünde, yani

Devrimci bir örgütün ne kadar önemli olduğu aslında PKK gerçeğinde ortaya çıkmıştır. 12 Eylül öncesi ve sonrası Türkiye’de birçok devrimci örgüt vardı ama bunlar 12 Eylül karşısında dayanamadılar, dağıldılar. Önderlik bunu 12 Eylül’ün baskılarının çok ağır olmasına bağlamadı. Kuşkusuz 12 Eylül ağır saldırdı ama esas olarak sol örgütlerin etkisizleştirilmesini, kendini toparlayamamasını ve tasfiye olmasını; devrimci örgüt haline gelememe, siyasal bir yaşam ortaya çıkaramama olarak değerlendirmiştir.

leşemezdi. Doğru ideoloji ortaya konulabilirdi, doğru hedefler de tespit edilebilirdi ama onu gerçekleştirecek örgüt olmazdı; bu nedenle devrim gerçekleşmezdi. Her devrimci durum, her siyasal kriz devrim ortaya çıkarmaz. Devrimci durum ve siyasal krizler ancak ondan yararlanacak örgütler varsa devrim ortaya çıkarır. Siyasal krizler devrimci durumlar ortaya çıkarır ama bu, doğrudan devrimin gerçekleşeceği anlamına gelmez. Bu yönüyle Lenin’in örgüt anlayışı çok çok önemlidir. Onun için her parti üyesinin bir parti örgütünde çalışmasından söz eder. Sadece sosyalizme inananlar, bir düşünce ortaya koyanlar parti üyesi olsaydı, partili olsaydı o zaman bütün profesörler, üniversite ho-

gösterecek, öğretecek, onları eyleme sürükleyecek bir örgüt ve öncülük lazım. Bu bakımdan Lenin parti öncülüğünü de önemli görmüştür. Öncülük kavramını önemli görmüştür. Partiyi emekçilerin, işçilerin, köylülerin, bir bütün olarak ezilen halkın öncü, örgütlü müfrezesi olarak ele almıştır. Bu da Lenin’de somutlaşan önemli bir parti yaklaşımıdır. Ekim Devrimi’nin en önemli özelliği bu örgüt karakterinden ileri gelmektedir. Zaten daha sonra on yıllarca sosyalistler Leninist ya da Bolşevik örgüt modelini devrimci mücadelede esas almışlardır. Örgüt deyince aklı Lenin’in örgüt anlayışına gelmiştir. Leninizm bir yönüyle de öncü örgüt devrim yapma teorisi olarak ortaya konulmuştur.

liklerden biri örgütlülüktür; doğru bir öncülüktür. İdeoloji doğru olacak, teori olacak, onun örgütü olacak ve bu örgütle öncülük yapacak. Her şeyden önce Ekim Devrimi, Bolşevikler, Lenin ezilen halklar açısından iyi bir örgüt anlayışı geliştirmiştir. Devrimlerde belirli bir örgüt gücünün, örgüt bilincinin, öncülüğün olması gerektiğini, bu olmadan başarıya ulaşamayacağını Ekim Devrimi göstermiştir. Çünkü; böyle örgüt varsa, politikleşmişse, siyasallaşmışsa, siyasal bir yaşam olmuşsa onlar devrimi gerçekleştirebilir. Devrime ve amaca göre bir siyasal ve örgütlü yaşam yoksa o zaman amaca ulaşmak kolay olmaz. Kuşkusuz o dönemde sosyalizme iktidar ve devletle ulaşılabileceği anlayışı vardı. Bu yönüyle

meclislere, konseylere dayanan, işçilerin, emekçilerin, köylülerin meclislerini kurarak kendi kendini yönettiği, yönetime el koyduğu bir devrim olmuştur. Bu yönüyle devrim; Sovyetlerin örgütlenmesiyle, Sovyetlerin inisiyatif almasıyla, Sovyetlerin yönetim olmasıyla gerçekleşmiştir. Kuşkusuz Birinci Dünya Savaşı'nın yarattığı ağır sorunlar devrimin gerçekleşmesine önemli zemin sunmuştur. Devrimin objektif koşulları çok fazlasıyla vardır. Savaş içinde Rusya bir çöküntü yaşamıştır. Aslında savaş sırasında daha sonra galip gelecek devletlerin yanındadır. Ama savaş Rusya'da zaten var olan siyasal, toplumsal, ekonomik, kültürel sorunları ağırlaştırmış, devrimci durum ortaya çıkarmıştır. İşte böyle bir ortamda da Bolşevik Partisi gibi bir parti, Lenin gibi bir Önder bu devrimi gerçekleştirmiştir. Ama bu devrimi gerçekleştiren kullandığı araçlar da önemlidir. Özellikle sosyalizmi hedefleyen bir devrim açısından demokrasi önemlidir. Zaten Şubat'ta Burjuva Demokratik Devrim denen bir devrim gerçekleşmiştir. Şubat Devrimi böyle ifade edilir. Tabii ki demokratik devrimleri burjuva olarak ifade etmek doğru değildir, o bir yanılgıdır. Feodalizmi devirmek burjuva devrimi değildir. O determinist bir yaklaşımdır. Feodalizmden sonra kapitalizm gelmiş gibi tarihe düz çizgisel yanlış yaklaşımın sonucudur. Bu açıdan bu devrimlere burjuva demokratik devrim demek yerine, demokratik halk devrimleri demek daha doğrudur. Demokratik halk devrimleri önemlidir. Demokratik halk devrimleri gerçekten sosyalist devrimin temelidir. Bütün sosyalist devrimler esasında demokratik halk devrimi temelinde gerçekleşebilirler. Bu yönüyle demokratik halk devrimi yani demokratik devrim halkı örgütlü güç yapar, halkı harekete geçirir. Halkın harekete geçmediği devrim olmaz. Demokrasi, demokratik devrim halkın harekete geçmesini ifade eder. Şubat Devrimi'nde bu gerçekleşmiştir; bir halk devrimi gerçekleşmiştir. Bu halk devrimi içerisinde çeşitli topluluklar da vardır. İşte Ekim Devrimi'yle birlikte bu demokratik halk devrimi tamamıyla bir sosyalist devrim haline getirilmiştir. Demokratik devrimin yarattığı ortamda halk örgütlenmiş, işçiler, köylüler, askerler, gençler, herkes örgütlenmiş ve devrim gerçekleşmiştir. Bu yönüyle devrimi gerçekleştiren kullanan araçlar da önemlidir. Ekim Devrimi'nin en önemli karakterlerinden biri de sovyetlere dayanmasıdır. Zaten 'iktidar sovyetlere' kavramı, kilit kavramdır. İktidar sovyetlere, denilirken sosyalist devrimden söz edilmiştir. Sovyetler de bütün ezilen, sömürülen toplulukların oluşturduğu bir halk meclisidir; halkın yönetim organıdır. Bu yönüyle Ekim Devrimi başından doğru bir adım atmıştır. Sovyetlerle sosyalist devrim gerçekleşmiştir. Bu yönüyle meclislerin, yani sovyetlerin, konseylerin devrimler için önemli olduğunun görüşmesi, devrimi gerçekleştirmek için halkı temsil eden meclislerin karar organı ve esas yönetim olması önemlidir. Bu yönüyle de Ekim Devrimi'nin meclislere, sovyetlere dayanması itibarıyla de halklar için, topluluklar için, ezilenler için önemli bir deneyimi ifade eder.

Sosyalizmden sapma nasıl yaşandı?

Bu deneyim tabii ki yoksulların devrimini ifade eder. Sovyetler; yoksulların meclisidir, yoksulların, ezilenlerin karar

organıdır. Bu bakımdan Sovyet Devrimi aynı zamanda kapitalizmi aşan, onun yerine komünlere dayanan, komünal sosyalist ekonomiyi hedefler. Her ne kadar savaş sırasında bir NEP (Yeni Ekonomik Düzen) dönemi olsa da, esas hedef sosyalist ekonomidir. NEP döneminde farklı toplumsal kesimleri de içine alan bir ekonomik yaklaşım ortaya konulmuştur. Bu yönüyle de doğru yapılmıştır. İşçilerden, köylülerden, yoksul köylülerin dışında farklı kesimleri de tümüyle zorla, şiddetle değil de ikna ederek ya da sistem içine alıp zamanla sistemin parçası haline getirecek sosyalist devrimin genişletilmesi öngörülür. Ama bu konuda tartışmalar çok vardır, eleştirilen bir konudur. Daha sonra orta köylülere, orta kesimlere çok fazla zor ve şiddet uygulandığı, bunun devrimin otoriter hale gelmesinde, demokratik

yitirmiş, merkeziyetçi bir yaklaşımla devlet kapitalizmi denilen bir ekonomik toplumsal sistem ortaya çıkmıştır. Eğer Ekim Devrimi'nin başında oluşan sovyetler, komünler, taban örgütlenmeleri merkeziyetçi bir yaklaşımla değil de demokratik konfederal temelde örgütlenseydi, kesinlikle Sovyet Devrimi'nin sonucu farklı olurdu. Demokratik merkeziyetçi denilen bir öncü parti için uygulanan işleyiş tamamen toplumsal sisteme de uygulanmış, bu da giderek merkeziyetçi yanının ağır basmasını beraberinde getirir; Sovyetlerin, komünlerin, taban örgütlenmelerinin söz ve karar yetkisi sınırlanmış, bu da giderek tabana dayalı değil de üstte parti bürokrasisinin hakim olduğu, reel sosyalist sistem dediğimiz, demokratik karakteri olmayan, devlet kapitalizmi haline gelen bir durum ortaya çıkarmıştır.

lirlenseydi ve sosyalizm böyle inşa edilseydi, buna dayanarak bir sosyalizm yaratılması, gerçekleşmesi sağlansaydı başka belirtilen nedenler aşıldı, çözüldü. Onlar sosyalizmi yıkamazdı. Çünkü demokrasi demek, toplumun güç olması ve topluma dayanmak demektir. Eğer sosyalizm güçlü biçimde topluma dayansaydı, toplumu kapsaydı, sosyalizme sahip çıkan toplum, gerçek demokratik bir düzen o belirtilen eksiklikleri ve yetersizlikleri kesinlikle aşardı. Ya da o belirtilen eksiklikler ve yetersizlikler ortaya çıkmazdı. Bu açıdan devrim gerçekten güzel duygularla, güzel niyetlerle yapılmıştır. İşçiler, emekçiler, köylüler sahip çıkmıştır. İşçiler, köylüler, emekçiler bu devrimin gerçekleşmesi konusunda çok büyük bedeller ödemiş, fedakarlıklarda bulunmuşlardır. Ama demokratik özünden sapınca, komünlerin, meclislerin sistem-

zorlayan değil de sisteme nefes aldırın, sistemin mezhebi olan bir durum ortaya çıkarmıştır.

Kapitalizm karşısında sosyalizmin manevi kültürü hakim kılınmadı

Yine doğru olmayan siyasal, toplumsal anlayışların gerçek sosyalizmin gelişmesi konusunda da dünyanın diğer yerlerindeki sosyalist hareketler üzerinde olumsuz etkisi olmuştur. Dogmatizm ve yanlış pratikler nedeniyle doğru sosyalist, özgürlükçü demokratik anlayışın gelişmesine engel olmuştur. Çünkü; emperyalizm-kapitalizm karşısında mutlaka savunulması gereken bir mevzi olarak gösterilmiş, bu yönüyle de reel sosyalizmin yanlışları eleştirilememiş; yanlışlıkları eleştirilemediği gibi sanki bu yanlışlıklar doğruymuş gibi dünyanın diğer yerlerindeki sosyalist hareketler de bunları esas almış, uygulamıştır. Böylelikle kapitalizme karşı çok güçlü, etkili olacak sosyalist hareketler gelişecekken, sosyalizm kapitalizm merkezlerinde de büyük başarılar elde etme imkanlarına kavuşacakken, demokrasiyi esas almayan yaklaşım ve uygulamalar halklar açısından yeterince çekim merkezi haline gelememiştir. Hatta yanlış uygulamalar görüldükçe itici rol de oynamıştır. Eğer yükselen ideoloji olan sosyalizm, dünyayı etkileyen sosyalizm demokratik karakteriyle pratikleşseydi kapitalizmin ömrü çok kısıldı. Kapitalizm 20. yüzyılda bile asar-i atika müzesine gönderilebilirdi. Ama emperyalist sistem halklara büyük sorunlar yaşattığı halde, sosyalizme demokrasiden gidilecek anlayışının olmaması nedeniyle sosyalizmin etkileme düzeyi sınırlı kalmıştır. Kuşkusuz sosyalizmin eşitlik, özgürlük, adalet, kapitalizme karşı tutum ve söylemlerinin etkisi olmuştur. On yıllarca halklar için bir çekim merkezi haline gelmiştir. Ama demokratik karakterini açık ortaya koymaması, hatta otoriter bir sistem olarak algılanması, devleti hedeflemesi, proletarya diktatörlüğünden söz etmesi, partilerin de demokratik yüzüyle halkın önüne çıkmasını engellediğinden etkisi giderek azalmıştır.

Reel sosyalizmin yıkılmasının en temel nedenlerinden biri ise, kapitalizmin modernitesine karşı kendi modernitesini açık ve net ortaya koymamasıdır. Kapitalist modernite kendini esas olarak kapitalist sömürüye, endüstriyalizme ve ulus devlete dayandırmıştır. Marks, Engels ve Lenin'in çözümlemelerinde kapitalizme karşıtlık vardır. Ama onun modernitesine, ulus devlet anlayışına karşı bir tutum yoktur. Endüstriyalizme karşı bir tutum yoktur. Onun modernist kültürüne karşı belli düzeyde tutum olsa da maddiyatçılığına karşı sosyalizmin manevi kültürü hakim kılınamamıştır. Reel sosyalizmin zihniyeti ve ortaya çıkardığı yaşamında da maddiyatçılık ağır basmıştır. Bu açıdan reel sosyalizmin çözümlüğünde en önemli etkenlerden biri de kapitalizme karşı bütünlüklü bir duruşun ortaya konulmamasıdır. Kapitalizmin geldiği bir tarihi var. İlk sömürden bugüne kadar, devlet anlayışından ekonomik anlayışına kadar sömürücü sistemin bir devamlılığı var. Demokratik sistemin de bir temeli ve tarihi var. Sosyalizmi sadece kapitalizmle başlatmak doğru değil. Topluluklar yaşamı, komünal yaşam eskiden beri var. Devletçi sistemden önce de devletçi sistemin yanı başında da her zaman komünal yaşam birlikte var olmuştur. Kuşkusuz kapita-

Reel sosyalizmin en temel yanlış devlet ve iktidar sorunundadır

Reel sosyalizmin en temel yanlış, devlet ve iktidar sorunundadır. Aslında Marks'ta da, Engels'te de, Lenin'de de devletin aşılması, sönmesi vardır. Devletsiz bir toplum amaçlanıyor ama ona da bir devletle gidileceği, sosyalist devletle gidileceği söyleniyor. Lenin'de bu proletarya diktatörlüğü biçiminde ifade ediliyor. Bu konudaki yanlış, iktidarı ve devleti çözememe, sosyalizmin özünden sapmasını ve karşıtına dönüşmesini beraberinde getiriyor. Halbuki devlet tanımında bir sınıfın başka bir sınıf üzerinde baskı aracı olduğu belirlenmesi vardır. Devletin böyle ortaya çıktığı söyleniyor. Sosyalistlerin değerlendirmesi böyle ama sıra sosyalist devlete gince; işçilerin, köylülerin elindeki devlete gince devlet değişiyor. Bu sefer baskı aracı ama egemenler üzerinde baskı aracı olacak, deniyor. Bu bir karakterdir. Bu baskıcı karakterle sosyalizmin olmayacağı açıktır. Aslında sosyalizme demokrasiden gidileceği söylemleri de olmuştur ama sosyalizme proletarya diktatörlüğüyle varılır denilerek bu söylemin tersi yola giriliyor. Ezenler üzerinde diktatörlük, onların bir daha ortaya çıkmaması için diktatörlük denilerek devlet ve diktatörlük meşrulaştırılıyor. Bu, sosyalizmin kaybetmesinin en temel nedenidir.

Kuşkusuz başka nedenleri de vardır ama onlar esas değildir. Esas olan, devlet ve iktidarın çözümlenememesidir. Eğer devlet ve iktidar çözümlenseydi, sosyalizme demokrasiden gidileceği be-

leşmesi demokratik temelde değil de merkezi temelde olunca bütün bu emekler, sonunda çarçur olmuştur.

Kuşkusuz Ekim Devrimi'nin yarattığı sonuçlar, birikimler, kazanımlar ve öğrettikleri vardır. Bu yönüyle çok büyük bir birikimdir, deneyimdir. Bunlar inkar edilemez. Dünyanın birçok yerinde halkların, işçilerin ve emekçilerin uyanışına vesile olmuştur. Sosyalizmin gerçekleşmediği ülkelerde demokrasi mücadelesinde, devlete ve iktidara karşı mücadelede, onlara tutum almada Ekim Devrimi'nin ve Sovyetler Birliği'nin varlığı çok büyük etkiye bulunmuştur. Ancak bizzat devrimin gerçekleştiği Sovyetler Birliği'nde giderek devrimin özünden kopulmuştur. Devrim, devlet ve iktidar zihniyetiyle zehirlenmiştir. Ama yine de onlarca yıl tüm dünya halklarına ilham olmuş, dünya halkları buradan ilham almış, demokrasi ve sosyalizm mücadelesi, özgürlük mücadelesi verilmiştir. 20. yüzyıldaki özgürlük ve demokrasi mücadelelerine ilham kaynağı olmuştur. Böyle bir etkisi olmuştur. Ama diğer taraftan da gerçekleşen Ekim Devrimi özünden kopunca, devlet kapitalizmi haline gince, Sovyetler Birliği'ndeki reel sosyalizm duruşuyla, tutumuyla, yaklaşımıyla kapitalizme de nefes aldırmıştır. Kapitalizmi ayakta tutan bir mezhep haline gelmiştir. Çünkü; halkların umudu olmuştur, halklar yüzünü oraya dönmüştür. Orada özgürlüğün, demokrasinin ve sosyalizmin yaşadığını düşünmüştür. Belli yönleriyle dünyanın önemli bir bölümünün devlet kapitalizmi altında tutulmasından dolayı sistemi

lizmle birlikte topluma şiddetli ve doğrudan bir saldırı olduğu için sistemli bir mücadele etme yaklaşımıyla sosyalizmin ideoloji, teorisi ve pratiğiyle sistematik biçimde ortaya konulma ihtiyacı doğmuştur. Ama yetersiz kalmıştır. Kapitalizme, ekonomik sömürüye karşı bir mücadele durumu vardır. Ama yarattığı yaşama, doğaya, kadına yaklaşımına ve birçok alana yaklaşımında bütünlüklü bir karşı duruş olmadığı için de daha sistematik, bütünlüklü bir duruş, tutum ve sistem olan kapitalist modernite, reel sosyalizme karşı mücadelede etkili olmuştur. Hem kendini etkin kılmıştır hem de kendilerine sosyalist diyenleri bile kendi sularında boğmuştur, kendine benzetmiştir. Reel sosyalizm neden kaybettirirken bunları görmek lazım. Giderek mücadele ettiğini söylediği sisteme benzeyen bir durum ortaya çıkmıştır. Hatta bazı konularda daha da katı olmuştur. Demokratik olmayan otoriter yaklaşımları daha sert olmuştur. Kapitalizmin merkezi olan Avrupa ülkelerinde hiç değilse verilen demokrasi mücadelesi sonucu işçilerin, emekçilerin mücadelesi sonucu sistem kendini ayakta tutmak için bazı tavizler vermek zorunda kalmıştır. Ama reel sosyalizm ise işçiler, emekçiler adına demokratik olmayan otoriter bir sistemi meşrulaştırmıştır. Bu da en temel kaybetme nedenlerinden olmuştur. Endüstriyalizm zaten kapitalizmden daha fazla reel sosyalist ülkelerde kendisini etkili kılmıştır. Neredeyse kapitalizmle sanayide yarışma adına endüstriyalizmi kutsamıştır. Kapitalizmle demokrasi ve diğer değerlerde yarışmaktan çok, sadece sanayileşme ve üretimde yarışma içine girmiştir. Kuşkusuz bölüşümde de bir yarışma vardır. Ama bunlar tek boyutlu kalmıştır ve bu nedenle de kaybetmiştir. Tabii ki kaybetmesinin en temel nedeni, iktidar ve devlet anlayışıdır ve bundan kaynaklanan sosyalizmi demokrasiye dayandırmama tutumudur. Zaten birçok yanlış da bundan kaynaklanmıştır.

Demokrasi ve özgürlüklerin eksikliği reel sosyalizmi yıkılışa götürdü

Reel sosyalizmin yıkılmasından önce de sosyalizm bir krize girmişti. Daha önce oluşan Çin-Sovyet çatışması, Arnavutluk'un farklı yaklaşımları reel sosyalizm içinde ciddi sorunlar yaratmıştı. Bu çatışmalar doğrudan bu ülkeler dışındaki ülkelere ve demokrasi hareketlerine de yansımıştı. Özellikle Türkiye'de farklı eğilimler, her türlü çatışmaya girecek sorunlar ortaya çıkmıştı. 12 Eylül öncesi devrimci güçlerin zayıflamasında bu bölünme ve çatışma çok önemli etkide bulunmuştu. Sovyetler Birliği'ne sosyal emperyalist deniliyordu. Sovyetler Birliği'nde kapitalizmin geliştiği söyleniyordu. Sovyetler Birliği yukarıda belirttiğimiz gibi temeli olan bu konular üzerinden suçlanıyordu. Çin de, toplum üzerinde baskı kurduğu yönünde eleştiriliyordu. Kültür devrimi sırasındaki uygulamalar buna gerekçe gösteriliyordu. Daha başka nedenlerle de bu kamplasmalar birbirini eleştiriyor, birbirini suçluyor, bu da doğrudan bütün sosyalist hareketlere yansıyor. İçte de toplumsal sorunlar uç vermeye başlamıştı. Yine ekonomik olarak hem Sovyetler Birliği hem Çin hem de Arnavutluk'ta tıkanmaların başladığı, kapitalist ülkelerin ekonomik hamleleri, bilimsel teknik gelişmeler konusunda yaptığı hamleler sosyalist ülkelerdeki ekonomi konusunda da sorgulamaları beraberinde getiriyordu. Ekonomik gelişmelerin kapitalist ülkeler gibi olmaması, bu alanda sıkıntılar ortaya çıkarıyordu.

Demokrasi eksikliği de sadece içeride değil, kapitalist dünyadaki emekçiler ve toplum üzerinde sosyalizmin etkisinin

zayıflamasıyla sonuçlanıyordu. Zaten '68 gençlik hareketiyle birlikte giderek reel sosyalizme yönelik eleştiriler artmıştı. Artık halkların özgürlük ve demokrasi ihtiyaçlarına cevap vermeyen bir sistem olduğu söyleniyordu. Ama 1960'ların sonu, 70'lerin başında Vietnam'ın ABD'ye karşı yürüttüğü mücadele hala solun etkinliğini, varlığını sürdürmesini sağlıyordu. Vietnam'daki zaferden sonra soğuk savaşın nükleer bir denge içine girmesi, bir nükleer yarışın ortaya çıkması, sosyalist ülkelerde toplumların mevcut sistemden rahatsızlıklarını giderek artırıyor. Bunun en somut örneği de Polonya'da dayanışma sendikasının muhalif hareket olarak etkin biçimde ortaya çıkmasıydı. Artık sosyalist ülkeler emperyalist kapitalizme karşı özgürlük ve demokrasileriyle durmuyorlardı. Özgürlük ve demokrasideki geriliğe paralel olarak, ekonomik alanda da belli bir tıkanmanın ortaya çıkması durumu yaşanmıştı. Bütün bunlar esas olarak da demokrasi ve özgürlük eksikliğinin sonucu ortaya çıkıyordu. Sosyalizmin toplumlara vermesi gereken moral değerler konusunda yaşadığı eksiklikler, sonunda reel sosyalizmin yıkılmasıyla sonuçlanmıştır. Halkların özgürlük ve demokrasi konusunda özelemleri o kadar geride kalmıştır ki, bir çözüme başlayınca arka arkaya bütün sosyalist olduğu söylenen ülkeler devrilmiştir. Hem de çok fazla dayanmamışlardır. Toplumsal desteğin önemli oranda kaybedilmesi reel sosyalizmin yıkılışıyla sonuçlanmıştır.

Devlete karşı özgürlük ve demokrasiye dayalı bir yaşam modeli geliştirilememiştir

Dünya solu, sosyalistleri sosyalist ülkelerde var olan bazı sorunları tartışıyordu, sorunlar yansıyor. Ancak hiçbir sol, sosyalist hareket Sovyetler Birliği'nin böyle kısa sürede dağılacığını düşünmemişti. Bu yönüyle bir şok yaşandı. Çünkü Sovyetler Birliği'nin varlığı bütün sol ve sosyalistlere bir moral güç olu-

ştu. Bu ihtiyaçlara cevap veremediği gibi, kapitalist modernitenin, kapitalizmin öngördüğü yaşam sistemi kendini etkili kılmaya başlamıştır. Toplumlar daha fazla çekici olmaya başlamıştır. Özellikle de sosyal demokrasinin geliştirilmesi temelinde sosyal politikalarla dayalı refah toplumunun yaratılması sosyalist ülkelerdeki toplumları etkilemiştir. Hem demokrasi hem de ekonomik alanda kapitalist sistem halklara ve toplumlara kendisinin üstün olduğu algısını yaratınca, bu da reel sosyalist sistemin dağılmasını hızlandırmıştır. Bu dağılma birlikte de sol ve sosyalizm dünyada bir krize girmiştir.

Reel sosyalizm pratiği ve klasik Marksizm teorisindeki kimi eksikliklerle ilgili tartışmalar, reel sosyalizmin dağılmasıyla birlikte sol içinde daha da artmıştır. Özellikle demokrasi eksikliği konusu önemli tartışmalar ortaya çıkarmıştır. Fakat bu tartışmalar yine de sorunun köküne inmemiştir. Özellikle iktidar ve devlet konusunda köklü bir ideolojik-teorik analiz ortaya konulmamıştır. Devlete karşı özgürlük ve demokrasiye dayalı bir yaşam modeli alternatif olarak geliştirilememiştir. Bu da ister istemez ortaya çıkan krizden tam çıkışı sağlamamıştır. Bu gerçeğin görülmesi gerekiyor. Kuşkusuz anarşistlerin ve belirli çevrelerin devlet konusunda itirazları vardır, devlet değerlendirmeleri vardır ama onlar da devlet yerine ne koyacakları konusunda güçlü bir teorik temel alternatif olarak ortaya koyamamışlardır. Bu da sol içerisinde ortaya çıkan krizin tümüyle çözülmesini sağlamamıştır. Sol içinde, sosyalist hareketler içinde gerçekten de çözüm budur, sosyalizm, sol böyle çıkış yapabilir yaklaşımını

pan, sosyal demokratlaşan eğilim gelişmiştir. Bunların bir kısmı hala kendilerine sol ve sosyalist deseler de liberalleşen bir tasfiyecilik eğilim çok güçlü biçimde varlığını hissettirmiştir. Sola tasfiyeyi dayatan bu eğilim sosyalist kesimlerdeki krizi daha da derinleştirmiştir.

Reel sosyalizmin yıkılmasından sonra en doğru yaklaşımı PKK ortaya koymuştur

Kuşkusuz sol ve sosyalizmdeki olumsuz etkiler PKK içinde de varlığını göstermiştir. Çünkü; o dönem PKK de devletçi ve iktidarcı zihniyetten tümenden kopmamıştır. Geçmişte demokrasiye yeterince önem vermeme PKK'nin ideolojik ve teorik tezlerinde de vardır. Çünkü; aynı kaynaktan beslenmektedir. Bu açıdan reel sosyalizmin yaşadığı kriz belli düzeyde PKK'ye de yansımıştır. Ancak Önder Apo'nun geçmişten beri duruşunun daha sorgulayıcı olması nedeniyle reel sosyalizmin dağılması, krizi PKK'ye diğer sol örgütlere olduğu gibi yansımamıştır. Çünkü; Önder Apo hemen daha baştan eleştiri-özeleştiriye başlamıştır. Önceden de belli eleştirileri ve bu eleştirilere dayanan özeleştirelleri vardır. Şu kesindir; Sovyetler Birliği'nin varlığında, sosyalizmin böyle dağılma sürecine girmediği dönemde sol içinde ne kadar eleştirel-özeleştirel olursa da yine de yeterince eleştiri ve özeleştiri yapılamıyordu. Bu yönüyle bir dogmatizm vardı. Bu durum hem Sovyetler Birliği hem Çin hem de Arnavutluk açısından vardı. Esas eleştiri getirilmesi gereken noktalara kimse dokunamıyordu. Kendi içerisinde eleştiri-özeleştiri, düzeltme olmayınca, dogmatizm olunca yanlışlıklarda ısrar edilmiş, yanlışlıklar da giderek reel sosyalizmi çürütmüş ve çöküntüye uğratmıştır. Reel sosyalizmin yıkılması, o kadar emeğin, değer, umutların boşa gitmesi gerçekten de çok üzücü olmuştur. Ekim Devrimi'yle yükselişe geçen sosyalizmin akıbeti böyle olmamalıydı. Böyle sonuçlanması

gerçeğinde, Önderlik şahsında başından beri var olan eleştiri-özeleştiri düzeyi, daha yaratıcı düşünme yaklaşımı önündeki bu barikat, engel kalkmış, Önder Apo'nun daha eleştirel, daha özgürlükçü bir düşünce dinamizmine girmesine yol açmıştır. Bu eleştiri ve özeleştirel yaklaşım reel sosyalizmin yaşadığı ülkelerde ya da diğer ülkelerde olduğu gibi liberalizme yatma, kapitalizme kayma, sosyalizmden uzaklaşma biçiminde olmamıştır. Önderlik başından itibaren, "Sosyalizme ısrar, insan olmakta ısrardır" demıştır. Önderlik bu tespiti, reel sosyalizmin dağıldığı, yıkıldığı ve sosyalizmin krize girdiği dönemde, 1990'ların başında yapmıştır. Ama bunu yaparken aynı zamanda reel sosyalizme yönelik eleştirilerini de geliştirmiş, klasik Marksizm ve sosyalizmdeki yetersizlikleri de belli düzeyde sorgulamaya başlamıştır. Özellikle demokrasi eksikliği konusunda eleştirilerini geliştirmiştir. Kendisini kapitalizme karşı mücadelede, kendini korumada duvar örme ve insanlığın diğer kesimleriyle ilişkisini bu yönlü koparmayı eleştirmiştir. Kapitalist emperyalizme karşı sosyalizmin temel moral değerleriyle mücadele edilmemesini eleştirmiştir. Ama sosyalizme de sahip çıkmıştır. Bu yönüyle reel sosyalizmin yıkılmasından sonra en doğru yaklaşımı PKK ortaya koymuştur. Ama yine de pratiğin içinde eleştiri ve özeleştiri düzeyi çok köklü gelişmemiştir. Fakat Önder Apo kesinlikle o geçmiş dogmatizmi kıran, onları eleştiren, bu eksiklikleri düzeltme konusunda yoğunlaşan, böyle bir görevi üstlenen bir Önderlik gerçeği olmuştur. Bu yanlışlıkların nereden kaynaklandığı, bunların nasıl düzeltilmesi gerektiği üzerinde düşünmüştür. Sosyalist önderlere de, o güne kadar verilen şehitlere de, emeklere de layık olmanın yolunun; dogmatik olarak, katı olarak sosyalizme sahip lenmek, sosyalizmi böyle anlamak olmadığını vurgulamıştır. Sosyalizme ve bu değerlere bağlılığın yaratıcı olarak eleştiri ve özeleştiriyle eksiklikleri düzeltip haline getirilmesi çabasıyla olacağı bilinciyle hareket etmiştir. Bu da Önder Apo'nun hem Uluslararası Komplot'dan önce sosyalizm konusunda yoğunlaşmalarını, değerlendirmelerini ortaya çıkarmıştır hem de Uluslararası Komplot'dan sonra sosyalizmin içinde var olan eksiklikleri, yetersizlikleri düzeltme konusunda yoğunlaşmalarını daha fazla artırmıştır. Önder Apo'nun İmralı'da esaret altına alınmadan önce de yoğunlaşmaları vardı. Bu yönüyle 4. ve 5. Kongre'ye sunulan raporlarda, belgelerde Önder Apo'nun reel sosyalizm pratiğine yönelik önemli eleştirileri bulunmaktaydı. Bunlar gerçekten önemli çözümler ve ciddi eleştirilerdi. Önder Apo taşıdığı büyük sorumluluk duygusuyla reel sosyalizmin yıkılmasıyla birlikte hem sosyalizme sahiplenme hem de eleştiri-özeleştiri düzeyini geliştirerek doğru bir sosyalist anlayışı ve pratiği ortaya çıkarma çabaları içine girmiştir.

Önder Apo İmralı'da sosyalizmi tarihsel temele dayandırmıştır

Önder Apo esaret altına alındıktan sonra Uluslararası Komplot'un gerçekleşmesini, bir yönüyle de PKK'nin öncülük ettiği mücadeledeki yetersizliklere bağlamıştır. Önder Apo, mutlaka belirli yetersizlikler yaptık ki böyle bir komployla karşılaştık, değerlendirmesinde bulunmuştur. Önder Apo esaret altına düşmesinde yetersiz yoldaşların ve vefasız dostların önemli olduğunu vurgulamıştır. Ama bunun yanında da niye bu noktaya geldik, bunu önleyemedik, diyerek hem ideolojik düzeyde hem teorik düzeyde hem politik düzeyde hem de pratik ve

Önder Apo'nun tarihsel toplumu doğru değerlendirmesinde tarihteki bütün düşüncülerin, bütün sorumluluk sahibi insanların, düşünce gücü olan, toplumu savunan, insanlığın düşünce gücü olan bütün insanların payı olduğu gibi Marks ve Engels'in yoğunlaşmalarının da Önderliğin ortaya koyduğu birikimde önemli bir payı ve etkisi bulunmaktadır. Kaldı ki Önder Apo'nun 1970'lerde Bilimsel Sosyalizm'e önem vermesi ve kabul etmesi de Önderliğin tarihe bakışında yeni bir sayfa açmıştır.

yordu, güç kaynağı oluyordu. Sovyetler Birliği'nin yıkılmasıyla birlikte bu moral güç kaynağı da yıkıldı. Öte yandan Sovyetler Birliği'nin yıkılmasının esas etkeni; demokrasi ve özgürlük eksikliği de olunca bütün ülkelerde solun ve sosyalistlerin tabanında önemli sorunlar oldu, çalkantılar yaşandı. Her ne kadar emperyalizmin kuşatması, saldırıları, psikolojik savaş arttırması, içeride ve dışarıda yapılan kışkırtmalar, komplolar söz konusu olsa da Sovyetler Birliği'nin, reel sosyalizmin dağılmasını yaratan esas olarak iç etkenler olmuştur. Bir kere bunu tespit etmek gerekir. İç etkenler zayıf olmasaydı, özgürlüğe ve demokrasiye dayalı biçimde halk desteğiyle sosyalizmi güçlü kılsaydı, içeride ve dışarıdaki kışkırtmalar sonuç vermezdi. Bu yönüyle esas yıkılmayı, dağılmayı Sovyetler Birliği'nin iç sorunlarıyla açıklamak gerekiyor. Bu da esas olarak ekonomik sorunlar olarak görülmemelidir. Kuşkusuz ekonomik sorunlar vardır, sıkıntılar vardır; kapitalizmin merkezlerinde ekonomik gelişmeler daha fazla olmuştur. Bilimsel teknik devrimdeki gelişmelerle yaratılan belli bir üstünlük vardır. Kuşkusuz nükleer silahlar konusunda Sovyetler Birliği'nde belirli bir gelişme olsa da, bu yönlü bir güç olsa da, o konuda da emperyalist güçlerin daha

sağlatacak bir ideolojik-teorik düzey yakanamamıştır. Daha çok eksikleri düzeltme, solun ve sosyalizmin geçmişte yaptığı belirli hataları düzelterek krizden çıkma yolu denenmiştir.

Hatalar nedir? Demokrasi ve özgürlük eksikliği görülmüştür. Ekonomideki yaratıcılığın eksikliği görülmüştür. Dogmatizmin varlığı belli düzeyde görülmüştür. Bu yönlü birçok konuda eleştiri-özeleştiri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Ancak bunlar çok köklü sola, sosyalizme hamle yaptırarak, bütün sorunlarını çözecek düzeyde olmamıştır. Öte yandan reel sosyalizmin dağılmasından sonra ortaya liberalizm, liberal sol denilen, sosyalizmi tersinden kapitalist sisteme entegre eden tasfiyecilik yaklaşımları ortaya çıkmıştır. Böylelikle sosyalizmden vazgeçen bir özgürlük anlayışı ortaya çıkmıştır. Aslında bu, sola, sosyalizme karşı en az dogmatizm kadar zarar veren, tasfiyecilik yaratan bir eğilim olmuştur. Sağa kayma çok güçlü ortaya çıkmıştır. Solun, sosyalizmin hatalarından ve reel sosyalizmin pratiğinden ders çıkarıp doğru bir sosyalizm anlayışı bulma yerine; hataların, eksikliklerin solun ve sosyalizmin kendisinde olduğunu, sosyalizmle bir yere varılamayacağını düşünen bir yaklaşımla sosyalizmden ko-

gerçekten de üzücü, kahredici olmuştur. Ama şu açıktır; öyle gidemezdi, sosyalizm öyle götürülemezdi. Bu yönüyle de dağılması, gerçek sosyalizmin ne olduğunun ortaya konulması açısından da hayırlı olmuştur. Böylelikle aslında özgür düşünmenin, özgür tartışmanın önü açılmıştır. Reel sosyalizmin dağılmasının böyle bir pozitif, olumlu yanı ortaya çıkmıştır. O güne kadar belki daha fazla eleştirel yaklaşmak isteyen, özeleştiri vermek isteyen eğilimler vardır, sosyalizm teorisinde ve reel sosyalizm pratiğinde var olan eksiklikler belli düzeyde görülmektedir. Ama öyle bir ortam yaratılmıştır ki, sol ve sosyalizm eleştirilemez, Marks, Engels, Lenin, Mao kut-saldır, bunların söylemleri de eleştirilemez gibi bir sol iklim, sol kültürel ortam oluşmuştur. Bu da dogmatizme, dolaşısıyla da eleştiri ve özeleştirelinin tıkanmasına, sonuçta da yanlışlıkların düzeltilmesini sağlayan mekanizmanın olmamasına, yanlışlıkların birikerek sorunların ağırlaşmasına, yine çürüme yaratmasına ve reel sosyalizmin yıkılmasına yol açmıştır.

Reel sosyalizmin yıkılışıyla birlikte belli düzeyde bir düşünme özgürlüğü ortaya çıkmıştır. Bunu en fazla da PKK gerçeğinde görebiliyoruz. Aslında PKK

eylemsel düzeyde bir sorgulama yapmıştır. Özellikle de zindan koşullarının yoğunlaşmaya fırsat vermesi, bu yönlü okumalarını, entelektüel düzeyini daha da derinleştirmesini, Önder Apo'nun sosyalizm konusundaki yoğunlaşmalarının, eleştiri ve özeleştiriye daha da derinleşmesini sağlamıştır. Tabii Önder Apo bunları değerlendirirken sonuçta şöyle demiştir; "Kişisel ve toplumsal temelimin teorik güce ulaşmamda rolü olmakla birlikte, esas etken tarihsel toplum tüm sistematik yapısı içinde anlayabilmemdir. Anlayabilmenin altında ise yaşadığım mücadelenin özellikleri ve sorumluluk sahibi olmayı başarabilmem yatmaktadır." Yani yaşadığı pratiğe, tarihe ve topluma karşı sorumlu bir davranış göstermiştir. Tarihe ve topluma karşı bu sorumlu davranışı, sosyalizme de, sosyalist ideolojiye de, bunun için emek veren, fedakarlık yapan, şehit düşenlere karşı da sorumluluk duymak olarak ele almak gerekir. İmralı'da bu yoğunlaşmalarını derinleştirmiştir. Her şeyden önce tarihsel toplumu bütünlüklü ele alması çok çok önemlidir. Bu yönüyle egemenlerin, sömürücülerin nereden nereye geldiklerini, tarihsel süreç içerisinde neler yaşadıklarını, hangi evrimi geçirdiklerini çok iyi analiz ettiği gibi, yine ezilenlerin, sömürülenlerin tarih içindeki duruşlarını, direnişlerini, ortaya çıkardığı değerleri çok kapsamlı incelemiştir. Nasıl ki kapitalist modernitenin, emperyalist güçlerin dayandığı bir tarih varsa, özgürlük güçlerinin ve sosyalist güçlerin de dayandığı bir tarih olduğunu ortaya koymuştur. Böylelikle sosyalizmi, özgürlük ve demokrasi düşüncesini tarihsel temele dayandırmıştır. Temeli olan, kökleri olan bir ideolojik, teorik, politik yaklaşım ortaya çıkarmıştır. Tarihteki her şeyi anlamlandıran, değerlendiren bir sorumlu yaklaşım içine girmiştir. Din konusunu kapsamlı değerlendirmiş, kadın konusunu, Ortadoğu'yu kapsamlı değerlendirmiş, tarihsel toplum içinde komünal demokratik yaşamları değerlendirmiş, komünalığın, toplumsallığın bütün karakterini, demokrasinin tarihsel temellerini kapsamlı ortaya koyarak, dünü de bugünü de doğru değerlendirecek bir temele, bir zemine, bir entelektüel düzeye kavuşturmuştur.

Önder Apo Marks ve Engels'in tarihe bakış açısını eleştirdi

AİHM Savunmaları bu entelektüel düzeyin geliştirilmesini ifade eder. Sonradan bunları daha da geliştirecek bir entelektüel birikimini, değerlendirmelerini ideolojik ve teorik çerçeveye kavuşturur. Tarihi bakış, bir ideolojik ve teorik çerçeve ve doğrultu ortaya koyar. Bunu yaparken tarihsel toplumu ve devletçi-iktidarcı sistemi bütün aşamaları içinde değerlendirdiği gibi, sosyalizmin tarihini de çok kapsamlı irdeler, değerlendirir. Hem Marks ve Engels'ten önce, Bilimsel Sosyalizm'den önceki komünal demokratik değerleri, birikimi hem Marks ve Engels'ten sonraki teoriyi ve pratiği çok kapsamlı değerlendirir. Bu çerçevede Önder Apo'nun İmralı yoğunlaşmaları, sosyalizm üzerindeki yoğunlaşmaları derinleşir. Sosyalizmi tarihsel temele oturtur. Yine kapitalizme karşı sosyalizmin nasıl olması gerektiğini ayrıntılarıyla irdeler. Kapitalizmi de kapsamlı irdeler ve bu değerlendirmeler, irdelemeler sonucu ortaya çıkardığı sonucu da ortaya koyar. Her şeyden önce Marks ve Engels'in de tarihi yorumlama anlayışını eleştirir. Düz, çizgisel, determinist yaklaşımın yanlışlıklara yol açtığını, bunun da dogmatizmin, kaderçiliğin bir parçası olduğunu ortaya koyar. Düz çizgisel yaklaşımın teorik olarak yanlış sonuçlara ulaştırdığını vurgular. Özellikle Marks ve Engels'in tarihe bakışını eleştirir.

Kuşkusuz eleştiri yaparken Marks'a ve Engels'e çok büyük değer verir. Marks ve Engels'e ve yarattığı değerlere yönelik bir inkarcılık ve değer vermeme yoktur. Zaten bir yönüyle de onların yarattığı birikim üzerinden bu değerlendirmeye ulaşılır. Ya da Önder Apo'nun tarihsel toplumu doğru değerlendirmesinde tarihteki bütün düşüncülerin, bütün sorumluluk sahibi insanların, düşünce gücü olan insanların, toplumu savunan insanların, insanlığın düşünce gücü olan bütün insanların payı olduğu gibi Marks ve Engels'in yoğunlaşmalarının da Önderliğin ortaya koyduğu birikimde önemli bir payı ve etkisi bulunmaktadır. Kaldı ki Önder Apo'nun 1970'lerde Bilimsel Sosyalizm'e önem vermesi ve kabul etmesi de Önderliğin tarihe bakışında yeni bir sayfa açmıştır, yeni bir yaklaşım geliştirmesini ortaya çıkarmıştır. Eksikleri, yetersizlikleriyle o dönemin en ileri sosyoloji anlayışını benimseyerek, ona inarak o doğrultuda kendisini geliştirmiştir, yetiştirmiştir. Bu açıdan Önder Apo'nun sosyalizmin teori ve pratiğine yönelik eleştirisi, Marks, Engels ve Lenin'e eleştirilerinde, onların sosyalizme katkılarına değer vermeme ve herhangi bir saygısızlık yapma yoktur. Aksine onların emeklerini, duygularını, düşüncelerini anlamlandırmak ve değerli kılmak için

PKK'de, dinin tarih içindeki olumlu yanları, dogmatikleşerek ortaya çıkan olumsuz yanları ile birlikte hepsini bütünlüklü ele alan bir yaklaşım gösterilir. Böylelikle hem din doğru değerlendirilmiş olur hem de dini kendi siyasal amaçları için kullananların önüne geçilir. Çünkü, dine yanlış yaklaşımlara, dini siyasal amaçlarına alet edenlere zemin sunuyordu. Böylelikle dine doğru yaklaşımla dini siyasal amaçları için kullanan sömürücü kesimlerin elindeki bu silah, bu yönlü demagojilerin de önü alınmıştır.

var olan eksiklikleri giderme sorumluluğu duymuştur. Marks da, Engels de, Lenin de, sosyalizmin genel ideoloji ve teorisindeki eksikleri ortaya koyduğu zaman onlara gerçek saygı göstermiş olur, onları anlamlandırır. Sosyalizm başarılı olmalı ki, sosyalizm zafere kavuşmalı ki Marks, Engels, Lenin anlamlı olmalı ve çabaları değer bulmalıdır. Sosyalizm başarıyı kazanmazsa, yanlışlıklarını giderip insanlığın tekrar yükselen ideolojisi haline gelmezse o zaman onların emekleri de çarçur edilmiş olur. O açıdan Önder Apo büyük bir sorumlulukla, onlara duyduğu sorumlulukla da sosyalizmi irdeler, eleştirir, eksiklerini ortaya koyar.

Önder Apo sosyalizmde en temel yanlışlık olarak devleti görür

Önder Apo'nun tarih bakışı, tarihe düz çizgisel bakıştan uzak durması önemlidir. Diyalektiğe inanır ama diyalektiğin yorumlama biçimini düz çizgisel olarak görmez. Özellikle günümüzde bilimsel gelişmeler de bu tür düşünsel yaklaşıma derinlik, zenginlik kazandırmıştır. Nasıl ki 18. ve 19. yüzyıldaki gibi bilimsel gelişmeler Marksizmi etkilediyse, günümüzde kuantum fiziğinin ortaya çıkardığı gerçekler de düşünme tarzını belli düzeyde etkilemektedir. Öte yandan Önder Apo toplumculuğun, komünal demokratik değerlerin devletçilikle beraber tümünden yok olduğunu, ortadan kalktığını kabul etmez. Komünal demokratik değerlerin devletçi sistemle birlikte, ona paralel olarak sosyal hareketler, dinsel hareketler çerçevesinde var olduğunu ortaya koyar. Bu açıdan ne demokrasiyi Atina'yla, Magna Karta ile başlatır ne de sosyalizm değerlerini Marks'la, Engels'le başlatır. İktidarcı devletçi sistemin hakimiyetiyle birlikte komünal demokratik değerler tümünden yok olmuş, Marks ve Engels'in yarattığı Bilimsel Sosyalizm'le yeniden komünal demokratik değerlerin var olduğu sürece girilmiştir, biçimindeki değerlendirmeyi

doğru bulmaz. Devletçi sistemin yanı başında her zaman komünal değerlerin, sosyalist değerlerin var olduğunu, bunları da önemsemek gerektiğini vurgular. Tarihe bir de bu yönlü bakış olur. Ama en temelde de kapitalizme karşı sosyalistlerin de bütünlüklü yaklaşması gerektiğini söyler. Kapitalizmin bir modernitesi olduğunu, bu modernitenin ulus devlet, endüstriyalizm ve kar ekonomisi olduğunu belirtir. Bunun karşısında da demokratik modernitenin kendi değerleri olduğunu söyler. Bunu da; ulus devletin karşısına Demokratik Konfederalizm-Demokratik Ulus, endüstriyalizmin karşısında eko endüstri, kar ekonomisi karşısında da sosyalist pazar olarak tanımlar. Bu açıdan kapitalizmin modernitesine karşı da demokratik modernitenin, sosyalistlerin belirleyeceği modernitenin de bütünlüklü, kapsamlı bir alternatifini sunması gerektiğini söyler. Bu konuda Marks ve Engels'in belirli yönleriyle kapitalizmin ufkunu aşamadıklarını, kapitalizmin modernitesine karşı sosyalistlerin kendi modernitesini güçlü biçimde ortaya koymadıklarını ortaya koyar. Marks ve Engels'de, Lenin'de kapitalizm karşıtlığı vardır, kapitalizme karşı mücadele vardır ama onun modernitesine, onun sosyal yaşamına, kültürel yaşamına, duygusuna, düşüncesine tümüyle hakim olacak bir demokratik mo-

ğeri ahlak olarak görür. Politikayı da insanlığın yarattığı bütün değerleri ya da teorik olarak ifade edilebilecek ahlakın pratikleşmesi olarak ifade eder. Bu yönüyle toplumun politikleşmesini ama ahlaki değerler temelinde politikleşmesini çok önemli görür. Bu açıdan Demokratik Konfederalizm gerçekten de çok önemlidir. Devlet olmadan da insanlar kendi kendini yönetebilir, öz savunmasını yapabilir, ekonomik yaşamını, bütün yaşam sistemini kurabilir. Böylelikle bir ideolojik hakimiyeti de kırmış oluyor. Devlet yıkıp yerine devlet kurmayla değil, devlete alternatif bir model geliştirerek devleti aşan bir teorik tespitin nasıl pratikleşeceğini ortaya koyar.

Önder Apo sosyalizm krizine ideolojik ve teorik olarak son verdi

İnsanlık tarihinde ideolojik hakimiyetler vardır. Her şeyden önce ideolojik ve felsefi olarak ideolojik hakimiyet vardır. Zaten yıllardır felsefi olarak insan nasıl oluştu, toplum nasıl oluştu tartışmaları yürütülür. Bu konuda dinsel ve mitolojik görüşler vardır. Son yüzyıllarda felsefi ve bilimsel görüş gelişmiştir. Bu konuda da artık dinsel ve mitolojik görüşün yarattığı ideolojik hakimiyetler,

koyar. Ekolojik yaklaşımdan kopuk bir ekonomik anlayışın da yine sömürücü devletçi zihniyetten kopmadığını düşünür. Sadece kapitalizme karşı olmak yetmez, kapitalizme karşı sosyalist ekonomiden söz etmek yetmez. Bir de bu ekonominin ekolojik olması çok çok önemlidir. Çünkü; ekoloji doğayla toplum bütünlüğünü ifade eder. Çünkü; baskı ve sömürü düzeyi bir de doğaya yabancılaşmayla, doğa üzerindeki egemenlik anlayışından beslenmiştir. Bu açıdan sömürüyü ve baskıyı ortadan kaldırmak açısından ekolojik toplumu da çok önemli görür. Tüm bunlar Önder Apo'nun sosyalizm konusunda demokratik sosyalist bir alternatifini ortaya koymasını ortaya çıkarır. Böylelikle sosyalizm krizine ideolojik ve teorik olarak son verilir. Ekonomik alandaki ideolojik hakimiyete de böyle bütünlüklü yaklaşımla son verilir.

Bu yönüyle Önder Apo'nun çözümlemelerini ideolojik ve teorik olarak sosyalizmin yaşadığı krize son vermek olarak görmek gerekir. Önder Apo'nun sosyalizm anlayışı ve paradigması sosyalizmi devletçi iktidarcı zihniyetle anlayan, bu yönüyle işe daha baştan yanlış giren yaklaşımlara son vermektedir. Kadın sorununa yetersiz yaklaşan ve bu nedenle de sosyalizmin yerli yerine çok doğru oturtmayan anlayışları da aşar. Sosyalizmin, ilk toplumsallığı yaratan kadın zihniyetine oturtmaması gerçeğini aşarak tümünden kadın özgürlükçü bir sosyalist anlayışı ortaya koyar. Ekolojik topluma dayalı bir sosyalist anlayışı ortaya koyar. Bu açıdan sosyalizme gerçekten derinlikli boyutlar kazandırır. Özellikle iktidar ve devletten uzak, demokratik konfederal sisteme dayalı, yani demokrasiye dayalı bir sosyalizm anlayışının ısrarla ortaya konulması, bunun tarihsel ve teorik temelini ortaya konulması gerçekten sosyalistler için coşku verecek çok önemli tespitlerdir.

Önder Apo dine doğru yaklaşımla sosyalizme çok önemli katkılarda bulunmuştur

Yine sosyalistlerin yaşadığı en önemli eksiklerden biri de dine yaklaşımdır. Din konusu çok doğru ele alınmamıştır. Dinin dogmatik, insanlığa zarar veren yanları görülmüştür. Kuşkusuz dinin tarihte dogmatik kalan, dogmatik yanlarıyla toplumsal gelişmeye engel olan yanları da olmuştur. Ama bir de dinin toplumsal işlevi vardır, toplumdaki ahlaki rolü vardır. Dinin tarih içindeki olumlu yanları, dogmatikleşerek ortaya çıkan olumsuz yanları ile birlikte hepsini bütünlüklü ele alan bir yaklaşım gösterilir. Daha doğrusu dini, tarih boyu bütünlüklü bir yaklaşımla ele alma vardır. Böylelikle hem din doğru değerlendirilmiş olur hem de dini kendi siyasal amaçları için kullananların önüne geçilir. Çünkü; yanlış din yaklaşımları, dini siyasal amaçlarına alet edenlere zemin sunuyordu, onların istismarlarına fırsat veriyordu. Böylelikle dine doğru yaklaşımla dini siyasal amaçları için kullanan sömürücü kesimlerin elindeki bu silahı, dini kullanma yaklaşımını, bu yönlü demagojilerin de önünü almıştır. Bu açıdan Önder Apo dine doğru ve bütünlüklü yaklaşımla sosyalizme bir de bu yönlü çok önemli katkılarda bulunmuştur.

Tabii ki ulus devlet anlayışını da çok kapsamlıca irdemiş, ulus devletin bir soykırım sistemi ve soykırım anlayışı olduğunu ortaya koymuştur. Kapitalizmin sömürüsü için ihtiyaç olan ulus devletin zulüm, baskı ve sömürü aracı olması yanında kültürel soykırım aracı olduğunu, kültürel soykırım sistemi olduğunu kapsamlıca değerlendirerek insanlığın bu beladan kurtulması konusunda önemli değerlendirmeler yapmıştır. Ulus anlayışı konusunda da Demokratik Ulus anlayışını esas almıştır. İnsanlığa büyük zararlar

veren, yıkımlar getiren, büyük sömürü savaşlarını ortaya çıkaran ulus devlet anlayışı yerine, demokratik toplumu getirecek, Demokratik Konfederalizm'e zemin olacak Demokratik Ulus anlayışını ortaya koymuştur. Böylelikle mezhepçiliğin, dinciliğin, milliyetçiliğin, etnik ve dinsel savaşların önünü alacak yaklaşım göstermiştir. Bunlar da çok önemlidir. Çünkü; insanlığın günümüzde hala en önemli sorunlarından biri; etnik ve mezhepsel, dinsel savaşlardır. Bunların olduğu yerde bütün gözler kör oluyor. Demokratik eğilimler, sosyalist eğilimler, özgürlükçü eğilimler bastırılıyor. Çünkü; mezhepçiliğin de, milliyetçiliğin de, dinciliğin de gözü kördür. Bu bakımdan da Demokratik Ulus anlayışıyla toplumların gözünü kör eden, böylelikle egemenlerin toplumlar üzerinde baskı kurmasına zemin olan bu tür eğilimleri etkisizleştirme, bu tür eğilimleri zayıflatan bir ideolojik ve teorik yaklaşım geliştirme Önder Apo'nun başta Ortadoğu olmak üzere tüm insanlığa kazandırdığı çok önemli teorik değerlendirmeler olmaktadır.

21. yüzyılda sosyalizme en büyük değer katan Önder Apo'dur

Önder Apo gerçek sosyalizmi ortaya çıkarmıştır. Sosyalizmin teorisinin ve pratiğinin ne olması gerektiği, en çarpıcı ve en güzel biçimde Önderlik çözümlemelerinde ve değerlendirmelerinde vardır. Toplumculuğa büyük bağlılık vardır. Önderliğin çözümlemeleri ve değerlendirmeleri kadar toplumu yücelten, toplumculuğu esas alan, topluma değer veren başka hiçbir ideolojik ve teorik değerlendirme yoktur. Toplumculuk Önder Apo'da kutsallık düzeyinde ele alınmış bir konudur. Hatta Marks'ın, Engels'in sosyalizmi ve toplumculuğu savunurken ama diğer taraftan kapitalist modernitenin yarattığı bireysel yaşamdan tümünden kopmadıklarını, yaşamın toplumsallığını demokratik temelde güçlendiren bir değerlendirme düzeyinin olmadığını ortaya koyar. Zaten sosyalizm demek toplumculuk demektir. Bireycilik ya da çıkar grupları karşısında toplumun çıkarlarını savunan bir ideolojidir, teoridir. Sadece üretilen malların eşit paylaşımı değildir. Sadece eşit paylaşımı sosyalizm olarak görmek gerçekten de çok eksik bir yaklaşımdır. Sosyalizm esas olarak; toplum içinde özgür ve demokratik yaşam, toplumsallığın coşku düzeyinde yaşanılması, toplumun insanlığa kazandırdıklarının toplum tarafından derinliğine hissedilmesidir. Bu yönüyle tarih boyu yaratılan tüm değerlerin, toplumcu değerlerin bugün insanlık tarafından temsil edilmesi gerçek sosyalizmdir. Yoksa sadece eşitliğe dayalı bir yaklaşım sosyalizmden öte bir küçük burjuva yaklaşımıdır, küçük burjuva eşitçiliğidir. Sosyalizmi sadece eşitçilik, bazı şeylerin eşit paylaşımı olarak ele almak, gerçekten de sosyalizmin doğru anlaşılmasıdır.

Bu yönüyle Önder Apo'nun devlete, iktidara dayanmayan; demokrasiyi, özgürlükleri, ekolojiyi, kadın özgürlüğünü, ahlaki ve politik toplumu, vicdanı esas alan sosyalizm anlayışını ortaya koyması, bütün insanlık için bir kazanımdır. Sosyalizmin yeniden en güçlü biçimde yükselen değer haline getirilmesidir. Kapitalizm altında insanlık bitmiştir, çürütülmüştür. Tüketim toplumu insanlığın bitirilmesidir. Bu yönüyle insanlığın bitirilişi karşısında Önder Apo'da insanın ve toplumun yüceltilişi vardır. Kesinlikle böyledir. Bir nevi kutsal kitapta çürümenin ortaya çıkardığı topluma karşı tanrının gazabı vardır. Şu anda kapitalizm de öyle bir noktaya gelmiştir. Aslında tanrı gazabı derken burada anlaşılması gereken, toplumun gazabıdır. Şimdi artık kapitalizmin yarattığı bireycilik ve maddiyatçılığa karşı toplumun gazabının gün-

deme getiren bir Önderlik gerçeği vardır. Toplumun gazabını yani gerçek sosyalizmi kapitalizmin karşısında zafere kavuşturacak bir Önderlik çizgisi, bir sosyalizm anlayışı ortaya konulmuştur. Bu açıdan 21. yüzyılda sosyalizme en büyük değer katan önderlik Önder Apo'dur. Bunun bütün sosyalistler tarafından bilinmesi gerekir.

Kuşkusuz Önder Apo'nun ideolojik ve teorik değerlendirmeleri daha da geliştirilebilir, daha da ayrıntılandırılabilir. Geçmişte olduğu gibi Marks, Engels bir şey söylemiş, her şey böyledir, değiştirilemez, denilemez. Önder Apo'nun ortaya koyduğu bir doğrultu vardır, gerçekten iyi bir doğrultudur, iyi bir sosyalizm anlayışındır, doğru bir sosyalizm anlayışındır. Ama bunun daha da ayrıntılandırılması lazım. Pratikte daha somutlaştırmaya hale getirilmesi lazım. Bu yönüyle bütün sosyalistler Önder Apo'nun bu teorilerini geliştirebilirler, katkı sunabilirler, derinleştirebilirler. Ama Önder Apo'nun sosyalizmin onurunu kurtardığını, sosyalizme yeniden itibarını kazandıracak bir yoğunlaşma ortaya çıkardığını, sosya-

lamıyla da ortaya koydu. Sosyalist siyasal yaşamda ısrarı ortaya koydu. Sosyalizmin de bir yaşamı, siyasal yaşamı vardır. Bunu pratik içinde yaşadığı için Apocu hareket, PKK gerçekten sosyalist değerleri hep taşıdı. Bizzat sosyalizmin pratiğini de yaşattı. Belki ideolojik ve teorik olarak eksikleri ve yetersizlikleri vardı ama iş pratikte toplumcu yaşamak gerektiği ortaya konulunca, bu konuda toplumcu yaşamda ısrar edilince belli bir demokratik değer ortaya çıktı.

Kuşkusuz toplumsallıkta, toplumsallığın anlaşılmasında yetersizlikler, eksik anlaşılmalara olabilir. Çünkü; saptırılmış toplumsallıklar da vardır. Reel sosyalizm de bir saptırılmış toplumsallıktır. Dinler de toplumcudur. Daha sonra dinlerin bu toplumculuğunun saptırılmış bir toplumculuk haline gelmesi ve sapkın ideolojilere alet edilmesi de vardır. Bu yönlü de eleştirilmesi ve değerlendirilmesi gereken pratikler vardır. PKK'deki toplumculukta eksiklikler, yetersizlikler olsa da bu toplumculuk doğru temelde, belli demokratik değerlerle yan yana yaşayarak kendisini var etmiştir. Özellikle eleştiri-

kratik devrime yansıtmaya çalıştı. Böylelikle Uluslararası Komplo'dan sonra yeniden PKK'nin toplumla güçlü buluşması sağlandı.

Önder Apo'nun 2003'te ortaya koyduğu Demokratik Paradigma tasfiyeciler tarafından saptırılmak istendi. Kendi tasfiyeci anlayışlarına kılıf yapmak istediler. Önderliğin devrimci sosyalist anlayışını, demokratik sosyalist anlayışını; sosyalizmin dağılmasından sonra, reel sosyalizm yıkıldıktan sonra bazı sosyalist partilerin ve çevrelerin sosyalizme eleştiriler getirip ama liberalizme koşması gibi ele almaya çalıştılar. Ama Önder Apo buna müsaade etmedi. Hareketimiz buna müsaade etmedi. Önder Apo 2005'te "Demokratik Konfederalizm'i ilan ediyorum" dedi. Önder Apo'nun "Demokratik Konfederalizm'i ilan ediyorum" demesi, "Demokratik Sosyalizmi ilan ediyorum" anlamına geliyordu. Yani örgütlü demokratik topluma dayalı bir demokratik konfederal sistem ve yönetim düzeyi kurulacaktı. Ama bu da aynı zamanda komünal demokratik değerlere dayanacaktı. Bireyciliğe, maddiyatçılığa

Özyönetim direnişleri Demokratik Sosyalizm'i, örgütlü toplumla yaratmak isteyen direnişlerdi

Önder Apo'nun büyük çabalarıyla bütün bu gelişmeler ortaya çıktı. Kürdistan'da örgütlü demokratik toplumda belirli bir düzey ortaya çıktı. Bunun Türkiye'ye yansması oldu. Türkiye halklarıyla ortaklaşması gerçekleşti. Bu yönüyle Önder Apo'nun demokratik sosyalist anlayışı temelinde örgütlü demokratik toplumun gelişmesinde önemli bir düzey yaratıldı. Ama şu var; bu ortaya konulurken tek yanlı bir yaklaşım oldu. Bu çalışmalar düşmanın, soykırımcı sömürgeciliğin demokrasi düşmanlığı, sosyalizm düşmanlığı, Kürt düşmanlığı görülerek saldırdığı takdirde nasıl bir savunma olacak anlayışıyla iç içe örülmüştü. Sanki bu çalışmalarla sorun çözülecekmiş gibi bir yaklaşım içine girildi. Zaten çatışmasızlık ortamındaki o rehabet koşullarında Demokratik Konfederalizm anlayışı köklü ve yaygın da örgütlenilmedi. Örgütlü toplum bütün toplumsal alanlarda gerçekleştirilemedi. Toplum tümüyle Demokratik Konfederal Sistem içine çekilemedi. Örgütlü topluma dayalı kendi meşru savunmasını yapacak bir örgütlü güce, zihniyete, devrimci anlayışa ulaşılmadı. Bu yönüyle tek yanlı bir yaklaşım ortaya konuldu. Düşmanın saldırıları öngörülüp meşru savunma anlayışı ve örgütlülüğü yaratılmadığından düşman 24 Temmuz 2015'ten sonra saldırıya geçerek Önder Apo'nun Demokratik Sosyalizm anlayışının oluşturduğu o bilinçli toplumu ezmeye çalıştı. Bu, aynı zamanda Bakurê Kurdistan'daki çalışmalara PKK'nin doğru öncülük yapamadığını ortaya koymaktadır. Özgürlük Hareketi; Bakurê Kurdistan ve Türkiye'deki kurumlar sorumludur, görevlerini yapmalıdır yaklaşımla bu eksikliği zamanında düzelten bir tutum içinde olmadı. Özcesi Bakurê Kurdistan ve Türkiye'deki örgütümüz toplumu örgütleyip her türlü saldırıya karşı meşru savunmasını yapacak duruma getirmediği için saldırılar karşısında zayıf kaldığından toplum ezilmek istendi.

Bu ezme saldırılarına karşı Önder Apo'nun demokratik sosyalist anlayışı temelinde örgütlü demokratik topluma dayalı özyönetim direnişleri gerçekleşti. Bunlar tarihi direnişlerdir. Çok önemlidir. Aslında Demokratik Sosyalizm'i, Demokratik Ulus'u örgütlü demokratik toplumla yaratmak isteyen direnişlerdi. Kuşkusuz Demokratik Sosyalizm ya da Demokratik Konfederal Sistem devlet olmayı hedeflemiyordu. Ama devletin her türlü saldırısı karşısında kendini koruyacak, devletin bu sistemi kabul etmesini sağlayacak bir örgütlülüğü ve direnişi de göstermesi gerekiyordu. Tabii ki Özgürlük Hareketi Kürt sorununun çözümünü ve Türkiye'nin demokratikleşmesini demokratik siyasal yollardan olmasını arzulardı. Zaten bu yaklaşımını defalarca ortaya koymuştur. Ama Türkiye gibi demokratik olmayan devletten saldırıların geleceğini bilerek o saldırıları püskürtecek bir devrimci örgütlenme düzeyine ve öz savunma konumuna da ulaşılması gerekiyordu. Ama öz savunma konusunda eksiklikler ve yetersizlikler olsa da Önder Apo'nun Demokratik Sosyalizm anlayışı, Demokratik Konfederalizm anlayışı toplumu etkilemişti. Toplum bunda özgürlüğünü görüyordu, demokratik yaşamını görüyordu. Ama bütünlüklü ele alınmadığı için sonuçta karşı saldırılar oldu. Tutuklamalar, öldürmeler gerçekleşti. Hala da faşizm örgütlü demokratik topluma, demokrasi güçlerine yönelik saldırılarını sürdürmektedir.

lizme ve toplumsallığa en yüksek düzeyde tutarlıca sahip çıktığını, bunun militanlığını yaptığını görmek, kabul etmek ve hakkını vermek gerekmektedir.

PKK'de sosyalizmin teori ve pratiğindeki yetersizliklerden kaynaklanan eksiklikler oldu

PKK çıkışından itibaren sosyalist ideolojiyi benimsedi. PKK de reel sosyalizmden etkilendi. O dönemin ideolojik ve teorik tespitlerini, ortaya konulan değerlendirmeleri ve çözümlemeleri benimsedi. Ama şu kesindir; PKK, çıkışından itibaren komünal yaşadı. Komünal yaşadığı için kendi içerisinde bir demokrasisi oldu. Böylelikle komünallığı korudu. Komünal olan demokratik olmak zorundadır. Komünal olduğu için, komünal yaşamı çok önemli gördüğü için, bizzat yaşamın içinde komünallığı oturduğu için bu ister istemez kendi içerisinde bir demokrasiyi koşulladı, demokratik değerlerin oluşmasını ve var olmasını beraberinde getirdi. Çünkü; demokratik olmadan komünal olunamaz, komünal yaşam sürdürülemez. Eğer komünallıkta ısrar edilecekse, komünal yaşam bizzat pratikte yaşanırsa o zaman bu demokratlığı da, demokrasiyi de geliştirir. PKK başından bugüne kadar demokratik yaşamı bırakmadı. Devrimci bir örgüt oldu, sosyalist örgüt oldu ve bunu ya-

özeleştirme sistemi, yaşam içinde birbirini eleştirme, yaşam içindeki komünallığı biraz böyle demokratik değerlerle oluşturma kültürü oluşmuştur. Böyle bir gelenegi olmuştur. Daha sonra bu gelenek çok sistemli eleştirme ve özeleştirme anlayışına dönüşmüştür. Sadece belli resmi parti platformlarında kalkıp eleştirme-özeleştirme vermek değil, yaşamın içerisinde bizzat sürekli eleştirinin ve özeleştirisinin olduğu bir toplumsal komünal yaşam ortaya çıkarmıştır. Bu baştan itibaren Apoculukta, PKK'de sosyalist değerlerin, demokratik değerlerin belirli düzeyde varlığını yaşatmıştır, sürdürmüştür.

Tabii ki başından beri sosyalizmin teori ve pratiğindeki yetersizliklerden kaynaklanan eksiklikleri ve yetersizlikleri vardı. Bundan dolayı PKK'nin tümünden başarısı gerçekleşmedi. Önder Apo'nun esaret altına girmesi durumu yaşandı. PKK büyük fedakarlıklara rağmen ağır sorunlar yaşadı. Çetecilikler yaşadı. Önder Apo İmralı'daki yoğunlaşmalarıyla birlikte bu konuda çok köklü çözümlemeler yaptı. Hem genel sosyalizme yönelik eleştiriler ve özeleştirimleri oldu hem de PKK'ye dönük eleştiriler ve özeleştirimleri oldu. PKK militanlarına, kadrolarına, yönetimine dönük eleştiriler ve özeleştirimleri oldu. Bu çerçevede PKK sadece eleştirmedi, özeleştirme de verdi ve bunu da pratiğe yansıtmaya çalıştı. Hem örgüt pratiğine, örgüt yaşamına yansıtmaya çalıştı hem de toplumsal alan çalışmalarına, yani toplumsal devrime, demo-

dayanmayacak, manevi değerlere, toplumculuğa dayanan bir Demokratik Konfederalizm Sistemi olacaktı. Önder Apo'nun bu perspektifi ve Demokratik Konfederalizm ilanı başta Kürt toplumu olmak üzere Türkiye toplumunu olumlu etkiledi. 2005'ten sonra toplumda büyük gelişmeler olması, toplumsal tabanın genişlemesi, gençliğin ve kadınların harekete çok yoğun yönelmeleri, Önder Apo'nun Demokratik Konfederalizm'i ilan etmesiyle oldu.

Kuşkusuz bu konuda da eksiklikler ve yetersizlikler yaşandı. Demokratik Konfederalizm'i örgütlenmeden sorumlu örgütlü birimler ve topluluklar, konfederal ilişkiyi genelden kopuk ele alan yaklaşımlar gösterdiler. Her birimin kendisini biraz daha özerk kıldığı, hatta feodal prenslikler gibi kendisini ayrı tutmaya çalıştığı yanlış eğilimler de oldu. Ama yeniydi. Dolayısıyla teorik yaklaşımların pratikleşmesinde sorunlar çıkacaktı. Önder Apo'nun ortaya koyduğu bu Demokratik Sosyalizm anlayışı toplum ve örgüt tarafından benimsendi. Eksikleri ve yetersizlikleriyle de olsa pratikleşmeye çalışılınca toplumda karşılığını buldu. Demokratik Ulus anlayışı toplumlarda karşılığını buldu. Bu açıdan KCK sisteminin Bakurê Kurdistan'da toplumu etkilemesi yaşandı. Önder Apo'nun ortaya koyduğu Demokratik Konfederalizm anlayışı ve bunun sistemleşmiş hali KCK'nin toplum içindeki etkisi görülünce, 2009 14 Nisan'ında KCK operasyonları yapıldı.

Rojava'da Demokratik Sosyalizm'i kurma çabaları sürmektedir

Önder Apo çizgisinde gerçekleşen diğer bir Demokratik Sosyalizm pratiği de Rojava Devrimi'dir. Rojava'da örgütlü demokratik topluma dayalı demokratik konfederal sistemi kurma, yani Demokratik Sosyalizm'i kurma çabaları sürmektedir. Demokratik temelde, demokratik anlayışla devlet olmadan, Demokratik Konfederalizm temelinde Demokratik Sosyalizm'i kurma pratiği yenidir. Bu yönüyle eksiklikleri, yetersizlikleri vardır ama Rojava'da bu sistem kurulmaktadır. Fakat devlet olmadan, demokratik temelde, Demokratik Konfederalizm ve Demokratik Sosyalizm'i oluşturma pratiğinde eksiklikler sürmektedir. Demokratik konfederal anlayışta toplumu önemli düzeyde ikna ederek işin içine çekme anlayışı vardır. Ama devrimin otoritesinin de kullanılması gerekiyor. Bu yönüyle devrimin sıcak olduğu, canlı olduğu, taze olduğu dönemde, devrimin heyecanının sürdüğü ortamda devrimin etkisini ve itibarını iyi değerlendirerek bütün toplumu da örgütlü demokratik topluma çekme, komünal demokratik yaşama çekme önemlidir. Bu konuda yetersizlikler var. Ancak Rojava deneyimi giderek bu eksiklikleri de aşarak Önder Apo'nun devlet olmadan ulusal özgürlüğün de kazanılacağını, devlet olmadan Demokratik Sosyalizm'in, Demokratik Konfederalizm temelinde yerleştirilebileceği deneyim ve pratiği ortaya konulmaktadır. Demokratik Konfederalizm'e dayalı Demokratik Sosyalizm istediğimiz biçimde kurulmuştur dersek yanlışlar yaşar, eksikliklerini görerek düzeltmeler yapamayız. Bu konuda önemli adımlar vardır ama doğru ideolojik ve politik öncülükle doğru pratikleşmenin gerçekleşmesi gerekmektedir. Savaş koşulları içinde kimi sıkıntılar da yaşanmaktadır. Kuşkusuz önemli olan da savaş koşulları içinde bu sistemi kurma. Bu sistemin kuruluşunu gerçekleştirmek. Bunun sıkıntıları olacaktır. Proleter diktatörlüğü anlayışının bulunduğu Sovyetler Birliği'nde bile bir NEP dönemi, bir savaş komünizmi dönemi denen sosyalist teorinin tümüyle pratikleştirilmediği, pratikleştirmenin önünde engellerin olduğu bir süreç yaşanmıştır. Savaş içinde birçok eksik ve yetersizlik olsa da, örgütlü demokratik topluma dayanarak Önder Apo'nun ideolojik ve teorik çizgisinde bu eksiklik ve yetersizlikler aşılarak özgürlükçü demokratik sistem pratikleştirilebilir.

Dünyada yeni bir sosyalist dalga dönemi başlıyor

Önder Apo'nun ortaya koyduğu Demokratik Konfederalizm anlayışı, Demokratik Sosyalizm çizgisi tüm halklarda heyecan yaratmıştır. Dünyanın birçok yerinden devrimciler Rojava'ya gelmekte, bu pratiği deneyimlemektedirler. Bugün Ortadoğu'da halklar gerçekten de kurtuluşun Demokratik Ulus'a dayanan, mezhepçilikten, etnik çatışmalardan uzak Demokratik Konfederalizm anlayışında görmektedirler. Bu etkiliyor toplumlari. Rojava pratiği bu anlayışlarla toplumlari etkilediği için bugün Araplar'ı, Süryaniler'i ve bölge halklarını yanına çekiyor. Dinçilikten, milliyetçilikten uzak, Demokratik Ulus anlayışıyla örgütlü demokratik topluma dayalı Demokratik Konfederal sistem Rojava'da halkları bir arada tutuyor, bir araya getiriyor. Bu çok önemlidir. Bu bile başlı başına demokratik sosyalist anlayışın, zihniyetin zaferini ifade etmektedir.

Zaten Önder Apo'nun Demokratik Sosyalizm anlayışında çok önemli yer tutan kadın özgürlük çizgisi bugün sadece Kürdistan'da değil, sadece Ortadoğu'da değil, dünyanın her tarafında heyecan yaratmaktadır. Artık dünyada bütün top-

lular, iktidarlar Önder Apo'nun çizgisi karşısında kadını kazanmak için, kadını etkilemek için kadın sorununda açılım yapma ihtiyacı duymaktadırlar. Çünkü; kadın sorununda eğer doğru yaklaşmazlarsa Önder Apo'nun çizgisinin tüm dünya halklarını etkileyeceği, peşinden sürükleyeceği, bunun da aslında sadece kadınları değil, bütün toplumu peşinden sürükleyeceğini görüyorlar. Önder Apo'nun kadın özgürlükçü demokratik sosyalizm çizgisinin toplumlari büyük etkileyeceğini görerek ürtüklerinden, herkes kendine göre bir kadın politikası geliştirmeye çalışmaktadır. Daha şimdiden Önder Apo'nun kadın özgürlük çizgisi, demokratik sosyalist çizgisi birçok kesimi tedbir almaya, bu çizgi karşısında kendini ayakta tutma çabası içine girmeye zorlamıştır.

Önder Apo'nun demokratik sosyalist çizgisi karşısında ayakta kalamayacağını gören kapitalist sistem de kendini ayakta tutmak için, reformlara ihtiyaç duymaktadır. Ancak geline aşamada kapitalizm o kadar toplumsal sorunları ağırlaştırmış ki, o kadar toplumu dağıtmıştır ki, kapitalist sistemin kendisini palyatif çözümlerle, bazı reformlarla ayakta tutması kolay değildir. Nitekim dünyada liberal partiler, sosyal demokrat partiler çökmekte, tamamen sağ iktidarlar hükümet olmaktadır. Bu aslında şunu göstermektedir; sol ve liberalizm kapitalizmin yarattığı sorunlara çözüm bulma kapasitesini kaybetmiştir. Kapitalizmde sorunlar ağırlaşmaktadır. Bu durumda da sağ, ben geleceğim, kılıcımı çekeceğim, düzleteceğim, demektir ve böylelikle iktidara gelmektedir. Bu aslında geçici dönemdir. Sağın, ka-

talizm değil, beş bin yıllık devletçi iktidarcı sistem de krize girmiştir. Bu açıdan da bu krizi ancak köklü demokratik devrimler ve siyasal sistemlerle aşmak mümkündür. Önder Apo Ortadoğu'nun bu gerçeğini görmüştür. Ortadoğu merkezinde de Kürt sorununun gerçeğini görmüştür. Kürtlerin demokratik karakterleriyle, demokratik birikimleriyle ve ortaya koydukları ideolojik ve teorik çözümlerle hem Kürdistan'da devrim yapabileceklerini hem de bu devrimi Ortadoğu'ya yayabileceklerini görmektedir. Gerçekten de şu anda Kürdistan'da ve Ortadoğu'da bir devrim ortamı vardır. Sorunlar ağırlaştırmıştır, bu sorunlar ancak köklü demokratik devrimle çözülebilir. Bu yönüyle de Önder Apo, Ortadoğu'daki Üçüncü Dünya Savaşı ortamındaki kaosu, krizin derinliğini ve kapsamını ortaya koyarak ne kapitalist modernist güçlerin ne bölge ülkelerinin ne de fanatik dinci sapkın kesimlerin sorunlara çözüm bulamayacağını söyleyerek Demokratik Konfederalizm'e dayalı Demokratik Sosyalizm çizgisinin, Demokratik Ulus'a dayalı demokratik devrimin Ortadoğu'da alternatif olabileceğini görerek PKK'nin, Özgürlük Hareketi'nin önüne Ekim Devrimi gibi bir devrim hedefi koymuştur. "Ama bu kendiliğinden olacak değildir. Eğer doğru değerlendirseniz, doğru öncülük yaparsanız Kürdistan'da ve Ortadoğu'da yeni bir Ekim Devrimi gerçekleşebilir; Kürdistan'da gerçekleşen devrim bütün Ortadoğu'yu sarabilir", perspektifini ortaya koymuştur. Zaten Üçüncü Dünya Savaşı ortamında çeşitli defalar gönderdiği perspektiflerde, notlarda Kürdistan Devrimi'nin Ortadoğu'ya yayıl-

böyle bir gücü, silahı PKK'nin eline vermiştir. PKK bunu ne kadar doğru değerlendirecek bu ayrı bir konudur. Ama şu anda yaşanan Üçüncü Dünya Savaşı, Ortadoğu'daki durumlar, Kürdistan'daki durum, yaşanan sorunların ağırlığı, emperyalizmin politikaları, ideolojik, politik, sosyal ve ekonomik yaklaşımları, statükocuların yaklaşımları, yine sapkın dinci hareketlerin yaklaşımları, bütün bunlar neyi arıyor? Bu sorunları çözecek öncülüğü, gücü ve aktörü arıyor. Evet, şu anda Kürdistan ve Ortadoğu bas bas bağılıyor, bize devrim gereklidir, devrimciler gereklidir. Biz bu durumdan kurtulmalıyız. Bizi bu durumdan devrimciler kurtarmalıdır, denmektedir. Gerçeklik böyledir. Eğer buna uygun Önder Apo'nun çizgisinde doğru devrimci örgüt ve mücadele anlayışıyla yaklaşırsa, kesinlikle Kürdistan'da ve Ortadoğu'da bir Ekim Devrimi gerçekleşecektir ve bu dünyayı da etkileyecektir.

Askeri güçleri başarıya götüren ideolojik-teorik yaklaşımdır

PKK'de gerçekleşen bir Demokratik Sosyalizm anlayışı vardır. Ekim Devrimi'nin 100. yıldönümünde reel sosyalizmin yanlışları düzeltilerek yeni bir Ekim Devrimi gerçekleştirilebilir. Bunun ilk pratiği Rojava Devrimi'nde gerçekleşmektedir. Rojava Devrimi, pratikleşerek ve dört yıldır ayakta kalarak Demokratik Ulus'a ve Demokratik Konfederalizm'e dayalı Demokratik Sosyalizmin siyasal, sosyal, ekonomik ve kültürel alanda somutlaşacağını göstermiştir. Kuşkusuz hala sosyalizmin ekonomik

zehirlenebilir. PKK hep devletçilikten ve milliyetçilikten uzak, halkların kardeşliğine dayalı, halkların özgür ve demokratik birliğine dayalı yaklaşımla bu tür milliyetçi etkilere, sapmalara uzak yaklaşımla Demokratik Sosyalizm anlayışını bugüne kadar korumuş ve getirmiştir.

Kuşkusuz Ortadoğu gibi bütün emperyalist güçlerin mücadele ettiği, bütün dünya güçlerinin ilgilendiği, beş bin yıllık devletçi sistemin, statükoculuğun var olduğu bir coğrafyada gerçekten demokratik sosyalist çizgiyi ikeli bir biçimde korumak kolay değildir. Çünkü; Ortadoğu aynı zamanda büyük bir politik mücadele yeridir. Politik mücadele de düz yaklaşımları kabul etmez. Politik mücadelede ittifaklar vardır, dengeler vardır, taktikler vardır. Bunlar gerçekten politikanın en temel unsurlarıdır. Politika sadece dar ideolojik yaklaşımla yapılamaz. İdeolojik yaklaşımın doğru bir politikleşmeye kavuşması lazım. İdeolojik amaçlar doğru politikleşmeyle, doğru taktikle, doğru ilişkiler ve doğru ittifaklarla başarıya götürülür. Doğru inisiyatif kullanma ve adımlarla başarıya götürülebilir. Bu yönüyle düz yaklaşımlarla, düz değerlendirmelerle politika yapılamaz. İdeoloji politikleştirilemez. İdeolojinin politik güce dönüşmesi sağlanamaz. Bu sağlanamasa da başarı kazanılamaz. Bu yönüyle de politika yaparken gerçekten çok dikkatli ve hassas olmak lazım.

Önder Apo ve PKK politika yaparken çok dikkatli davranmıştır. Hem politikanın gereklerini hem ideolojik duruşun gereklerini yerine getiren, ideolojikleşmeyle politikleşmeyi birlikte yürüten, ne ideolojik ilkelere sapan ne de ideoloji gereği politikanın gereklerini yerine getirmeyip politikasız kalan bir yaklaşım içinde olmuştur. Bu açıdan PKK'nin gerçekten çok ince politikalar izlediğini, politikada ince ayarlar yaptığını, politikada ince ve dikkatli ayarlar yaparak sosyalist ilkelere koruma temelinde devrim ve mücadeleyi geliştirdiğini belirtebiliriz. Bu konuda Kürt Özgürlük Hareketi'ni zaman zaman eleştirenler var. Şurada emperyalizme tam tavır konulmadı, şurada emperyalizme karşı devrimci tutum alınmadı gibi yüzeysel, gerçekten politikleşmeden uzak, sosyalizmi sadece ideolojik alanda çakılıp kalma, politikaya ve pratiğe girmeme gibi gören yaklaşımlar bulunmaktadır. Bunlar doğru yaklaşımlar değildir. Sosyalizm ideolojisinin pratikleşmesi, politikleşmesi gerekiyor. Ekim Devrimi de bu politik esnekliği göstermiştir. Ekim Devrimi sonrasında devrimi korumak için kimlerle ittifaklar yapılmadı, kimlerle uzlaşmalar yapılmadı ki! Bu açıdan PKK gerçekten politikleşme konusunda da çok doğru bir yaklaşım içinde oldu. Hem ilkeleri korudu hem de doğru politik yaklaşım içinde Demokratik Sosyalizm çizgisinin, yani PKK çizgisinin etkili olmasını sağladı. PKK şahsında demokratik sosyalist çizgi güçlendi, itibar kazandı. PKK'nin var olması, güçlenmesi, gelişmesi Demokratik Sosyalizm çizgisinin güçlenmesi, gelişmesi, etkili hale gelmesidir. Bugün PKK bunu, eksiklikleri ve yetersizliklerine rağmen yapmaktadır.

Ortadoğu'da etnik ve dinsel sorunları görmeden çözüm üretmek mümkün değildir

Tabii bunu yaparken Önder Apo'nun sosyalist çizgisi, paradigması temelinde yapmıştır. Bu yönüyle ideolojik yaklaşımlarını doğru bir politikleşmeyle ortaya koymuştur. Dine doğru yaklaşmıştır, yine farklı toplumsal kesimlerin özgürlük ve demokrasi anlayışına doğru yaklaşmıştır. Bu açıdan Ortadoğu'yu hem mezhepler mozaiki hem etnik topluluklar mozaiki olarak görmüştür. Bu bakımdan

Önümüzdeki yıllar, kesinlikle Demokratik Sosyalizm'in yükselen değer haline geleceği, toplumun sorunlarına tek çözüm gücü olacağı şimdiden görülmektedir. Sağ iktidarlar da sorunları ağırlaştıracak, çözemeyecek, bunun sonucunda demokratik sosyalist hareketler kapitalizmi ve devletçi sistemleri aşarak demokratik konfederal sistemleşmeyle eko endüstriye dayalı siyasal, toplumsal, ekonomik ve kültürel alternatif bir sistem olarak kendini güçlü biçimde hissettirecektir.

pitalizmin sorunlarına çözüm bulması, kapitalizmi sorunsuz, engelsiz yürütmesi mümkün değildir. Sorunlar zaten kapitalizmden kaynaklanmaktadır. Bu yönüyle kapitalizmin en iyi savunucusu, en keskin, en militan savunucularının kalkıp kapitalizmin sorunlarını çözmeleri mümkün değildir. Bu açıdan Demokratik Sosyalizm'in yükselişe geçeceği yeni bir döneme girilmektedir. Önümüzdeki yıllar, kesinlikle Demokratik Sosyalizm'in yükselen değer haline geleceği, toplumun sorunlarına tek çözüm gücü olacağı şimdiden görülmektedir. Sağ iktidarlar da sorunları ağırlaştıracak, çözemeyecek, bunun sonucunda demokratik sosyalist hareketler kapitalizmi ve devletçi sistemleri aşarak demokratik konfederal sistemleşmeyle eko endüstriye dayalı siyasal, toplumsal, ekonomik ve kültürel alternatif bir sistem olarak kendini güçlü biçimde hissettirecektir. Giderek dünyada etkili olacak yeni bir sosyalist dalga dönemi başlayacaktır.

Önder Apo PKK'nin önüne Ekim Devrimi gibi bir devrim hedefi koymuştur

Önder Apo bu gerçekliği gördüğü için 2010'dan bu yana PKK'nin önüne Ekim Devrimi gibi bir devrimi gerçekleştirmeye hedefini koymuştur. Dünyada da kapitalizm krize girmiştir ama kapitalizm krizi Ortadoğu'da daha köklüdür. Kapitalist modernitenin krizi beş bin yıllık devletçi sistemin kriziyle bütünleştiği için tam bir kaos yaşanmaktadır. Böyle bir ortamda artık palyatif tedbirlerle Ortadoğu'da barışı ve istikrarı getirmek mümkün değildir. Çünkü; sadece kapi-

masını, Demokratik Ortadoğu Devrimi haline getirilmesini istemiştir. Yine devrimci askeri güçlerinin de sadece Kürdistan'ın özgürlüğünü değil, Demokratik Ortadoğu Devrimi'ni hedefleyen özgürlük güçleri olması gerektiğini vurgulamıştır. Bununla Kürdistan ve Ortadoğu'da durumun ne olduğunu ve bize ne tür sorumluluklar düştüğünü göstermiştir. Yoksa kendiliğinden devrim gerçekleşecek değildir. Kürdistan'da ve Ortadoğu'da devrim yapma koşulları fazlasıyla bulunmaktadır. Ancak bu koşullara doğru öncülük yaparak, doğru mücadele ederek, doğru inisiyatif alarak, hamlecı olarak, doğru örgüt anlayışıyla, doğru devrimci bir anlayışla, devrimci müdahalelerle devrim gerçekleştirilecektir. Devrimci yaklaşım olmazsa, hamlecı, inisiyatifli, politik ve pratik duruş olmazsa tabii ki objektif koşullar ne kadar uygun olursa olsun devrim gerçekleşmez. Devrimci devrimciler ve devrimci örgüt gerçekleştirir. Devrimi devrimci ruh, devrimci mücadele anlayışı, devrimci militanlık gerçekleştirir. Eğer Üçüncü Dünya Savaşı koşullarında Önder Apo'nun gördüğü devrimcilik anlayışı pratikleştirilirse gerçekten de Kürdistan'da da, Ortadoğu'da da büyük devrim gerçekleştirilecektir. Ortadoğu'da bu kadar kaos ortamında başka çözüm gücü olan var mı? Kürdistan'da PKK'den başka bir çözüm gücü olan var mı? Ya da Türkiye'de, İran'da, Irak'ta, Suriye'de bütün sorunlara çözüm gücü olacak herhangi bir ideolojik ve politik yaklaşım var mı? Tabii ki PKK dışında yok. PKK gibi bir alternatif var. Önder Apo ideolojik ve teorik çözümlerleriyle nasıl bir sosyalist yapılanma olacağını ortaya koyarak

temeli tam oluşturulamamıştır; Demokratik Konfederalizm'in bir demokratik sosyalist yönetim modeli tam oturtulamamıştır. Bu konuda hala eksikler ve yetersizlikler vardır. Ancak dört yıldır ayakta kalması eksikleriyle, yetersizlikleriyle doğru pratikleşmesinden ve halka dayanmasından ileri gelmektedir. Eğer Demokratik Ulus anlayışı olmasaydı, halka dayanmasaydı şu ana kadar Rojava Devrimi defalarca bastırılırdı, ezilirdi. Ezilmemesinin nedeni silahlı gücünden değildir. Silahlı gücünün çok etkin olmasından değildir. Kuşkusuz YPG ve YPJ savaçıları çok büyük fedakarlıklar yapmaktadır, büyük direnişler ortaya koymaktadır. Bunlar doğrudur. Ama oradaki esas başarı askeri güçlerin değildir. Askeri güçleri başarıya götüren ideolojik-teorik yaklaşımdır. Demokratik Ulus, Demokratik Konfederalizm ve Demokratik Sosyalizm anlayışıdır.

Rojava Devrimi'nin başarısında halkların kardeşliğine dayanan yaklaşım önemlidir. Özellikle sol, sosyalist anlayışla milliyetçi eğilimi kırmak önemlidir. PKK bir ulusal özgürlük mücadelesi de veriyor. Bu açıdan bu ulusal özgürlük mücadelesi, ulusal sorunlar her zaman milliyetçiliğe kayma eğilimleri gösterir. Hem sosyalizm iddiasında bulunmak hem de ulusal özgürlük mücadelesini yürütmek gerçekten hassas bir konudur. Demokratik Sosyalizm anlayışını sürdürmek gerçekten ulusal kurtuluş mücadelesinde çok dikkatli, hassas olmayı gerektiriyor. Bu konuda sürekli sosyalist çizgide bir yaklaşım içinde olunmazsa her an milliyetçiliğe kayılabilir. Milliyetçilikle Demokratik Sosyalizm, Demokratik Ulus, Demokratik Konfederalizm anlayışı

sadece dar sınıf yaklaşımıyla Demokratik Sosyalizm'i anlamak, pratikleştirmek mümkün değildir; yanlışlara yol açar. Tabii ki sınıflar, sınıfların varlığı ve yaklaşımı vardır; burjuvazinin yaklaşımıyla emekçilerin yaklaşımı bir olamaz. Bunlar çok temel sosyolojik gerçeklerdir. Ama sadece dar sınıfsal yaklaşımla olayları ele almak; Ortadoğu'da en temel sorunlar olan etnik ve dinsel sorunları görmeden sorunlara çözüm üretmek mümkün değildir. Özgürlük Hareketimiz bu konularda doğru yaklaşım içinde oldu. Dar sınıfsal yaklaşımla etnik ve dinsel sorunları görmezden gelen, bunlara çözüm üretmeyen bir yaklaşım içinde olmadı. Sadece sosyalizm gelecek, bütün sorunları çözecek, demekle sorunlar çözülmüyor. Din sorununa, etnik sorunlara doğru yaklaşım gösterilemezse Demokratik Sosyalizm söylemleri, eşitlik, özgürlük ve demokrasi idealleri çok etkili olmaz. Bu açıdan PKK önemli yaklaşımlar ortaya koydu. PKK'nin Kürdistan'da dine doğru yaklaşması sonucu inançlı toplumlar da Kürt Özgürlük Hareketi'ne sempati duymaktadırlar. Özellikle din-darlar, melleler Önderliğe büyük bir saygı duymaktadırlar. Önderliğin toplumsallığını hissedebiliyorlar. Önderliğin toplumcu yaklaşımı herkese değer veriyor. Tabii ki Önder Apo kimsenin eksikliğini ve yetersizliğini kabul etmiyor ama kimseyi de değersiz görmüyor. Dine de doğru değer veriyor. Tabii ki dine yanlış yaklaşanlar gibi yaklaşmıyor. Dogmatik, fanatik bir yaklaşım içinde değil ama dini de doğru anlamlandırıyor. Bugün dini yaklaşımların eksikliğini de görüyor ama dinin tarihsel, toplumsal işlevine de bir bakış getiriyor. Diğer taraftan Ortadoğu'da önemli aşiretler var, tarikatlar var, bu yönlü geleneksel topluluklar var. Bunların tarih içerisinde

Demokratik Konfederalizm anlayışına dayalı demokratik sosyalist anlayış yan yana olmak, devleti kabul etmek anlamına gelmiyor. Devletle bir gerilim yaşanacaktır. Toplum devletle bu gerilimi yaşayarak kendi demokratik karakterini daha da etkili hale getirecek, giderek devleti tümünden aşacak bir sonuca ulaşacaktır. Bu yönüyle devleti yıkmayacak ama devletle de sürekli bir mücadele ve gerilim içinde olacak, demokratik sosyalist alanı genişletecektir. Zaten bir devletin demokratik bir toplumu, Demokratik Konfederalizm'in varlığını kabul etmesi, bir uzlaşmayı ve kendini dönüştürmeyi ifade ediyor. Ama bu noktadan sonra da mücadele durmuyor.

Demokratik Sosyalizm devleti, gerilete gerilete aşacaktır

Demokratik konfederal sistemle, Demokratik sosyalist sisteme dayanan toplum örgütlemesiyle devlet arasında mücadele sürecidir. Demokratik Konfederalizm, Demokratik Sosyalizm devleti gerilete gerilete aşacaktır. Bu açıdan PKK devletçi olmadan, devleti de bugün hemen yıkacağım demeden, bugünden başlayarak devrimi gerçekleştirmek ve giderek devleti aşma çizgisiyle mücadelesini sürdürmektedir. Devleti yıkacağız, ondan sonra sosyalizmi kuracağız yaklaşımı yerine, sosyalizmi bugünden kurma yaklaşımı pratikleştirilecektir. Bugünden örgütlü demokratik toplum olma ve bu örgütlü demokratik topluma dayalı demokratik konfederal sistem kurma mücadelesi yürütülmesi gerekmektedir. Ama bunu yaparken öz savunma da olacaktır. Öz savunmasız olunduğunda bunun eksikliği görüldü. İşte Bakurê Kurdistan'da demokratik konfederal sistem geliştirilirken sanki kolaylıkla özgürlük

çıkılmış ve bu giderek kendisini uluslararası güçlere ve bölge ülkelerine kabul ettirmiştir. Mevcut Suriye rejimi de bu demokratikleşme projesini kabul ederek kendisini demokrasiye duyarlı kılacaktır. Yeni Suriye ancak bu temelde barışa ve istikrara kavuşacaktır.

PKK ile sosyalizm kadın özgürlük ruhuna sahip olacaktır

PKK'de pratikleşen kadın özgürlük çizgisine bir daha vurgu yapmak lazım. Gerçekten de sosyalizmin nirengi noktası da buradadır. Bu konuda doğru anlayışa kavuşmadan da doğru Demokratik Sosyalizm oluşturulamaz. Çünkü; ilk toplumsallık burada yaratıldığı gibi ilk egemenlik de burada kurulmuştur. Bu bakımdan tüm egemenlikler buradaki egemenlik üzerinde kurulmuş ve derinleşmiştir. Bu açıdan tüm egemenlik biçimlerinin kökünü kazımak için de kadın özgürlük çizgisine ihtiyaç vardır. Yine, ilk toplumsallığı kuran olarak da, gerçek toplumsallığın oluşması açısından da kadın özgürlüğüne ihtiyaç vardır. Buradaki kadın özgürlük anlayışı reel sosyalizmdeki kadın özgürlük anlayışından farklıdır. Kesinlikle nicelik değil, nitelik farkı vardır, anlayış farkı vardır. Reel sosyalizmde kadının ekonomik, toplumsal, siyasal ve kültürel yaşamda eşitliğiyle özgür olacağı düşünülmüştür. Bu yolla da belirli bir özgürleşme düzeyi açığa çıkabilir; ama bu yetersizdir, gerçek anlamda sosyalizmi getirmez. Toplumu gerçek anlamda demokratik sosyalist kılmaz. Bu yönüyle doğru kadın özgürlük çizgisinde bir sosyalist anlayışa ihtiyaç vardır. O bakımdan Önder Apo kadın özgürlükçü demokratik ekolojik toplum paradigmasına dayalı bir Demokratik Sosyalizm'i esas almıştır. Sadece kadına

gürlük çizgisini ifade etmez. Kadın farklılığı diğer farklılıklardan ayrı bir olgu olarak ifade eder. Gençliğin farklılığından ya da ulusal farklılıktan, dinsel farklılıktan, kol emeğiyle düşünce emeğinden ya da beyaz ve mavi yakalılar arasındaki farklılıktan farklı bir şeydir. Kadının özgürlükteki yeri, kadın özgürlük çizgisinin toplumun bütün ruhuna hakim olmasını ifade eder. Orada bir eşitlik aranmaz. Orada eşitlik değil, kadın özgürlük çizgisinin damga vurduğu ve hakim olduğu bir sosyalizm anlayışı esas alınır. Bu yönüyle Önder Apo'nun kadın özgürlük çizgisi reel sosyalizmdeki kadın özgürlük çizgisinden farklıdır; Avrupa'daki demokratik anlayış içindeki kadın özgürlük çizgisinden farklıdır.

Gerçekten Önder Apo'nun ve PKK'nin kadın özgürlük çizgisinin doğru anlaşılması lazım. Kuşkusuz bu egemenlik ortamında eşitlik kavramı da belirli düzeyde önemlidir. Kadın özgürlüğünden bahsederken eşitlikten öte bir yaklaşımı esas almak lazım. Tabii ki siyasal alanda eşbaşkanlık önemlidir. Ama esas olan şurada kadın-erkek eşit olsun değil; yüzde elli yüzde elli eşit olsun değil. Burada kesinlikle yüzde elli değil, kadının bütüne damgasını vuracağı bir anlayışın olması gerekiyor. Böyle olursa doğru yaklaşım olur. Bu açıdan sorunu salt böyle eşitlikçi değil de, ondan öte kadının bütün yaşama damgasını vurduğu, erkeği de kadın özgürlük çizgisinde döndürdüğü, kadın özgürlük çizgisinde erkeği toplumun bir parçası yapan bir kadın özgürlük çizgisi, ekolojik ve politik yaklaşım vardır. Gerçekten de Önder Apo buna çok önem vermiştir. Önder Apo'nun paradigmasında kadın etkin olacaktır. Sorun sadece kadını eşit kılmak, kadını haklı kılmak, kadın üzerindeki baskıyı kırmak değildir. Önder Apo'nun kadın özgürlük çizgisine dayalı paradigması beş bin yıllık oluşmuş devletçi sistemin tümüyle kökünü kazımayı, ortadan kaldırmayı hedeflemiştir. Bu nedenle toplumun ruhu yeniden şekillenecektir. Sosyalizmin ruhu yeniden şekillenecektir. Sosyalizm bu yönüyle kadın özgürlük ruhuna sahip olacaktır. Kadın özgürlük ruhu, kadın özgürlük çizgisi bir toplumsallık çizgisidir, bir özgürlük ve demokrasi çizgisidir. Burada cinsiyetçi bir şey yoktur. Kadın özgürlükçü yaklaşımda erkeğin cinsiyetçi yaklaşımlarındaki gibi yeni bir kadın cinsiyetçiliği yaklaşımı yoktur. Bir toplumsallığın, özgürlüğün ve demokrasinin hakimiyeti var. Kadın özgürlükçülüğün bütün topluma sinmesini bu çerçevede ele almak gerekir. Bu açıdan Önder Apo'nun, PKK'nin yaklaşımı yenidir. Bu sadece kadın özgürlüğünde yeni bir ufuk açmamıştır, sosyalizmde yeni bir ufuk açmıştır, demokraside yeni bir ufuk açmıştır. Adalette, kültürde, ahlakta her şeyde yeni bir ufuk açmıştır. Bu açıdan Önder Apo'nun ve PKK'nin kadın özgürlük çizgisini değerlendirirken, reel sosyalizmin kadın özgürlüğü, kadının eşit haklara sahip olması ya da Batı'daki gibi kadın özgürlüğü, kadın eşitliği ufuklarında ele almamak gerekiyor. O zihniyetle, o paradigmayla, o ufukla, PKK'nin kadın özgürlük çizgisine bakmamak gerekiyor.

Önder Apo Kadın Kurtuluş İdeolojisi ile sosyalizmi yarım olmaktan kurtarmıştır

PKK de 1990'lar öncesinde kadın sorununa ağırlıklı olarak Marks ve Engels'in klasik sosyalizm anlayışıyla bakıyordu. Kadının eşitliğini, demokratik yaşama katılımını bütün hukuksal, siyasal ve sosyal alanda eşitliğini öngören bir yaklaşım vardı. Ama Önder Apo bunun yetersiz olduğunu gördü. Bununla gerçek sosyalizmin, gerçek demokrasi-

nin, gerçek özgürlüğün gerçekleşmeyeceğini gördüğü için kadın özgürlük çizgisini esas aldı; kadın özgürlükçü bir demokratik ekolojik toplum paradigması, kadın özgürlükçü yaşamı esas alan bir ekolojik yaklaşımı ortaya koydu. Bu açıdan Kadın Kurtuluş İdeolojisi'nden söz etmiştir. Kadın Kurtuluş İdeolojisi'nden bahsederken bunu sadece kadınlarla ilgili anlamamak lazım. Bu, bütün insanlığın kurtuluş ideolojisidir. Bütün insanlığın kurtuluş ideolojisi ortaya konulmuştur. Bu yönüyle Demokratik Sosyalizm'in Kadın Kurtuluş İdeolojisi'yle büyümesi, genişlemesi, yani kapsam ve anlam kazanması vardır. Hem çap olarak büyümüştür hem derinlik olarak büyümüştür. Bu yönüyle Kadın Kurtuluş İdeolojisi'ni sosyalist çizginin anlam kazanmasını, derinleşmesini ve genişlemesini ifade eden, ona yeni bir nitelik kazandıran bir ekolojik yaklaşım olarak ele almak gerekmektedir. Önderlik zaten böyle ele alarak bütün gelişmeleri sağlamıştır.

Önder Apo'nun aynı zamanda Kadın Kurtuluş İdeolojisi'nin derinleşmesi, kapsamlılaşması ve o temelde de Demokratik Sosyalizm'in hem kapsam hem içerik hem de boyut olarak yeni bir aşamaya kavuşturulmasında kadın partileşmesini önemli görmüştür. Kadın partileşmesi temelinde kadın özgürlük çizgisinin derinlikli anlaşılması ve uygulanmasını esas almıştır. Bu yönüyle kadın partisi sadece kadınların partisi değil ya da kadın partisi sadece kadın sorunuyla ilgilenen parti değil; kadın partileşmesiyle kadın özgürlük çizgisinin bütün demokrasi, sosyalizm, özgürlükte oynaması gereken rolü hem örgütlü kılan hem derinleştiren hem daha iyi anlaşılmasını sağlayarak, kadından başlayarak bütün topluma mal eden bir öncülük ifade etmektedir. Bir öncü örgütlenmeyi ifade etmektedir. Bu yönüyle de Önder Apo'nun kadın özgürlük çizgisini, Önder Apo'nun demokratik sosyalist çizgisinin mayası, ruhu, bütünü belirleyen ekolojik-teorik duruşu ve bakışı olarak görmek gerekiyor. Kadın özgürlük çizgisinden yoksun, kadın özgürlük çizgisiyle bütünleşmemiş, derinleşmemiş, kapsamlılaşmamış, boyutlanmamış bir Demokratik Sosyalizm eksik sosyalizmdir ya da yarım sosyalizmdir. Bu açıdan Önder Apo Kadın Kurtuluş İdeolojisi ve çizgisiyle sosyalizmi de yarım olmaktan kurtarıp tam, bütünlüklü hale getirmiştir.

Toplum nasıl bütünsel sosyalizm de bütün olmak zorundadır. İkel komünal toplumda toplum bütündü, parçalanmamıştı. Çünkü; kadın özgürlük ruhu ve kadın toplumsallığıyla toplum oluştu. Daha sonra bu bütünlük kaybedilmişti. Toplum parçalanmıştı, bütünlükten yoksun kalınmıştı, toplumsal yaşam anlamsızlaştırılmıştı, sakatlanmıştı. İşte Önder Apo kadın özgürlük çizgisiyle bu parçalanmış, sakatlanmış, bütünlüklü olmayan yaşamı bütünlüklü hale getirmektedir. Bu da hakikatin ta kendisidir. Önder Apo'nun hakikat derken kast ettiği esas öz budur. Bu öze, bu ruha kavuşma, hakikate ulaşmayı ifade etmektedir. Ermişlerin, dervişlerin, bilgelerin hakikate ulaşma konusu, fenafillah, Nirvana'ya ulaşma; Demokratik Sosyalizm gerçeğinde ya da insanın toplumsal yaşamında bu bütünlük, bu zirve, bu toplumsal aşk hali, Önder Apo'nun kadın özgürlük çizgisiyle oluşacak yeni yaşam halidir.

Eğer bu konu iyi kavranırsa Önder Apo'nun Demokratik Sosyalizm kavramı da anlayışı da çok iyi kavranır; Önder Apo'nun özgürlük, demokrasi ve sosyalizm anlayışı derinlikli bilince çıkarılır ve tabii ki pratik de bu temelde gelişir.

Önder Apo'nun kadın özgürlük çizgisini, Önder Apo'nun demokratik sosyalist çizgisinin mayası, ruhu, bütünü belirleyen ekolojik-teorik duruşu ve bakışı olarak görmek gerekiyor. Kadın özgürlük çizgisinden yoksun, kadın özgürlük çizgisiyle bütünleşmemiş, derinleşmemiş, kapsamlılaşmamış, boyutlanmamış bir Demokratik Sosyalizm eksik sosyalizmdir ya da yarım sosyalizmdir. Bu açıdan Önder Apo, Kadın Kurtuluş İdeolojisi ve çizgisiyle sosyalizmi de yarım olmaktan kurtarıp tam, bütünlüklü hale getirmiştir.

saptırılmış ve yozlaştırılmış yanları var. Bu yönüyle bunların hem saptırılmış, yozlaştırılmış, topluma hizmet etmeyen yanlarını görmek ama öte yandan da bunları değiştiren, dönüştüren bir yaklaşım içinde olmak gerekiyor. Tümünden inkar edici ve görmezden gelen bir yaklaşımla değil; görerek, doğru yaklaşarak, eksiklerinden arındırarak ve zaman içinde dönüşümünü sağlayan bir yaklaşım gösterilmesi gerekiyor. İşte Önder Apo ve PKK çizgisinde bu yaklaşım da ortaya konulmaktadır.

Kuşkusuz PKK'de gerçekleşen Demokratik Sosyalizm çizgisi dünya solunda en fazla da şunu ortaya koymuştur -Rojava Devrimi'nde de ortaya koymuştur-; devleti yıkmadan, devleti yıkıp yerine bir devlet kurmadan Demokratik Sosyalizm çizgisinin gerçekleştirebileceğini, kendisini etkili kılabilceğini göstermiştir. Bu çok önemlidir. Rojava'da bunu ortaya koymuştur. Bir ulus devleti de esas almamıştır. Ulus devletten yana olmamıştır. Ya da Suriye devletini tümünden devireceğiz, yeni bir sosyalist devlet kuracağız da dememiştir. Gerçekten de toplumu örgütleyerek kendi demokratik sosyalist çizgisini yerleştirmeye çalışmıştır. Tabii ki mevcut devlet ya bu demokratik gelişmeleri kabul edecektir ya da onunla kavga sürecektir. Ama devlet+demokrasi denen, yani devletin varlığı sürse de küçültülmüş olan, her şeye müdahale edemeyen devletle, bu yönüyle de bir mücadele ve gerilim içinde

ve demokrasi kazanılacakmış gibi, Kürdistan böyle bir coğrafyaymış gibi, Türkiye böyle bir ülkeymiş gibi yanlış ve gaflet içine girilmiştir. Kürdistan'ın örgütlü topluma dayanarak Kürt sorununu çözme ve Türkiye'yi demokratikleştirme anlayışının öz savunma yanı eksik kaldığı için faşist saldırılara maruz kalmıştır. Tabii ki faşizme karşı öz savunma anlayışı güçlü biçimde hissedilmeyince, bu ihtiyaç olmayınca, bunun da gerekli olduğu görülmeyince örgütlü demokratik toplum da yeterince yaratılamamıştır. Çünkü; öz savunma gerekli görülünce, o zaman örgütlü topluma da çok fazla ihtiyaç duyulmamıştır. Bu aslında demokratik sosyalist anlayıştan uzak küçük burjuva eğilimlerin, orta sınıf eğilimlerin, legal alandaki devletle anlaşarak masa başında çözülecekmiş gibi yanlış yaklaşımların ifadesidir. Ama bu yanlışlar eleştirilip özeleştirisi verilmiştir.

Rojava'da devlet olmadan demokratik sosyalist çizginin gerçekleştirilebileceği görülmüştür. Rojava'da öz savunmaya dayanma temelinde demokratik sosyalist çizgi, devletçiliği, iktidara dayanmadan, demokratik sistemi oluşturma anlayışı pratikleştirilmektedir. Rojava pratiği bu açıdan önemlidir. Tabii orada örgütlü demokratik topluma dayalı demokratik konfederal sistem de var, öz savunması da var. Rojava'da devlet olmadan Demokratik Konfederalizm'e dayalı sosyalizm öz savunmayla bütünlüklü ele alındığı için doğru pratikleşme ortaya

hak verme, kadını eşit kılma yaklaşımı tek başına ele alınırsa bu bir küçük burjuva eşitlikçi anlayış olur. Bu, gerçek anlamda kadını özgürlüğe götürmez. Oluşan demokratik sistem kadın özgürlükçü olmaz. Bu yaklaşımla kadın özgürlüğüne, kadın ruhuna dayanan bir toplum ve demokratik sosyalist sistem yaratılamaz; bir yaşam yaratılamaz. Sadece belli düzeyde demokratiklik, bazı konularda eşit paylaşım olabilir. Ama yine de sistem tarihsel olarak erkek egemenlikçi zihniyetle şekillendiği için erkek egemenlikli zihniyet tümüyle aşılmış olmaz. Erkek egemenlikli sistem içinde kadına hak ve yer tanıma durumu ortaya çıkar. Kadına eskiye göre daha eşit, daha demokratik yaklaşım ortaya çıkar. PKK'nin, Önder Apo'nun kadın özgürlük çizgisinde ise durum farklıdır. Siyasal, sosyal, ekonomik, kültürel tüm yaşam kadın özgürlük çizgisinde ve kadının ruhuyla şekillenecektir. Kadın özgürlük çizgisinin, ruhunun damgasını vurduğu, mayaladığı yeni bir yaşam oluşacaktır. Bu ayrı bir durumdur. Reel sosyalizm dönemindeki kadının özgür ve demokratik yaşama katılımıyla Önder Apo'nun öngördüğü kadın özgürlükçü, özgür ve demokratik yaşam yaklaşımı ayrıdır.

Bu özgür yaşam sadece farklılıkların eşitliğine dayalı bir özgür yaşam da değildir. Kadın farklıdır, başkaları farklıdır değil. Farklılıkların eşitliğine dayalı özgürlük anlayışı da tam olarak kadın öz-

Kuzey Suriye'de komün seçimleri, Reqa'nın özgürleştirilmesi ve Dêra Zor Hamlesi

QSD'nin elde ettiği askeri zaferlerin siyasal bir kimlikle temsil edilmesi için elbette dengeler ve bu dengeleri gözetmek önemli olmakla birlikte esas olan özgüce dayanmaktır. Kurtarılan bölgelerde güçlü bir öz savunma gücü ile ahlaki politik toplum ilkelerine dayalı örgütlü bir toplum inşa etmek en önemli ve acil olandır. Çünkü; son tahlilde belirleyici olan toplumun özgücüne dayalı örgütlülük düzeyidir. 20 yıldır, konjonktürel dengelere dayalı, Başûr'da bir statü oluşturuldu. Ne var ki öz gücüne dayanmadığı için, dış dengelere dayalı olduğu için Barzanî ve YNK, Kerkûk'te bir saat bile dayanamadı, Şengal ve Mexmûr'u bir saatte boşalttı.

Nûreddîn Sofî

Kuzey Suriye'de bir yandan DAİŞ faşizmine karşı savaş devam ederken, diğer yandan Demokratik Ulus perspektifi ile halklarımız ortak, özgür yaşamını Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu sistemi temelinde örgütüyor. Komün ve meclislere dayalı demokratik sistemini inşa ediyor. Geçtiğimiz günlerde Kuzey Suriye ve Rojava'da çok önemli bir demokrasi şöleni ve temel bir faaliyet yani komünlerin seçimi gerçekleşti. Bunu her şeyden önce Rêber Apo'nun büyük emeği, Rojava şehitlerinin fedakarlığı ve halkımızın alın terinin bir zaferi olarak değerlendirmek mümkündür. Çünkü; ahlaki politik toplumun inşasında komünler en önemli ve en stratejik adımdır ve demokratik özgür toplumun temel hücreleridir. Bir köyün bir mahallenin komünal yaşamını örgütlemek bir devrimci için en kutsal görevlerden biridir. Rêber Apo, bir gün eline fırsat geçerse ilk yapacağı iş olarak böyle bir uygulamaya yani komün oluşturmaya canı gönülden başlayacağını belirtiyor.

Kuzey Suriye ve Rojava'da yapılan Komün seçimleri sıkı bir disiplinle, istikrarlı ve güven ortamında gerçekleştirildi. Hem organizasyondaki başarı hem de halkın katılımı tahminleri aşan düzeyde oldu. İnanıyorum ki bu ilk seçimde sergilenen başarı ve elde edilen deney tecrübe önümüzdeki kanton ve benzer seçimlerde de başarılı sonuçlar verecektir. DAİŞ faşizmi ile savaşın zirvede olduğu bir dönemde böyle bir faaliyetin yürütülmesi ve başarılmaması ayrıca çok önemlidir.

Yukarıda belirttiğim gibi bu komünlerin oluşması resmi açıdan gerçekleşmiştir. Ama önemli olan faaliyet ve işlevli kılınması ve Rêber Apo'nun belirttiği Demokratik Ulus'un 9 boyutunun örgütlenmesidir. Yani resmîyet önemli olsa da esas önemli olan işlevselliştir, faaliyettir. 6 yıla yakın bir süredir bu inşa ve komün çalışmaları sürüyor. Belirli bir düzey ve pratik oluşmuştur ancak yeterli değildir. Çünkü; komünal yaşam bir kültür olayıdır, bir yaşam tarzıdır. Böyle bir yaşamın yüzde yüz oluştuğunu iddia edemeyiz. Ancak önemli bir düzey de vardır. Komünün kooperatif ekonomisinden toplum, adalet ve sulh, kadın, ekoloji, kültürel etkilere kadar 9 boyutta inşa çalışmaları elbette sürdürülecektir.

DAİŞ ile savaş Reqa'da zirveye ulaştı

Bir taraftan toplumsal inşa çalışmaları bu düzeye ulaşmış devam ederken, DAİŞ faşizmi ile savaş Reqa'da zirveye ulaştı. QSD'nin Reqa'yı özgürleştirilmesi ile sözde 'DAİŞ'in başkenti' ve ona dayalı ilan etmiş olduğu devlet yerle bir edildi. Bu başta YPG-YPJ öncülüğündeki QSD ve operasyonda yer alan tüm güçlerin zaferidir. Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu'nda yer alan Kürt, Arap, Süryani, Asuri, Türkmen ve tüm halkların zaferi olmuştur. Tüm faşist ve şoven çevrelerin yenilgisi olduğu gibi insanım, demokratım diyen

herkesin güç aldığı ve sevindiği bir zaferdir de. Reqa'daki Büyük Savaş'ın başarısı tüm Ortadoğu'daki dengeleri etkileyecek bir gelişmedir ve bir dönüm noktasıdır. Ortadoğu halkları için tıpkı özgürlüğün şafak vaktinde olduğu gibi tarihte de Demirci Kawa'nın Ninova zaferine benzer bir etki yaratacaktır. DAİŞ gibi faşist ve zalim bir çete grubunun ve onu destekleyen tüm faşist çevrelerin yenilmesi, ezilen halklar için yeni bir doğuş, Newroz oluyor.

Belirleyici olan toplumun özgücüne dayalı örgütlülük düzeyidir

Elbetteki bu başarının, bölgenin siyasal haritasına, yeniden şekillenmesine etkisi olacaktır. Türkiye ve İran gibi ulus devletin inkarcı statükoculuğuna dayalı güçler bölgede halklar lehine böyle bir siyasal haritanın oluşmaması ve kendi statükolarını korumak için ellerinden geleni yapacaklardır. Başûrê Kurdistan'a karşı son dönemde sergilenen tutum Kerkûk ve Şengal'e yapılan operasyon bu bakımdan önemli ipuçları veriyor. Bu devletler Başûr'daki işbirlikçi Kürt statüsüne bile müdahale ederken elbette Rojava ve Kuzey Suriye'de olası bir statünün oluşmaması için ellerinden geleni yapacaklardır. Bölgesel statükocu devletler gibi uluslararası güçler de öncelikli olarak kendi politik çıkarlarını esas alacaklardır. Bu yüzden QSD'nin elde ettiği askeri zaferlerin siyasal bir kimlikle temsil edilmesi için elbette dengeler ve bu dengeleri gözetmek önemli olmakla birlikte esas olan özgüce dayanmaktır. Kurtarılan bölgelerde güçlü bir öz savunma gücü ile ahlaki politik toplum ilkelerine dayalı örgütlü bir toplum inşa etmek en önemli ve acil olandır. Çünkü; son tahlilde belirleyici olan toplumun özgücüne dayalı örgütlülük düzeyidir. 20 yıldır konjonktürel dengelere dayalı, Başûr'da bir statü oluşturuldu. Ne var ki öz gücüne dayanmadığı için, dış dengelere dayalı olduğu için Barzanî ve YNK, Kerkûk'te bir saat bile dayanamadı, Şengal ve Mexmûr'u bir saatte boşalttı. Demek ki siyasal dengeler ve ittifaklar gerekli ve etkileyicidir. Ancak belirleyici olan örgütlenmiş toplumdur, halktır ve bunun güçlü öz savunma sistemidir. Bugün Suriye ve Rojava'da DAİŞ'in bitirilmesi ya da marjinal bir duruma düşürülmesi tehlikenin sona erdiği anlamına gelmez. Bu yüzden QSD'nin daha güçlü ve daha disiplinli bir öz savunma gücü haline getirilip kimden gelirse gelsin her türlü saldırıya cevap verecek güce sahip olması lazım.

Diğer yandan halklar arasında ittifakı ve kardeşliği pekiştirmek, halk kitlelerini demokratik ve özgürlükçü paradigma ile eğiterek demokratik toplum inşasına sevk etmek Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu ve Rojava'nın garantisidir. Ama şu da bir gerçektir ki, Suriye eskisi gibi olamaz, yönetilemez ve istikrara kavuşamaz. Tek gerçekçi çözüm, demokratik özerklik ve coğrafik bir federasyondur. Tüm halkların özgürce kendini ifade ettiği, birlikte ve eşit koşullarda demokratik yaşamını örgütlediği bir sistemdir.

Bu temelde bir çözüm olmazsa yıllar boyu etnik kavgalar ve çatışmalar başını alıp gidecektir. Başka bir projenin yaşama şansı olmadığı gibi trajedilerin de sona ermesi ancak böyle bir çözüm ile mümkündür. Geride bıraktığımız 6 yılda bu herkes tarafından görülmüştür. Bir çok gücün yenildiği, dağıldığı bir dönemde QSD'nin ayakta kalması ve muzaffer bir pratiği gerçekleştirmesi büyük bir başarı olduğu gibi herkese çözüm yolunu da göstermiştir. Tüm alanlar adeta cehenneme dönerken Rojava ve QSD'nin ardısıra özgürleştirdiği alanlar istikrar ve yaşamın yeri oldu. Tüm ordular kaybederken QSD halkların ittifakına dayalı ortaya çıkardığı kazanımlar ile Suriye halklarının ve demokratik Suriye'nin öncüsü haline geldi.

Reqa özgürleşirken doğu Suriye-Dêra Zor bölgesinde devam eden Cizîr Fırtınası hamlesi en az Reqa Hamlesi kadar önemlidir. QSD ile uluslararası müttefikleri bu hamlenin önemini yeterince farketmemiş ve geç başlatmışlardır. Reqa'ya ağırlık verilerek Dêra Zor'un ikinci planda tutulması ciddi bir eksiklikler. Çünkü; böyle faşist bir terör örgütüne yönelik operasyon topyekun olmalıdır. DAİŞ'i bir yere sıkıştırarak bitirmek zordur. Topyekun bir planla DAİŞ'in olduğu her bölgede her yerde eş zamanlı operasyonlar düzenlemek daha sonuç alıcı olur. Ama olan olmuş ve rejim güçleri ile İran-Rusya birlikleri beklenmedik bir hızla Dêra Zor'a ulaşmışlardır. DAİŞ orda diremedi; gizli bir uzlaşma olma ihtimali de vardır. Yoksa DAİŞ Reqa'da olduğu gibi Dêra Zor'da direnseydi rejim güçleri aylarca Dêra Zor'a ulaşamazlardı. QSD Dêra Zor'u almasın diye muhtemelen böyle bir dizayn yapılmıştır, perde arkası anlaşmalar gerçekleştirilmiştir.

Şimdi önemli olan Fırat'ın doğusu ve kuzeyinin QSD tarafından kurtarılmasıdır. Aksi takdirde Türk devletinin Cerablus ve Idlib'e yerleşmesi gibi İran güney Suriye'ye ve Fırat'ın çevresine hakim olacaktır. Büyük olasılıkla TC ile İran arasında son dönemdeki yakınlaşma Kürtler ve QSD'nin ilerlemesine engel olma temelindedir. Muhtemelen öyle kirli bir plan üzerine anlaşmışlardır, yani kendi aralarında Suriye'yi paylaşmışlardır. Idlib ve Cerablus Türk devleti tarafından işgal edilmiş, buna karşı ne İran'dan ne Suriye'den çıt çıkmamıştır. Aynı tutumu Suriye'deki İran nüfuzuna karşı rejimin tutumunda da görüyoruz.

İran yayılcı politikasını, Erdoğan yeni Osmanlılık politikasını, Suriye, içine düştüğü duruma rağmen eski statükoda ısrar politikasını dayatmış ve bu politikalarını başta Kürtler olmak üzere halklara karşı birleştirerek bir noktada buluşmuşlardır. Kuzeybatı Suriye'yi Türk devletine, Güney ve Fırat'ın çevresini İran'ın insafına bıraktılar ve bu politikalarını Astana görüşmelerinde bir kılıfa uydurdular. Muhtemelen uluslararası güçler de bir süreliğine bu durumu kabul etmişlerdir. Çünkü; hem TC devleti hem İran Suriye'de pay sahibi olmazlarsa DAİŞ gibi terör örgütlerini destekleyerek şantaj yapmakta,

Suriye'ye müdahil olmaktadır. Ancak mevcut durum, hem uluslararası hukukta hem de genel siyasal literatürde açık bir işgaldir. Hem Türk devleti hem de İran'ın yaptığı budur.

Bu politikalar Suriye için de, bölge için de çözüm değil çözümsüzlük üreten politikalar. Çünkü; bu güçler zaten mevcut sorunların kaynağıdır. Dayatıkları politikalar bölgeyi istikrarsızlığa, halkları mezhebi, etnik vb çatışmalara sürüklemektedir.

Bilindiği üzere ABD Astana görüşmelerine katılmadı. Orda alınan kararlara karşı sessiz kalsa da orada çıkan kararlardan memnun değildir. Muhtemelen bu hamlelere karşı tutumunu pratikte QSD'ye destek vererek gösterecektir. Aksi takdirde, ABD'nin Suriye'de dayanacağı hiç bir güç kalmaz. ABD ve Rusya arasında bir çelişki ve ilişki diyalektiği vardır. Doğrudan birbirlerine karşı gelmemeye özen gösteriyorlar. Ancak pratikte her iki taraf kendi planlarını gerçekleştirmeye çalışıyor, birbirine pratik hamleler ile mesaj veriyor, detaylarda hakim olmak istiyorlar. DAİŞ ile savaş bu çelişkileri ortaya çıkardı, daha görünür kıldı. Yeni siyasal dengeler oluşacak ve her güç bu temelde pozisyonunu gözden geçirecektir. Ama bizim için temel ilke; özgüce dayanma ilkesidir. Yaşanan gelişmelerin ortaya çıkmasında özgücümüz ile verdiğimiz mücadelenin etkisi olduğu gibi, bundan sonra ortaya çıkacak dengelerde de özgücümüze dayanarak pozisyonumuzu belirlemek ve halklarımızın özgürlük mücadelesini geliştirmek esastır.

Masada halkın iradesini temsil eden güçler olmadıkları sürece çözüm gelişmez

Mücadelenin diğer önemli bir alanı da diplomasidir. Reqa'nın özgürleştirilmesi ardından diplomasi ve siyasal alanda yeni dengelerin ve girişimlerin oluşması beklenmelidir. Görüşme masaları sahada etkin olan güçler arasında kurulursa ancak bir çözüm çıkabilir. Bu anlamda bu sahada etkin olan, toplumsal desteği ve çözüm iradesi olan güçlerin temsiliyeti son derece önemlidir. Cenevre ve Astana görüşmeleri şimdiye kadar bu gerçeği gözetmediği ve sahada etkin olan güçlerden ziyade belli güçlerin öne çıkarmak istediği işbirlikçi unsurlar esas alındığı için hiç bir çözüm çıkaramamıştır. Cenevre ve Astana'da şimdiye kadar sorunun ve çözümün gerçek muhatapları bir araya getirilmemiştir. Bu yaklaşımda ısrara edildiği sürece de bu görüşmelerin başarı şansı yoktur.

Çözüm isteniliyorsa yapılacak görüşmelerde MSD (Demokratik Suriye Meclisi) yer almalıdır. MSD hem kendisine bağlı askeri güç QSD'nin etkinliği hem de Suriye halklarının önemli bir kısmının örgütlü, demokratik siyasal gücünü temsil etmesi bakımından çözüm müzakerelerinde temel aktörlerden biri olarak kabul edilmesi şarttır.

Hem Cenevre hem de Astana görüşmelerinden bir çözüm çıkmamasında en temel gerekçe DAİŞ'in varlığı gös-

terilmektedir. Şimdiye kadar geçerli bir gerekçe olarak kabul edilse de, artık DAİŞ Suriye topraklarında neredeyse bitirilmiş ya da marjinal bir duruma getirilmiştir. Bu aşamadan sonra çözümün gerçek muhatapları ile doğru bir temsiliyetin bulunduğu müzakerelerin çözüme büyük katkısı olacaktır.

Elbette bunu engellemeye çalışanlar olacaktır. Özellikle Türk devletinin mevcut politikaları ve tüm Suriye'de çözümü sabote edici rolü engellenmezse Suriye'de barış sağlanamaz. Bu açıdan çözüm isteyen herkesin Türkiye'nin bu sabote edici politikalarına net tavır koymas ve oyunbozanlığını engelleyen bir tutum içinde olması gerekmektedir.

Suriye açısından en önemli Merkezlerden biri de Halep'tir. Suriye'nin ikinci büyük şehri ve Kuzey Suriye'nin başkentidir. Halep hem tarihi hem stratejik konumu, ekonomideki başat rolü hem canlı çok zengin kültürel dokusuyla Suriye'nin en önemli merkezlerindendir. Son Halep savaşını Suriye'de savaşın seyrini değiştiren bir savaş olarak tanımlamak yanlış olmayacaktır.

Halep'te yaşanan trajedi ve çatışmalarda Türk devletinin belirleyici bir rolü olmuştur. Türkiye Halep'i karıştırıp önemli bir savaş merkezi haline getirmiş, zamanı geldiğinde kendi çıkarları uğruna içindeki desteklediği çeteler ile birlikte satmıştır. Sırf Kürtler statü sahibi olmasının, Efrîn-Kobanê koridoru açılmasını diye böyle kirli bir pazarlığa girmiştir. Dört yıl boyunca Halep, çeşitli muhalif güçlerin elinde kaldı, yoğun çatışmalar yaşandı ancak bu gruplar, Türk devletinin satması sonucu tasfiye edildi. Türk devletinin bu katkısı olmasaydı bir kaç ay içerisinde Halep'in rejimin eline geçmesi mümkün değildi. Herkesten önce Halep'te yaşayan halklar ve devrim iddası olan herkesin bunu bilmesi lazım. Bunu özellikle vurguluyorum çünkü, devrimci geçinen bazı gruplar Türk devletinin bu komplocu tutumuna rağmen hala Türk devletine umut bağlamış durumdadır. Bu yaklaşımda olanların devrimciliğinden kuşku duyulur.

Bu anlamda Halep'teki sorunun çözümü İstanbul'da değildir. Halep'in çözümü Halep'in içinde ve Halep'te yaşayan halklar arasında olacaktır. Halep'te yaşayan gerçek yurtseverler etnik, kültürel, inançsal farklılıkları gözetmeksizin birlikte yaşayacaklardır. Tarih boyunca bu kentte varolmuş bir Kürt gerçekliği vardır. Halep, her etnik grubun, her inancın, mezhebin ve kültürün kendini özgürce ifade edebileceği, kardeşliğe dayalı eşit temelde yaşayabileceği Demokratik Ulusa dayalı bir örnek model olma şansına sahiptir.

Yeni demokratik Suriye 4-5 federal bölgeden oluşabilir. Bu bölgeler coğrafik temelde belirlenebilir. Önemli olan bölgelerin ortak ve birbirine yakın toplumsal özellikleri, kültürel dokuyu dikkate alarak belirlenmesidir. Mevcut özgün ve zengin yapısıyla bu bölgelerden biri Halep olabilir. Hatta Halep, saydığımız özellikleri ile halkların kardeşliği temelinde demokratik Suriye'nin küçük bir modeli olabilir.

Rêber Apo'nun 1990'lı yıllarda sosyalizm üzerine yaptığı çözümlemelerden derlenmiştir.

İnsanlık ya sosyalizmle var olacak ya da kapitalizmin barbarlığında yok olup gidecektir

Kürdistan Devrimi, Kürt halkının kurtuluş umutlarını yenilmez kılmak ve kurtuluşunu adım adım gerçekleştirmek kadar, bölge halklarına ve giderek birçok benzer konumdaki halklara iyi bir örnek devrim olmaktadır. Yine daha üst düzeyde bir sosyalist yenilenmenin, kadın devriminin, moral devriminin, bu anlamda yeni bir felsefi gelişimin, imkanlarını ortaya çıkarmaktadır. Mevcut uluslararası koşullar, bölgesel gelişmeler PKK sözcülüğünü evrensel çapta bir sosyalizm sözcülüğüne, onun temsiline doğru götürmektedir.

Kapitalist-emperyalist sistem bütün insanlık için doğal dengeyi bozmuştur. Dolayısıyla çok geniş toplumsal kesimlere hitap etmeyi bilen perspektiflere ihtiyaç vardır. Yani yeni bir sosyalist program, onun dayandığı sağlam bir bakış açısı ve eyleme indirgenmiş taktikler nasıl olmalıdır? Sorularına cevap verdiği oranda, sosyalizm bir kez daha kendini yetkinleştirmiş ve reel sorunlara çözüm gücü olduğunu göstermiş olacaktır.

İşte böylesine bir tartışma gerçekçidir. İnsanlığın kaderine derinden bağlı olanlar, insani sorunlara en temelde yaklaşım göstermek isteyenler bu nedenle de sosyalizme daha da derinleşen bir ilgiyle yaklaşacaklardır; yetkinleştirerek, yeni sorunlara cevap üreterek yaklaşacaklardır.

Görevler önümüzde durmaktadır. Konuyu tartışmada kısırlık ve eski söylemle yetinme var. Tartışmayı daha da yenilemek gerekiyor. Bu nedenle yeni bir sosyalizm tanımı -güncellenen anlamında-, onun programsal, eylemsel, taktik ifadesi üzerinde durulabilir. Bu temelde yeni sosyalist partiler kurulabilir ve kitlesel eylem türleri geliştirilebilir. Bilimsel-teknik devrim de, sosyalist bakış açısı altında sorunların çözümü için etkin olarak uygulama gücü haline getirilebilir. Bu yaklaşımlar kesinlikle en yakın bir süreç içinde sosyalizme olan ilgiyi artıracak, temel çözüm kaynağı olduğunu gösterecek ve en kapsamlı çürüme dönemine girmiş olan kapitalizme karşı uygun bir sosyalist dönemi ortaya çıkarabilecektir.

Partimiz PKK, bu konuda reel sosyalizmin olumsuz etkilerine karşı başından itibaren tavır geliştirerek ortaya çıkan bir hareket olduğu kadar, onun olumsuz etkilerini kendi içinde yansıtmamış, böyle bir sosyalizmin oldukça kusurlu olduğunu görebilmiş ama buna rağmen sosyalizme olan inancını ve yaklaşımını kaybetmemiş bir harekettir de.

Bunu özellikle bağımsız ve oldukça da iddialı bir biçimde "Kürdistan" diye tabir edilen en geri bir ülkenin ilkel toplumuna ve onun toplumsal koşullarına uygulamış, bunda da önemli sonuçlara yol açmış bir güçtür. Bu temelde şekillenen bir partidir.

PKK deneyimi bu anlamda, dünya çapında kapitalist-emperyalizmle dengeye ulaşan reel sosyalizmin kendi iç tikanıklığı nedeniyle çözümlüştüğü ve bundan dolayı sosyalizmin oldukça itibardan düşürülmek istendiği bir dönemde en büyük sosyalist eylem ve onun ideolojik hattına ulaşabilen bir gelişme hareketidir. Bu konumuyla biraz da gericilik dönemlerinde çok az ayakta kalan ama bir o kadar da şerefli, onurlu bir yere sahip olan hareketlere de benziyor.

Tabii ki, egemen resmi düzen hükmünü alabildiğine konuşturduğunda ve bu koşullarda herkesin gericiliğin kanadı-kolu arasına koştığında, kavga meydanını terk etmeyen, bu konudaki iddiasını sürdüren her hareket, yiğit harekettir. Aynı zamanda insanlık adına konuşma yetkisine de sahip olan bir harekettir.

Her büyük özgürlük hareketi, böylesine evrensel çapta tutuculuk dönemine başarıyla karşılık verdiği oranda yalnız içinden doğduğu ülke ve halkın koşullarına çözüm getirmekle kalmıyor, bununla birlikte insanlık idealinin sözcüsü de olabiliyor. Nitekim bir dönemler Hristiyanlık, bir dönemler İslamiyet, yine bir dönemler Fransız ve Ekim devrimleri böyle bir misyona soyundular ve küçümsenmeyecek sözcülük rolüne de layıkıyla karşılık verebildiler.

Ortadoğu, insanlığın oluşumuna beşiklik etmiştir

Şimdi başlangıçta hazır olmasak da ve oldukça ulusal çapta bir hareket olduğumuzu söylesek de, mevcut uluslararası koşullar, bölgesel gelişmeler PKK sözcülüğünü evrensel çapta bir sosyalizm sözcülüğüne, onun temsiline doğru götürmektedir, adeta onu buna zorlamaktadır. Başlangıçta bunu böyle beklemiyordusak da hızla değişen, karmaşıklaşan koşullar böyle bir görevi partimizin önüne koymuşsa, hiç şüphesiz bundan onur duyulur. Fakat önümüze konulan görevin doğru kavranılmasını, kendimizin katkısının ne olabileceğinin isabetli değerlendirilmesini de şart kılar.

Ortadoğu sahası, tarihte birçok ideolojinin, özellikle dinlerin insanlık adına ortaya çıkıp iddialı eylemler geliştirdiği bir sahadır. Onun insanlığın oluşumuna beşiklik etmesi, bütün temel uygarlıkların bu sahada vücut bulması, Ortadoğu toplumsal gerçekliğinin insanlığın gelişimindeki yerini ortaya koyar. Halen buradaki insanlığın o kadar zor durumda kalmasına, yine emperyalizmin bunalımlarını en yoğun yaşamasına rağmen çözüm konusunda iddialı olması tesadüfi değildir.

Bir yerde bunalım ne kadar ağırlaşırsa, devrimsel çıkışın da oralarda o denli gelişeceğini tarih birçok örnek olayla açıklamaktadır. Ortadoğu'nun en geri bölgesi olan Kürdistan ülkesi ve yine en unutulmuş, insanlıktan çıkarılmış halkı olan Kürdistan halkı -ki tarihin en eski toprakları olması itibarıyla insanlığın da beşikliğini yapan bir gerçekliğin ifadesidir-, şimdi tekrar yaşama gözünü açmaya çalışıyor. Yaşama gözünü açarken, başlangıçtaki insanlığın gelişimindeki dev adımlara benzer bir adımla bunu gerçekleştirmek istiyor. Bu biraz da PKK'ye nasip olmuştur, onun büyüklüğünde ifadesini bulmuştur.

Partimiz bu anlamda tarih bilinci kadar, güncel gerçekliğin sosyalizme yüklediği rolün de bilincindedir. Ona sözcülük etmeye çalışmaktadır. Bu konuda enternasyonalist özü kadar, ulusal özünü de seçkin bir biçimde

ortaya koymuştur. Çok değerli şahadetlerle sözünün eri olduğunu kanıtlamıştır. Kendi halkını özgürleştirmeye götürürken, insanlığı da özgürleştirdiğine, bu konuda temel bir adım attığına inanmaktadır. Onu bilerek yapmaktadır.

Nitekim PKK, bütün tarihsel süreçlerinde uluslararası gerici komplolara uğrayan bir harekettir. Sanmıyorum bu kadar geniş çaplı uluslararası bir komplo başka bir hareketin çevresinde oluşsun. Onun ayakta kalan en güçlü sosyalist ve yine ulusal kurtuluş hareketi olması nedeniyle Uluslararası Komplot'un gelişmesine yol açtı. Ama direndi, ezilmedi. Her yeni hamlesinde sosyalizm sözcülüğüyle, savaştaki kararlı duruşuyla yenilmezliğini ispatlıyor. Yenilmesi şurada kalsın zafere biraz daha yaklaştıran başarılı adımlarıyla dönemin sadece doğru, güçlü hareketi değil, aynı zamanda bütün bunların altında yatan temel özellik olarak sosyalist bir hareket olduğunu kanıtıyor.

PKK bir emek hareketidir

Hiç şüphesiz tarih bilinci, çağ bilinci daha da bilimsel bir ifadeye kavuşturulmalıdır. Yine sorunların çözümüne derinliğine yeni cevaplar üretilmelidir. Yeni temellerde emek partisine, sosyalist demokrasiye, devlet-halk eylemliliği için tanımlar geliştirilmelidir. Kendi somut

pratiğimizde ise kapsamlı bir halk hareketi çok çeşitli taktiklerle ortaya çıkarılmıştır.

Partimiz kurtuluş yolunu bütün toplumun özgürleşmesine, özellikle sadece en yoksullara değil, diğer toplumsal kesimlere de açıyor. Emeğin sömürsüne, kadının köleleştirilmesine ve yine mezhep farkının ve milli çelişkilerin yol açtığı baskılara karşı çok kapsamlı özgürleştirici ve çözümleyici yaklaşımlar geliştirebiliyor. Zorluklarına ve yetmezliklerine rağmen, gelişmesini sürdürüyor ve emeğe saygı temelinde emeğin sahiplerinin partisi olmayı esas alıyor. İnsan soyuna yaraşır en kahramanca, fedakarca kişiliği ve yaşam tarzı konusu hiçbir partide ele alınmadığı kapsamda ele alınmış ve bunun cevapları o denli geliştirilmiştir.

Bir PKK gerçekliğini yaşayan insanlık, kurtulmuş insanlık demektir.

Biz bunu daha en küçük çapta gerçekleştirmiş durumdayız. Kendi halkımız için bunu tam başarıya ulaştırırsak, çok iyi biliyoruz ki, insanlık adına bu, devasa bir kazanımdır. Nitekim bireyde gerçekleşen kurtuluşu, halkta gerçekleşen kurtuluşa dönüştürmesini bildik.

Bir halkta gerçekleşen kurtuluşu, insanlıkta gerçekleşecek bir kurtuluşa dönüştürme ülkesüne her zamankinden daha fazla bağlıyız. İnsanlığa inanıyoruz, insana layık yaşamın olduğunu da biliyoruz.

Buna çok derinden bağlı olduğumuz için, yaşamımızı belki de hiçbir partide görülme-

yecek bir biçimde insanlığa adıyoruz.

Bu kadar toplumsallığı yaşayan, bunun için bu kadar fedakarlığı ve cesareti geliştiren bir hareket olsa olsa en özlü bir sosyalist hareket olabilir. Nitekim bunun şerefi PKK'nin payına düşmüş bulunuyor. Partimizin bu temel özelliğini hiç şüphesiz gözümüzün bebeği gibi koruruz. Bütün şahadetler bu temeldedir, bunun içindir. Büyük direnişler ve fedakarlıklar, hep bu sağlam öz sayesinde ortaya çıktığı gibi, bu özü korumak için vardılar. Biz de bu inançla ortaya çıktık ve büyüdük. Kendi büyüklüğümüzün de bu özü daha fazla korumak ve yetkinleştirmekle mümkün olduğuna, bu konuda görevli olduğumuza da inanıyoruz. Bunun derin bilinci içindeyiz. Yine bunun kararlılığı ve uygulaması en üst boyuttadır.

Çalışma temposu, vuruş tarzı dediğimiz bir yaklaşım oldukça gelişmiştir. Önderlik çözömlmesiyle, "kendinde halkı gerçekleştir, kendinde yeni insanlığı gerçekleştir, bunun için kendini insanlığın ideali haline getir, bunun için ne gerekiyorsa onu yap" çağrısına küçümsenmeyecek bir cevap verilmiştir.

Çok az sayıda bir parti gücü tarafından kavranılan bu gerçekler, bundan sonra her zaman artan bir ivmeyle dalga dalga halkımıza, bölge halklarına ve insanlığa yansıyacaktır. Sosyalizm ülküsünün yüceliğine bağlanmak, ona bilimsel yaklaşmak temel gerçekliğimiz oluyor.

Kürdistan Devrimi'nin gelişimi Ortadoğu'da da devrimin gelişmesi anlamına gelmektedir

Kürdistan devrimi bugün dünya enternasyonalizminin odağına oturmuştur. Bu kendiliğinden gerçekleşen bir durum değildir. Böyle olmasının temel nedenleri var.

Her şeyden önce reel sosyalizmin çözömlüşü ve ulusal kurtuluş devrimlerinin tam sonuca doğru gitmemeleri ve 1980'lerden sonra dikkatler Kürdistan devrimine kaymıştır. Yine bunun altında uluslararası gerçeklikle birlikte Türk sömürgeciliğinin de büyük etkisi görmek gerekiyor. Türkiye'nin bir NATO ülkesi olması, yine Ortadoğu'da bu ülkeye önemli roller atfedilmesi mücadelemizin de önemli bir rolle bürünmesini ortaya çıkarmıştır.

Kürdistan Devrimi'nin gelişimi Ortadoğu ülkelerinde de bir devrimin gelişmesi anlamına gelmektedir. Hem de bir Fransız ve Ekim devrimleri ayarında uluslararası etkisi büyük olan bir devrim.

Sadece coğrafi, siyasi olarak değil, içerik olarak da reel sosyalizmi çözömlüşe götüren nedenler tarafımızdan çözömlüş aşımıştır. Gerçekleşen sosyalizmde sosyalist kişilik ve sosyalist demokrasi yaratılamamıştır. Bundan dolayı Kürdistan Devrimi, evrensel özelliği olan bir devrim düzeyine yükseldi. Zaten klasik devrim anlayışıyla, reel sosyalizmi yaratan parti anlayışıyla hareket etmiş olsaydık, başarıya gidemezdik. Bizim reel sosyalizmin çözömlüşünden sonra başarıyı yakalamamız, askeri, siyasi ve diplomasi çalışmalarımızdan çok örgütsel gelişmeyi, yeni bir parti ve önderlik modelini geliştirmemizden kaynaklanmaktadır.

İnsanlığımızı dünyayla, insanlıkla, devrimci hareketlerle paylaşmaya hazırız.

Üzerinde yaşadığımız Mezopotamya toprakları insanlığın doğuşunda belirleyici bir yere sahiptir. Temel uygarlıklar buradan dünyaya yayıldı. İnsanlık bu topraklara çok şey borçludur. İnsanlığın bugün yaşadığı karanlık, yaşanan toplumsal tahribatlarla birlikte dünyanın

neredeyse yaşanılmaz bir hale gelmesi, yeni bir kurtuluş ufkuna, felsefesine ve devrimci iradesine büyük ihtiyaç duymaktadır. Yine bu topraklar çok sayıda peygamber ve filozoflar ortaya çıkarmıştır. Kürdistan Devrimi'nin böyle gelişmesi için, tarih adeta bir kez daha tekrür etmektedir.

Emperyalizm insanlığa aykırı bir insan malzemesi ortaya çıkarmıştır. Bu, insan doğasına ve karakterine terstir. Bunu redediyoruz. Hem de çok kökten redediyoruz. Bizim verebileceğimiz en temel ders, köklü insanlık dersidir.

PKK hareketi olarak kendimize güveniyoruz. Teknikle, zenginlikle bir şey vaat etmiyoruz. "Şöyle ekonomik kalkınma yapacağız, şöyle yer altı yer üstü zenginlikleriyle bir katkıda bulunacağız" demiyorum. Bizim söyleyebileceğimiz insan olmak için yaşayacağız ve bundan hiçbir zaman vazgeçmeyeceğiz.

Şu an yaşanan tersinden bir barbarlıktır. Biz bu barbarlığa karşı direniyoruz. Başarılı olacağımıza da son derece inanıyorum. Belki bazıları hala bizim düzeyimizi görmek istemeyebilirler. Kendi barbarlıkları, acımasız terörizmi yerine bizi terörist ilan edebilirler. ABD emperyalizmi daha dün Hiroşima'yı, Nagazaki'yi korkunç bir terörle de demiyeceğim, en barbar bir silahla yok ettiler.

Mevcut durumda bütün cinayetlerin ve katliamların arkasında hangi sistem var? En büyük terörizm kimin sistemindedir? Kimin devletindedir? Bunları değerlendirmekten vazgeçmeyeceğiz. En büyük teröristlerin bunlar olduğunu ısrarla söyleyeceğiz.

Dev gibi sorunların kaynağı kapitalist-emperyalist sistemdir. Emperyalist metropollerin sorunları eskisinden daha fazla ağırlaşmıştır. Neredeyse daha değişik bir barbarlaşmayı Avrupa'nın, Amerika'nın merkezinde görmekteyiz. Geri bırakılmış ülkeler, nüfus patlamasıyla, her türlü hastalıkla neredeyse yaşanmaz bir hale gelmişler. İnsanlığı 19 ve 20. yüzyıllardan daha ağır sorunlar 21. yüzyılda bekliyor. Dolayısıyla eski tarz halk savaşları veya klasik devrim anlayışları temelinde değil de, insanı esas alan, insan doğasını ve toplum içerisindeki özgürlük konumunu temel alan bir sosyalist çığırın, bir sosyalist yenilenmenin kesin gelişmesi kaçınılmazdır.

Kürdistan halkı savaşan bir halk gerçeğine ulaşmıştır

Kürdistan Devrimi dar milliyetçi bir devrim değildir. Kürdistan Devrimi aynı zamanda bir Türkiye devrimidir. Başarılan Kürdistan Devrimi, başarılan Türkiye devrimidir. Hatta Ortadoğu, Kafkasya ve Balkan devrimleridir.

Kürdistan Devrimi gittikçe daha fazla başarma, ilerleme fırsatları yakalamıştır. Yenilgi işaretleri yoktur. Kürdistan halkı savaşan bir halk gerçeğine ulaşmıştır. Uluslararası emperyalist sistem yok edilmesi gereken bir numaralı hedef olarak üzerimize gelmektedir. Çok zorlu bir direnme vermekteyiz. Eğer emperyalizmi Kürdistan cephesinden sökersek, devrimimiz Ekim Devrimi ayarında, hatta ondan daha etkili bir devrim olacaktır.

Kürdistan Devrimi, Kürt halkının kurtuluş umutlarını yenilmez kılmak ve kurtuluşunu adım adım gerçekleştirmek kadar, bölge halklarına ve giderek birçok benzer konumdaki halklara iyi bir örnek devrim olmaktadır. Yine daha üst düzeyde bir sosyalist yenilenmenin, kadın devriminin, moral devriminin bu anlamda yeni bir felsefi gelişimin imkanlarını ortaya çıkarmaktadır. Belki tam istediğimiz bir gelişmeyi yaşamıyoruz ama insanlık için, halkımız için bütün dostlarımız için iyi bir gelişmeyi yaşadığımızı açıklar.

Sosyalizmin iddiaları her zamankin-

den daha çok insanlık için gereklidir. İnsanlık ya sosyalizmle var olacak ya da kapitalizmin barbarlığında yok olup gidecektir. Eğer insanlığın yok olmasını istemiyorsak, sonuna kadar sosyalizmde ısrarlı olmalıyız.

Biz kapitalist-emperyalist sistemin tahrip ettiği insanı kurtarmak istiyoruz. Asla bu kapitalizme teslim olmayacağız. Bütün dünya birleşse, bütün devrimler sönse de kendi insanlık iddialarımızla kapitalizmin dayattığı yaşama karşı sonuna kadar direneceğiz.

"Ben gerçek PKK'lileşmenin, PKK militanlığının neresindeyim? Sosyalist bir PKK kimliğinin, kişiliğinin neresindeyim?" Çok sağında mı, çok solunda mı? Çok ilerisinde mi, çok gerisinde mi? Bunu bile tanımlarken düşmana göre hesap, hayal-ütopyamıza göre hesap ve bir de çalışma ölçülerimiz var. "Çok zevkli mi çalışıyorum? Bütün ideolojik, siyasi, örgütsel, eylemsel faaliyetlere büyük bir zevkle mi anlam verip kendimi pratikleştiriyorum?" Evet diyorsanız, o zaman sizler sosyalist militansınız, gerçek PKK'lilersiniz ve PKK'nin tanımına göre kendinizi militanlaştırmışsınız.

İşte, bu kişilik iş yapar. PKK'nin mevcut olanakları bu kişiliğe her türlü zaferi sağlamaya yeter, artar bile. Böyle bir sosyalist parti militanı olmanız şarttır. Ve zaferin en temel şartı da budur. Diğer şartlar, sayı çokluğu, silahlar, bilmem şu alanın şu özelliği, bütün bunlar ayrıntıdır, belirleyici değildir.

Savaşçı olmayanın kişiliği olmaz! Savaşçı olmak için ilkin beğenmeyeceksin, yani reddedeceksin.

Bazı şeyleri yıkmayı, bazı şeyleri de yapmayı aklına koyacaksın.

Beğenirsen kendini, neyin savaşını vereceksin? Aileni beğendin, toplumu beğendin mi, savaşma gereği ortadan kalkar. Savaşım adı altında entrika ile uğraşacaksın. Tıpkı Kemalizmde olduğu gibi.

Bunlar aynı zamanda kavgasızlığın en kötü biçimleri oluyor. Kavgasızlık, küftür, işte birbirine girme... Türkiye'de küfürler ve yapay kavgalar çoktur. Gerçek kavgacılık sanatı ise yoktur. Halk savaşçılığı, sosyalizm savaşçılığı yoktur. Daha da tarihi temelleri var.

Toplum savaşı yoktur.

Bana göre, böyle koşullarda yaşanmaz!

Kavgasız yaşanılmaz!

Şunu göstermek istiyorum: Genelde toplumdaki kavgasızlık; onun yerine sahte kavgacılık var; ilkesi yok, örgütü yok.

Çile savaşına, nefis savaşına Hz. Muhammed "Cihad-ı ekber" der. Yani, küçük savaş bu cephelelerde yapılan savaştır. En büyük savaş ise kendi özüne karşı yaptıkları savaştır. Ve İslamiyetin bazı büyük kişilikleri ortaya çıkmış; evliyalar, komutanlar, önderler biraz böyledir.

Evliyalar tarihinde bunun örnekleri çoktur. Pir'ler tarihi bunun örnekleriyle doludur. İsteyen kitaplarda yüzlercesini bulabilir.

Erkeği öldürmek iktidarı öldürmektir

Kendi iç savaşının çok yoğun olmak zorunda. İç muhasebeniz, iç çatışmalar bana göre oldukça zayıf. Hiçbir militanımız kendi pratiğinin üzerinde düşünmek istemiyor. Korkuyor! Şu anda sorguladığımız kişilikler bakıyorum sık sık şu sözü söylüyorlar: "Beni sevmeyen PKK'yi sevmeyiz. Beni seven PKK'yi sever. Beni seven halkı sever, beni seven insanı sever. Ben her şeyim." İç savaş, sosyalist savaş yok. Kendi içinde megaloman olmuş. Büyükdükçe kariyerde megalomanlaşıyor. Kendini müthiş beğeniyor.

Şimdi ben, tam adam olmadım diyorum. Hiçbir erkeğe benzer halim yoktur. Anladığınız anlamda erkek olmadım. Şimdi bunun mukayeseyi çok iyi yapıyorum. Bizim sahte erkekleri yemenin başka yolu yok. Adam dört dörtlük erkeklik taşıyor. Şimdi erkekligi ben iyi biliyorum. İçinde diktatörlük var, birçok çirkinlik var.

Erkekligi yorumluyorum.

Erkeği öldürüyorum.

Aslında bu sosyalizmin temel bir ilkesi olmalıydı. Erkeği öldürmek iktidarı öldürmektir. Tek tarafı hakimiyeti, eşitsizliği öldürmektir, orda hoşgörüsüzlüğü öldürmektir. Hatta giderek faşizmi, diktatörlüğü, despotizmi öldürmektir.

İşte kızlar niye saflarımıza geliyorlar. Neden geliyorlar? Çünkü bu erkekligi biraz aştığım için geliyorlar. Bu çok açık.

Klasik erkek yeniliyor.

Bu da büyük bağlılığa, Zeynep Kınacılar olayında olduğu gibi çok büyük bir kahramanlığa yol açıyor. Esasta onu böyle bir olaya götüren, bizim yendiğimiz erkeklik oluyor. Şimdi bu işin bir yanı. Onlar gibi neden komutan olamadığımı anlatıyorum. Komutanlık yapacak hiçbir halim yok. Şimdi öyle bir komutanlık esprisine kendini kaptırmış ki, astığı-astık, kestiği-kestik. Onu durdurmak için, neden zorbela kendini askeri çizgiye göre ayakta tutmaya çalışan birisi olduğunu ortaya koymak zorunda kalıyorum.

Kemalizmi çok iyi çözümlemeye tabi tutuyorum. Ben Kemalist gibi sahte büyüyecek olanı engelliyorum. "Ah heval" diyorum "ben birinci adam olmadım ki, sen nasilsen ikinci adam olacaksın?" Bu tutumlara yabancı değilim. Hepsi hayal kırıklığına uğruyor. "Nasıl bunu söylüyorsun, bu kadar güç kazandık, bu kadar bilinç kazandık, askeri eylemler yaptık, bu kadar güçlendik, sen halen adamlık rolünü oynamıyorsun böyle önder mi olur?" Evet, ben böyle bir önderim diyorum. Mekanizman budur. Aksi halde Ortadoğu toplumlarında çokça ortaya çıkan diktatör yan ve bir de kalleşçilik, yani birbirlerini sınır tanımaksızın tasfiye etme...

***

Cinslerarası ilişki; şüphesiz sosyalizmin en çok bundan sonra, özellikle de kendimin en çok üzerinde duracağı bir çalışma olacaktır. Hatta 21. yüzyılın cinslerarası ilişkilerin en çok düzenleneceği bir yüzyıl olacağı kanısındayım. İlk karşı devrim cinsel alanda yapıldığı gibi, en büyük ve son devrim de cins ilişkilerinde gerçekleşecektir. Benim vardığım diğer bir sonuç ise; cinslerarası ilişki sanıldığından daha fazla karmaşık, sömürüyü, baskıyı gizleyen ve genelleyen bir karaktere sahiptir. Hatta sınıflar ve uluslararası ilişkiden daha tehlikelisi, cinsler arasında gizlidir. Bir de çok geneldir. Ve buna alet olmayan insan yok denecek kadar azdır. O halde ileride en çok üzerinde özgürleşme faaliyetinin, devrimci gelişmenin, düzenlemelerin yürütüleceği saha cinslerarası ilişki sahası olacaktır.

Ruhumun iyi teneffüs etmediği yer, bana göre sosyalizm olamaz

Bu saha dinden daha sıkı bir tabu olarak düşünülüyor. Bunun üzerine gitmek gerekecektir. Benim kendi faaliyetlerimde önemli oranda üzerinde durduğum bir husus da budur. Dinle de uğraştım ama cins ilişkileri üzerindeki yoğunlaşmam kadar zorlanmadım. Cehalet çok ileri düzeyde. Yaşamın burada tehdit altına alınması ve çirkinleştirilmesi yine çok ileri düzeyde. En önemlisi de toplumun esenliği, yaşam gücü bu ilişkilerin düzenlenmesine bağlı.

Bir de sevgisizlik ileri düzeydedir. Cinsler çok kolay birbirlerine yabancılaşıyorlar. Ve bu da yaşamın kalitesini müthiş düşürüyor. Bana göre bu da çok ciddi bir tehliktir. Bu konuda yeni bir ahlaka ihtiyaç vardır. Korkunç bir yozlaşma var. Büyük bir yabancılaşma var. Bu hususlarda da sosyalizmin henüz kat edeceği çok mesafeler vardır. Sosyalist insanı bu konuda yetiştirmeye çok daha fazla ağırlık vermek gerekiyor.

Şimdi, hiçbir ordu kadın-erkeği bu biçimde biraraya getirmemiştir. Gerek geleneksel anlayışa, gerek modern savaş-ordu kurallarına göre böyle olması gerekiyor. Ama oldu. Arkadaşlarımız bütün bunların bir sistemin dışında kendiliğinden geliştiğini sanıyor veya çoğuları yanılıyor.

Kurduğum bir sistem var: Çözölen nedir bu sistemin içinde? Her şeydir; büyük bir sınav, büyük bir erlik savaşıdır. Bu güzellik savaşına kadar gider.

Benim durumum farklı. Ben bildiğiniz türden bir erkek değilim. Cinselliği benim kadar çözemezsiniz, kadını benim kadar değerlendiremezsiniz.

Kırk yıldır üzerinde yoğunlaşıyorum. Bana göre kadın-erkek birbirleri karşısında birer zavallı gibidirler. "Acaba, birbirinize bakabilir misiniz?" diyorum. Birbirine anlayışlı ve utanmadan bakmak çok önemli. Eşit ve özgürlüğe yakın olarak bakmak çok önemli. Anlayarak bakmak daha çok önemli. Ama bu yok.

Bir anımı hatırlatmak istiyorum: Sosyalist bir ülkeye gitmiştim, baktım ruhum daralıyordu. Hiç teoriyi, reel sosyalizm eleştirisini de yapma durumunda değilim. Ruhum sıkıldı o kadar. Bunda bir bit yeniği var dedim. Ruhumun iyi teneffüs etmediği yer bana göre sosyalizm olamaz. Çelişkimi ortaya koydum.

Toplum bireye kesinlikle nefes alabileceği bir gerçekliği ifade etmelidir. Tabii birey de belli bir noktadan sonra özgürlüğün toplumsal şekillenmeyle bağlantılı olduğunu bilmeli. Toplumsal gelişmeye toplumsallığı kolektiviteye karşı, bireyi aşırı abartılı kılmak çok tehlikeli. Anti-demokratizmin bu kadar gelişmesi bireyin topluma karşı aşırı yaklaşımından ötürüdür.

Şu anda emperyalist tekeller insanlık üzerinde en büyük tehliktir. Neden? Öyle bireysel bir güç elde etmişler ve teknikle onu o kadar güçlenmişler ki, en kutsal toplumsal değeri, yani insanı insan yapan değerleri ve doğa ilişkisini, toplum ve doğa ilişkisini yıkmak istiyorlar.

Toplumun bu tümüyle tekelleri uyumluluğunu bozduğu için, ilişkilerin karakteri tamamen değişmiştir. Sınıfsal ilişki, ulusal ilişki ikinci plana gitmiştir. Bu aynı zamanda bireyin canavarlaşmasıdır. İnsanı toplum yapan dolayısıyla bugüne kadar getiren, bütün değerleri yıkan, toplumu çözdüren, doğayla ilişkisini parçalayan... Sonuç, tam bir hayvanlaşma. Aslında reel sosyalizmde biraz da toplum canavarı gelişti, buna devlet canavarı da diyebiliriz. Amerika'da ise bireysel canavarlar gelişti.

İnsana, insanın da en iyisine güvenirim. Daha doğrusu yaratmak bende bir tutku düzeyindedir. Gece gündüz işim insanlar ile uğraşmaktır. Nedir en özlü işler? İdeolojisi ile uğraşmak. Bunun örgütsel düzeyi ile uğraşmak. Dünya kahramanı, güzeli de olsa ideolojik-örgütsel ve bir de uygulamacı yönü olmadı mı, beş para etmez, derim ve büyük öfke duyarım. Sosyalist insan yetiştirme tarzı ilkel olacağı kadar, pratik ustalığı da olmak zorunda. Başaran insan böyle ortaya çıkar. Başaran insanı ortaya çıkardın mı, başaran ulusal kurtuluş hareketini de, bilimsel sosyalizmi de ortaya çıkarırsın.

■■■

Ekim şehitleri sosyalizmin yaşayan ruhu ve kadının direngen onurudur

□ Ekim şehitleri; özgürlük iddiasının sembolleri, Apocu felsefenin öğrencileri ve hakikatin yolcularıdır. Ancak özgür yaşamı inşa etmekle ve sosyalizmi evrensel bir gerçeklik haline getirdiğimiz oranda Ekim şehitlerimizin anılarına layık olabiliriz. Onun için tüm PAJK militanları olarak bir kez daha şehitlerimize bağlılık sözümüzü yineliyor, özgür toplumu yaratarak dünyayı kadının evrensel hakikatine çevirmenin inancıyla tüm özgürlük yürüyüşçülerini selamlıyor ve Ekim şehitlerimizin kutsal anıları karşısında saygıyla eğiliyoruz. □

— PAJK Koordinasyonu —

Özgürlük mücadelemizde Ekim ayı kadın militanlığının zirvelediği, kahramanlığının ebedileştiği, amansız ve yaman mücadelesinin destansı direnişlerle örüldüğü bir ay olarak bilinir. Kadın Özgürlük Hareketi'nin büyük bedeller ödediği Ekim ayına, öneminden dolayı ve içerdiği anlam itibarıyla kadın şehitler ayı denilmektedir. Yaşanan şahadetlerin hem nicel hem de nitel olarak büyük olmasından dolayı kadın şehitler ayı olarak isim verilmiştir. Bu kadar büyük şahadetlerin verdiği mesajlar ve yarattığı hakikat çok çarpıcı olduğundan, bu ay tüm özgürlük yürüyüşçülerinin yüzünün dönük olduğu bir zaman dilimi olmaktadır.

Kuşkusuz her mücadele gerçeği ve devrim, kendi bünyesinde açığa çıkardığı öncülerle başarıya ulaşmıştır. Kadın devrimimiz de kendi öncülerini büyük bir gurur ve onurla yaratmıştır. Sadece bu ayda verilen şehitler bini aşmıştır. Bêrîtan (Gülnaz Karataş), Azime (Mihriban Saran), Zeynep (Gurbetelli Ersöz), Meryem (Meryem Hazar Çolak), Zinarîn Hêvî (Selma Doğan), Ronahî (Andrea Wolf), Çerkez Hêlîn (Nermin Akkuş),

Canda Türkmen (Sanem Bertan), Mizgîn Türk (Hüsne Akgül), Rewşen (Leyla Kaplan), Rozerîn (Asuman Erdem), Ro-tînda (Aynur Artan), Kurdê (Selamet Menteş) ve daha sonrasında Rojîn Gewda, Rûken Bingöl, Jiyan Ahrez arkadaşlar Ekim şehitlerinden sadece bir kaçıdır. Her bir şehit arkadaş katılım biçimiyle mücadele çizgisinde kadın rengini, tarzını ve güzel özünü katmayı başarmıştır.

2017 yılındaki Ekim ayını bir kez daha yeni kahramanlıklarla, yeni militanlıklarla ve kesintisiz yaman mücadeleyle karşılıyoruz. Ama aynı zamanda karşıladığımız bu Ekim ayının farklı bir boyutu ve ayrıcalığı olduğunu bilmek gerekir. Buna göre büyük sosyalist devrimin (Ekim 1917) bu ayda yüzüncü yılında olduğunu unutmadan ve bunun mücadelemizle bağlantısını vurgulamadan geçemeyiz. Çünkü; sosyalist mücadelenin hatta sosyalizm ütopyasının sönmüldüğünü söyleyen kapitalist modernite karşısında halen en radikal bir biçimde sosyalizmde ısrar eden PKK-PAJK çizgisinde savaşıyoruz. Sosyalist ütopyaдан vazgeçmeyen bir hareketle mücadele eden, durum ne olursa olsun özgür gelecek, güzel güneşli günlere olan tutkusundan, inancından vazgeçmeyen bir idealin ve bunun için

büyük hedeflerin olduğu kadar büyük savaşların sahibi olduğumuzu dost-düşman herkes bilmektedir.

Sosyalizmde bu yönlü ısrar edişimizin karşısında her ne kadar başkasının nezdinde gözü kara, fanatik görülsün ya da salt hayali olarak yorumlansak da, aslında sosyalizm ideali konusunda son derece gerçekçiyiz. Üstelik sosyalizmi hayal olmanın ötesinde her an yaşamımıza, sistemimize uyarlamaya çalışan bir iddiadayız. Geline aşamada dünyada sosyalizmi inşa etmek için negatif ve pozitif nedenlerimiz her zamankinden daha fazla çoğalmıştır. Halkların, emekçilerin, gençliğin, kadınların, inançların, doğanın, bir bütün dünyanın içinde bulunduğu acınası hal gözler önündedir. Her gün gerçekleşen öldürmeler, talanlar, işgaller, kirli politikalar ile paramparça edilen iradeler, tecavüz ve tacizlerin yaşamın her alanında meşrulaştırılması, özel savaş ile her an bombardıman altında tutulan benlikler, işgal edilip sisteme sunulan kadın bedenleri, uyuşturulan gençlik aktivitesi, bencilik çitleri ile örülen yaşamların birbirine zehredilmesi ve bunların ötesinde daha birçok durum negatif nedenler olarak bizleri sosyalist gelecek için daha çok

mücadeleye sevk etmektedir. Bunu böyle okurken, elbette beyni ve yüreği özgürlük için çarpan hiç kimsenin bu durumlar karşısında kapitalist sisteme sessiz kalmayacağı ve karşı koyacağı gün gibi açıktır. Pozitif nedenlerimiz ise; insanlığın ağır bedellerle edindiği ve bugüne kadar koruduğu ahlaki-politik değerler, tanrıça geleneği olarak kadın özü ve bir bütün tarih boyunca beliren mücadele geleneği, özgürlük tutkusu, tüm devrimci önderlerin ve düşünürlerin bileşkesi olan bir Önderlik hareketinde bulunmamızdır.

Sosyalizm için umutlu olmak kapitalist sisteme vurulacak en büyük darbedir

Kuşkusuz bugün mevcut dünyanın durumuna baktığımızda sosyalist sistemi gerçekleştirmenin zorlukları birçok yönüyle ön plana çıkmaktadır. O anlamıyla rasyonalist olanlar sosyalist sisteme, mümkün olmayan ama güzel bir ütopya olarak bakabilirler ama Özgürlük Hareketi olarak Rêber Apo'dan öğrendiğimiz bir şey var ki o da; gerçekçi olduğumuz kadar hayaller ve idealler için savaşan, bu açıdan olmazı olur kılan, iddialı bir

gerçekliğe sahip oluşumuzdur. Mevcut durum çok umut vadetmese bile Apocu Hareket olarak geleceğe olan bağlılığın insanda neler yarattığına tanık olan ve bu inancı ile mücadele eden bir geleceğimiz var. Rêber Apo bu konuda, "Ben umutlu olmaktan değil umudu bile yaratan bir tarzdan bahsediyorum" derken aslında umudun bizim yaratılarımız olduğunu ima etmektedir. Demek ki, boşu boşuna pandoranın kutusundan bütün kötülükler saçıldıktan sonra dibinde sadece umut denilen iksir bırakılmamış. O halde sosyalizm için umutlu olmak, kapitalist sisteme vurulacak sosyalist darbenin esas formasyonudur.

Özgürlük bilincinin temelinde inanç yatar

Sosyalist mücadelede ısrar etmek için bize manevi olarak hakikat, ahlak, inanç ve irade gerekmektedir. Özgürlük düşmanları insanlara hakikati farklı sunabilir ama Özgürlük Hareketi'nin hakikati, farklı bir diyalektikte işlemektedir. Bizde hakikat; kişiyi olması gerekene teşvik eden büyümlü bir davetiyedir. Aynı zamanda hakikat, var etmek istediklerimiz için olabildiğince ardında duran bir

güç kaynağıdır. Hakikatte ahlak, gerçekleri görmek kadar o gerçeklere sırt çevirmeden onları karşılama ve onları aşma azmi ile sağduyusudur. Bir de hakikatte inanç denilen bir olgu var ki, o da negatif gerçekleri aşacağına dair yüreğinde beliren umut dergahıdır. Her şey ve herkes bir şeye inanarak kendisini var eder. İnanç olmadan mücadelenin gelişmesi mümkün değildir. Pratikte uygulatıcı olan irade gücü ise inancın ve imanın ürünüdür. İnanç olmadan bu kadar insan, bu kadar eşitsiz koşullarda savaşabilir miydi? Bütün insanlık dışı işkenceler altında daha ortada gelişim adına bir şey yokken 'Ben bu harekette zaferi görüyorum' diyebilir miydi? Veya Çiyagerler Sûr'da çembere alınırken ve çevreden hiçbir destek almazken, "Son ne olursa olsun muhteşem olacak" diye büyük sözler dile getirebilir miydi? Daha mücadelenin başında teorik olarak çok fazla bir şey bilinmese de, gözle görülür, elle tutulur bir gelişme olmadan sadece bu mücadelenin gerçekliğine, haklılığına inanarak birçok şeyi yaratma azminin geliştiğini unutmamak gerekir. Hayaller öyle gerçek oldu, olmazlar öyle olur kılındı. Tıpkı ilk şehidimiz Besê Anuş'un, "Bir gün şehit düşersem, inanıyorum binlerce kadın silahımı omuzlayacak ve intikamımızı alacaklar" diye gerçekleri doğurma gücünü, inancını taşıması gibi. Yine tıpkı Bêrîtan (Gülnaz Karataş) gibi, "Keşke bir gün yüzlerce kadın gerilla gün batımı veya doğuşunda bir sırtın başında art arda yürüseler" diye hayalini söylerken, aslında kendi inancında barındırdığı kadın ordulaşmasının ilk nüvesinin kehanetini işaretlemesi gibi. O halde rahatlıkla özgürlük bilincinin temelinde inanç yatar diyebiliriz. Sözü tekrar sosyalizme getirsek; bugün sosyalizme inanç ve uğrunda her türlü bedeli vermeye hazır binlerce ardılın var olması ve sosyalizmi şimdiden yaşamaya aday olmuş Apo klanının yaşatılması vardır. PKK-PAJK Hareketi bir inanç hareketidir ve inancıyla yol alan, inancı için fedai olan bir eksenedir.

Reel sosyalizm, sosyalizmi yaşatmadığı için başarmamıştır

Bugün modernitenin en çok vurduğu gerçek; insanları mevcudiyet karşısında körelterek kendi sistemini güçlü gösterip geniş toplulukları güçsüzlük psikolojisiyle tutma ve mücadele azminden uzaklaştırma biçimidir. Bu anlamda modernite temel gücünü sosyalist ütopya dahil tüm ütopyaları kendi liberalizminde boğma kerametinden alıyor. Buna karşın moderniteden şerbetlenen alternatif hareketleri çözümlleyen Rêber Apo, ilk başta bu hareketlerle arasına müthiş bir fark atarak, "Sosyalizmde ısrar insan olmaktır" diyerek duruma başka bir seyirden bakmıştır. Reel sosyalizmi çözümlmeye tabi tuttuğu kadar alternatif olan sosyalizmi geliştirerek, derinleştirerek, günümüze uyarlayarak, tarih ile bağını kurarak korumaya almıştır. Reel sosyalizm, sosyalizmi yaşatmadığı için başarmamıştır. Dolayısıyla yenilen sosyalizm değil, sosyalizm dogmalara boğan ve kapitalizme göbek bağıyla bağlı olan reel sosyalizmdir. Reel sosyalizme karşı ilk önce bilimsel sosyalizm bakışıyla şimdi de Demokratik Konfederalizm eksenindeki Demokratik Sosyalizm adıyla alternatif olma gücümüzü koruyoruz. 'Sosyalizm olamaz' diyenler; kapitalist sisteme teslim olmuş, kapitalizmin vahşetinden gözü korkmuş ve en iyi haliyle liberalizm batağında debelenenlerdir. Devrimci ruh; mevcudiyeti kabullenmeyen ve yaşanabilir bir dünya için elinden geleni ardına koymayan insanüstü bir iradeye sahiptir. Kendi cephemizden baktığımızda dün-

yayı değiştirme gücünü en başta en sömürülen, en dipte kalan kadın gerçekliğinin yücelmeye başlamasından ve her türden egemenliğe kafa tutmasından alıyoruz. Yine bu gücü, en düşmüş, en horlanmış, en parçalanmış Kürt halk gerçekliğinin siyasal iradeye kavuşmasından ve eylemlenen kahramanlığından alıyoruz. En önemlisi de bu gücü, düşmanın bütün ağır ve vahşi yönelimlerine rağmen Özgürlük Hareketi'nde binlerce öncüsünün halen büyük direnişte ısrar etmesinden alıyoruz. Ve bu esasta sosyalizm için kesintisiz mücadelemizi sürdürmeye devam edeceğiz. Sosyalizme inandığımız için mücadelemiz bu kadar heybetli ve kutsaldır. Zaten inananlar hiçbir biçimde değişim ve dönüşümü yaratamazlar. İnananlar değişimi sadece hayal etmezler, aynı zamanda değişimi yaratma gücüne sahip olurlar.

Rêber Apo reel sosyalizmde kadın ayağının eksik olduğunu, bunun için uzun ömürlü olmadığını vurgulayarak gerçekleşen sosyalizme 'topal devrim' adını verdi. Eğer gerçek sosyalizm isteniyorsa o zaman kadın öncülüğünün geliştirilmesi gerektiğine inanç tamdı. Bunun için Rêber Apo, sosyalizmin garantisini Kadın Özgürlük Partisi'nde gördü ve bu esasta kadın partileşmesinin gereklerine yüklendi. Bu biçimiyle şimdiye kadar hemen hemen bütün devrimlerde kadınların ereksel nesne olarak kullanılması aşılmış olundu. Artık kadın, devrimin nesnesi değil öznesi oluyordu. Kadının bu devrimde büyük bir farkla öncü olması, Önderliğin sosyalist karakterini açığa çıkarmıştır. En ezilenin en önde olması sosyalizmin temel karakteristik özelliğidir. Ki zaten Önderliği diğer önderlerden farklı kılan da kadına yaklaşım biçimi oldu. Başka türlü sosyalizme sahip çıkılamayacağı gün gibi ortadaydı.

Sosyalizmin yüzüncü yılına bu duygu ve düşünceler ile girerken, özgürlük mücadelemizde Ekim ayında beliren kadın kahramanlığın sosyalist öz ile ne kadar buluştuğunu etrafıca irdelemek gerekir. Onlar sosyalizm için hiçbir tereddüde girmeden fedai olan kadınlardır. Tıpkı Rosalar (Luksemburg), Claralar (Zetkin), (Aleksandra) Kollontaylar gibi... Her şeyden önce kapitalist sisteme karşı sosyalizmin bir mücadele işi olduğunu ve mücadele ne kadar keskin

ve radikal ise o kadar gerçekleştirilebilir olduğunun bilincindeydiler ve öyle yaşadılar, öyle savaştılar. Mevcut sistem karşısında savaşmak, sosyalizme olan bağlılığın ifadesidir. Öz gereği sosyalizme en yakın olan kadın gerçekliğinin mücadelede bu kadar amansız olması, bu kadar çetin savaşması bundandır.

İçine çekilen yaşam çirkinlikse buna karşı güzelleşmenin adı olmuştur savaş

Özgürlük Hareketi olarak bugün kırana kırana bir savaş içindeyiz. İnsanlığa karşı en çirkin, en kirlili savaş yöntemleri kullanılarak, topluma reva görülen hiçlik karşısında, soykırım karşısında varlık savaşı verilmektedir. Yani işin bir tarafında çirkin savaş, özel savaş, kirlili savaş olurken bunun karşısında ise varlık savaşı, özgürlük savaşı ve güzellik savaşı verilmektedir. Özgürlük savaşının kaçınılmazlığını ve mücadeleye olan tutkularını bize en yalın ve en güzel biçimde anlatan ölümsüz şehitlerimiz olmuştur. Şehid Bêrîtan, "Savaş gülmü, sıkı savaş! Savaşıkça varız biz, savaşıkça çoğalır, savaşıkça severiz biz!" derken, yine Ekim şehitlerinden Şehid Zinarîn Hêvî (Selma Doğan) ise, "Çılgınlar gibi savaşmak istiyorum. Düşmanla, geriliklerle, ülkesizlikle, özgürlüksüzlükle, adaletsizlikle savaşmak, savaşmak istiyorum. Yalnızca savaşmak için var olduğumu ne kadar da hissediyorum. Bütün ömrümün tek sebebi olan intikam günü, anı geldi. Şimdi sorulacak hesaplar var. İçimdeki tek duygu coşku. Savaşmak ve başarmak isteminin dışındaki bütün duygu ve istemlerden soyundum şimdi" demektedir.

Burada mısralaşan duygu ve düşünceler bir direniş çağrısıdır. Eğer şirde dillendirdiği gibi savaş soykırım niteliğinde bir yok etme ve tüketmeysen burada çoğalmanın adı olmuştur. Yine ülkesizliğe, köleliğe, geriliklere olan müthiş öfke onları büyük savaşmaya götürüyor. Başka dizelerinde içine çekilen yaşam çirkinlikse buna karşı güzelleşmenin adı olmuştur savaş. En

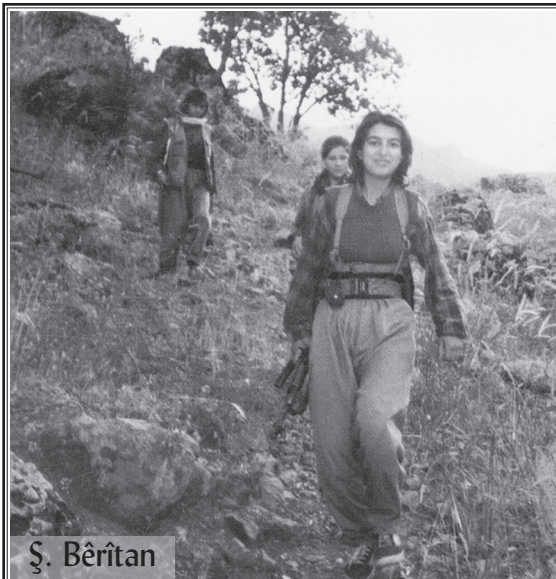
önemlisi de sevginin savaşla edinileceğinin gerçekliğini bu kadar çarpıcı dillendirmeleridir. İşte savaş bu büyük şehitlerimizin yüreğinde böyle tanımlandı ve böyle edebileştirildi. Sıkı savaş, kesintisiz savaş ve hiçbir boşluğa yer bırakmayan dolu dolu bir savaş... Savaşma arzusuyla dolup taşan bu mısralar halen binlerce yoldaşlarımızın yüreğinde çarpılmaktadır. Bugün Kürdistan'ın dört bir yanındaki tüm mevzi ve siperlerde sıkı savaş şiarı ile Bêrîtan arkadaşın çağırıcı gücü geziniyor.

Kuşkusuz Bêrîtan arkadaş öncesinde de direnen ve düşmana teslim olmamak için hatta esir düşmemek için bir şekilde kendini imha eden birçok arkadaşımız olmuştur. Bêrîtan ar-

□ Bêrîtan, hepimizin hayatına bir biçimde etkide bulunmuştur. Birimiz kadının direngen onurundan ilham alırken, birimiz onun inatçılığı ve asiliğinden ilham aldık. Kimimiz bitimsiz kavgacılığı ve düşmana olan kinini namlular ucuna katarak savaş meydanında Bêrîtan gibi gürül gürül akmaya çalıştık. Özellikle de sıradanlığa gelmeyen, çılgın ama ilkeli tutumu, birçoğumuzun benliğine hitap eden bir boyut olmuştur. □

kadaşın örnek aldığı bir geçmiş vardı. Hatta onun da ötesinde Bêrîtan arkadaşın büyüdüğü Dersim ortamında 'gelini de gelini Kürdün gelini, mavzere verir dağlara verir, işgalciye vermez elini' ezgili türküsü bir efsane olarak dolaşmasına kadar bu geçmiş götürebiliriz. Besê ana şahsında düşmana yar olmayıp da kendini yarılardan atan direnişçilerin hikayeleri ile büyüdüğünü

biliyoruz. Bu anlamıyla Bêrîtan arkadaş düşmana karşı kini ve öfkesi olan ve onlara teslim olmayan tüm kadın direnişlerinin taşıyıcısı oldu. Bu direniş daha sonra Rêber Apo tarafından ordulaşma ile taçlandırıldığından Bêrîtan arkadaş bu direniş geleneğini bir miras gibi tüm kadınlara devretti. Böylece Bêrîtan arkadaşın direnişi bir çizgi oldu. Bu direnişin çizgi olmasında iki önemli etken var. Birincisi; Bêrîtan arkadaşın yaşam durumunda da her türden geriliğe boyun eğmeyişi, kendini örgüt, Önderlik çizgisinde derinleştirme ve bu çizgiyi kişiliğine yedirme gibi güçlü özgürlük arayışının ve duruşunun olması iken, ikincisi ise; aynı anda o zamanlar o bölgenin komutanı olarak bilinen Osman unsurunun düşman işbirlikçilerine teslim olmaya giderken Bêrîtan arkadaşın ise 'teslim ol' çağrılarına karşın kendini uçurumlardan atma cesaretine, fedailiğine sahip oluşudur. Sahte komutanların peşinden gitmektense birkaç gün öncesinde Rêber Apo'nun, "Cenazenize bassalar da asla teslim olmayacaksınız" talimatını esas almıştır. Militalıktaki bu yürekli işbirlikçi-teslimiyetçi çizgiyi şok etmiş ve onların bile saygınlığını kazanarak yaptıklarından utanır duruma koymuştur. Bu gerçekleşmeden sonra Bêrîtan çizgisi işbirlikçi ve ilkel milliyetçi eğilimlere karşı bir duruş olarak bir mücadele çizgisi olarak belirlendi. Onun için 2003'lerde tekrar beliren işbirlikçi-teslimiyetçi ve Özgürlük Hareketimizi ilkel milliyetçi çizgiye çekmek isteyenlere karşı Rêber Apo Bêrîtan çizgisini hatırlatarak, 'Benim çizğim Bêrîtan çizgisidir' diye net tavır koydu. Bu bir tesadüf olmasa gerek! 92'lerde Osman'ın teslimiyetçi çizgisine karşı bir duruş olan Bêrîtan çizgisi aynı şekilde 2003'lerde gelişen Osman'ın öncülük ettiği işbirlikçi çizgisine karşı yine Bêrîtan çizgisi gösterildi. Çünkü; Bêrîtan çizgisi düşmana kanmayan, "Gel seni yaşatacağız" sözlerine prim vermeyen, o yaşamı yaşam olarak görmeyen ve en önemlisi de düşmanına elini vermeyen, gönüllü özgürlükle atan bir çizgidir. Bêrîtan çizgisi aynı zamanda

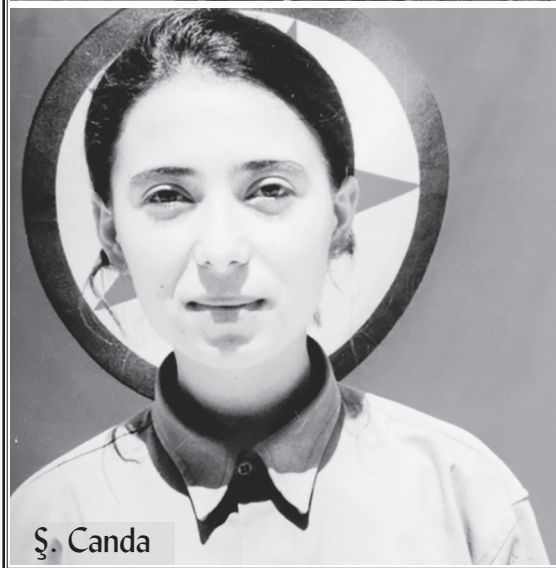
Ş. Bêrîtan

Ş. Zinarîn

Ş. Ronahî

Ş. Canda

Ş. Hêlîn

Ş. Sarya

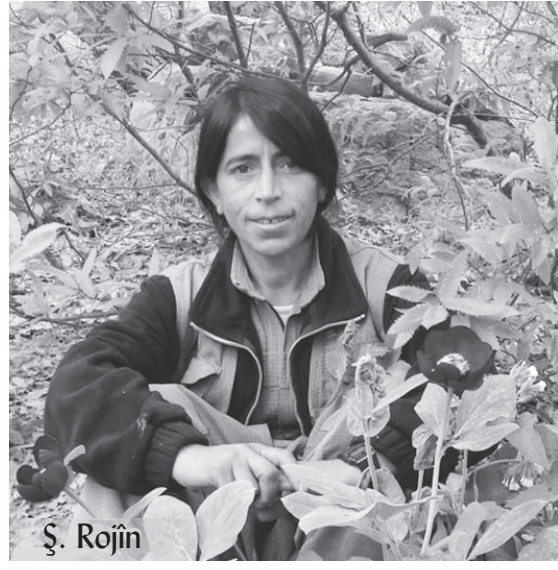

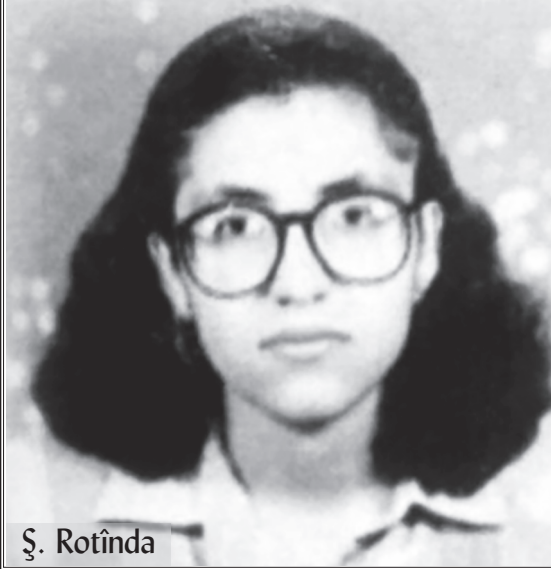
Ş. Büyük Azime

Ş. Zeynep

Ş. Rojîn

Ş. Rotînda

Ş. Kurdê

Ş. Meryem

meşru savunma ve öz savunma çizgisi olarak ele alındı. Meşru savunmanın çizgisi Bêrîtan çizgisinde somutlaştırıldı. Öz savunmanın temel ilkesi; 'düşmanına ve terörist devlet modeline teslim olmamaktır' ve Bêrîtan arkadaşın direnişi de zaten bu eksendedir.

Kadın ordulaşması Bêrîtan direnişinin eseridir

Aynı zamanda ulusal kahramanlık düzeyinde ele alınan Bêrîtan arkadaş sergilediği bu yaşam biçimi ve savaş gücü ile kendini gerçekleştirmesiyle o zaman, "Bu kadınlar ordulaşmaya hazır" kanaatini doğurdu ve böylece Bêrîtan şahsında direnen tüm kadınların anısına cevaben 93'te kadın ordulaşması ilan edildi. Gelişen ordulaşma hem Kürt kadınlarının direnişçiliğinin sisteme kavuşması ve süreklileşmesi için hem de kadın kahramanlığının direkt Kadın Özgürlük Hareketi'nin hizmetine girmesi açısından önemli ve güçlü bir zemin oldu. Direnişler bu zeminde ölümsüzleşiyordu. Bu anıya geliştirilecek cevap ancak bu kadar olabilirdi. Sonuç olarak; milyonlarca kişinin özgürlük arayışına sürüklenmesi ve sayıları şimdiye kadar en az yüz binleri geçen kadınların özgürlüğe kalkışları ve bir ordu halinde yürüyen, bu yürüyüşleriyle her türlü egemenlikle mücadele eden, savaşan kadınlar geliştirildi. İrade kazanıldı. Güç olundu. Hiç kimseye sığınmadan kendi özgücüsüyle hareket eden, kararlaşan, düşünce geliştiren, fikir yürüten, tarihini okuyan, özgürlük felsefesinde derinleşen ve gözünü hiçbir şeyin korkutamadığı, cesur, savaşan kadınlar yaratıldı bu özgürlük ordusunda. Artık başkasının nesnesi olmayan, üzerine kimsenin gölgesi düşürülmeyen, gün yüzüne çıkmış, kendine ait kadınlar var. Bu ordulaşma yürüyüşünde dağdan kırlara, ovalara ve şehirlere hatta tüm dünyaya kadar akan bu özgürlük seli kendisiyle beraber her tarafta haykırmaya, isyan etmeye sürükledi. Bütün bu kendini bulan, yatağına kavuşan ve coşkunca akan bu isyan selinin kaynağı kadın ordulaşması dedik. Kadın ordulaşması ise Bêrîtan arkadaş direnişinin eseri. Zaten bu yüzden Bê-

rîtan arkadaş kadın ordulaşmasının öncü komuta kişiliği olarak biliniyor.

Ekim şehitlerinin yarattığı kadın ordulaşmasının çeperleri bugün halk tabanına kadar gelişmiş bulunmaktadır. Artık kadın ordulaşması salt kadrolar ve gerilla ile sınırlı değildir. Kadın gerilla ordulaşması kendini sivil ordulaşmaya vadmıştır. Ne mutlu ki artık halkımızın ve diğer halklardan kadınların ordulaşmasına vardık. Arapların, Süryanilerin kadın taburlarının oluşmasıyla bir ilk yaratıldı. Bu haliyle kadın ordulaşması toplumdaki tüm kadınların öz savunmasına dönüşmüş oldu. Bunda kadın ordulaşmasının öncülüğü tartışılmaz olduğu kadar bütün bu konularda ciddi bir gelişme kaydettiğimiz gözler önündedir.

Değerli arkadaşlar;

Kadın ordulaşması kendi bağrında kadın partileşmesini, Kadın Özgürlük İdeolojisini, kadın sistemini ve kadın bilimini geliştirdi. Kadın militanlığı olmasaydı ne partisi, ne sistemi, ne de bilimi olurdu. Çünkü; bütün bunların geliştirilmesi ancak zorlukları göze alacak militanca katılımlar ile mümkündür. Savaş kendi militanlarını yaratır. Hem de değerlerine ölesiye bağlı olan militanlarını... Onun için ordulaşmayı salt elinde silah, düşmana karşı savaşan ulusal patentli bir içerik olarak düşünemeyiz. Kadın ordulaşırken kendini yarattı. Genel olarak da savaşın, gücü olanla olmayanı, geçmiş yaşam ile gelecek yaşamı birbirinden ayırt etme, değerlere bağlı olanla olmayanı ayırıştırma gibi bir doğası var. Bir de savaş ortamı insanı piştiği, zayıf olan insanın bile güçlendiği, iradeleştiği bir ortamdır. Çelişkilerin çetin yaşandığı bu ortam, insana gelişmenin ve güçlenmenin dışında bir şans tanımamaktadır. İşte bu yüzden savaşın özgürleştirici ve güzelleştirici yönüne vurgu yapılmaktadır. Durum bu iken kadın ordulaşmamızda birçok değerli militan açığa çıktı ve çıkıyor. İşte bu militanların en çok bir arada olduğu ve şahadetleriyle, yaşam çizgileriyle verdikleri mesajların toplandığı süreç Ekim ayı ol-

maktadır. Bu ayda kadın kahramanlar özgürlük meydanına aktı, akipor. Bütün heybetli ve güzel kadınlar bu ayda buluştular. Kadın özgürlüğü ve halkların kurtuluşu için adım adım zorlukları arşınlayan ve büyük bir aşkla özgürlüğü için çalışan bu kadınların her biri, bugün birer sembol ile anılmaktadır. Onlar

□ Bütün
bunlara bakıp
şehitlerimiz hiç zorluk
çekmemiş veya kendilerini
birden bire gerçekleştirdiler
diyemeyiz. Her şeyden önce yüreği
duyarlı olanlar, yaşam karşısında
kayıtsız kalmadığı için birçok yanlışlık
görür ve çelişki yaşar. Bunları aşmak için
bazen yetmediği, yetişemediği anlar
olur. Yani kişiler sadece kendinden
kaynaklı zorlanmalar yaşamaz.
Partileşme bilincinde olanlar,
zaten sadece kendinden
sorumlu değildir. □

bizlere gerçek ve anlamlı bir yaşam için dolu dolu mesajlar bırakan ve örnek katılımları ile yaşantımızın nasıl olacağına dair, yaşamda neyi esas alacağımıza dönük derin izler bırakan, o anlamda aslında yaşantımızdan ayrılmayan ve her zaman beraber olduğumuz arkadaşlarımızdır.

Ekim ayı kadın şehitlerimizin gerçekliğini bilince çıkarmak, anlamak her türlü zorluğa karşı kadın olarak kendimizi özgür temelde yeniden var etmenin mücadelesinden geçer. Şehitler, sadece içinde bulundukları dönemlerde karşı karşıya kaldıkları zorlukları göğüsleme biçimleriyle değil aynı zamanda kendi kişiliklerini nasıl oluşturdıkları sorularıyla da ele alınmayı gerektirir. Devrimci öncü kadın olarak duruş ve katılımlarıyla

Kadın Özgürlük Mücadelemizi büyüttüler. Kadın kişiliğine dayatılan nesne olma, belirlenen olma konumunu aşanlardır bu arkadaşlar. Kadın renginde ve kadın kimliğinde katılım biçimini kendi şahsında yaratan bu değerli arkadaşlarımız bugün bizlerde vazgeçilmez ilkeler yaratmıştır. Bu yüce kadınlar topluluğu geliştirdikleri mücadele sonucu Kadın Kurtuluş İdeolojisi'ni dokumuş, kadın partileşmesini işlevsel bir öze kavuşturmuş ve özgürlük umutlarını toplumsallaştırmışlardır.

Bêrîtan arkadaş ile direnişçilik, Azime arkadaş ile kadın komutanlığının dirayeti, Meryem arkadaş şahsında PKK'ileşmenin ruhu, Zeynep arkadaşla birlikte mücadeleye bir aşk, sanat ve şiir tadında bağlılığı, Andrea Wolf, Hêlîn Çerkez, Canda Türkmen ve Mizgîn Türk ile bütün dünya kadınlarıyla kucaklaşmanın sıcak ruhu, Zinarîn arkadaşla cins sevgisinin ve cins mücadelesinin yılmayan savunucusu, Rotînda ve Kurdê ile Önderlik ile sözleşmiş militanlık büyük töldü.

Azime (Mihriban Saran)

Ekim şehitlerinden en başta kadın ordulaşmasında etkin ve belirleyici rol oynayan büyük Azime arkadaş tanımak gerekir. Azime arkadaş daha 12 Eylül koşullarında mücadele ederken düşman tarafından yakalanmamak için inisiyatifini kullanarak Şerefdîn dağlarına sığınması ile ilgi çekici bir örnektir. Daha dağları mesken etmemişken bu yönlü bir arayış köklü mesajlar içermektedir. Daha sonrasında kendi emeği ile kadın ordulaşmasındaki tüm komuta kademelerinde yer alırken, savaşta gücü yürütme gibi büyük bir ilke imza atmıştır. Eğer bugün mevzilerde yeni taktikler geliştirilip kendini koruyacak güce erişilmişse ve düşmanı vurmada güçlü planlamalar çıkarılıyorsa bunlar kesinlikle Azime arkadaşın güçlü komuta duruşunun mirasına dayanmaktadır. Bêrîtan arkadaş Hakûrkê'de direnişi ile öncülük yaparken, O da Heftanîn'de büyük bir cepheye koordinelik etmiştir. Bir de Azime arkadaş erkeğin, 'kadın savaşta bir yükür, kadın savaşta yapamaz, yapsa bile güce komutanlık

yapamaz' gibi güvensiz, küçümseyici ve geri yaklaşımlarını boşa çıkaran bir duruşun ve katılımın sahibi oldu. Bunu sadece kendisiyle sınırlandırmadı, nice kadın komutan yetiştirdi ve ardılı olarak binlerce kadın komutan bu miras üzerinde yetişti. Azime Yoldaş'ın inançlı, dirayetli ve ismi gibi kararlı duruşu 'ne olursa olsun mücadeleden vazgeçmeyeceğiz ve bu mücadelede büyüyeceğiz' ısrarı yaratılmıştır. 'Erkek bize engeldir, diyen kadından nefret ediyorum. Siz kendinizi güçlendirdikten sonra hangi erkek sizi engel görür' derken, aslında güçlenen, kendine inanan kadını kimsenin durduramayacağını ima ederek, kadının özgücüsüyle hareket etmesini sağlıyordu. Daha öncesinden öğretmen olmasından kaynaklı devrim içinde de gençleri her anlamıyla yetiştirme ve kadının kendi iradesiyle yürütmesini sağlama yönünde eğitici tarzından sık bahsedilir. Bütün bu yönleriyle Azime arkadaş, kadındaki doğal öncülüğün formasyona kavuşmuş, kadın ordulaşmasının yetkin ve güçlü komuta kişiliği olmuştur.

Meryem (Meryem Hazar Çolak)

Meryem arkadaş sürgünde bir Kürt parlamenter ve bir ana olarak Önderlik Sahası'na gelirken burada katılım kararı alır ve hemen ülkeye geçip YAJK'ta merkezi düzeyde sorumluluk alır. O, köklerinden koparılmak istenen Kürdün ve kadının yurtseverlik duygusunun sorumluluk bilincidir. "Küçük arkadaşım" diye hitap ettiği kızı Şilan için yazdığı yazılarda hep bir ana olarak onun şahsında tüm çocuklar için güzel bir dünya yaratmanın mücadelesinde olduğunu ve öyle anlaşılması gerektiğini vurgular. Günlüklerinde sürekli olarak ona Kürdistan güzelliklerini anlatır ve onu da Kadın Özgürlük İdeolojisi'nin birinci ilkesi olan yurtseverlik boyutunda eğitmeye çalışır. 5. Kongre'de Kürdistanlı çocuklar için bir projeden bahsederek mücadele tarihimize ilk olarak bu konuya dikkat çekmiştir. Aslında yaptığı, mücadelede olması gereken toplumsal özü işletmesiydi. Meryem arkadaş bugün Kürdistan Özgürlük Direnişi'nde rol oynayan analarımızın geçmişi ama aynı zamanda yaşayan yüzü oldu. Artık büyük acılarla yoğrulmalarına rağmen yine de mücadeleden vazgeçmeyen, büyük bağlayıcı çağrılar olan, tartışan, düşünce üreten, başkaldıran ve eylemlenen güçlü anaları vardır Kürdistan'ın. Ve bu analar yiğit kızları ile, oğulları ile el ele vererek Cizir meydanlarında, Kobanê mevzilerinde beraber savaşmaktadırlar. Meryem arkadaş savaş meydanında yeni olmasına rağmen doğru bildiğinden şaşmayan duruşuyla da dikkat çekicidir. Zeki unsuru, "Kadın yapamaz edemez" diye raxtlarına, şutüklerine ve ağır silahlarına müdahale etmek isterken, Meryem arkadaş, "Kadını savaşta muaf tutmana izin veremem" diyerek o dönem açısından kolay kolay kimsenin karşı koymadığı bu tasfiyeci erkek egemenlik anlayışa karşı herkesi şaşkırtan militanca tavır ve tutumun sahibi olmuştur.

Zeynep (Gurbetelli Ersöz)

Zeynep arkadaş ise devrimin bilinçli aydın militanı, Önderliğin deyimiyile, "Bilge kadınıydı." Bilgeliği sadece öngörüsü ve yaşamda yol gösteren öğretilerinde sınırlı değildi. Aynı zamanda sürekli yazan, bir şair ve edebiyatçı niteliğinde de bu bilgeliğini açığa çıkardı. O gerçekleri sanat tadında dillendirmeyi büyük bir mutluluk haline getirmişti. Bir de bilgeliği tarihi bilincinden gelen güçlü belginde belirgin olurdu. Tarih onun şahsında canlı canlı yaşanan bir sürükleyiciliğe sahipti. Çünkü; kendisi tarihi yaratanların güçlü militanlar olduğunun

farkındaydı ve o yönlü kendini militanlığa aday gören duruşu ve iddiayı sergilemesi anlaşılabilir. Basın alanında da birçok görev üslenmiş olan Zeynep arkadaş, bu alanda toplumu nasıl aydınlatacağını arayışı içindeydi. Her şeyi çok dolu yaşadığından, kişiliği akıl ve duygu ile yüklüydü. Bu yüzden ardılı olan Hêlîn Dersim arkadaş gibi herkesi, her şeyi, her kesiti adeta tarihe belgelemek ister gibi yazardı. Her şeye bir anlamla bakmasını bilmek, duyarlı ruhların işidir. Hiçbir şey önemsiz, fazla ve yersiz değildi. Gözleri gerçeklere takılır ve o gözlerle yüklediği anlam ile gördüklerine hakkını verirdi. Onu yazıya döker, bir yerde örnekler, eğitimlerinin konusu yapar ve böylece tarihe notlar düşürürdü. Bu kadar ayrıntı ile bakmak ancak kadın ruhunun inceliğini yakalamış insanlarda mümkündür.

Zinarîn Hêvî (Selma Doğan)

Zinarîn arkadaşımız tıpkı Sema Yüce arkadaş gibi çelişkilerde örselenen, çelişkileriyle çatışa çatışa yol alan ama hiçbir zaman pes etmeyen, yanlış yapsa bile daha sonra büyük dönüşüm ile yanlışından vazgeçen bir yaşam tarzına sahipti. En belirgin özelliği ise ibadet edercesine kendini cins sevgisi ve cins mücadelesine yattırmasıydı. Savaş alanında tecrübesi olmamasına ve bu durum sık sık ona karşı kullanılmasına rağmen hiçbir gerekçeye sığınmadan erkek ve kadın gericiği ile sürekli çatışarak ama Önderliğin ona attığı gibi örgüt yaşamını koruma görevinden taviz vermeden mücadele ederdi. Çok mücadeleci olmasına rağmen incelikli bir ruhu, duygulu ve sevgili yaklaşımları ile kendi emeği ile tüm önyargıları kırarak Dersim'den Botan'a bir akış gerçekleştirmişti. Günlüğünü okuyan Önderlik, Zinarîn arkadaş için, *"Birçok değerli kadın militanlar içinde en gözde duygularıyla, düşünceleriyle yer alması gerekenlerden birisiydi"* demişti. Duygularının gücüyle beslediği düşünce dünyasını yaşam ve savaş ilişkisiyle bağlantılandırarak an'a verilmesi gereken tüm cevapları kendi şahsında veriyordu.

Ekim şehitleri, kadın devrimi mozaigine değişik renkler kattığı gibi bunun yaratıcı gücüne farklı imzalar eklemiştir. Rêber Apo, *"Kadının ulusu, sınıfı yok. Onların evrensel bir kimliği var"* demişti. Bu gerçeklik kendisini Ekim şehitlerimizde de somutlaştırmıştır. Kürt'ünden Türk'üne, Arap'ından Avrupalı'sına, yoksulundan zenginine, değişik inancından birçok yörelere kadar, gençlerinden analarına kadar her alandan ve kesimden şehitleri vardır Ekim ayının. Ronahî (Andrea Wolf), Çerkez Hêlîn, Mizgîn Türk ve Canda Türkmen arkadaşlar kadın özgürlüğünün sınır tanımayan mücadeleci kişilikleriyle kadınla ve halklarla dayanışmanın duyarlı ruhları oldular. Bunlar aynı zamanda sosyalizmin özü olan enternasyonal karakterin Özgürlük Hareketimiz'de can bulmasının bir yansıması oluyor. Özellikle bugün Rojava Devrimi'nde Arapların ve Avrupalıların Latin Amerika ve daha birçok kıtadan gelen devrimci güçlerin bir arada oluşu, tıpkı orak çekik bayrağı altında toplanan eski devrimcilerin dayanışmasını aklı getiriyor.

Ronahî (Andrea Wolf)

Enternasyonal şehitlerimizden Alman Ronahî arkadaş, 1998 operasyonunda düşman eline esir düşerken, düşman büyük bir şaşkınlıkla, *"Sen de kimsin, burada ne işin var?"* diye sorarken Ronahî arkadaş büyük bir gururla, alını yıldızlara değişmiş gibi, *"Ben sosyalist bir kadını ve Almanya'dan bu vahşi düşmanla savaşımaya geldim"* diye cevaplar. Bunun karşısında büyük bir iş-

kence ile Bêşebap'ta şehit düşürülür. Son sözleri olarak, *"Ben sosyalistim, Biji Rêber Apo û Biji PKK, yaşasın halkların kardeşliği"* sloganları halen o meydanda yankılanır.

Canda Türkmen (Sanem Bertan)

Canda Türkmen arkadaşın ise okulda ilk tanıştığı Türkiyeli devrimciler oldu ama Canda arkadaş gerçek devrimi PKK öncülüğünde gördüğünden 1993'te PKK'ye katılım yapmıştı. Esas olarak sosyalist bilinci onu her anlamda sürekli olarak güçlü bir katılıma sürüklüyordu. Gençlik çalışmalarında iken bulunduğu ortamda ne kadar etki bıraktığı daha sonra ondan sık sık bahsedilmesi ile

dayız. Ama önemli olan bu arkadaşların ruhsal öğretilerini okumak olmaktadır. Onlar düşmanın zindanda bitirmek istediği devrimci ruhun, rutinleştirip marjinalleştirerek devrimcilerin ruhsal atılımlarının kötürümlenmek istendiğinin farkındaydılar. Onun için aslında zindanda ruhlarını özgür kılarak kendini her an karşılaştıkları düşman politikalarından arındırarak ama bunun için esas gücünü de zindanda yarattıkları komünal güçten alarak karşı duruşu sergilemişlerdir. Kurdê'yi Kurdê yapan zindan koşullarında yaşadığı devrimci ruhtur. Zaten Rotînda arkadaş ile beraber yazdıkları raporlarında duygu ve düşünceleri çok çarpıcıdır. *"Önderliği"*

larımız da var. Onlar Devrimci Halk Savaşı'nın öncü militan kadrolarıydı. Rojîn arkadaş, kadın özünün yaşama damıtılmış ve yoğrulmuş ifadesiydi. Yattığı derin gönül bağı ile yoldaşları arasında bir sevgi seliydi. Yaşamın gülec yüzü, sempatik kadın duruşuydu. Bu yüzden yoldaşları arasında aranan ve sevilen biri olması anlaşılır bir durumdur. Gazilik derecesinde ağır yaralarına rağmen hiçbir işten çekinmeyen ve en ön mevzilerde olmaktan mutluluk duyan, fedekarlığı ile adanmışlığı ile tam bir devrimci kadın aktivitesine sahipti. Yeni savaşçılığından şahadetine kadar her zaman büyük sorumluluk ile bütün çalışmalarda yer almasına rağmen yorgunluk, yılgınlık emareleri bir yana her zaman için en taze, en genç bir ruh ile katılmıştır.

Rûken arkadaş da Gurbetelli gibi bilge kadın çizgisinde ilerlemesinin yanı sıra ideolojik çalışmalarda sergilediği aktifliği aynı derecede askeri çalışmada da sergilemesi dikkat çekicidir. Demek ki, devrimcinin çalışma mekanı budur şudur, denilemez. Demek ki, devrimcinin mayasında yüksek bir performans varsa her yerde öncülük özelliklerini gösterebilir. Rojîn ve Rûken arkadaşların Zagros yönetiminde beraber çalışırken sağladıkları ekip ruhu da incelenmeye değer bir husustur. Yöneticilik ekibinde birbirini tamamlama, birbirini des-

tekleme ve geliştirme ancak bu kadar olur denilen cinsten bir arkadaşlıkları vardı. Kadın ekipleşme ruhu için örnek olacak bu durum bugün en çok kadın çalışma tarzında bir sorun olarak öne çıkan bir öge olduğundan, bu her iki yoldaş şahsında gerekli derslerin çıkarılması gerekmektedir.

Gülnaz Ege (Nuran Er)

Son olarak şehitler kervanına katılan Gülnaz Ege arkadaşımız Kadın Özgürlük Hareketimiz'de büyük bir kayıp oldu. Yeni yaşam ismini Bêrîtan arkadaşın gerçek isminden alan Gülnaz arkadaş, yaşama Bêrîtanca katılımı esas almıştır. Tıpkı Canda arkadaş gibi toplumsal özellikleri ile Türklükten Kürtlüğe bir akış, bir buluşma yaşamıştı. Çabuk kaynaşan, buluşan özellikleri ile arkadaşlar içinde sevilen sayılan bir arkadaştı. Yaşamda en çok zorlanan ve bazı sorunları olan arkadaşları kapsamı ve kendi incelikli yöntemleri ile onları da yürütebilme kabiliyetinde olması bu toplumsallığından geliyordu. Yaşama ve yoldaşlara büyük bir ilgiyle yaklaşan Gülnaz arkadaş, her geçen gün yaşama daha fazla bağlanmış ve onun gereklerini kaygısızca, hiçbir hesap yapmadan yerine getirmiştir. Örgütte ideolojik ve askeri çalışmalarda büyük

bir sorumlulukla katılan Gülnaz Yoldaş, sıradan katılımı hiçbir zaman esas almadı. Her zaman gülyüzlü, espirili ve coşkuyla bir sel gibi akmış, etrafını da bu özellikleriyle sürüklemiştir. En son orta-saha komutanlığında olan Gülnaz arkadaş, orada da canlı, kaygısız ve hesapsız katılımı ile önde olmuştur.

Değerli arkadaşlar;

Kuşkusuz daha birçok arkadaş yazılmayı hak ediyordu. Ama sadece bu arkadaşların yaşamı bile birçok noktada bizim için yenilenme ve yeniliği yaratmanın sebebi olmalıdır. Ekim şehitlerinden ideolojik, örgütsel ve yaşamsal olarak çıkaracağımız dersler ışıktan bakacak olursak; Bêrîtan çizgisini biraz daha irdelemek gerekecektir. Özellikle de içinde bulunduğumuz yoğun savaş ortamını değerlendirdiğimizde Bêrîtan çizgisini anlamak ve yaşamsallaştırmanın önemini ve ihtiyacını daha iyi görebiliriz. Bêrîtan çizgisi; doğru yolda sağlam yürümek için ulaşacağımız kavrayış, edineceğimiz irade, tanımlayabileceğimiz kimliğimiz ve edinilmesi gereken tecrübelerle doludur. Çünkü Bêrîtan, kaç kuşak kadınları diriltmiş ve direnişle binlerce kadını gerilla saflarına, özgürlük alanlarına taşımış, kadın devrimine inancı güçlendirmiştir. Bu ruh ve irade toplumsal bir gerçeklik halini almıştır. Bêrîtan, hepimizin hayatına bir biçimde etkide bulunmuştur. Birimiz kadının direngen onurundan ilham alırken, birimiz onun inatçılığı ve asiliğinden ilham aldık. Kimimiz bitimsiz kavgacılığı ve düşmana olan kinini namlular ucuna katarak savaş meydanında Bêrîtan gibi gürül gürül akmaya çalıştık. Özellikle de sıradanlığa gelmeyen, çılgın ama ilkeli tutumu birçokumuzun benliğine hitap eden bir boyut olmuştur. Bu anlamıyla bir biçimde onun bu öncü özelliklerine yetişmeye çalıştık. Ya da aslında onun yaşamında ve mücadelesinde var olan öğretilerle o, bizim zorlanmalarımıza ve anlam veremediklerimize yetişti. Ellerimizden tutup bizi tekrar çizgide yürüttü.

Özgür yaşam için 'nasıl yaşamalı'ya cevaplarımızı oluşturmak zorundayız

Şehitlerimizin yaşam duruşlarının detaylarına inerse; her şeyden önce devrimci yaşamı gerçekten kendi öz yaşamları olarak görüp başka yaşam tercihlerine tenezzül etmemeleri en önemli konu olmaktadır. Hayalleri ve özlemleri başka olanlar bu kadar direngen olamaz, bu kadar toplumsal düşünemezler. Hayalleri başka olanlar bencil yaşar, kendi dünyasından çıkmaz ve kendisi için bazı şeyleri ister veya istemezler. Özgür konuşup geleneksel yaşarlar. Ama şehitlerimizin istediği ve arzuladıkları bu yaşam biçimi olduğundan hiçbir zaman tutkuları belirsiz kalmadı, akli başka hisleri başka olmadılar. Bu yaşam onların öz be öz yaşamıydı. Sistemin tüm albenisine karşı gözbebekleri gibi korudukları ve daha da güzelleştirmek istedikleri alternatif yaşamları vardı. Bu yaşamı hiçbir şeye değiştiremiyorlardı. Başka türlü yaşamayı tercih etmediği her hal hareket ve her eğilimlerinde zaten çok barizdi. Yaşama olan bakış açısı zannettiğimizden de önemli bir konudur. Hatta kaza-

Ş. Gülnaz

Ş. Sarya

anlaşıyordu. Aynı şekilde örgüt içerisinde de arkadaş ortamında etkileyici ve sempatik bir karakteri vardı. Önderliği yakından tanıyınca ne kadar doğru bir karar verdiğine daha da inanmıştır. Büyük yoğunlaşma ve kitle çalışmalarından sonra 95'te ülkeye gelmiştir. *"Katılımımda gerekenleri yapmakla, dönüşümü sağlamakla Önderliğe bağlılık dercemi göstereceğim. Bundan sonra her şey bana daha sorumlu, daha gerçekçi olacak. Önderlik emeklerine hakkını, özgürleşme çabalarımla karşılık vereceğim"* derken burada Önderliğe bağlılık biçimini salt duygusal eksenden çıkardığı anlaşılmaktadır. Toplumsallığı güçlü bir arkadaştı. Bu yüzden Kürt halkıyla ve dağlarla çabuk bütünleşti. Yaşama olduğu kadar savaşa da aktif katılan Canda arkadaş, son olarak düzenlenen operasyonlar sürecinde takım komutanı olarak görev almış, bulunduğu tepe stratejik olduğundan ölesiye bir çatışma ile savunmaya çalışmıştır. Şehit düşüşünde bile son sözleri, *"Örgütün verdiği emeklere gereken cevabı veremedik"* olmuştur.

Rotînda ve Kurdê

Bir de Ekim ayının zindan ayağı var. Rotînda ve Kurdê arkadaşlar şahsında kendini ateşten bir çember olarak Rêber Apo'yla yoldaş olmanın, Önderliği Uluslararası Kompo karşısında sahiplenmenin direngen ruhu vurgulanıyor. Tabii şu an bu türden eylemlerin eleştirildiği, gerekli görülmediği bir aşama-

korumak; kendini aşmak ve anlaşmakla mümkündür. Önderliği korumak; kurmuş yürekleri, emperyalizme karşı kalın yapmakla mümkündür. Önderliği korumak; partileşmek, özgürleşmek ve insanlaşmakla mümkündür."

Rojîn Gewda ve Rûken Bingöl

Ekim şehitlerinden her biri, birer sembol haline gelen arkadaşlarımızın ardı arkası kesilmiyor. Yakın tarihte şehit düşen ve PAJK Koordinasyonumuz'da bir dönem kalan Rojîn Gewda olarak bilinen Rojîn Faraşın arkadaş ile değişik alanlarda PAJK yönetimlerinde yer alan Rûken Bingöl arkadaş-

□ Her şeyden önce şunu çok iyi bilmeliyiz ki bizi birbirimize yakınlaştıran şeyler, bizi birbirimizden uzaklaştıran şeylerden daha çoktur. Kadın yoldaşlığı güçlü olan Bêrîtan arkadaş ilişkileri tam da tarif edilen kadın yoldaşlığının yoğunlaşmış biçimidir. Zindeliğiyle ve sürekli moralli halleriyle zaten kıpır kıpır, akışkan ilişkiler yaratırken aynı zamanda sorgulayıcı yönüyle düzeyli ve ilkeli bir ilişkilenmenin sıcaklığını yaşardı. □

nılmış bir devrimin bunun için kaybedildiğini Ekim Devrimi'nde de gördük, kendi pratik deneyimlerimizden de gördük. Onun için sosyalist yaşam ile kapitalist yaşamın mutlak olarak ayrıştırılması, önemli bir boyut olmaktadır. Ekim Devrimi'ne baktığımızda sosyalist yaşamı gerçekleştirmede yaşadıkları eksikliklerle, kabalıklarla kapitalist yaşama alternatif olmadıkları görüldü. Ekim Devrimi'nde nasıl yaşamalı sorusu güncel bir soru olmadı ve bu konuda arayış zayıf kaldı. Sosyalist yaşam nedir? Sosyalist kişilik nasıl olmalı? Sorularının peşine çok düşmediler. Sistem şekli olarak inşa edildi, beden olarak vardı. Ama o ruh yaratılmadı. İçindeydiler ama kendi yaşam standartlarını ve tarzını insanlarına sevdirmediler ve çekici kılmadılar. Yaşam kalitesini yükseltmediler. İnsanlar eğitilmedi ve geliştirilmedi. Dışarıdan büyük heyecanla sosyalist ülkeye gelen devrimciler bile, 'Bu devrim bizim devrimimiz değil' dediler. Sonunda sosyalist sistem içinde, içten içe kapitalizmin maddi dünyasına öykündüler. Bir uçtan getirdikleri yasaklar diğer uçtan açılım adına kapitalizme kapı aralamalar ile bu öykünmeler gittikçe daha da boyutlandı. Ve sonuç; 70 yıllık devrimin büyük bir hüsrana çöküşü yaşandı. Değil ki onlar çok sağlamadılar, çok bedel vermediler. Sadece bir savaşta 20 milyon insanı şehit verdiler. Sosyalizme olan inançları da çok güçlüydü. Ama sosyalist yaşam tarzını yaratamamaları en büyük çıkmazları oldu. Bundan açığa çıkarılması gereken sonuç; içinde yer edindiğimiz yaşamı kendi öz yaşamımız olarak görüp ilkeleriyle, ilişkilenme düzeyi ile sahiplenmek ve yaşamımızı çekici kılıp düzeltmek olmalıdır. Ki bu konuda birçok arkadaş örnektir. Çünkü; bu yaşamımızın bizleri özgürleştiren birçok boyutu var. Bu yaşam başkasının ve yabancı olduğu bir yaşam olmadığı gibi daha sonrasına erteleyeceğimiz veya başka mekanlarda yaşayacağımız bir yaşam değildir. Şimdiden her yönüyle netleşen, kabul edilir ölçülerde olan bir yaşam seçeneğidir. Yaşam konusunda Canda arkadaş, "Eski yaşamıma göre kendimi yaşama karşı daha cesaretli hissediyorum. Eskiden doğru-yanlış ayrımı yapmadan her şeyi kabul ederken, şimdi inandığım doğruları uygulamaya, kabul ettirmeye çalışıyorum" demektedir. Demek ki yaşamı en çok netleştiren şehitlerin yaşam tarzıdır. Onun için anlamlı yaşam denilen bir iksir bu yaşama damıtılmaktadır. Demek ki, hepimiz özgür yaşam için 'nasıl yaşamalı'ya kendi cevaplarımızı oluşturmak zorundayız.

Sosyalist yaşama giden yolun anahtarı toplumsallıktır

Özgür yaşama cevap veren Bêrîtan arkadaş en çok etrafında oluşturduğu topluluğuyla belirginlik kazandı. Sosyalist yaşama giden yolun anahtarı toplumsallıktır. Ve bunu keşfetmenin coşkusu ile kolektif yaşama yükleniyordu. Ona göre bildiği bir şey varsa bu onda kalmamalı ve etraf ile paylaşılmalıydı. Onun için gençlere okuma yazma öğretirken, sanki kendisi yeni yeni öğreniyormuş gibi sevinçli, istekli ve kararlı dururdu. Bir kadın gerilla olarak kendi fizikini nasıl güçlendireceğini ve pratikte mahcup düşmemek için teşvik edebildiği arkadaşlarıyla beraber sırtındaki çantalarına taşları koyarak dik yamaçlara vurması da yine aynı biçimde kendinde geliştirmek istediği boyutu arkadaşlarında da geliştirme isteminden başka bir şey değildi. Bütün bu konularda sabırlı duruşu ve insanı teşvik eden çekiciliği birçok şeyin yapımında ve birçok alışkanlığın kırılmasında rol oynamıştır. Arkadaşlarıyla saatlerce tartışmaktan çekinmez, uzun yol yürüyüşlerinde arkadaş-

larının silahını kaldırır ve ne olursa olsun her şart altında arkadaşlarının durumlarını sürekli sorup moral vererek, her şeyde incelikli düşünen bir yaşam tarzı vardı. Bütün bunlar onun yaşama, insanlığa, özgürlüğe olan ilgisini ve bağlılığını ele veriyor. Sisteme karşı redleri, bilinçli ve özgür tercihiydi. Onun için sürekli olarak maneviyatını güçlendiren, kapıldığı her bireyci alışkanlık ve davranışlarından hemen vazgeçen ve bundan ruhsal olarak arınmak için güçlü özeleştirilerle bireycilik yerine kolektif çalışıp, komünal yaşam tarzını esas alan bir duruş sergilemişti. Böylece kendini tüm bireyci hastalıklardan kurtarma azminde olmuştur. Ancak devrimciliği bir yaşam biçimine dönüştüren insanlarda bunlar görülür. Bêrîtan arkadaşta devrim, ruhuna işlemiştir.

Anlam gücü yapma ve aşma gücü yaratır

Bütün bunlara bakıp şehitlerimiz hiç zorluk çekmemiş veya kendilerini birden bire gerçekleştirdiler, diyemeyiz. Her şeyden önce yüreği duyarlı olanlar, yaşam karşısında kayıtsız kalmadığı için birçok yanlışlık görür ve çelişki yaşar. Bunları aşmak için bazen yetmediği, yetişemediği anlar olur. Yani kişiler sadece kendinden kaynaklı zorlanmalar yaşamaz. Partileşme bilincinde olanlar, zaten sadece kendinden sorumlu değildir. Genel yaşamdan sorumlu olmak gibi yaşamı düzeltici, güzelleştirici görevler belirir. Önderlik yaşamı ve partileşmeyi özümseyen kişiler, geleneksel kadın ve erkek duruşlarından müthiş rahatsızlık duyar. Henüz bir buçuk yıllık bir gerilla olmasına rağmen Bêrîtan arkadaşın çelişkisiz ve çok rahat geliştiğini söyleyemeyiz. Karşılaştığı geri-egemen erkek ve geleneksel kadın imgeleri çok olmuştur. Ama ne olursa olsun onun devrimci idealleri, bunları kendine engel görmeye izin vermemiştir. Bunları aşıkça güçlenmiş, çelişkiler ve zorluklar kişiliğini adeta çelikleştirmiştir. İnsanın amaçlarının insanı birçok şeyin üstesinden getirdiğini de çok iyi bilmekteyiz. Zaten zorluklardan ürkenler devrimciliğin atılcı ruhuna sahip olamazlar. Bazılarında ise durum tam tersine işlenmektedir. Karşılaştığı sorun çok küçük olsa bile ideallerini hemen geriye çekebilme ve heyecanında, moralinde ciddi bir düşüşü yaşayabilmektedirler. Sanki pes etmek ve geri adım atmak için gerekçe arar gibi bir pozisyon içindedirler. Dünya gericiliğine kafa tutmuş bir harekette küçük sorunlar karşısında yenilmek anlaşılmasız gelmektedir. Özgürlük Hareketimiz her türden gericilik ile çatıştırdığından, doğal olarak bizdeki çelişkiler en üst düzeyde seyretmektedir. Devrimciliğin görevi bu çelişkileri çözmektir. Tabii bir de sorunlar karşısında kişiliğimizi büyütmek gerekir. Kişiliğini büyütmek; kendini yetkin, donanımlı kılmak, iradeli ve eylemsel kılmaktır. Kişiliğini büyütemeyenler sorunlar yumağının altında kalır. Bir de sorunlar karşısında zorlanmamak için kendimizde değerler sistemini güçlendirmek lazım. İnsanların bağlı olduğu değerler güçlü oldukça, her ne kadar yaşadıklarına anlam vermekte zorlansa da, bunları devrim yürüyüşünde engel görmezler. Tökelemesine müsaade veremezler. Ayrıca zorlanmalara anlam vermek için bilinçli olmak lazım. Anlam gücü, yapma ve aşma gücü yaratır.

Sürekli devrim değerlerini taşıyanlar karamsar ve negatif olamaz

Bununla bağlantılı olarak çelişkileri ele alırken, durum değerlendirmesi yaparken sorgulama adına işin sadece olumsuz tarafından bakmamak gerekir

ki, bu da sorunları ele alırken temel bir formül olmaktadır. Arayışlara kapılırken veya mevcut olan karşısında kendimize bazı sorular sorarken, işin sadece zorluklarından, acılarından ve olumsuzluklarından yola çıkarak bakmak, her zaman için negatif bakış yaratır. Bütünlülük bakmak, negatif bakışı kıran önemli bir etkidir. Her şeye daha bütünlülük bakmak, savunmaların gücünün bizde yarattığı etkiyi gösterir. Bütünlülük bakmak derken işin idealler, hayaller ve hedefler denilen boyutunu görmek demektir. Bu, sorgulamayı gerçekçi kılar. Negatif bakanlar geçmişini umutsuzca yorumladığı gibi, geleceğe de umutsuzca bakarlar. Oysaki geçmiş

❑ Sosyalizmde bu yönlü ısrar edişimizin karşısında her ne kadar başkasının nezdinde gözü kara, fanatik görülsek ya da salt hayali olarak yorumlansak da, aslında sosyalizm ideali konusunda son derece gerçekçiyiz. Üstelik sosyalizmi hayal olmanın ötesinde her an yaşamımıza, sistemimize uyarlamaya çalışan bir iddiadayız. ❑

hep bir engel gibi taşımak yerine, önünde yürüyeceği yolda bir tecrübe, bir güç gibi taşımak daha öğretici ve motive edicidir. Sürekli devrim değerlerini taşıyanlar karamsar ve negatif olamaz. Çünkü; devrim değerleri maneviyat yaratmaktadır. Ve bu durum kadının inşa eden yapıcı, kapsayıcı yönlerine ters düşmektedir. Onun için negatif bakışın olduğu yerde, hemen pozitif görevler belirmelidir.

Savaşın kızgın olduğu bu süreçte büyük kahramanlıklar kadar dibe düşmüş tek-tük kişiler de çıkmaktadır. Tam da düşman kişiliğini yaşayan yaşatan Avınar ve Ciwana gibi uç örnekler bu düşmüş kişiliklerden bir kağıdır. Kuşkusuz bazı iradesiz kişilikler mücadelenin radikalleştiği bu süreçte özgürlük safılarında daha fazla barınmayabilir. Ama denetiminde bir kişinin bile buna karşı koymayı anlamlı bir durum değildir. Özellikle Bêrîtan çizgisinin gündemde olduğu bu süreçte, bu durum teşhir edilmelidir. Bu yüzden gerçek komutan kimdir? Nasıl yaşar? Nasıl örgütleştirir? Neyi dayatır? Sorularına cevabımız güçlü olmalıdır. Bêrîtan arkadaş da sahte komutanın teslimiyete gittiği aynı günde çevresi peşmergelerle sarılınca, "Ben de kuşatıldım, mermim bile kalmamıştı, yapacak bir şey yoktu, nasıl olsa bölge komutanımız teslim olmuş, o halde ben de öyle olabilirim" diyebilirdi. Ama bunu yapmadı ve teslimiyetin ihanete, direnişin zafere gittiğinin inancı ve bilinci ile direnişi seçti. Onun için ihanetin hiç bir biçimde gerekçesinin olamayacağı ve ortamı, kişileri gerekçelendirerek kaçışın meşrulaştırılamayacağını bilmek gerekir.

Süreç o kadar nettir; katılım ve duruş da o kadar net olmalıdır.

Cins sevgisi konusunda da şehitler gerçeğinin öğretici yanları çoktur. Yüce ve soylu duygular en çok burada belirginlik kazanır. Çünkü; kadın yoldaşlığı kapsayıcı, anlayışlı, yaratıcı, düzeltici ve kendinden feragat eden bir yoldaşlıktır. Fedai eylem yapan Tirê arkadaş, "Fedailik kendini patlatmak değil, yanındaki insanlara her an cevap olmaktır" diyerek olmasi gerekeni çok çarpıcı ifade etmektedir. Bu anlamda kadın yoldaşlığı, birbirini tamamlayan, birbirini yücelten, doğruya sevk eden, yanlışlarıyla mücadele eden bir yoldaşlık olduğu tartışılmaz bir gerçeklik olarak önümüzde durmaktadır. Ancak bu konuda yaşadığımız sorunlar, bu yoldaşlığı sorgular hale getiriyor. Bazıları, 'Kadın dediğin anlayışlı olmalı' diyerek aslında arkadaşının kendi mevcudiyetine olduğu gibi katılmasını dayatmaktadır. Halbuki anlayışlı olmak, birbirini olduğu gibi kabul etmek değildir. Anlayışlı olmak; anlamaya çalışmak kadar, geliştirilmesi ve olması gerekene teşvik etmektir. Bunun başka bir uç yaklaşımı da, birbirini beğenmemek adına reddetme yaklaşımlarıdır. Elbette beğeni ölçülerimizin yüksek olduğu bu harekette, birbirimizi kolay kolay beğenmeyeceğiz. Bu olması gereken doğal bir durumdur. Ancak beğenmediğimizde, kişiyi her yönüyle hiçleştirme ve kötüleme yaklaşımına girmeye hakkımız yoktur. Madem beğenmiyoruz, o halde düzeltmek için karşdakine daha fazla zaman ayırmak gerekir. Bu yapılmadığı gibi yoldaşlığının arasına onarılmaz mesafeler koymak kabul edilmez. Bunun adına, karşısına alma veya parçalama diyebiliriz ama buna mücadele etmek diyemeyeceğimiz çok açık. İçinde ayrıştırma, küsme, kopma ve teşhirin olduğu haller geleneksel kadın halleri olup, devrimcilerle bağdaşmayan hallerdir. Gerçek devrimci mücadele; içinde güçlü bileşimlerin olduğu, değişim ve dönüşümün olduğu bir içeriğe sahiptir. Her şeyden önce şunu çok iyi bilmeliyiz ki; bizi birbirimizden uzaklaştıran şeylerden daha çoktur. Kadın yoldaşlığı güçlü olan Bêrîtan arkadaş, ilişkileri tam da tarif edilen kadın yoldaşlığının yoğunlaşmış biçimidir. Zindeliğiyle ve sürekli moralli halleriyle zaten kırıp kırıp, akışkan ilişkiler yaratırken, aynı zamanda sorgulayıcı yönüyle düzeyli ve ilkeli bir ilişkilenmenin sıcaklığını yaşardı. Özellikle de düşmanın her anlamıyla saldırdığı ve hemen hemen her gün şehit verdiğimiz bu dönemde yoldaşlığın desteği ve sıcaklığına daha fazla gereksinim duyuyoruz. Topyekun savaş karşı topyekun direnişe geçtiğimiz bu süreçte, bizi birbirimizle uğraştıran, ayrıştıran, anlamsız sorunlara, basit anlaşmazlıklara girmemeye özen göstermek süreci anlamada, ona göre olmadı bir dikkat ölçüsüdür. Bu zamanlarda düşünsel ve duygusal birtikliliklere daha fazla ihtiyaç duyduğumuz açıktır.

Değerli arkadaşlar;

Dünyada yarattığımız büyük bir etki ile süreci karşılarken, ileriki süreçte daha da donanımlı olmak için önümüzdeki kiş sürecini her anlamıyla en iyi biçimde değerlendirmek önemli bir gündemdir. Özellikle de geçen sürecin doğru, yetkin ama mutlaka özeleştiril şekilde ele alınması kadar, ilerisi için daha da kararlaşacağımız, iddiamızın ve başarı sözümüzün kişiliklerimizde ve pratiklerimizde netleştirilmesi bakımından bu süreci hazırlık biçimde değerlendirmek gerekir. Ele alınacak başat konu partileşme hususudur. Partileşme, yürüttüğümüz savaşın başarısının tek garantisi gücüdür. Kuşkusuz partileşme süreci olarak gündemimizde olması gereken bir konudur. Kışın sadece yoğunlaşmalar biraz daha derli toplu ol-

duğundan, en önemlisi de savunmalar üzerinde zihni anlamda tartışmalar güçlü olduğundan, geçen pratiklerimizde partileşme boyutundaki eksikliklerimiz neydi, neler yapılabiliirdi sorularına daha yetkin bir cevap verileceğinden bu böyle değerlendiriliyor. 'Pratikte bildiğimiz gibi oluruz ama kışın partileşme üzerine konuşuruz' diyen bir yaklaşım kesinlikle Önderlik çizgisine girmemiş bir yaklaşımdır. Önderlik daha 95'lerde, "Partileşim savaşı kazanalım" demiştir. Şehitler gerçeğinde, en üst düzeyde partileşmeyi yarattıkları için dönem öncülüğünü başlarıyla tamamladıkları gerçeği açığa çıkmıştır. Şehitlerimiz partileştiği için Önderlik çizgisinin sarsılmaz abidesi oldular. Bu yoldaşlar şahsında da olsa kendimizi ne kadar geliştirdiğimiz, sürece ne kadar cevap olduğumuz sorularının güçlü cevaplanması gerekir. Partileşme boyutunda geliştirilecek bu sorgulama bizi şehitlere daha da yakınlaştıracaktır.

Şehitlerle olan sözleşmemizden biri de, Önderliğin özgürlüğüdür. Her bir şehit arkadaş en büyük hayalinin Önderliği bir kez de olsa kucaklamak istemeleri, son nefesinde bile Önderliğe selamlarının iletilmesini istemesi, son pimler çekilirken, "Biji Serok Apo" demeleri elbette bizim şehitlerden devraldığımız en önde gelen görev olarak vasiyetlerini onlar adına gerçekleştirmek geliyor. Önderliği özgürleştirmek için yaşadığımız kesindir. Önderliğin özgürleşmesi her şeyin ve herkesin özgürleşmesi demektir. Bu konuda Önderlik, "Beni özgürleştirmek istiyorsanız demokratik sistemi inşa edin" diyerek aslında herkesin kendi görevini tam layıkıyla yerine getirirse Önderliği de özgürleştireceğini belirterek, özgürleştirmenin hayal olmadığını ama somut görevler olarak önümüzde durduğunu hatırlattı. Ekim ayı aynı zamanda Önderlik üzerindeki kompoun başlangıç ayıdır. Komplo ancak Ekim şehitlerimizin Önderlikle olan gerçek arkadaşlıkları ile boşa çıkarılabilir. Komploya kendi ekleninde cevap olmak isteyen Kürd ve Rotında arkadaşların raporlarında, "Önderlik ancak örgütlenmiş parti kadrosu, örgütlenmiş parti gerçeği ve yaratılacak yeni insanlık öğretisinin uygulayıcıları olmakla korunur" diyerek, kompoun ancak partileşme ile boşa çıkarılacağını vurgularını keskin yapmışlardır.

Bir bütün olarak Ekim ayı kadın şehitlerimizi, yaşamın yaratıcı ve sürdürücü değerleri olarak tanımlamak yerinde olacaktır. Sonuç almaya odaklandığımız bu tarihsel süreçte, kader anı da denilebilecek bir zaman aralığından geçerken, her sahada ortaya çıkan direniş ve mücadele gerçekliğimiz, bu şehitlerimizin mirası sayesinde oluşmaktadır. O açıdan yürüttüğümüz mücadelede sonuç almaya odaklandığımız ve yakınlaştığımız bu tarihi süreçte zamanı, Bêrîtan çizgisinde özgürleşme zamanı olarak belirlemek lazım. Buna göre, nerede durduğumuzu ve katılım biçiminin yeterli olup olmadığının vicdani muhasebesi, bu zaman diliminde yapılmalı. Çünkü; bu ayda çizgisel düzeyde ele alınan şahadet gerçeği vardır. Ekim şehitleri; özgürlük iddiasının sembolleri, Apocu felsefenin öğrencileri ve hakikatin yolcularıdır. Ancak özgür yaşamı inşa etmekle ve sosyalizmi evrensel bir gerçeklik haline getirdiğimiz oranda Ekim şehitlerimizin anılarına layık olabiliriz. Onun için tüm PAJK militanları olarak bir kez daha şehitlerimize bağlılık sözümüzü yineliyor, özgür toplumu yaratarak dünyayı kadının evrensel hakikatine çevirmenin inancıyla tüm özgürlük yürüyüşçülerini selamlıyor ve Ekim şehitlerimizin kutsal anıları karşısında saygıyla eğiliyoruz.

Şehitlerimiz Ölümsüzdür!

Önderlik gerçeği, uyma adabı ve doğru katılım-II

Dışarıdaki zindan yıkılmadan İmralı zindanını yıkamayız

**Özgürlüğünü istediğimiz
Önderliğimiz, daha ilk günden beri
kültürel soykırım uygulamalarına karşı
inanılmaz bir iradeyle müthiş bir
direniş sergiliyor. Onun bulunduğu yer
zaten direnişin merkezidir.
Bu direniş ön açıcı ve belirleyici bir
direniştir. 14 Temmuz Direnişi
nasıl direniş bayrağını Kürdistan
dağlarına taşımaları için dışarıdaki
gerilla güçlerine yapılmış bir
çağrı olduysa, İmralı Direnişi
toplumsal kurtuluşu sağlamak
için direnişi tüm Kürdistan
sathına yayma çağrısıdır.**

Ali Haydar Kaytan

Yine insanı tanıma eylemimize devam edebiliriz. Önder Öcalan'ın dediği gibi, "Kendini bilme bütün bilmelerin temelidir." Hemen hepimiz 'kendini bilme'den söz ederiz; ancak kendimizi tanımak üzere çıktığımız yolda, yönlemsizliğimiz yüzünden çoğu zaman kendi gerçekliğimizden daha da uzaklaşırız. Sahi, ben kimim? Aradığım 'ben' kimdir? Kendi çaresizliğine ağlayan, güçsüz, kendine inancını yitirmiş, sevinç ve neşeden yoksun, yaşamı taşınması zor bir yük gibi gören, aynaya baktığında karşısında yaşama küsmüş aciz birini bulan şu zavallı acaba aradığım 'ben' olabilir mi? Tanımak için yola çıktığım 'ben' bu mudur? Hayır! Benim aradığım 'ben' 'tüm evrensel gerçekliklerin toplamı' olan insan olarak 'ben'dir. Ben kaderini kendi eline alan, yani kendi yazgısını kendisi belirleyen, Tanrı'nın akrabası, Tanrı'nın benzeri ve onun yeryüzündeki halifesi, bütün meleklerin önünde secdeye kapandığı kainatın en şerefli varlığı, doğanın tüm güçlerini açığa çıkarma ve içselleştirme yeteneği olan, Tanrı'nın yaptığı tüm işlerin aynısını bu dünyada yapan, toplumunun ve kendisinin kaderini alt üst eden varlık olarak 'ben'im. Tanrı da bu 'ben'de nefes alır. Ben tam da Tanrı'ya özgü tüm bu sıfatları kendi kişiliğinde barındıran bu 'ben'i arıyorum. Ben kimim sorusuyla başlayan özbilincim, beni bu 'ben'e götürür ya da götürmez. Eğer ben kimim sorusu beni bu 'ben'e götürmüyorsa, o zaman verdiğim her cevap ve her arayışım yanlış demektir. Yanlış cevap yanlış yaşamda ayak sürümeye götürür. Bu anlamda belki de özeleştiriye yaklaşımımızı gözden geçirmemize ihtiyaç vardır.

İşığı yutan karadelikler misali toplumsal değerleri yutan kapitalist modernitenin insani değerleri her gün un ufak edip kayıplar arasına karıştırdığı ve insanlıktan yana çorak bir dünyada yaşıyoruz. İnsan olarak bizi biz yapan en temel değerlerin isyan etme ve reddedebilme özelliklerimiz olduğunu unutmamamız gerekir. Kayıp 'ben'imizi

ararken öncelikle bu özelliklerimizle buluşuruz. Tıpkı Havva'nın konulan yasağı çiğneyerek bilgi ağacının meyvesini yemesi gibi! Beni isyana kaldıran şey, beni 'ben' olmaktan çıkaran şeydir; uygarlık yaşamı ve kapitalist modern yaşam ve zihniyetidir. İsyanim beni ilkin bunlardan kopmaya götürür. Hemen ardından 'kendime' isyan ederim, bu yaşamın ben biçiminde oluşturulmuş haline karşı isyana kalkarım, kalkmak zorundayım. Her iki isyan aslında aynı anda gerçekleşir. Sisteme sıkılmış kurşun aynı zamanda bu sahte 'ben'e sıkılmış olur. Tanrı benzeri insanı en içrenç şeylere kurban eden sisteme ve onun eseri olan bireyciliğime karşı bu isyanım sayesinde 'kendim' olma yoluna girmeye çalışırım. Bu yolda ilerledikçe isyanın, reddetmenin, yaratıcı olmanın ve kendi olma bilincinin hiçbir değerle kıyaslanamaz özellikteki tadına varırım. Süreç ilerledikçe çok daha büyük bir derinlik kazanan 'kendini bilme' gücüm, yani öz bilincim beni giderek daha fazla yukarılara taşır. Yükselerek çıktıkça kendimi daha geniş bir çerçevede görür; alemde kendimi, kendimde alemi seyredirim. Öyle ya, en yükseklerle çıkan en uzağı görendir.

Ben hem kendime hem de toplumuma karşı sorumluyum

Evet, Ali Şeriatî'nin dediği gibi, "İnsanın kendisine olan inancını yeniden sağlayan tek şey bilinciştir." Arayış dediğimiz şey, varlığından haberdar olduğumuz halde henüz tanımadığımız bir şeyle tanışmaktır. Bunu sağlayacak olan şey bilinciştir. Arayışımın ilk aşamasında hangi topluma ve ulusa, hangi tarihe, hangi kültüre, hangi zamana mensup olduğumu, geçmişimin ne tür değerlerle yoğrulduğunu ve hangi değerlere bağlı olduğumu anlamam gerekir. "Bu bir öze dönüş ve bilince dönüştür. Bundan daha üstünü düşünsel bilinc, ondan da üstünü ontolojik bilinciştir. Ben ancak tanrısallığının zirvesinde bir insani olgu ve insani varlık olarak hissettiğim zaman kendimi bu-

labilir, kendimi tam olarak tanıyabilir, kendimle yakınlık kurabilir, kendimi anlayabilir ve görebilirim." O zaman kendi emsalsiz değerimi fark ederim. Modernitenin boynunda görünmez bir fiyat etiketiyle dolaşan metalaşmış bireyi ve bireycisinden kurtulurum. O zaman değerim sınırsız olur ve hiç kimse bana bir fiyat biçmeye cüret edemez; "hiçbir an'ım satın alınamaz."

Önderliğimizin de vurguladığı üzere, toplumsallık insanlığın varoluş koşuludur. Toplumsallıkla bağ kurmamı sağlayan şey öz bilincimdir. Kendimi tanımaya başladığım andan itibaren bir topluma bağlı olduğumu, kaderimin bu toplumun kaderine bağlı olduğunu ve kendi kaderimin bağlı olduğum toplumun kaderini değiştirmekten geçtiğini fark ederim. Kendimi mutlak anlamda bu toplumdan sorumlu hissedirim. Toplumunun kendi kaderini kendisinin belirlemesi için büyük bir sorumluluk üstlenir, toplumunun kurtuluş mücadelesinde bir öncü olarak rol oynama sorumluluğu altına girerim. Aksi durumda kendimi ahlaki bir birey olarak değerlendiremem. Yani ben hem kendime hem de toplumuma karşı sorumluyum. Kendime ilişkin sorumluluklarımı yerine getirmeden başkasına yönelik sorumluluklarımın üstesinden gelemem.

Sorumluluk dediğimiz şey ilkin bireysel bir zemine gerçekleşir, ardından topluma ve giderek tüm evrene doğru açılır. Sorumluluk düzeyim özgürlüğümün düzeyini belirler. Kendime karşı sorumluluğum tikelliğimle bağlantılıdır. Topluma karşı sorumluluğum ise beni evrenselliğe götüren kapıya ulaştırır ve ben her iki gerçekliğe ilişkin sorumluluklarımı tam bir sevinç içinde yerine getiririm. Aşk; sorumluluklarını sevinç içinde yerine getirmektir. Zorunluluk ile sorumluluk birbiriyle uyusmaz. Çünkü; aşkta zorunluluk diye bir şey yoktur. Ariflerin de söylediği gibi aşk bir tanrısallık cinnet halidir. Bizim hakikat aşkımız da böyle bir şey değil midir zaten? Gönül, gönüllü olmak ve aşk birbirine sıkıca bağlıdır. Aynı şekilde aşk insanı umudun ta-

kendisi yapar. Umudun kendi dışımızda bir gerçeklikten bir şeyler beklemek olmadığı bu anlamda ele alınmak durumundadır. Bu yüzden bizim pratiğimiz her zaman sevinç ve neşe pratiğidir, öyle olmak durumundadır. Sevinç ve neşe halinden uzak yaşamak aşktan mahrum bırakılmanın sonucudur.

Hakikat sahnesi özgür yaşam sahnesidir

Önder Öcalan bir çözümlemesinde kendisini 'Sahnedeki adam' diye tanımlar. "Yaşamın olduğu yerde tiyatro vardır ve yaşamı büyük bir tiyatroya dönüştürmek büyük bir sanattır. Benimki tümüyle böyledir ve böyle olmak zorundadır" der. Ali Şeriatî ise, bir talimat verir gibi, "Sahnedeki ol!" çağrısında bulunur. Yaşam gerçekten bir tiyatro ise o zaman bu sahnede yer aldığımızı bilerek yaşamak durumundayız. Sahnede olmamak demek, yaşamamak veya yanlış yaşamak demektir. Şeriatî, egemen güçlerin, "İnsan olarak 'benim' kaderimden ve toplum olarak 'bizim' kaderimizden gafil bırakmak için bizi genellikle çok ileri, büyük ve saygın, hatta çok mutluluk verici şeyleri düşünmeye davet" ettiklerini belirtir. Bu yüzden sıklıkla aldandığımızı ve yanlış ortak olduğumuzu dile getirir. Arkasından şöyle devam eder: "Eğer sahnede değilsen, istediğin yerde olsan da önemi yoktur. Sistemin hedefi, sahnede olmaman koşuluyla istediğin yerde olmandır. Eğer bir yerde hazır olman gerektiği halde orada değilsen, artık istediğin yerde bulunabilirsin. İster içki sofrasına oturmuş ister namaza durmuş ol, ikisi de birdir." Hakikat sahnesi özgür yaşam sahnesidir.

Önderliğimiz ile Şeriatî'nin belirlemelerinin büyük ölçüde örtüştüğünden eminim. Bu yüzden Şeriatî'den bir alıntıyla devam ediyorum. "Bir evde yangın varken seni namaz kılmaya ve Allah'a dua etmeye çağırın kimsenin daveti haince bir davettir. Başkasının işi onun -bu çağırını yapanın- umurunda değildir. Kutsal olsun ya da olmasın, bu durumda yangını söndürmeyle ilgilenme

dışındaki her ilgi eşşekçe bir ilgidir. Eğer ilgilenirsen eşşekleşmiş olursun. İster en güzel bilimsel ve edebi eserleri incelemekle uğraşmak, isterse büyük bir bilimsel keşifle ilgilenmek olsun, fark etmez. Bunun dışında yaptığın ve uğraştığın her iş seni eşşekleştirir. Artık gitmiş olursun." Yaşamın topyekun saldırı altında olduğu ve ihanete uğradığı bir yerde, yaşamı savunmakla ilgilenmek dışındaki her ilgi, insanın hayvanlaşmasına açık kapı bırakır. Bu ilgi ister basit bir tüketim nesnesine yöneltilsin, ister kendi nefesine odaklansın, isterse kutsal denilecek bir çalışmaya teksif edilsin, bu kesinlikle böyledir. Özgür yaşam sahnesi dışındaki tüm sahneler kişiyi özünden uzaklaştırır.

Yukarıda alıntı yaptığım değerlendirmesinde Önder Öcalan, onlarca yıldır tek kişilik bir oyun oynadığını dile getirir; buna karşılık bizim bu oyunda izlenmeye değer bir oyuncu olarak yer almak bir yana, iyi bir seyirci olmanın bile uzağında kaldığımızı söyler. Artık sahnedeki yerimizi almamızın ve figüranları değil kendimizi oynamanın zamanıdır. Eğer yaşam bir tiyatro ise, bu sahnede yer almamak demek, yaşamamak veya yanlış yaşamın içinde yitip gitmek demektir. Bu sahne inanılmaz ölçüde büyük ve geniştir. Ülkemizde yaşanan savaşa odaklanmak işin en önemli yanı olsa bile, sahnenin tüm işlerine yoğun ilgi göstermek şarttır. Bunun için her birimizin çalışmasının bir derenin ya da çayın ana nehre katılması misali mücadelenin bütünlüğüne akması ve bütünlükle birleşmesi gerekir. Her birimizin uğraşı sağlam bir halka gibi devrim zincirine eklenmelidir. Buna karşılık ana nehre ulaşmayan dereler ve çaylar yarı yolda kurur, ana zincire eklenmemiş halkaların kendi başına hiçbir işlevi yoktur. Mücadelenin bütünlüğüne ilgi gösterip onunla bütünleşmeye çalışmamak tam da böyle bir şeydir. Kadronun örgütlenmiş ve eylemsel kılınmış hakikat olması bir yönüyle yine bu anlama gelir. Bütünlük ana nehirle birleşmek, zincire halka olarak eklenmektir.

Demokratik İslam'ı canlandırmak günün temel görevlerindendir

Önder Öcalan, en azından dört yüz yıldır hegemonik bir hal alan kapitalist modernitenin gelenekselleşen ve en fanatik dinden daha çok kültleşen kavram ve uygulamalarına karşı en yetkin peygamber ve evliya duruşlarını sergileyemezsek, sistemin değirmenine aptalca su taşımaktan kurtulamayacağımızı söyler. Bu yüzden sıkça velilerin kelimelerinden alıntı yapıyorum. Seçkin peygamberler ve evliyaların sisteme yaklaşımları ve yaşam duruşları üzerinde yeterince durmayışımız çok ciddi bir yetersizliktir. Faşist Erdoğan gibi sapık ve sapkın dincilerin peygamber ve evliyaların adlarını foseptik çukurunu andıran ağızlarına pelesenk etmeleri karşısında sessiz kalmak, son kertede suçlarına ortak olmaktır. Eskinin tanrıkralları gibi her şeyi kendisinden ibaret gören Erdoğan gibi despotların, 'ben'i kahretmeye çağıran bu kutsalları iktidarı için nasıl bayağı bir araca dönüştürdüklerini gördükleri halde, buna sessiz kalanların bir kültür olarak İslam'dan söz etmeye hakları yoktur. Demokratik İslam bir gerçektir. Kimi buna 'Yenilikçi İslam' da der. Özü aynıdır. Erdoğan'ın eşşekleştirici sapkın dinine karşı Demokratik ya da Yenilikçi İslam'ı inanılmaz bir hızla canlandırmak günün temel görevlerinden biridir. İşin ehli olanların bu göreve dört elle sarılıp yerine getirmeleri gerekir.

Bu konuda sıradan bir çırağ bile olamadığımı bilsem de, kutsallar hakkında söyleme hakkımı kullanmak durumundayım. Sıkça atıfta bulunduğum tasavvuf şeyhlerinden biri olan Ebu Bekir Vasiti'den bir alıntıyla değerlendirmelerime devam edeceğim. Vasiti'nin sözleri aynı zamanda salık'ın -yolcu-, yani İslam'ın ruhuna bağlı olduğunu söyleyen bir kimsenin nasıl davranması gerektiğini hatırlatır niteliktedir: "İblis, 'Çehremizden bir ayna yapıp senin önüne koymuşlardır. Buna karşılık senin çehrenden de bir ayna yapıp önümüze tutmuşlardır. Biz sana bakar, kendimize ağlarız; sen bize bakıp kendine gülersin!' diyor. Ey salık! Yola girmeyi bari ondan öğren; zira İblis batıl yoluna baş koymuş, bu yüzden alemin melametini kabul edip kendi yolunda yiğitçe yürümüştür. Sen fetvayı kalbinden iste; eğer şu iki alem sana lanet etse de hezime uğrayıp firar edeceksen bu takdire bu yola girme. Eğer bu söz ve tasavvuf yolunu iki alemin melametine değer bulmuyorsan şu şerbeti içme. Eğer iki aleme bir saman yaprağı kadar değer verirsene, ahidini yerine getirmemiş olursun. Başında ve bedeninde bulunan her kıldan bile yüz çevirmediğin sürece onun huzuruna olan yakınlığın sıhhatli olmaz. Seni arayan şeyi, yani cenneti arama; senden kaçan şeyden, yani cehennemden kaçma; sen ondan ona yol ara, o senin olunca her şey önünde elpençe durur."

Toplumsal gerçeklikten kopmuş insanın hali ağlanacak bir haldir. Ama soyunduğu tüm kutsallarını çamurların içine atan bu insanlar aslında birbirlerinin haline bakıp gülerler. Eğlence kültürü de denilen popüler kültürün bu dünyada üstün rağbet görmesi de bu gerçeklikle bağlantılı olsa gerekir. Kapitalist modernitede sistemin etkisi altındaki toplulukların zihniyeti maymun türlerinden de geridir. Önder Öcalan'ın dediği gibi, "bu insanlar adeta oynatılan sirk hayvanlarına dönüştürülmüştür." Tıpkı hayvanat bahçelerindeki düzen gibi, tüm topluma da aslında hayvanat bahçesindeki tarzda bir düzen verilmiştir. Birçok filozof, hayvanat bahçesindeki hayvanların seyirlik olmasına

benzer biçimde, toplumun da bir gösteri toplumuna dönüştüğünü belirtmektedir. Sistemin sanatında hakikatin ifade ediliş biçimlerinden biri olan ironi yoktur, gülerken düşünme söz konusu değildir; tersine güldürürken düşünmekten alıkoyma vardır. Anlamdan yoksun kişiliğinin bir maymununkini andıran anlamsız davranışlarına gülen insan 'zaman öldürmeye' çalışmakta, oluşmanın insanlaştıran sihirli gücünden kaçmaktadır. Bilinçsizlik zamansızlıktır, yani olmamaktır; bir yosunun ve solucanın zamanı kullanmasının bile gerisine düşmektir.

Dışarıdaki zindan yıkılmadan İmralı zindanını yıkamayız

Dile kolay, Önder Öcalan'ın Uluslararası Komplo'yla İmralı zindanına atılmasının üzerinden on sekiz yıl geçti. Önder Öcalan, tecride karşı gelişen direnişi kırmak için kardeşinin bir kez ziyaret etmesine izin verilmesi dışında, 5 Nisan 2015'ten bu yana siyasi heyetle görüşmüyor. Temmuz 2011'den beri avukatları İmralı'ya gidemiyor. Halkımız İmralı'da neler olup bittiğini bilmiyor. Söz konusu Önder Öcalan olunca, sistemin hukuku lağımlarda yüzüyor; Avrupa Konseyi kör, sağır ve dilsiz kesiliyor. Oysa Önder Öcalan, İmralı'ya götürüldüğünde kendisini karşılayan ilk kişinin Avrupa Konseyi'ne bağlı CPT'nin başkanlık düzeyindeki temsilcisi olduğunu söylemiş; bu kişinin kendisine, "Bu cezaevinde kalacaksın, biz de Avrupa Konseyi üzerinden denetleyip

“ Önder Öcalan'ın da işaret ettiği gibi, toplumsal sorunların çözümünde vicdan en büyük silahtır. Bu silahı ortaya çıkarıp işlevsel kılmadığımız sürece, eldeki maddi silahlarla faşizmi alt edip demokrasiyi kuramayacağımızı iyi bilmek zorundayız. Sadece bilmekle de yetinmeyip bu zorunluluğu dönüştürmekle yükümlüyüz. Özgürlük sadece zorunluluğun bilinci değildir, onun dönüştürülmesidir; yani vicdan sahibi politik ve ahlaki toplumu var kılmaktır. ”

bazı çözümler geliştirmeye çalışacağız" dediğini belirtmişti. Avrupa Konseyi'nin bulunduğu 'çözüm', anlaşılan tecrit içinde tecrit ve İmralı'yı tümüyle susturup yokmuş gibi davranmak oluyor. Çünkü; Önderliğimizin düşüncelerinden korkuyor. Arifler, "Her kim söz söyleyene kulak vermezse hayat çeşmesi kurur" derler. Ariflerin kelimelerinden bihaber olsalar da, Avrupa Konseyi ve bu arada İngiltere de Kürt halkının 'hayat çeşmesi'ni kurutmak amacıyla bu aşağılık yola başvuruyor. Ama Önderlik 'söz'ünün gücü, hükmünü konuşturmaya devam ediyor; Kürt direnişi tüm bölgeyi etkisi altına alıp gelişimini sürdürüyor. İmralı'daki tecride ve Önderliğimizin rehine konumunda tutulmasına karşı kesintisiz bir mücadele yürütmek halkımız ve dostları için en temel görevdir. Ancak bu mücadelenin sağlıklı ve sonuç alıcı olması için yapılması gerekenler

vardır. Her şeyden önce nasıl bir ülkede yaşadığımızı bilmemiz gerekir. Bu da yetmez; nasıl bir düşmanla boğuştuğumuzu ve bu düşmanın neyi hedeflediğini, yine onu nasıl boşa çıkaracağımızı bilmek durumundayız. Nasıl bir düşmanla niçin savaştığımızı ve nasıl savaşmamız gerektiğini bildiğimizde mutlaka kazanırız. Bizzat Önder Öcalan, Kürdistan'ın etrafına duvar örülmemiş zifiri karanlık bir zindandan farksız hale getirildiğini söylüyor; böyle bir ülkedeki yaşamın zindanda geçen bir yaşamdan farksız olduğunu belirtiyor. Bu gerçeği görmeyip yine de 'Önderliğe özgürlük' isteyen biri, tüm iyi niyetine rağmen, fazla sonuç alamaz. Bu talep etrafında bir mücadele geliştirmek doğru olsa da, Önderliğimizin deyişiyle gerçek gündemimiz 'devrim temelinde toplumsal kurtuluşu sağlamak' olmalıdır. 'Dış zindan'da toplumsal kurtuluşu hedefleyen bir özgürlük mücadelesini yükseltmedikçe ve bunu İmralı zindanında kesintisiz sürüp gelen soylu direnişe bağlamadıkça, yapılan iş 'oportünist siyaset tarzını sürdürmek' olur.

Bir an için köle çalıştırdığı geniş birçok çiftliği olan bir patronun çiftliklerinden birinde yaşayan köleler olduğumuzu düşünelim. Kendi onursuz köle yaşamımıza karşı geliştirdiğimiz bir mücadele olmadığı halde, küçük komşu çiftlikteki bir ya da birkaç kölenin özgür bırakılması için mitingler yaptık diyelim. Bu ne kadar doğru, yerinde ve sonuç alıcı bir talep olur? Burada bir kendini kandırma yok mudur? Kendini kandırma bir köle özelliği değil midir? Komşu çiftliğin kölelerine özgürlük istemek için hemen kendi kölelik zincirlerimizi kırmaya girişmemiz gerekmez mi? Kaldı ki, Önderliğimizin kendisi, "Sen önce halkını, toplumunu özgürleştir. Bunu yaptığında ben zaten özgürleşmiş olurum" demiyor mu? Gerçekler ortadadır: 'Tutsak dayanışması', her tutsağın kendi zindanında direniş savaşını yükseltip topyekun bir direniş seviyesine çıkarmasıyla gerçekleşir. "Bizim mücadelemiz kolektif bir mücadeledir. Kolektif kurtuluş bireysel kurtuluşun önünde gelir." Diğer yandan özgürlüğünü istediğimiz Önderliğimiz, daha ilk günden beri kültürel soykırım uygulamalarına karşı inanılmaz bir iradeyle müthiş bir direniş sergiliyor. Onun bulunduğu yer zaten direnişin merkezidir. Bu direniş ön açıcı ve belirleyici bir direniştir. 14 Temmuz Direnişi nasıl direniş bayrağını Kürdistan dağlarına taşımaları için dışarıdaki gerilla güçlerine yapılmış bir çağrı olduysa, İmralı Direnişi toplumsal kurtuluşu sağlamak için direnişi tüm Kürdistan sathına yayma çağrısıdır. Bunu böyle bilmek gerekir.

Önderliğimizin esaretinin temelinde Kürt sorunu yatmaktadır

Önderliğimizin esareti, maruz bıraktığı ağır tecrit ve rehine konumunun temelinde Kürt sorunu yatmaktadır. Tam bir Gordion kördüğümüne dönüşen bu sorunun bugüne kadar çözümsüz bırakılması, küresel hegemonik güçler ve işbirlikçilerinin Ortadoğu'da istedikleri gibi at oynatmalarına imkan sunmuştur. Aynı sorunun çözümü ise, zincirleme tarzda tüm bölgesel sorunların çözümünü beraberinde getirecektir. Sistemin korkusu bundandır; komplocuları Önderliğimize karşı kurlsız bir savaş yürütmeye yönelten en temel etken budur. Bugün Kürdistan'da pervasızca soykırım suçunu işlemeye devam eden faşist-soykırımcı AKP devleti, sistemin Kürt direnişinden duyduğu bu korkuyu çok iyi değerlendirmektedir. Küresel hegemonik güçlerin Kürdistan'daki vahşi

soykırım uygulamaları karşısında 'üç maymun'u oynadıkları açıktır.

Buna karşılık Kürdistan'ın dört bir yanında yükselen Kürt halk direnişi, bölgenin kardeş halklarını da bu direnişin içine çekerek gelişimini sürdürmekte; tüm dünya halklarının özgür yaşam umutlarına güç vermekte, ulus-ötesi bir devrim olarak tüm dünyayı etkileyecek boyutlar kazanmaktadır. Türkiye'de derin devletin iktidarı AKP'ye teslim etmesine yol açan bu direniş, gelinek noktada bu sapık dinci-faşist şebekeyi iktidarıyla birlikte yerle bir edecek bir düzey kazanmıştır. Aynı direniş AKP'nin maskesini düşürmüş, bölgedeki sapık dinci terörün arkasındaki güç olduğunu herkese göstermiştir. Geçmişte neredeyse bir 'çözüm modeli' olarak sunulan ve sistemin temel güçlerinin desteğini kazanan AKP iktidarının bugün bu desteği

“ Önder Öcalan Kürdistan'ın, etrafına duvar örülmemiş zifiri karanlık bir zindandan farksız hale getirildiğini söylüyor; böyle bir ülkedeki yaşamın zindanda geçen bir yaşamdan farksız olduğunu belirtiyor. Bu gerçeği görmeyip yine de 'Önderliğe özgürlük' isteyen biri, tüm iyi niyetine rağmen, fazla sonuç alamaz. Bu talep etrafında bir mücadele geliştirmek doğru olsa da, Önderliğimizin deyişiyle gerçek gündemimiz 'devrim temelinde toplumsal kurtuluşu sağlamak' olmalıdır. ”

büyük ölçüde yitirmesi bunun kanıtıdır. AKP iktidarı için başlayan süreç çürüme, çözümlüş ve çöküş sürecidir.

Önder Öcalan, genelde Türkiye'nin temel sorunlarının, özelde Kürt sorununun kaotik halden kangrenleşmeye doğru giden sorunlar olduğunu söylemekte, dolayısıyla çözüm için tarihsel-toplumsal temelli bir felsefi paradigmaya ihtiyaç olduğunu belirtmektedir. 'İhtiyaç duyma' sözcüklerinden hareketle bu paradigmadan hala yoksun olduğumuzu düşünmek yanlıştır. Önderliğimizin öğretisi bu felsefi paradigmanın ifadesidir. Dolayısıyla buna büyük ihtiyacı olanlar, uygulama güçleri olarak Önderliğin izleyicileridir. Söz konusu paradigmayı anlayıp özümsemedikçe, toplumsal sorunların çözümünde fazla yol alınamayacağı kesindir. Kangrenleşme doğrultusunda yol aldığı belirtilen toplumsal sorunların çözüm gücü yine bu toplumların kendisi olacaktır. Merkezinde Kürt sorununun yer aldığı tüm sorunlar ancak bu sorunları yaşayan toplumlar, topluluklar, etnik ve dinsel grupların birleşik direniş mücadelesiyle çözüme kavuşturulabilir. En yaşamsal ihtiyaç böylesi birleşik bir direniş savaşının yükseltilmesidir. Bu savaşım aynı zamanda özlemi duyulan demokrasinin de ete kemiğe kavuşmasını anlatır. Bir yerde özgürlüğü ve onuru için sürekli mücadele halinde olan bilinçli ve örgütlü bir halk varsa, orada demokrasi de vardır demektir. Özellikle Türkiye'de böylesi bir halk gerçekliğini olmadığını biliyoruz. Halk ancak tabanda sürekli eğitip örgütleyerek ve eyleme geçirerek bu düzeye getirebiliriz. Eskiden halkın kendiliğinden

den bilinç edinemeyeceğini, özgürlük bilincinin dışarıdan topluma götürüleceğini ve devrimciliğin misyonunun da bu olduğunu söyledik. Özgürlük ve demokrasi aşkı da bunu gerektirir. Devrimciler demokratik sıfatını ancak böyle kazanabilir. "Halkın demokratik örgütlenme ve eyleminde kendini kanıtlamayan hiçbir kadro ve önder demokratiklik sıfatına layık olamaz."

Abdullah Öcalan sadece Kürt halkının önderi değil ezilen tüm halkların rehberidir

Toplumun faşist-despotik bir sistemin korkunç saldırıları altında doğranıp adeta lime lime edildiğini biliyoruz. Kapitalizmin olduğu yerde toplum, toplumun olduğu yerde ise kapitalizm olmaz. Ulus devlet faşizmi zaten öncelikle toplumdur demektir. Kapitalist modernitenin bu çığırın tanrısının en temel görevi, onu var kılan ahlaki örgüsünü parçaladığı toplumu bir sürü derekesine düşürmektir. Sürü güdülür, sürüleştirilen toplum sürü konumundan çıkmadıkça ulus devlet tanrısına karşı direnemez. Bu nedenle örgütlü politik bir toplum inşa edip somut bir gerçekliğe dönüştürmedikçe, faşizme karşı ayağa kalkması için topluma çağrılarda bulunmanın elle tutulur bir karşılığı olamaz. Neoliberal politikalar ve toplumdurum uygulamaları ortada toplum diye bir şey bırakmadığı için, ancak örgütlediğimiz kadarıyla toplumdan bahsedebiliriz. Gerçek buysa, o zaman direnişi yükseltmek için toplumu politikleştirmekten başka bir çıkış yolu yok demektir.

Ulus devletin ideologlarından Thomas Hobbes, "İnsan insanın kurdudur" der ve buradan yola çıkarak ulus devletin kaçınılmaz olduğu sonucuna varır. Kuşkusuz bu bir sapırmadır. İnsanı insanın kurdu haline getiren kapitalizmin kendisidir; onun bireyciliği dizinginsiz bir biçimde geliştirmesidir. Toplum fare misali kemiren bireycilik canavarı doğduğunda, Kafka'nın romanlarında ortaya koyduğu üzere insanın bir hamam böceğine, bir kurda ya da kuzuya dönüşme süreci başlamış olacaktır. Oysa insan toplumsal bir varlıktır, bir 'zoon politikon'dur, ahlaki bir gerçekliktir. Bu da toplumun evrensel gerçeklik içinde en gelişmiş vicdana sahip yegane varlık olduğunu kanıtlar. Kapitalizm, parçaladığı toplumda kurtkuzu ikilemini yaratır ve kuzuları kurtlara yem ederken, toplumsal vicdanı ise kurt-kuzu ikilemini aştıtır. Önder Öcalan'ın da işaret ettiği gibi, toplumsal sorunların çözümünde vicdan en büyük silahtır. Bu silahı ortaya çıkarıp işlevsel kılmadığımız sürece, eldeki maddi silahlarla faşizmi alt edip demokrasiyi kuramayacağımızı iyi bilmek zorundayız. Sadece bilmekle de yetinmeyip bu zorunluluğu dönüştürmekle yükümlüyüz. Özgürlük sadece zorunluluğun bilinci değildir, onun dönüştürülmesidir; yani vicdan sahibi politik ve ahlaki toplumu var kılmaktır.

Önder Öcalan'ın özgürlüğüne götüren yol budur; öteki yollar kesinlikle sapaktır ve hedefe götüren anayoldan ayrılmayı ifade eder. Kendi haddini bilmez birinin başkalarına dayattığı yol değildir bu; tam tersine bizzat Önder Öcalan tarafından belirlenmiş, yürümleri için kendi yoldaşları ve halkının önüne konulmuştur. Mürşide uymanın burada da sergilenmesinden kaçınılmaz. Abdullah Öcalan sadece Kürt halkının önderi değil, insanlığın ve ezilen tüm halkların rehberidir; paradigmasıyla tüm halklara ve insanlığa kurtuluş ve özgürlük yolunu göstermektedir. Dolayısıyla kurtuluşu ve özgürlüğü ortak mücadelede gören her-

kesin ve her kesimin onun önümüze koyduğu çözüm yolu ve yöntemlerinde birleşmesi gerekir.

Önderliğin sözünü kendinde hapsetmek en ağır günah olmuyor mu?

Bu noktada 'yoldaşların yoldaşı' olma iddiasını taşıyanların özgün görevlerine kısaca değinmemiz gerekir. Daha önce de belirttiğimiz gibi mücadele sahamız geniştir ve insanın yaşadığı her yeri kapsar, özünde dünyadaki tüm halkları kapsamına alır. İnsanlığa önderlik etmek de zaten buna götüür. Yoldaşların yoldaşları birer hizmet erbabıdır ve bu hizmetleri yerine getirmek için zorunlu olarak bazı mevkiler edinebilir. Ama asıl mevkî, Önderliğin düşünce, söz ve eyleminin taşıyıcısı olmaktır. Öteki mevkiler ancak bunun tamamlayıcısı ve savunucusu olabilir. Havarî, geniş anlamda kendi önderinin düşünce ve inançlarını yayan insandır. Dolayısıyla dünya halklarını Önderliğimizin 'söz'ü ile buluşturmak ve evrensel çözümünü kendilerine götürmek, havariyle özdeş olan her yoldaşın asıl görevi olmak durumundadır. İsa'nın havarileri kölecî Roma'nın izinde yürümüşler, dönemin küresel hegemonik gücü olan Roma'nın hükmettiği tüm alanlara yayılmışlar, bu alanlara 'söz'ü taşımışlardı. Önder Öcalan'ın yoldaşları da onların izlerini takip etmek durumundadır. Kaldı ki, Önder Öcalan da küresel kapitalizmi yargılamıyor mu? Bu da sözü taşımayı küresel düzeye taşırmayı gerektirmiyor mu? Onun sözünü kendinde hapsetmek en ağır günah olmuyor mu?

İnsanlığın günümüzde tam bir kaos ortamında bulunması ve adeta nefes alamaz duruma düşmesi, kapitalist sistemin dayandığı pozitif bilimle 'kalp çeşmesi'ni sonuna kadar kapatıp analitik aklı zirveye çıkarmasıyla da bağlantılıdır. Marksizm'in de kopmayı başaramadığı mekanistik tarih ve toplum felsefesi bu bilimin gelişimi ile uyum içinde olmuş ve toplumsallığa düşman olan kapitalizmin ömrünü uzatmasına hizmet etmiştir. Bu felsefenin bizde de etkisini devam ettirdiğini belirtmekte yarar vardır. Bilimdeki bu nesnellik anlayışı toplumun ve insanın iradesini kıran bir anlayıştır. Topluma bir makine gibi yaklaşan ve insanı bu makinenin herhangi aksamı veya parçası sayan bir anlayış, kaçınılmaz olarak bu makineyi çalıştıracak bir güce ihtiyacı öne çıkarır ve egemenleri bu görevi üstlenecek güçler olarak görür. Dolayısıyla, ilk köle sahibinin kölelerine yönelik tutumu ile bugünkü kapitalizmin topluma yaklaşımı özünde değişmemiştir. Değişmeyen şey özünde kölecî zihniyettir, topluma ve bireyine bir nesne olarak yaklaşmadır. İktidarcılık mantığı insanı nesneleştirir; bir dönem bir üretim aracı, bir başka dönem cansız makinenin sıradan bir aksamı gibi değerlendirir. Bu mantıkta toplumda kendi kendini yönetme yoktur, yönetilme vardır.

Önder Öcalan'ın bakış açısında yönetim, evrensel düzeyde beyinsel gelişmeye ve özellikle biyolojik evrendeki sinir yoğunlaşmasına denk gelmekte; evrendeki düzenliliği, kaostan çıkış halini ifade etmektedir. Yani doğada kendi içinde bir sistem oluşturan her canlıda pratikleşen bir tür kendi kendini yönetme yetisi vardır. Canlılık, sezgisellik ve özgürlük özellikleri özellikle bunu gerekli kılar. Yönetime denk düşen bir kendi kendini düzenleme yeteneğinin olmaması ve bu yeteneğin pratikleşmemesinin evrende korkunç bir hercümerce yol açmaması imkân-

sızdır. Hercümerce düşülmesini önleyen evrensel zihindir; canlılar alemindeki sezgisellik ve özgürlük özellikleridir. Canlı organizmalar bir makineden çok daha farklı çalışırlar. Sistemler bakış açısına sahip düşünürler, canlı organizmaları, hayatta kalmak için çevreleriyle sürekli bir enerji değiş-tokuşunu sürdürmeleri anlamında açık sistemler olarak tanımlarlar. "Kendini yenileme, kendi kendini düzenleyen sistemlerin en temel özelliğidir." Bunu bir tür yönetim olgusuna bağlamak fazla yanlış olmasa gerekir. Öteki canlı sistemleri ile toplumsal doğa olarak insan arasındaki fark, toplumsal gerçekliklerin

eden bu durumdan kurtardığı toplumdaki yönetim olgusuna yeniden süreklilik kazandırmaktır. Görev bu tarihsel sürekliliğin yeniden işler kılınmasıdır.

Toplum inşa edilmez o kendini inşa eder

Sistemler aralarında dayanışma ilkesinin işlediği birbirini tamamlayan bütünlümlü bütünlümlerdir. Toplumsal sistem ile parti sistemi birbirini tamamlayan ve iç içe işleyen iki farklı sisteme dayanır. Toplumsal gerçekliklerin inşa edilmiş gerçeklikler olduğu dikkate alındığında, partinin bu inşadaki rolü çok

Partinin kadrolardan oluşan dar topluluk olarak 'işçi sınıfının öncü müfrezesi' olması da aynı anlamdadır. Bu 'öncü müfreze' toplumla birleşmek ister ama toplumdan kopuktur, çünkü parçadır. Bir makinede parçalar yan yana getirilip birbirine eklenir. Bir organizmada ise tüm farklı bütünlükler iç içe geçer. İlkinde toplum ve parti anlayışına hükmeden klasik mekanistik evren, doğa ve toplum anlayışdır. Buna göre, bütün, parçaların bir araya getirilmesinden oluşur. Bu anlayışla partinin organik demokratik toplumun prototipi olması mümkün değildir. İlk örnek olarak prototip, hakikatin temsildir. Kök hücre

otoritesine gösterilen içten gelme bağlılığı kışkırtıcıyla yaklaştığını söyler. Bu anlamda kadroların bilinç, anlayış gücü, beceri, ciddiyet ve uygulama ustalığıyla birleşmiş birer otorite gücü haline gelmeleri gerekir. Otorite olmadan öncülük yapılamaz, yol gösterip pratiğe sevk etme başarılamaz.

Parti olmadan ve bu parti kendi dinamik sistemini kurmadan toplumsal inşadan söz etmek ham hayalciliktir. Zaten her iki sistemsel olguyu karşı karşıya koyup birini diğerinden ayırmak kadar saçma bir yaklaşım yoktur. Bunlardan biri olmadan diğeri olamaz, hele parti olmadan toplumdan hiç söz edi-

“Kürt halkı günümüz dünyasının en şanslı halkı durumundadır. Çünkü; genelde uygarlık sistemini, özelde ise Kürdistan'ı paramparça edip Kürtleri kimliksiz bir köleliğe mahkum eden küresel kapitalist sistemi çözüp alternatif özgürlükçü bir sistemi ortaya koyan bir Önderliğe kavuşmuştur. Sadece ulusal değil evrensel bir karaktere sahip olsa ve tüm insanlığı ufkuna yerleştirse de, Kürt sorununun çözümüyle işe başlaması halkımız için büyük bir şans niteliğindedir. Yurtsuzluk ve kimliksiz kölelik artık Kürtlerin kaderi olmaktan çıkmıştır.”

inşa edilmiş gerçeklik olmasıyla izah edilebilir. Bu inşaya imkan sunan, insan zihnindeki muazzam esneklikler.

Bütün bunları dillendirmedeki amaç şudur: En ilkel canlı sistemlerinde bile bir kendi kendini düzenleme, yenileme, kendini aşma, bu temelde çoğalma ve farklılaşma, bu anlamda bir tür yönetime benzer bir durum varsa, o zaman insan toplumu gibi evrenin beyni, yüreği ve dili olabilmüş bir hakikatin yönetilmesi gereken bir olgu olarak görülmesi yanlış bir yaklaşımdır. Bilincin kaynağı olan toplumu öz yönetimine kavuşturmak, başka bir deyişle kendi kendini yönetme düzeyine taşımak, onu yeniden kendi beyniyle buluşturmadır. Toplum mühendisi durumuna düşmek istemiyorsa, öncü partinin yapması gereken şey budur. Reel sosyalizmin kendisini çözülmeye götüren en büyük zaafı, başlangıçta sovyetlerde -meclislerde- olan yönetim erkini devlete aktarması, devrimci partiyi iktidar gücü yapmasıdır. Toplumsal kurtuluşun öncü gücü olarak devrimci parti, toplumu yöneten bir güç değil, onu kendi öz yönetimine taşıyan bir güç olmak durumundadır. Yönetim toplumda süreklilik arz eden bir olgudur. Sürekliliği kesintiye uğratan güç hiyerarşik ve devletçi uygarlık sistemidir ve bu da dış bir gücün toplumun yönetim erkini gasp etmesi durumudur. Devrimci partinin en temel görevi, köleliği ifade

daha net bir biçimde görülebilir. Ancak bu inşa tuğlaların bir plan dahilinde ve özenli bir biçimde üst üste konulması temelinde yükselen bir binanın inşasına benzemez. Bunun anlamı şudur: Toplum inşa edilmez, o kendini inşa eder. Bunun tersi, topluma bir nesne, yığın halinde varlığından bir şeyler ortaya çıkarılacak bir olgu olarak bakmak anlamını taşır. Bu da reel sosyalizmin akıbetine düşmek olur. Öncü parti açısından doğru olan tutum, dağıtılmış ve sürüleştirmiş bir olgu durumuna düşürülmüş olsa da, eldeki toplumsal hakikatleri savunmakla işe başlayarak, bunları insanın öznelere haline getirmektir. Toplumu, toplulukları ve bireyi özneleştirmek demek, toplumu kendi kendini yönetir düzeye çıkarmak demektir. Demokratik Ulus'un inşası da zaten özgür birey ve toplulukların kendilerini yönetmeleri ve en üstte ortak bir yönetime kavuşmalarıyla gerçekleşir. İdeolojik duruş budur. Değerlendirmemiz boyunca üzerinde durduğumuz kadro tanımı bir yerde 'yoldaşların yoldaşı'nın da tanımıdır. Önderliğimizin dediği gibi, iki yoldaş yoldaşlığın sırrına erip birlik olduklarında hakikati temsil ediyorlar demektir. Hakikat olarak özgür toplum onların zihninde ve yüreğindedir. 'Fikir-zikir-fil' birlikteliği, onları hayallerinde var olan pratikte var kılmaya sevk eder.

Eskinin siyasal literatüründe parti 'parça' veya 'kısım' anlamına geliyordu.

olarak rolünü oynadıkça, hasta toplumu sağlığına kavuşturur ve onu kendisi yapar. Toplumsallığın en öznlü, en bilinçli, en fedakar, en cesur, en yaratıcı, farklılık temelinde eşitlik anlayışına en bağlı, en iradeli, özgürlüğe en düşkün ve farklılıkların birliği hedefine en kenetlenmiş ve kadro adı verilen kişilerden meydana gelen toplum kesimi olarak parti, zedelenmiş bir dokuyu onarmak üzere müthiş bir eyleme yönelen canlı hücreler misali, bir toplumsal onarım eylemine girerek toplumu yeniden olması gereken canlılığıyla buluşturur. Canlılık kazanıldığında, bozulmuş dokuyu yenileyen hücrelerin asli görevlerine dönmeleri gibi, parti de işlevini tamamlamış olur.

Partiler geçici olup işlevlerini tamamen yerine getirdiklerinde sönen, varlıkları sona eren yapılarıdır. Oysa insanlığın varoluş biçimi olarak toplumsallık ve toplum kalıcıdır. Ama bu durum toplumda öncülerin geçiciliği anlamına gelmez. Öncülük bir tür kurumsallaşma olarak toplumdaki varlığını devam ettirebilir. Klan ve kabile toplumlarında yaşanan durum budur. Toplumsal inşa eyleminde başarılı olmak isteyen kadroların her şeyden önce klan ve kabile toplumlarındaki Tanrıça ana ile yaşlı bilgenin misyonuna denk düşen bir misyonu içselleştirmeleri gerekir. Engels, kapitalizm dünyasındaki en güçlü devlet adamının bile bir kabile şefinin

lemez. İkisinden birini tercih eden bir yaklaşıma da düşmemek gerekir. Toplumsal yönetim parti yönetimine bakmalı, parti yönetimi toplumsal yönetime güç verip yetkinleştirmelidir. Toplumun örgütlülük, özgürlük ve özyönetime katılım düzeyini yükselten güç partinin kendisidir; onun ölçüler çıtasını sürekli yukarılara çıkaran, her anı örgütlü ve eylemli bir pratikle dolu, toplumsal inşa eylemine aşk düzeyinde katılan, kendilerini hakikatin temsili haline getirmiş kadrolardır. Partinin kendi içinde sağlam örgütlenmesi, örgütsüz tek bir kadro bile bırakmaması, her yerde ve her alanda kendi komite ve temsilciliklerini kurması, tüm kadrolarını tam bir coşku seli halinde pratiğe sevk etmesi, her üyesinin pratiğini anında denetleyebilen ve yanlışlıkları zamanında gideren bir sisteme ulaşması, dinamik karakteriyle kendini yenileyip sürekli kendi aşma yeteneğini geliştirmesi Demokratik Ulus'un inşasında başarı sağlama ve zafer kazanmanın en büyük garantisidir.

Önderlik gerçeği özgür yaşam gerçeğidir

Kürt halkı günümüz dünyasının en şanslı halkı durumundadır. Çünkü; genelde uygarlık sistemini, özelde ise Kürdistan'ı paramparça edip Kürtleri kimliksiz bir köleliğe mahkum eden kü-

resel kapitalist sistemi çözüp alternatif özgürlükçü bir sistemi ortaya koyan bir Önderliğe kavuşmuştur. Sadece ulusal değil evrensel bir karaktere sahip olsa ve tüm insanlığı ufkuna yerleştirse de, Kürt sorununun çözümüyle işe başlaması halkımız için büyük bir şans niteliğindedir. Yurtsuzluk ve kimliksiz kölelik artık Kürtlerin kaderi olmaktan çıkmıştır. Kaldı ki, Kürdistan'da onlarca yılı geride bırakan bir varlık ve özgürlük direnişi söz konusudur. Toplumlara yaşamı zehir eden sadece yaşadıkları kölelik değildir, ondan daha fazla bu kölelikten kurtulmanın yol ve yöntemlerini bilmemeledir. Halk olarak Önder Öcalan'ın tarih sahnesine çıkışından önceki durumu buydu. Oysa bugün sadece tarihsel toplum gerçekliğimiz değil bütün bir insanlık tarihi aydınlatılmış, insanlık tarihindeki yerimiz bütün açıklığıyla ortaya konulmuş, geleceğimiz projelendirilmiş, yürüyeceğimiz yola ışık tutulup aydınlatılmıştır. Gerekli olan, yürüyüşe geçmektir. Bunun adı, devrimdir ve devrimler halkların bayramıdır. Bayramlar keder ve acı değil, sevinç ve neşe anlarıdır. Faşist sömürgeciliğin zulüm ve zorbalığının tırmanışa geçmesi bu gerçeği değiştiremez.

Bu hususu daha iyi kavramak için yine Önderlik gerçeğine bakmamız gerekir. Önder Öcalan için yaşam her anı bayram gibi ele alınması gereken bir şeydir. Yaşamı bir şölene dönüştürecek olan ise bireydeki hakikat algısının gelişimidir. Bayram bir bakıma kendini yeniden yaratmadaki süreklilik halidir, kendini aşmadır, her an kendini ve kendisiyle birlikte toplumu yeniden inşa etmedir. Geçmişte kendini dönem dönem yaratırken, bugün neredeyse her an yeniden yaratmaya çalışan Önderliği engin bir pozitif eylemlilik içinde anlamak pek de zor olmasa gerekir. Doğru yaşamak, tüm pozitif eylemler içinde en pozitif özellikler taşıyan bir zirveleşmiş canlılık halidir, bir akış durumudur; yokluğa karşı varolma, gelişme, farklılaşma, büyüme ve çoğalmadır. Yaşam her zaman kendisinden daha fazla bir şeydir; her an aktiviteye geçen sınırsız potansiyeller birikimidir. Hakikat algısı gelişkin olanlar insan yaşamının bir mucize olduğunu fark etmekte zorluk çekmez. Önderliğimizin dediği gibi, "İnsanlar niçin yaşadıklarını doğru kavramışlarsa, herhangi bir yerde yaşamak kendileri için sorun oluşturmaz. Yaşam sürekli hata ve yalanlar içinde geçerse anlamını yitirir. Böylece yaşamın yozlaşması denen olgu ortaya çıkar. Keyifsizlik, rahatsızlık, kavga, küfür yoz yaşamın doğal sonuçlarıdır." Kısacası Önderlik gerçeği, özgür yaşam gerçeğidir.

Kuşkusuz bilincin kaynağı toplumdur. Toplumsal gerçeklikle bağ kurmadan bilinçte gelişme yaşanamaz. Çoğumuz Spinoza'nın, "Anlamak özgürlüktür" belirlemesinden haberdarız. Anlamak bizi hakikate, yani anlayarak hayatı yaşamaya götürür. Hakikat toplumsaldır. Bu nedenle ancak toplumsal bağlamı içinde ele aldığımızda yaşamın anlamına ulaşabilir ve doğru yaşayabiliriz. Yedi yaşından itibaren Önderliğimizin toplumsallık kavgası içinde olduğunu unutmamamız gerekir. Denilebilir ki, Önder Öcalan'ın gerçekliği, arayış yürüyüşü, daha çocukluğundan itibaren toplumsal gerçeklik ve gerisindeki evren temelinde olmuştur. Onun bu yaklaşımı olmasaydı, düşmanları tarafından yok edildiğine inanılan ve sözüm ona kendisine sahip çıkanların ise kendisi hakkında varlık-yokluk tartışmasına giriştiği Kürt toplumu yatırıldığı mezar çukurundan ayağa kalkamaz ve bugünkü gibi özgür yaşamakta sonuna kadar kararlı

bir halk haline gelemezdi. Bu olmasaydı, bizler Onun çözdüğü evrensel gerçekliğin dilini öğrenme yoluna giremezdik.

Onu isteyişimiz münafıklık istemeyişimiz ise küfürdür

Farklılaşma biçim kazanmadır. Farklılıkta veya formlardaki çeşitlilik, bilinçlerin çeşitliliğine tekabül eder. Eksik bilinç eksik formdur; çarpık bilinç çarpık formlaşmayı ortaya çıkarır. Doğru bilinç doğru oluşum, dolayısıyla doğru hayattır. Önderliğimizin mahkum ettiği yetersiz devrimciliğimiz, bir yönüyle eksik ya da çarpık bilincimizin bedenleşmiş halidir. Önderliğimizi çok sevdiğimizi ve uğruna canımızı vermeye hazır olduğumuzu söylememiz, buna karşılık Onun engin bilinç deryasına dalmaktan imtina etmemiz sadece kendini kandıran kişilikler olmaktan kurtulamadığımızı kanıtlayabilir. Bu da özünde onu istemediğimizi veya kendimize göre istediğimizi gösterir. Bir yoldaşımızın dediği gibi, Onu isteyişimiz münafıklık, istemeyişimiz ise küfürdür. Bu ikilemden kurtulmak, bireycilik ve kendine göreli mezara gömmekle mümkündür.

Önder Öcalan'ı gerçekliği arayış yolculuğuna çıkaran şeyin sınırları önceden belirlenmiş ve gerçekte en ağır ihanete uğramış bir yaşama dahil olmayı reddetmesi olduğu kesindir. Doğru olanın arayışına götüren işte bu red tutumudur. Yürüyüş zaten kesintisiz bir eylemlilik halinin ifadesidir ve doğruyu arayış yürüyüşü daha başından itibaren örgütlü hareket etmeye götürür. Önderlik gerçeğinde örgütlülük, zorunluluğun ötesinde bir yaşam biçimidir. Örgütlü yaşamda ısrar ile hakikate kilitlenme arasında sıkı bir bağ mevcuttur. Örgütlülük olmadan oluş gerçekleşmez, üretim yapılmaz, inşa olmaz. Hakikat yolculuğu özünde bir oluş yolculuğudur; kendini yeniden ve yeniden yaratma, aynı anda toplumsal hakikati inşa etmedir. Bütün bunlar yaratıcı bir ruhun yapıcı eylemleridir; yıkma burada tali durumdadır. Ancak yaşamın akışı önündeki engelleri ortadan kaldırma söz konusu olduğunda yıkmaktan söz edilebilir. Bu da tıpkı bir tohumun kayaları çatlatarak kökleriyle derinlere inip başıyla yüceltilere doğru yol almasına benzer. Dolayısıyla bu da sonuçta pozitif bir eylemdir; çünkü, yaşam savaşımını kazanmaya götürmüş, varlık savaşını kazanmıştır. Adabı gözetip mürşit olarak Önderliğe uymak demek, her anını örgütlü yaşamak ve 'ağır basan yönü pozitif eylemlilik olan' bir pratik içinde bulunmak demektir. Başka türlü pratik önderlik görevi başarılamaz.

Daha önce başka bir yazımda da dile getirmiştik. Önderlik gerçeğinde yaşanan hakikat yolculuğunda adeta tek kişilik bir yürüyüş vardır. Ancak tek başına yapılmış ve arayışçı yalnız bırakılmış olsa bile, bu durum söz konusu yürüyüşün çoğul karakterde olduğu gerçeğini değiştirmez. Çoğalma ve çoğullaşma, tek başına yürüyüş halindeki Mürşidin esas amacıdır. Yürüyüşe kaldırıran da zaten bu amacın kendisidir. Büyük dostluklar ve arkadaşlıkların olmadığı bir yaşamın hiçbir değeri olmaz. Yola giren ve yol açan, yanı başında can yoldaşları olsun ister; başkaları kendini kanıtlamış yoldaşlarının yoldaş olsun ister. Çünkü; birlikte yol almak acıları azaltır, sevinçleri çoğaltır; birlikte yürümek yürüyüşün seyrini değiştirir, hızını büyütür; birlikte yürüdüğü yoldaşlarının olması Mürşidin yükünü hafifletir. Bir Fransız filozofu, aşk bir kadınla bir erkeğin karşı karşıya oturup

birbirinin gözlerinin içine bakması değildir; her ikisinin yan yana durup uzakta bir hedefe bakmasıdır, der. Dolayısıyla aşk, amaçtaki ortaklıktır; tüm yüreklerin aynı amaç uğruna heyecanla çarpması ve aynı hedefe doğru birlikte sevgiyle yol alınmasıdır. Önderlik gerçeğindeki aşk, en soylu görevleri birlikte gerçekleştirmeyi öngören bir birlik halidir. Burada dar ilişkilere, ucuz birlikteliklere, ahbap çavuş türü ilişki ve yaklaşımlara yer yoktur. Bu tür yaklaşım sahipleriyle pikniğe bile çıkılmaz.

Kendi nefsinin yol arkadaşı olanlar asla 'yoldaşların yoldaşı' olamazlar

Bu değerlendirmeleri dayanaksız bir soyutlama gibi değerlendirmek yerine, sınırlı da olsa reel gerçekliğin bir izahı olarak ele almak çok daha doğrudur. Şunu söylemeye çalışıyorum: Önderlik gerçeğindeki yoldaşlık

“ O olmak, yani bir su damlası misali okyanusa katılıp kaybolurken gerçekte okyanusun kendisine dönüşmek, kırgın taşla değdiğinde hiçleşecek kadar güçsüzken okyanusa dönüşüp her şey haline gelmek: Önderlik gerçeğine katılım budur; Ona katılmak yolcu iken yol, aşık iken aşk olmaktır. Yoldaşlar topluluğu olarak bizler aşka akan aynı kutsal yolun yolcularıyız. Hepimizin kilitlendiği ve ulaşmaya çalıştığı hedef aynıdır. Ne mutlu bize ki, hepimizi 'ortak sevgili'ye götüren aydınlık bir yolumuz var. ”

ütopistik bir düşünce değil, ortaya çıkarılıp var kılınmış reel bir gerçekliktir. Önder Öcalan, "Belki de evrensel düalizmin bir gereğidir. Büyük yürümek isteyenler büyük arkadaşlık isterler" der. Köyde daha çocuk yaştaiken de bu arayışta olduğunu belirtir, Hasan Bindal ile arkadaşlığının bu arayışın ürünü olduğunu söyler. Onun büyük arkadaşlarından biri de, kendisi kadar duyarlı yaşayan başka birini bulmanın zor olduğunu belirttiği Kemal Pir'dir. Ona göre Kemal Pir hala tam kavranıp yaşamsal kılınmamıştır; "Ne kadar yüceltilse ve yaşama yansıtılsa azdır." Kemal, bu anlamda yoldaşlığın ölçüsüdür. Onlar ve benzer yoldaşların önemi, 'kendilerini değil yoldaşlarını yaşamaları ve yaşatmaları'dır. Önder Öcalan, bu değerlendirmeyi yaparken, bu örneklerle işaret ederek, kendi arkadaşlarını yaratabildiğini dile getirir. Yani Onun yoldaşları var edilmiştir, vardır ve var olmayı sürdürmektedir. Tersini iddia etmek kadar, bu yoldaşlara bakarak yoldaşlığın sırrını çözüp onların yoldaşı olmaktan kaçmak da nihilizmdir, inkarcılıktır.

Arifler velilerden Allah'ın dostları diye söz eder ve 'dostların dostu' olmayı en büyük amaçları sayarlar. Önder Öcalan da 'yoldaşların yoldaşı' olmanın gereğine vurgu yapar; "Yoldaşların yoldaşı olmak, temsil edilen hakikatten pay almak demektir. Bunun dışında boşuna yoldaş tanımı aramak gerekir" der. Demek ki Önderlik gerçeğinde temsil edilen hakikatten

pay almak isteyenler, her şeyden önce Önder Öcalan'ın yoldaşı olmayı örnek düzeyde başarmış Kemal Pir'le yoldaşlık kurmayı hedeflemek durumundadır. Böyle bir yol arkadaşının görevi, Kemal Pir'i ve Önderlik gerçeğini yaşamak ve yaşatmak olmalıdır.

Kendini yaşayıp kendi nefsinin yol arkadaşı olanlar asla 'yoldaşların yoldaşı' olamazlar. Ünlü tasavvufçulardan ve Hallac-ı Mansur'un arkadaşı Şeyh Ebu Bekir Şibli, bir gün adamın birine, "Sendeki tevhidin niçin sıhhatli olmadığını biliyor musun?" diye sorar. Adam hayır deyince, "Çünkü; onu kendinle arıyorsun" der. Yani kendi dar sınırlarına hapsolmuş bir kişiliğin 'yoldaşın yoldaşları' ile birlik olmaya çalışması boşuna bir çabadır, çünkü sağlıklı değildir. Yoldaş olabilmis 'Ölümsüz Diriler'le birliğin sağlıklı olması için kişinin kendi benliğinin hapisanesinden çıkıp özgürleşmesi gerekir.

Aynı konuyla ilgili ciddi bir yoğunlaşmayı yaşayan arkadaşların bulunduğunu biliyorum ve bu da bende büyük bir sevinç ve heyecana yol açıyor. Daha önce cezaevinden yazan arkadaştan söz etmiştim. Bu arkadaş aynı hususa ilişkin şunları belirtiyordu: "Önderliğimiz, 'Ne kadar istiyorlarsa o kadar onların olduğumu bilsinler' dedi. Bunu defalarca vurguladı. Bundaki hakikate bakmak ve görmek zorundayız. Ben bunun üzerine epeyce düşündüm, açıkçası mevcut halimle ancak çıkmaza girebilirdim. O ne kadar istenilebilir? Benim istemimin sınırı yine ben olduğuma göre, Önderliği hakikatiyle ne kadar isteyebilirim ki? Ben kendimi kendimle sınırlamışken, aslında bu daracık sınırlarda kendi darlığımla doluyum; o yüzden kendini aşma kabiliyetinden mahrum kaldığım için, istem beyan edip etmemem bir şey ifade etmiyor. Zaten "Beni bir baba, bir ağabey gibi görüyorsunuz" eleştirisinden de anlaşıldığı üzere, Önderlik istenirken bile gerçekte istenmemiş oluyor. O halde ne yapmak gerekir? Yapılması gereken şu darboğazı aşmanın bir yolunu bulmaktır: Onu isteyişimiz münafıklık, istemeyişimiz ise küfürdür."

Ona katılmak yolcu iken yol aşık iken aşk olmaktır

Bizi bu ikilemden kurtaracak olan arifi tanımak için yine ariflerin tanıklığına başvurabiliriz. Bir gün kendisine "Arif kimdir?" diye sorarlarsa, Ebu Bekir Şibli, "Bir sineği taşıma takatine dahi sahip olmayan kimsede" cevabını verir. Bir süre geçtikten sonra aynı soruyla yine karşılaşır. Bu kez, "Arif o kimsedir ki, yedi kat gökleri ve arzı -yeryüzünü- tek bir kirpiğinin üzerinde taşıma kudretine sahiptir" der. Her iki tanım arasındaki farkı görenler itiraz edip, "Ya Şeyh! Bir zamanlar öyle diyordun, şimdi de böyle diyorsun, hangisi doğru?" diye sorarlar. Şibli'nin cevabı oldukça anlamlıdır: "O zaman biz biz idik, şimdi biz Oyuz." Evet, Önderlik gerçeği ile ilişkimizde yaşadığımız sorunları nasıl aşacağımız sorusuna cevabımız da benzer olmalıdır.

O olmak, yani bir su damlası misali okyanusa katılıp kaybolurken gerçekte okyanusun kendisine dönüşmek, kırgın taşla değdiğinde hiçleşecek kadar güçsüzken okyanusa dönüşüp her şey haline gelmek: Önderlik gerçeğine katılım budur; Ona katılmak yolcu iken yol, aşık iken aşk olmaktır. Yoldaşlar topluluğu olarak bizler aşka akan aynı kutsal yolun yolcularıyız. Hepimizin kilitlendiği ve ulaşmaya çalıştığı hedef aynıdır. Ne mutlu bize ki, hepimizi 'ortak sevgili'ye götüren aydınlık bir yolumuz var. Bize hem özlemi hem de her an buluşacakmış duygusunu ya-

şatan şey bu kutsal yolun ve yolculuğun kendisidir. Önderliğimiz buna Aşk Yolu adını verdi; kendisinin yoldaşlarıyla birlikte aşk yolunun işçiliğini yaptığını söyledi. Hem yolu açan hem de kendisini yol haline getiren Odur. Yolun bilinç ve inanç abidesi olmuş yolcusunun bu yolda can vermesi onurların en büyüğüdür. Yerinde ve zamanında ölüm değerlidir, özünde ölümsüzlüktür. "Dar ağacı arifin miracıdır." Hallac-ı Mansur'u katledenlerin aslında kendilerini öldürüp onu ölmek üzere darağacına gönderdiklerini kimler inkar edebilir? Ölüm ve cezaevi özgürlük içinse şahadet şerbeti seve seve içilir, cezaevlerindeki yaşam kaşaneler ve saraylardaki yaşama gururla tercih edilir.

Bizzat kendisinin ifade ettiği gibi, Önder Öcalan'ın kendi toplumundan ayrı bir varlığı yoktur. O kendini toplumsal özgürlük alanlarında eritmiş, geride 'ben' diye bir şey bırakmamıştır. Belki bu temelde 'BEN' olmuş, yani özgür toplumun kendisi haline gelmiştir. Gerçek buysa, bu topluma bağlanmış bir kimsenin Önderlik gerçeğinden ayrı bir varlığı yoktur. Önder Öcalan kendisini 'Kürtlük var oldukça yaşayan gerçeklik' olarak tanımlamaktadır. O, kendini sözünü taşıyan ve bu sözü bedenleştiren insanın dili üzerinden konuşabilir, özbilince kavuşmuş kişinin dili üzerinden söz söyleyebilir, gözü üzerinden bakabilir, kulağı üzerinden işitebilir. Örneğin; eşsiz komutan Çiyager ve büyük halk önderi Mehmet Tunç'un dili üzerinden konuşan Odur. Bunun için de Ona katıldıklarını söyleyenlerin, kimin dili üzerinden gelmiş olursa olsun, her an Önderlikten gelecek olana hazır olmaları gerekir. Önderlik gerçeği hakikat yolunun sadık yolcularında bedenleşir, onlarda kendisini var eder, onlarda kılavuzluğunu sürdürür. Onu kendi dışında görmek, gerçekte kendisini görmemektir, kendi kimliğinden bihaber olmaktır.

Bu noktada sözü yine cezaevinden yazan arkadaşına bırakıyorum: "Önder Öcalan'ın yoldaşları olarak, Ona bir baba ya da ağabey gibi yaklaştığımız oranda, O kendini bizde ister ve istediği ölçüde bize ait olur. Bizim niyetimizin O'nda olabilmesi için, O'nun niyetinin bizde olmasına çalışmamız gerekir. Yoldaşlarımızla birlikteyken O'nunla olduğumuzu unutmamalı; tüm yoldaşlarımızı O'nun sözünü, düşüncesini ve eylemini taşıyanlar olarak görmeliyiz. Yoldaşlarımız söz söylerken Önderliğimiz konuşuyormuş gibi dinlemeli, her zaman O'nun karşısında konuşuyormuş gibi sözümüzü dile getirmeliyiz." Doğru yaşam budur.

"Yanlış hayat doğru yaşanmaz" sözü Theodor Adorno'nun en ünlü aforizmalarından biridir. Bu belirleme kuşkusuz değerlidir. Ancak burada gördüğümüz şey sadece bir olumsuzlamadır. Adorno, yanlış olduğunu söylediği kapitalist modernitedeki yaşam konusunda bizi uyarır, adeta bu yaşama katılmamızı ister. Fakat doğru yaşamın ne olduğu konusunda bir şey söylemez. Önder Öcalan ise, Adorno'nun, "Yanlış hayat doğru yaşanmaz" anlayışını; "Doğru hayat yanlış yaşanmaz" haline getirdiğini ve buna göre yaşamayı esas aldığını söyler. Bunun için kendini her gün sorguladığını belirtir. "Sizleri yanlış yaşamdan kopardık, bir türlü doğru yaşama gelmediniz. Trajediniz tam da burada başlıyor. Sizler kendinizi sorgulamaktan kaçırıyorsunuz. Egonuz çok güçlü, kendinizden bayağı memnunsuz. Benimle aranızdaki fark buradadır" der.

Evet, doğru hayat Önder Öcalan'ın hayatıdır. Bu hayata katılmanın zamanıdır.

Kadınların demokratik konfederal örgütlenmesi erkek egemen sisteme alternatiftir

KJK Koordinasyonu

» KJK'nin en temel hedeflerinden biri; Demokratik Modernite çağını geliştirmek, Demokratik Ulus zihniyetiyle Demokratik Konfederalizm sistemini inşa etmektir. Ulus devletin panzehiri; Demokratik Konfederalizm'dir. «

Kadın Özgürlük Kurultayı evrensel ve yerel gelişmelerin çok hızlı olduğu, güncellik ve tarihselliğin birbirini çok fazla etkilediği bir dönemde gerçekleşti. Devlet-iktidar güçleriyle, özgürlük-adalet-eşitlik isteyen toplum arasındaki temel çelişki çok fazla görünür hale gelmiştir. Her ne kadar devletçi-iktidarcı güçler kendi aralarında ilişki ve çelişkili gibi dursa da özgürlük isteyen toplum karşısında ortak hareket etmektedir. Devlet-iktidar güçlerinin birbirleri arasındaki çelişki, çıkara, sermayeden pay kapmaya dönük çelişkilerdir; ilişkilerin çerçevesi de bu temeldedir. Bu ilişki ve çelişkiler tarihin temel çelişkisi ve ilişkisi değildir. Tarihin temel çelişkisi; iktidar-devlet ile toplum arasındaki çelişkidir. Dünyamızda iktidarı elinde bulunduran güçler kendilerini sürdüremez konuma gelmiştir. Siyasetten ekonomiye, güvenlikten sağlığa, eğitime kadar iktidarcı-devletçi sistem temelinden sarılmaktadır. İktidar ve devletçi güçlerin ideolojik argümanlarının pul pul döktüğünü, kapitalizm denen sistemin tüm kiri ve pası ile açığa çıktığını toplum giderek daha fazla görmektedir. Kapitalist ulus devlet ve uluslararası güçlerin gerçeğini her gün biraz daha fazla gören toplum bilinçlenmekte, kendi öz iradesiyle kendi yaşamını kurmak için örgütlenerek mücadelesini geliştirmektedir. Günümüzde dünyanın her yerinde özgürlük isteyen toplum, ezilen halklar, tüm çevreler, iktidarın ve ulus devletlerin yol açtığı sorunları çözmek ve kendi sistemini kurmak için çok yönlü mücadele yürütmektedir.

Kurultayımızın, Önderliğimizin Özgürlük Sosyolojisi yani özgürlük anıların yaşadığı bir dönemde gerçekleşmesi çok önemlidir. Bilindiği gibi Özgürlük Sosyolojisi her daim yaşanacak dönemler değildir. Kaos aralıklarında ortaya çıkan, alt-üst oluşların çok yoğun yaşandığı, sorunların zirve yaptığı ve kendi çözümünü aradığı dönemde Özgürlük Sosyolojisi yaşanır. Önder Apo bu döneme; "Kuantum anı, özgürlük anları" diye de tanım getirmektedir. Kurultayımızın Özgürlük Sosyolojisi sürecinde, kaos aralığı döneminde gerçekleşmesi tarihidir. Kurultayımız kaos aralığında kadının, toplumun güçlenerek nasıl çıkabileceğine dönük önemli tartışma ve kararlaştırma yaşamıştır. Kurultayda, bu kaos aralığını en iyi şekilde değerlendirerek, Kürt halkının, kadınlarının ve özgürlük arayışında olan tüm kadınların alternatif sistemini yani Demokratik Konfederalizmi daha fazla toplumsallaştırmak için önemli tartışmalar yapıldı ve kararlar alındı.

**Kaostan özgürleşerek çıkışın anahtarı, Kürt halkındadır
Kürt kadınlarındadır**

Bilindiği gibi kaos aralığının yaşandığı bu tarihi Özgürlük Sosyolojisi döneminin merkezi Kürdistan olmaktadır. Ortadoğu'da, Ortadoğu'da da Kürdistan'da kapitalist modernist ulus devlet, uluslararası güçler kaostan çıkış için kendi stratejilerini dayatmaktadır. Kürdistan Özgürlük Hareketimiz ve Kadın Özgürlük Mücadelemiz ise Önderliğimizin paradigması ile toplumsal sistemini ve sistemi savunma gücünü alternatif olarak her gün biraz daha fazla geliştirmektedir. Kürdistan'da da temel çelişki; özgürlük isteyen, özgür yaşam sistemini inşa ederek savunan toplumsal güçlerle bölgenin ulus devlet ve uluslararası sistem güçleri arasında yaşanmaktadır. Kürt halkı ve kadınları olarak demokratik modernite çağının müjdesini tüm özgürlük isteyen insanlığa verirken, bu çağın Demokratik Konfederalizm sistemini de KJK öncülüğünde geliştirmektedir. Kaostan özgürleşerek çıkışın anahtarı; Kürt halkındadır, Kürt kadınlarındadır. Bu anahtar ise Demokratik Ulus zihniyeti ile gelişecek olan Demokratik Konfederalizm'dir. Rojava'da gelişen Demokratik Konfederalizm'in kadın renginde olması bu nedenledir. Kürt kadınları KJK ile birlikte Kürdistan'ın her yerinde kendi öz sistemini geliştirmekte, konfederal örgütlenmesini güçlendirmektedir. Kir-pas içinde, çamur gibi akan kapitalist modernite nehrine karşı, bin yıllardır yerin altında süzülüp süzülüp gelen ve kaynağını Kürdistan'da bularak patlayan pınar, ana sütü gibi ak ve tertemiz akmaya başlayarak Demokratik Modernitenin ana nehri olmaya ve kendi yatağını yaratmaya başlamıştır. Dünyanın her yerinden Kürdistan Özgürlük Mücadelesi'ne olan ilgi bu nedenledir. Kürt kadınları özgür yaşam için halkların umudu olan Demokratik Modernite sistemini inşa ederek göz bebeği gibi koruyacağını tüm dünyaya çok çarpıcı göstermiştir. Şengal, Kobanê, Minbic, Reqa, Amed-Sûr, Cizir, Silopî, Nisêbîn, Şirnex, Geve, Mexmûr, Kerkûk, Bane, Sine gibi Altın Hilal'de Kadın Özgürlük Mücadelesi'nin gücü ve önemi görülmüştür. Bugün dünyanın her yerinden akın akın yüzlerce genç, özgürlüğe olan inancı ve umuduyla Kürdistan'da yatağını bulan Demokratik Modernite nehrine gelmekte ve bu nehir etrafında yaşamını inşa ederek savunmaktadır. KJK Kurultayı tüm bu gelişmeleri kapsamlı değerlendirerek yol haritasını olası tüm gelişmeleri de gözetecek genel hatlarda belirlemiştir. KJK, esnek, performanslı yüksek, hamlesel siyaset tarzıyla sürecin temel aktörü, öncü gücü olmanın gerekliliklerini kap-

samlı ve derinlikli olarak Kurultay'da tartışmıştır. KJK'nin en temel hedeflerinden biri; Demokratik Modernite çağını geliştirmek, Demokratik Ulus zihniyetiyle Demokratik Konfederalizm sistemini inşa etmektir. Ulus devletin panzehiri; Demokratik Konfederalizm'dir.

Faşizmi yıkmayı ve Önderliğimizin fiziki özgürlüğünü sağlamayı en temel görev olarak belirledik

KJK 8. Kurultayımız, Rêber Apo üzerinde mutlak tecridin uygulandığı, İmralı işkence ve esaret sisteminin yoğunlaştırıldığı bir süreçte toplanmıştır. Rêber Apo'nun İmralı'da faşizme ve soykırım kışkırtıcılarına karşı yükselttiği tarihsel direnişin anlamını derinliğine hissederek kurultay bileşenimiz, Demokratik Ekolojik Kadın Özgürlükçü Paradigma'yı yaşamsallaştırmak ve İmralı sistemini parçalamak amacıyla önemli tartışmalar yürütüp güçlü kararlara ulaşmıştır.

Kurultay'da Rêber Apo'nun esaret koşullarının şimdiye kadar sonlandırılmamasını yetersiz devrimcilik olarak tanımlayıp özeleştirerek, Rêber Apo'nun fiziksel özgürlüğünü sağlamayı mücadelemizin merkezinde olmasının gerekliliklerini tartıştık. Devrimci hamlelerimizle faşizmi yıkmayı ve Önderliğimizin fiziki özgürlüğünü sağlamayı en temel görev olarak Kurultayımız'da belirledik. Bu temelde İmralı işkence sisteminin aşılması için örgütlü olduğumuz tüm alanlarda kitlenin yoğun katıldığı eş zamanlı eylemsellikleri belirlediğimiz sloganla gerçekleştirmeyi hamle düzeyinde planladık. Bunun için bir hamle komitesi de kurulmuştur. Dünya ve Ortadoğu çapında geliştirilecek eylemselliklerin kapsamlı planlanması, eylemselliklerde sürekliliğin sağlanması, bunun için iletişim araçlarının güçlü kullanılması, yani Önderliğimizin fiziki özgürlüğü sağlanana kadar temel gündemimiz ve mücadelemizin merkezi bu hamle temelinde geliştirilecek. Kuşkusuz tüm mücadele araçlarını yetkin bir şekilde kullanacağız; toplumsal örgütlenmeden tutalım, yetkin ve kapsamlı eylemselliklerin geliştirilmesi, hukuki ve siyasi mücadelenin daha fazla güncel kılınması gibi. Önder Apo'nun paradigmasını, Kadın Özgürlük Müca-

delesindeki rolünü tüm dünyaya anlatmak için çeşitli çalışmalar yürüteceğiz. Önder Apo'nun Demokratik Sosyalizm'in önderliği olarak tüm dünya halklarına, kadınlarına ulaşabilmesi için ideolojisini, paradigmasını, özcesi savunmalarını tüm topluma ulaştırmak için çok çeşitli çalışmalar yürüteceğiz.

KJK 8. Genel Kurultayı birçok alanda başlatılan Önderlik hamlelerini, "Sonda me ye; Emê Pergala İmrali Perçe Bikin. Bi Rêber Apo Re Azad Bijin!" sloganı ile güçlendirip ilerletme kararı almıştır. Kurultayımız bu hamlenin üç aşamada geliştirilmesini uygun bulmuştur. Birinci aşama; 9 Ekim-25 Kasım, ikinci aşama; 25 Kasım-15 Şubat, üçüncü aşama; ise 15 Şubat-4 Nisan arası süreçte yürütülecektir. İmralı tecrit ve esaret sistemini kırıcaya kadar tecritle kesintisiz mücadele etme kararlılığını geliştiren Kurultayımız, her aşamanın güçlü geliştirilmesi için KJK bünyesinde de bir hamle komitesi örgütlemiştir. Bu kapsamda her alanın kendi somutluklarına ve özgünlüklerine göre sahip oldukları potansiyeli ve imkanları harekete geçirerek aktifleştirmesi önemlidir. Her bölge bu hamleyi örgütsel, siyasi, hukuki, eylemsel, diplomasi, basın-yayın, propaganda-ajitasyon, kültür-sanat alanlarında neler yapılabileceğine dair kesintisiz tartışma-yoğunlaşma-kararlaştırma ve eylem geliştirmeli, seferberlik atmosferinde hareket etmelidir. Toplumsal sistemimizi, konfederal kadın sistemimizi demokratik ve özgürlükçü temelde inşa etme süreciyle İmralı sistemini parçalama iç içe gelecektir. Bunu bir an bile unutmadan Kürt halkı olarak, Kürt kadınları olarak hamle sürecine yüklenmeliyiz. Rêber Apo 2014-2015 yıllarında gönderdiği tüm mektuplarda kendisini özgürleştirmek istiyorsak devrimci görevlerimizi layıkıyla yerine getirmemiz gerektiğini sürekli belirtti. Bu tespiti her zaman aklımızda tutarak, Önderlik için başlattığımız İmralı esaret ve mutlak tecrit sistemini parçalama hamlemizi geliştirmeliyiz. İmralı tecridini parçalama hamlesini geliştirmek, demokratik inşayı; demokratik inşayı güçlü geliştirmek Önderlik hamlemizi güçlendirecektir. Her alan bu hakikati kendi özgünlüğünde dene-

yimlemiştir, güçlü tecrübelerle sahiptir. Bu temelde hem Kürt halkını hem de tüm halkları, gençleri, aydın ve sanatçıları, emekçileri, sosyalistleri, demokratları, ekolojistleri, feministleri, anarşistleri, kültürel İslamcılar ve demokratik-özgür bir yaşamdan, onurlu bir barıştan yana olan tüm toplumsal kesimleri ve bireyleri bu hamleye güçlü katmalıyız. Bunu başaracak tarzı, tempoyu, yaklaşım, üslup ve yöntemleri yaratıcı oluşturmamalıyız.

Toplumsal özgürlük düzeyi ile Önder Apo'nun fiziki özgürlüğü iç içe gelecek süreçlerdir

Önderliğin fiziki özgürlüğünü sağlayacak hamle bir bölge, alan kapsamında değildir, dünyanın her yerinde bu hamleyi güçlendirecek yol yöntemleri geliştirmeliyiz. Bu anlamda Avrupa'da TJK-E, Bakur ve Türkiye'de TJA'nın Önder Apo'nun fiziki özgürlüğü için geliştirdiği eylemler önemli olmakla birlikte yetersiz kalmaktadır. Avrupa ve Bakur başta olmak üzere tüm alanlarda eş zamanlı eylemsellikleri geliştirmek, ortak merkezi eylemlerle gündemi belirleyebilmek, tüm toplumun 24 saat Önderliğin fiziki özgürlüğü için neler yapılabilir diye yoğunlaşmasını ve harekete geçmesini sağlayacak örgütlenmeleri geliştirmek önemlidir. Rutin eylem tarzlarını aşarak, daha yaratıcı ve zengin yöntemleri bulmak ve eylemsellikleri kitlesel bir düzeye taşımak gerekir. Devletlerin tanıdığı sınırlar çerçevesinde eylemleri geliştirmek yetersiz bir duruş olur. Özellikle TJA, Türkiye'de gelişen faşizmin niteliğini, aktörlerini, araçlarını ve yöntemlerini bilerek, bu faşizme karşı Türkiyeli kadınlarla birlikte eylem hattını daha fazla geliştirmeli ve yetkinleştirmelidir. Dar ve kapalı mekanlarda değil, sokakta, mahallede, halkın içinde eylemselliklerin geliştirilmesi önemlidir. Bilinçlenme, örgütlenme ve mücadeleyi geliştirmede performans mutlaka daha fazla geliştirilmelidir. Önderliğin fiziki özgürlüğü için geliştirilen eylemlerin tarzı, temposu da önemlidir.

Kurultayımız'da kararlaştırdığımız hamlenin birçok boyutu var: Önderliğin düşüncelerini tüm dünya ile buluştur-

madan tatalım, Önderliğimizin kapitalizm sistemine karşı önerdiği Demokratik Moderniteyi ve Demokratik Konfederal sistemi başta Kürdistan, Ortadoğu olmak üzere tüm dünyada inşa edilebilecek bir sistem olduğunu bu hamle ile tüm sistem karşıtı güçlere anlatabilmeliyiz. Demokratik Konfederal sistemi inşa etmek kadar savunma araçlarını da çok yönlü geliştirmeyi hedeflemeliyiz. Toplumsal özgürlük düzeyi ile Önder Apo'nun fiziki özgürlüğü iç içe geçecek süreçlerdir. Toplum, ezilenler, kadınlar özgürleştikçe Önder Apo'nun fiziki özgürlüğü çok yakında gerçekleşecektir. Önder Apo'yu öz irademiz, gücümüz ve mücadelemizle fiziki özgürlüğüne kavuşturmak önemlidir. Önder Apo da fiziki özgürlüğünü ulus devletlerin ya da uluslararası güçlerin bir lütf gibi sunmasından ziyade halkların, kadınların toplumsal özgürlük mücadeleleriyle sağlanmasını anlamlı bulmaktadır. Bu temelde gelişecek hamle 7'den 70'e herkesin gücünün sınırlarını aşmayı hedefleyerek katılması çok önemlidir. Her yer eylem, her yer mücadele alanıdır diyerek yaşamımızı kadınlar olarak, Kürt halkı olarak direnişe göre geliştirmeliyiz. Artık eskisi gibi yaşamak, duyarsız kalarak gaflet içinde kalmak kabul edilemez. Bu hamlenin öncüsü kadınlardır, halktır. Kadınların ve halkların, ezilenlerin öncülüğünde gelişecek hamlenin çok zengin-yaratıcı yöntemlerle, süreklileşen eylem çizgisiyle sonuç alacağı kesindir. Ancak eylemlerin eş zamanlı olması, rutinlikten kurtularak akışkan, bir kar topu gibi giderek büyüyen, önündeki tüm faşist yapıları yerle bir eden bir konuma gelmesi önemlidir. Önder Apo fiziki özgürlüğüne kavuşana dek, durmak yok. Hamlenin 4 Nisan'a kadar sonuç alması için tüm gücümüzle, ekmek-sudan daha önemli diyerek sürece yüklenmemiz, 24 saat Önder Apo ile yaşamamız gerekir.

Kürt kadınlarının siyasete katılım oranı tüm dünyada ilk sıralarda yer aldı

Türk devlet faşizmi, Kürt halkının ve kadınlarının özgürlük mücadelesi tarihi boyunca elde ettiği kazanımları geri almayı hedeflemektedir. Özeldde ise kadın politikası sadece Kürt coğrafyası ve kadınlarıyla sınırlı olmayıp, birinci cumhuriyetin kuruluşundan bu yana kadınların laik ulus devlet kapsamında elde ettikleri sistem sınırlarındaki haklarına bile saldırı ve geriletme temelinde gelişmiştir.

Bu anlamda Türk devletinin kuruluşu ile birlikte uyguladığı kadın politikalarına bir kez daha bakmakta fayda vardır. Bilindiği gibi Kemalist çizgi doğrultusunda kurulan Türk ulus devleti içinde kadınlara toplumsal yaşama katılabilmesi için, seçme ve seçilme hakkından tatalım, kıyafet serbestliği, öğretim hakkı, medeni yasalara kadar belirli haklar verilmişti. Bu, kadınlar açısından önemliydi. Ancak Türkiye'de kadınların bu hakları etkin ve yeterli kullanması, bu hakların daha da geliştirilmesine dönük kadın hareketleriyle atılmak istenen özgürlük adımları ve mücadeleleri sürekli bastırıldı. Kadın hareketleri çeşitli biçimlerde mücadelelerini sürdürseler bile, örgütlü ve sonuç alıcı bir mücadele yürütemediler. Türkiye'deki egemen erkek profili, siyasi, sosyal, ekonomik birçok alanda kırılamadı. Kadınların yaşama katılımları sürekli bir sınırd tutuldu. Kadınlar anayasal haklardan, iş, eğitim olanaklarından fazla faydalanamadı. Devlet kadını köleleştiren, baskılayan cinsiyetçi politikalarını hep esas aldı.

90'lı yıllarla birlikte Kürt Kadın Hareketi'nin gelişimi ve büyümesi ile Türki-

ye'de kadın hakları ve özgürlüğü mücadelesinde çok büyük gelişmeler yaşandı. Rêber Apo'nun öncülüğünde şekillenen Kürt Kadın Hareketi, ulusal mücadeleyle birlikte Kadın Özgürlük Mücadelesi'ni de geliştirmek, derinleştirmek isteyen bir duruş sahibiydi. Kadın özgürlüğü ve toplumsal özgürlükler, demokrasi mücadelesi iç içe ele alınmaktaydı. Bu anlamda Kürt kadınları, kadınların özgürleşme tarihine çok büyük bir güç kattı. Kemalist bakış açısı ile en geri ve feodal görülen Kürdistan bölgesinde Kadın Özgürlük Çizgisi, Rêber Apo'nun yaşam ve mücadele perspektifi ve özgür kadın yaratımları ile büyük bir gelişme yaşadı. Kürt kadınları evlerden, aileden çıkarak, dağlarda, ovalarda ve şehirlerde Özgürlük Mücadelesi'nin öncülüğünü yaptı, yapıyor. Kürdistan, Ortadoğu ve dünyada kadınların özgürlük merkezi haline geldi. Dünyada başta 8 Mart olmak üzere, kadın etkinliklerinin, kadın çalışmalarının en fazla geliştiği coğrafya olarak gelişimini süreklileştirdi. Bakur'daki kadın özgürlük düzeyinin gelişimi, Rojava, Başûr ve Rojhilat'taki kadın özgürlük düzeyinin gelişimine de öncülük yaptı. Kadın Özgürlük Çizgisi ve sistemi giderek stratejik bir noktaya doğru daha fazla evrildi.

Kürdistan'da 2014-2015 yılına gelindiğinde, Kadın Özgürlük Mücadelesi'nde devasa gelişmeler yaşandı. Özellikle kadın gerillalarının DAİŞ'e karşı gösterdikleri öz savunma direnişi kadınlarda kendine güveni, iradeyi ve katılımı nitelik ve nicelik olarak çok fazla büyüttü. YJA-Star güçlerimiz, kadın katliam ve soykırım politikalarına karşı umut oldular. Bu umudun büyütülmesi, tüm Ortadoğu kadın hareketlerinin ortak amacı haline dönüştü.

Kadın ordulaşması DAİŞ'e karşı mücadelede büyük bir gelişim gösterdi. Bununla birlikte kadın sisteminin gelişmesi, eşit temsiliyet ve eş başkanlık ilkesinin örgütsel sistemde yaşamın her alanında esas alınması ile birlikte, Kürdistan'da Kadın Özgürlük Çizgisi, çok ciddi bir hamleyle egemenlikli sistemin yaşam kalıplarını, tabularını bir kez daha kırdı. Kadınların özellikle siyaset ve diplomasi gibi en çok dışlandığı alanlarda eşit bir biçimde yer alması, kadın-erkek eşitliği sorunlarını hızlıca çözen, eşitleyen bir

durumu geliştirdi. Kürt kadınlarının siyasete katılım oranı tüm dünyada ilk sıralarda yer aldı. Kadın özgürleşmesi etrafında toplumda tam bir özgürlük ve eşitlik havası ve pratikleşmesi için zeminler oluştu. Bu nedenle Türkiye'de Erdoğan'ın tek başına iktidar olmasının önünde en büyük engel Kürdistanlı, Türkiye'li kadınlar, Kürt halkı, özgürlük ve demokrasi güçleri olmuştur.

Kadın düşmanlığı soykırım siyasetinin özünü oluşturmaktadır

Erdoğan şahsında çete devletin kurumsallaşan faşizmi, varlığını halkımızın özgürlük ve demokratik değerlerine saldırarak sürdürmek istemektedir. Kadınlara yönelik devlet politikasında bu çok net ve açık görülmektedir. Erdoğan'ın tüm politikaları Kürtlere, kadınlara, özgürlükçü güçlere düşmanlık temelinde şekillenmektedir. Kadın düşmanlığı bu soykırım siyasetinin özünü oluşturmaktadır. Faşist Erdoğan iktidarının eş başkanlık sistemine saldırması, kadına dair kurum ve kuruluşların Kürdistan'da kapatılması, belediyelere sömürgeci devletin işgal görevlilerinin atanması, kadın daire başkanlıklarına erkeklerin getirilmesi, kadına yönelik şiddetin çok fazla artması, yasa ve anayasalarda kadına karşı şiddet, tecavüz cezalarının hafifletilme girişimleri, kızların küçük yaşta evlendirilmeleri ve çok eşliliğin yolunu açacak müftülerin nikah kıydırabileceklerine ilişkin yasa, kadın sözcüğünün hükümetin aile bakanlığında kullanılmaması, binlerce siyasi tutuklu kadının cezaevlerine tıkmaması, siyasi parti ve belediye eş başkanlarının tutuklanması, cezaevlerinde kadınlara yapılan işkenceler, tek tip uygulamalar, ana dile yasak getirilmesi, göçertmeler, fuhuş ve uyuşturucunun özellikle Kürdistan'da yaygınlaştırılmak istenmesi bu politikaların uygulanış biçimi olmaktadır. Kadınlar, özünde DAİŞ politikalarına benzer uygulamalar içinde tutularak eve kapatılmak istenmekte ve kadınların yaşamda mutlak erkek egemenliği düzeneği içinde yer almaları için özel politikalar geliştirilmektedir. Bütün bu uygulamalarla faşist bir Türkiye'nin yeniden yapılandırılması hedeflenmektedir.

8. KJK Kurultayı, Kürdistan'ın dört bir yanında Kürt halkının yoğun saldırılarla karşı karşıya kaldığı ama aynı zamanda özgürlüğünü sağlamak için tarihi bir direniş sergilediği bir dönemde gerçekleştirilmiştir. Türkiye ve Bakur'da AKP-MHP öncülüğündeki faşist devlet ve diktatör rejimin en temel direniş odağını oluşturan Kürt Özgürlük Hareketi'ni ve her türlü muhalefeti tasfiye etmek amacıyla yürüttüğü soykırımcı savaşı ve buna karşı yükseltile direnişi geniş bir çerçevede ele alınmıştır. Ulusal, bölgesel ve jeopolitik gelişmeleri değerlendiren Kurultayımız, bütün faşist yönelimlerine rağmen istediği sonucu alamayan AKP'nin dağılma sürecinde olduğu tespitini yapmıştır. Kurultayımız, kadınların faşizme karşı direnişini selamlayıp mücadeleyi zaferle taçlandırarak olan anti-faşist kadın cephesini büyütüp geliştirme kararlılığına ulaşmıştır. Bu temelde Kadın Hareketi olarak topluma dayalı siyaset anlayışının geliştirilmesi, faşizm karşısında örgütlenmenin yaygınlaştırılarak direnişin daha üst bir evreye taşınması ve kadın hareketleriyle mücadele zemininde ortaklaşarak tüm demokratik, özgürlükçü kesimlerin faşizm karşısında mücadele edecek cesareti ve örgütlülüğü geliştirilmesi için öncülüğün yapılması, esas katılım biçimi olarak belirlenmiştir.

Kadının demokratik konfederal örgütlenmesi erkek egemen sisteme alternatiftir

Anti-faşist kadın cephesinin temel hedefi; faşizmin tüm politikalarına karşı ortak örgütlenme ve mücadele zeminini yaratmaktır. En esnek örgütlenmelerden tatalım ihtiyaç neyi gerektiriyorsa ona göre örgütlenme düzeyini zengin yol ve yöntemlerle geliştiren bir düzeyi birlikte yakalamamız önemlidir. Faşizm yaşamları, özellikle kadının yaşamını esaret altında tutmaktadır. Kadının nefes almasına bile faşizm karar vermek istemektedir. Kadının nefes alabileceği, özgürce yaşayabileceği, seyahat edip yaşam biçimini kendisinin belirleyebileceği yani kendisi hakkında kendisinin karar verebileceği bir sistemi yaratmak için anti-faşist kadın cephesiyle çok geniş yelpazede mücadele zeminlerini

güçlü örgütlememiz önemli olmaktadır. Anti-faşist kadın cephesinin ortak hedefi; faşizmi, faşizmin tüm politikalarını ortadan kaldırmaktır. Anti-faşist kadın cephesinin etnik, mezhep-dini, ırk kimliği yoktur. Özgür kadın kimliğiyle hareket etmek isteyen her kadın bu cephede yer alabilir, mücadele edebilir. Kadın olarak faşizmin sadece ekonomisini bile hedeflese, faşist sistemleri yerle bir edebiliriz. Kadın bedeni üzerinden sağlanan tüm ekonomik kaynaklara son vererek faşizmin ekonomisini kriz içerisine koyabiliriz. Örneğin; kozmetik sanayiye protesto ederek kadının doğal bakım yöntemlerini seçmesi sonucu çöktürülebilir. Kadın bedeni üzerinden program yapan faşist medyayı protesto ederek zengin eylem yöntemleriyle özel savaşı çöktürülebilir. Kadınlar olarak kendi yaşam biçimimizi, giyim tarzımızı belirleyerek faşizmin yaşam kalıplarını yerle bir edebiliriz. Ne verili, muhafazakar bir anne ne de 'modern' görünme, batılı-Avrupai olma adına hareket etmek, yaşamak zorunda değiliz. "Her şeyimle kendime aidim" diyerek kendi tasarımlarımızı kendi moda anlayışımızı geliştirebilir, faşizmin duygularımızı, bedenimizi sömürmesine son verebiliriz. Verili siyaset alanlarına karşı anti-faşist kadın cephesi olarak kendi siyaset araçlarımızı, kadın meclislerimizi oluşturarak toplumun beslenmesinden güvenliğine kadar her konuda alternatif siyasetimizi geliştirebilir, sesimizi dünyaya duyurabiliriz. Anti-faşist kadın cephesinin örgütlenme ve mücadele zemini oldukça geniştir. Yeter ki ortak en asgari ilkeler temelinde bir araya gelerek örgütlenelim ve mücadelemizi geliştirelim!

8. KJK Kurultayı'nda, tüm Kürdistan'da geçen süreçte yaşanan gelişmeler, Kadın Özgürlük Mücadelesi'nin geldiği düzey, demokratik kadın konfederal örgütlenmemizin inşa sorunları ve çözüm yolları, savunma hattımızda yaşanan gelişmeler kapsamlı ele alınarak değerlendirilmiştir. Kürdistan'ın dört bir yanında çok önemli gelişmeler yaşanmaktadır. Tarihi ve önemli süreçte, Şengal, Kobanê, Bakur'daki öz yönetim sürecinde bu gelişmelere öncülük eden kadın özgürlük çizgimiz, örgüt ve mücadele gerçeğimiz Ortadoğu Kadın Devrimi'ni ardına kadar açmış, mücadele-

» Kürdistan'da 2014-2015 yılına gelindiğinde, Kadın Özgürlük Mücadelesi'nde devasa gelişmeler yaşandı. Özellikle kadın gerillaların DAİŞ'e karşı gösterdikleri öz savunma direnişi kadınlarda kendine güveni, iradeyi ve katılımı nitelik ve nicelik olarak çok fazla büyüttü.

YJA-Star güçlerimiz kadın katliam ve soykırım politikalarına karşı umut oldular. Bu umudun büyütülmesi, tüm Ortadoğu kadın hareketlerinin ortak amacı haline dönüştü. <<

mizin evrenselleşmesini sağlamıştır. Kadın özgürlük çizgimizin evrensel boyutunun gelişmesi kadar bölgemizde yaşanan gelişmelere örgütlü kadın gücümüzle müdahil olmamız, alternatif sistemimizi geliştirmek kadar saldırı nereden gelirse gelsin savunma gücümüzle etkin cevap vermemiz bölgemizi, Kürdistan'da gelişen mücadeleyi etkilemektedir. Kadın Özgürlük Mücadelemiz, faşist ulus devletlerin politikalarına, uluslararası güçlerin vesayet savaşları için tırettiği DAİŞ, El Nusra vb çete örgütlerine ve uluslararası güçlerin çok yönlü özel savaş yöntemlerine karşı yürütülmektedir. KJK çatısı altında kadının demokratik konfederal örgütlenmesi erkek egemen sisteme alternatiftir. Başûr-Şengal'de, Rojava'da, Bakur ve Rojhilat'ta konfederal örgütlenmemizi geliştirerek KJK'nin toplumsallaşmasını, toplumsallaşarak kalıcılığını ve özgür kadın sistemi olarak Ortadoğu Kadın Devrimi'ne öncülük düzeyinin daha fazla geliştirilmesi Kurultay'da tartıştığımız en temel gündemlerden biri olmuştur. Kürdistan'ın dört bir yanında ve Kürt kadınlarının yaşadığı her yerde KJK sisteminin gelişim sorunları, bilinçlenme ve örgütlenme düzeyi, savunma düzeyimizin geliştirilmesi ve yetkinleştirilmesi gündemleri Kurultay'da kapsamlı tartışılarak kararlaştırmalara gidilmiştir. KJK sistemimizin komün-meclis-akademikoperatif temelinde geliştirilmesi, Demokratik Ulusun boyutlarının komisyonlar ve komiteleşmelere giderek toplumun, kadının tüm yaşam alanlarındaki sorunlarına çözüm oluşturulması, tüm alanlarda bu temelde örgütlülük düzeyimiz kapsamlı tartışılarak KJK'nin örgütlülük düzeyinin geliştirilmesi kararlaştırılmıştır.

Kadının örgütlülük düzeyi, Rojava Devrimi'nin örgütlülük düzeyini de geliştirmektedir

Rojava Devrimi'nin kadın devrimi olduğu bilinmektedir. Rojava Devrimi'nde, Rojava'nın demokratik konfederal sisteminin inşası ve savunulmasında Kadın Özgürlük Mücadelesi'nin öncülüğü çok önemlidir. Kadının kendi demokratik konfederal sistemini geliştirmesi Rojava Devrimi'ni kalıcılaştıracak ve garanti altına alacaktır. Kadının örgütlülük düzeyi, Rojava Devrimi'nin örgütlülük düzeyini de geliştirmektedir. Bu açıdan Kurultayımız'da Rojava Devrimi'ni daha fazla geliştirerek, devrimin Ortadoğu'ya yayılması için kadın öncülüğünde çalışmaların daha güçlü yürütülmesi kararlaştırıldı. Arap kadınlarının kendi öz örgütlenmelerine kavuşması, Arap kadınları başta olmak üzere Asuri, Türkmen, Ermeni, Çeçen, Çerkez vb coğrafyanın tüm kadınlarıyla buluşacak, ortaklaşacak örgütlenme ve mücadele zeminlerini yaratma önemli olmaktadır. Bunun için çok yönlü mücadele stratejisiyle örgütlülük düzeyimizi geliştirmemize ihtiyaç vardır. Kadın Özgürlük Mücadelemizi geliştirirken olası tüm saldırılara karşı, gerektiğinde en etkin cevabı verecek bir hazırlık düzeyi ile savunma çalışmalarının da güçlendirilmesi ve büyü-tülmesi kararlaştırılmıştır.

Başûr ve Şengal alanında da kadının özgürlük düzeyini, örgütlülüğünü geliştirme, savunma araçlarını yetkinleştirerek yeterli hale getirme çalışmaları da sürecektir. Kadının kendi meclis ve komünlerinde kendi yaşam sistemini oluşturmaları bu alanımız için de çok önemlidir. Şengal'de kadınların özgürleşerek geçmişte yaşadığı tüm katliamların intikamını alabilecek ve bir daha katliam yaşamayacak düzeye gelmesi çok önemlidir. Bunun için Şengal'de kadın meclisinin güçlendirilmesi ve savunma araçlarının

yetkinleştirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır. Başûr açısından da önemli gelişmeler yaşanmaktadır. Ulusal birliğin sağlanmasının önemi kadar Başûr'da kadının yaşadığı sorunlara çözüm üretmek, kadının öz örgütlülüğünü geliştirerek alternatif yaşam alanı yaratmak önemlidir. Başûr'da birçok nedene bağlı her gün kadınlar ölmekte-öldürülmektedir. Savaşların hiç bitmediği Irak coğrafyasında kadının örgütlülük düzeyi kadar kadının savunma güçlerini de yetkinleştirilmesi önemli olacaktır.

Örgütlülüğü ekmek ve su kadar ihtiyaç hisseden tüm kadınlar Demokratik Ulus zihniyetinde kendisini eğiterek demokratik konfederal örgütlenmede yerini almalıdır. Kadının toplumsal inşadaki yerini ve önemini görerek öncelikli kendi özgün sistemini geliştirmesi önemli olmaktadır. Kadınlar olarak özgün sistemimizi oluşturarak toplumun geneline karşı sorumluluklarımızı yerine getirmeli, örgütlü kimliğimizle hareket etmeliyiz.

Örgütlü kadın kimliğimizle hareket edemezsek, yürüteceğimiz hiçbir çalışma kalıcı olmayacak ve sonuç vermeyecektir. Bu açıdan örgütlü kadın kimliğimizle güç olduğumuzu, gücümüzü bir-birimizden aldığımızı bilerek yaşamalıyız. Hiçbir kadını da erkeğin insafına bırakmadan örgütlenmedeki iddia düzeyimizi, mücadele araçlarımızı güçlü geliştirebilmeliyiz. Yaşam alternatiflerimizi oluşturdukça, özgün kadın mekanlarını her yerde geliştirdikçe yani kadın özgürlük çizgimizi bedene kavuşturdukça yaşam kaynağı olacağız, tüm toplumun umut ışığı haline gelmekteyiz. Yaşamımızı mücadele ile güzelleştirerek çekici kılmamız ve özgün kurumlarımızı geliştirerek yaşam alanları yaratmamız, bu temelde KJK'yi güçlendirmemiz geleceğimizi garanti altına alacaktır. Unutmayalım ki, tüm dünya devrimlerinde kadınlar az mücadele yürütmedi, az bedeller vermedi; ancak kadınlar kendi sistemlerini yaratamadıkları için devrim sonrası büyük kaybetti. Bu nedenle yaşanan dünya devrimlerinden önemli dersler çıkararak kendi sistemimizi çok güçlü yaratmamız ve korumamız hayati düzeyde önemlidir.

Jineoloji yani kadın bilimi toplumun kendisidir, özüdür

Ekim ayı vesilesiyle Bêrîtan(Gülnaz Karataş), Güneşimizi Karartamazsınız şiyarıyla 9 Ekim Uluslararası Komplosu'na fedaice cevap veren tüm yoldaşlar şahsında Özgürlük Mücadelesi'nde şehit düşen tüm yoldaşları saygı ve minnetle bir kez daha anıyor, özgürlük mücadelelerini mutlaka zafere taşıyacağımızın sözünü veriyoruz. Kürdistan Kadın Özgürlük Hareketi'nin tarihsel ve toplumsal mirası çok güçlüdür. KJK olarak sadece Kürdistan ve Ortadoğu tarihinde değil,

tüm dünya tarihinde kadınların yürüttüğü özgürlük mücadelelerine kendimizi dayandırıyoruz. Toplumu var eden, toplumun tüm özgürlük değerlerini var ederek, koruyup geliştiren kadınlar, mücadelemizin çıkış noktası olmuştur. Sadece tarihsel toplumsal mirasla kendimizi var etmemekteyiz: Kesintisiz bir şekilde süren mücadelemiz içerisinde şehit düşmüş tüm yoldaşların inançlarını, umutlarını ve hayallerini de taşıyarak yoldaşlarımızı ölümsüzleştirmekteyiz. Yine özgürlük değerlerimize değer katan bölgemizde ve dünyadaki tüm kadınların ortak gücüyle irademizi bilemekte, mücadele azmimizi daha fazla geliştirmekteyiz. Kuşkusuz Önder Apo'nun paradigması ve Kadın Özgürlük Çizgisi bizi bugüne, hatta geleceğe taşımıştır. Önder Apo'nun paradigması toplumsal sözleşmemizin özünü oluşturmaktadır. Kadın Özgürlük Çizgimizle, jineoloji yani kadın bilimiyle toplumun yaşadığı tüm sorunları yeniden ele alarak çözümlemekte ve alternatif

ilham kaynağı olmakta ve özgürlük umudunu, inancını geliştirmektedir. Yine Kadının Özgürlük Hareketi'nin uzun yıllara dayalı ordulaşması, ordulaşmanın yarattığı miras temelinde kadın savunma birliklerinin her yerde geliştirilmesi, kadın savunma birliklerinin bugün misliyle rolünü oynaması sonucu dünya halklarının gıptayla izlediği ve takdir ettiği bir düzeye gelmiştir. Dünyanın en zor işi olan savaş içerisinde kadın savunma birliklerinin kendi öz örgütleri, ordularıyla yer alması ve savunma savaşının her aşamasında etkin ve yetkin rol oynaması çok önemli bir düzeyi açığa çıkarmıştır. Erkek egemen sistemin tüm saldırılarına cevap verecek düzeye ulaştığımızı belirtebiliriz. Yine Kadın Özgürlük Hareketi olarak kendi medya araçlarımızla, tüm özel savaş politikalarını deşifre edecek, boşa çıkaracak güce sahibiz. Devletin-iktidarın ve erkeğin tüm yalanlarını deşifre edecek ve toplumun, halkların, kadınların gerçeği, hakikati görecek bir ajitasyon-pro-

miyoruz. Bu süreç, Önder Apo'nun belirttiği gibi Özgürlük Sosyolojisi'nin yaşandığı anlar, yıllardır. Bu yılların devam ettiğini bilerek süreci karşılamalıyız. İçinden geçtiğimiz bu kaos aralığında veya Özgürlük Sosyolojisi anında, KJK olarak sürece öncülük etmemizin önemi daha fazla artmıştır. Bu süreçte mücadele sahasında var olan tüm aktörlerin yol haritası, örgütlülük düzeyi, mücadele stratejisi çok önemli olmaktadır. Hem uluslararası güçler hem ulus devlet güçleri hem de özgürlük hareketleri kendi stratejileriyle mücadele sahasında etkin olmaya ve geleceğini garantilemeye çalışmaktadır. Bu öyle bir süreçtir ki, pasifliği, rutinliği asla kabul etmez. Aktif, sürekli hamlesel olabilen, esnek ve yaratıcı düşünebilen, yüksek performansla

» KJK 8. Genel Kurultayı birçok alanda başlatılan Önderlik hamlelerini, "Sonda me ye; Emê Pergala Îmralî Perçe Bîkin. Bî Réber Apo Re Azad Bîjin!" sloganı ile güçlendirip ilerletme karar almıştır. Kurultayımız bu hamlenin üç aşamada geliştirilmesini uygun bulmuştur. İmralî tecrit ve esaret sistemini kırınca kadar tecritle kesintisiz mücadele etme kararlığını geliştiren Kurultayımız, her aşamanın güçlü geliştirilmesi için KJK bünyesinde de bir hamle komitesi örgütlemiştir. «

paganda düzeyini yakaladık ve bunu daha fazla geliştireceğiz. KJK, siyaset, ekonomi, ekoloji, sosyal, hukuk, diplomasi, özsavunma, basın, kültür, eğitim, sağlık vb özcesi tüm yaşam alanlarına dair alternatif çözüm modelini her gün biraz daha fazla geliştirmektedir. Kadın meclis ve komünleri bu çözüm modelinin geliştiği en sağlam örgütlenme zemini olmaktadır. KJK'nin ne zihniyette ne coğrafik olarak sınırları yoktur. Bu açıdan başta Ortadoğu'da olmak üzere dünyanın her yerindeki kadınlarla, kadın örgütleriyle ortak ittifaklar geliştirmek, örgütlenme ve mücadele zemini yaratmak, kesintisiz eylem çizgisini geliştirmek için uzun soluklu bir mücadele yürütmektedir. Dünya çapında yürüttüğümüz mücadele aynı zamanda toplumsal özgürlük mücadelesidir. En esnek örgütlenmelerle bir ağ şeklinde tüm dünyaya yayılmak, kadın özgürlük çağını müjdelemek ve 21. yüzyılın kadın yüzyılı olduğunu göstermek temel hedefimizdir. Diplomasi çalışmalarımızı bu nedenle halk diplomasisine, kadınların olduğu her yere ulaşma faaliyetine dönüştürme temelinde yeniden örgütlemekteyiz. Kadınlar olarak ortak akıl yakalayabilir, örgütlü gücümüzü ve mücadelemizi geliştirebilirsek, kadınlar olarak geleceğimizi kendi ellerimize alabiliriz. En önemlisi de toplumun iktidar-devlet karşısındaki özgürce var olma ve kendini savunma savaşına öncülük yapabiliriz. KJK, bu iddiaya ve bu iddiayı gerçekleştirecek örgütlülük ve mücadele gücüne sahiptir.

Bu öyle bir süreçtir ki pasifliği rutinliği asla kabul etmez

Kadınların bu sürece öncülük yapması çok önemlidir. Daha önce de belirttiğimiz gibi normal bir süreçten geç-

tüm saldırıları boşa çıkarmak kadar hamlelerini yapabilen, kesintisiz, hızlı ve akışkan bir mücadeleyi gerektirir. Satranç tahtasındaki oyun gibi şah ve matların her an olabileceğini, aktörlerin sürekli yer değiştirdiğini bilerek süreci çok yönlü takip etmek ve hamleleri geliştirmek önemli olmaktadır. 8. KJK Kurultayımız'da sürecin karakteri, aktörleri ve olası gelişmeleri kapsamlı tartışılarak sürecin kadınlar ve halklar lehine geliştirilmesi için kararlaştırmalara gidilmiştir. Öncelikle bu sürecin karakterini kadınlara, ezilen tüm halklara, kesimlere iyi kavratmak çok önemli olmaktadır. Sürecin önemini kavrayan kadınların motivasyonu, morali, örgütlenme ve mücadele azmi daha fazla gelişecektir. Kürdistan'da ve bölgedeki örgütlenme ve savunma düzeyimizi sürecin ihtiyaçlarına göre daha fazla geliştirmek kadar tüm dünyadaki örgütlü kadın yapılarına ulaşmak, ajitasyon-propaganda ile girilmedik ev bırakmak hayattır. Bu süreçte herkesin mücadeleye katılarak kaderini belirleyebileceğini göstererek, 7'den 70'e tüm kadınların aktif, öncü rol alması gerektiğini daha fazla kavrayabilmeliyiz. Kadın için, ezilen tüm halklar için varlık-yokluk mücadelesi olan bu süreci en iyi şekilde değerlendirmemize ihtiyaç bulunmaktadır. Halk olarak soykırım, kadınlar olarak kadın kırımlarından, katliamlardan nihai olarak kurtulmamız için bu süreci çok yönlü ve iyi değerlendirerek mücadelemizi geliştirmemiz önemli olacaktır.

'Güneşimizi Karartamazsınız' diyerek ateşe yürüyen Hatice Ana

Adı Soyadı: Hatice Falay
Doğum Tarihi ve Yeri: 1936/Élih (Batman)
Şahadet Tarihi ve Yeri: 13 Aralık 1998/İstanbul

9 Ekim'deki çıkış ve 15 Ekim'e kadar Önderlik'ten hiçbir haber alınmaması tüm Kürt halkı, gerçek dostları ve özellikle de zindanlardaki PKK'li tutsaklar için alarm zillerinin çalması anlamına geliyordu. Komplocular Önder Apo'yu etkisiz kılarak kanlı bir savaşı başlatmakta ne kadar kararlaysa, varlık-yokluk savaşında direnen Kürtler de her ne pahasına olursa olsun Önder Apo'yu sahiplenmeye and içmişti.

İşte o gece yani 8 Ekim'i 9 Ekim'e bağlayan gece başladı kutsal 'Güneşimizi Karartamazsınız' direnişi. Halit Oral, Maraş zindanında, Güneş'in etrafında ateşten bir duvar örülmesinin ilk tuğlasını bedenini ateşe vererek koydu. Onu ardı sıra Selamet Menteş ile Aynur Artan yoldaşlar ve daha onlarca izledi. Zindanlardaki PKK'lilerin açtığı yoldan dağlardaki yoldaşları fedai eylemleriyle yürüdü.

Varlığını Önder Apo'ya bağlayan Kürt halkı ve gerçek dostları da bu özgürlük halayına katıldı. Ürmiye'de 11 yaşındaki Zehra'dan Adana'da Erdal Aksu'ya, İstanbul'da Hatice Ana'dan Silêmanî'de Sirvan Rauf'a, Yunanistan'da Elef-terya Fortulaki'ye kadar onlarca ateşten yürek Önder Apo'nun etrafında ördükleri ateşten çember ile ve 'Güneşimizi Karartamazsınız' şiarıyla komploculara en büyük cevabı verdi.

Eylemler devam ederken Önder Apo'dan da bir mesaj geldi.

'Yakıyor kendini ve sürekli de diyor, "Bu ateşi söndürmeyin." Bundan daha büyük cesaret olur mu? Bundan daha büyük fedakarlık olur mu? Ve bunu da en değerli bilinç ışıklarıyla, aydınlığıyla yapıyor. Kendisine ilişkin en ufak bir çıkarı yok. Değerini biliyorum. Çok değerlidirler. Bunlar kutsal şehitlerimizdir.

Şehitlerin anısına bağlıyız. Gerekerini ben de yerine getireceğim. Güneşi karartmayacağız. Ancak bu tür eylemler artık son bulmalıdır. Güneşi her yerde yaşamsal kılmak için örgütlü duruş şarttır.

Benim için kendinizi yakacağınıza, beni anlamaya çalışın.

Bu savaş, bu azap, bu direnişler kimin içindi? Bu kadar şehit kanı, kendini yakanlar ne içindi? Bunu unutmamalıyız.

Onlar özgürlüğü yakalamışlardı. Kendini yakanlar büyük kopuşun bu şekilde gerçekleşeceğini düşündüler.

Şimdi bu niye böyle oluyor? Kendini yakmak kadar dünyada zor bir eylem yoktur. Kendisini yakan insan bir orduyu yakabilir. Bu çok önemlidir. Kendini yakacak cesareti gösteren bir kişi eminim ki, biraz kendisini örgütlese, bir orduyu yakabilir.

Böylelerine sahip olmak bile sizin için yerlidir.

Yeter ki unutmayın, kalbinizi onların meşalesiyle aydınlatmaya devam edin.'

Özgürlük Mücadelesi'nin en hassas ve önemli aşamalarından olan Uluslararası Kom-
plo'yu bedenlerini ateşe vererek durduran, Önderliğin etrafında ateşten çember olan bu büyük şehitlerimizden Hatice Falay Ana şahsında tüm Güneşimizi Karartamazsınız şehitlerini saygı ve minnetle anıyor, anılarını Özgür Kürdistan-Özgür Ortadoğu'yu kurarak gerçekleştireceğimiz sözünü yineliyoruz.

Bu sayımızda değerli yurtsever Hatice Ana'yı, eşi ve kızının anlatımlarından yaptığımız derleme ile anıyoruz.

Hatice Ana düşünceleriyle hepimizden çok daha iyiydi. Önderlik için, "O bizim beynimizdir, vücudumuzda dolaşan kandır; O, bize beyin verdi. Bizim önceden beynimiz yoktu, çalışmıyordu. Bu hareketten sonra halkımızın beyni çalıştı" diyordu. İçinde merhameti olan bir insan herşeye doğru yaklaşır. Fakat kendini bilmeyen bir insan, her şeyden uzak olabilir. Allah yerini cennet etsin, ben eşimle iftihar ediyorum. Bütün Kürdistan şehitleri önünde saygıyla eğiliyorum. Bu eylemin önünde de saygıyla eğiliyorum. Eşim çok iyi bir insandı. Bir insanın şerefi, ulusu, vatani yoksa, hiçbir şeyi yoktur.

Bütün eylemlere katılıyordu. Önderliğin Roma'ya gidişi, kendini yakma eylemleri, açlık grevleri O'nu etkiliyordu. Ağlayarak, "Bu daha nereye kadar gidecek, bu milletin sonu ne olacak? Yeter artık, gençlik kendini yakmasın, onlar başka işlerle uğraşsın. Sıranın yaşlılarda olması lazım" diyordu. Bana da söylüyordu bunu. Sürekli, "Bu halk için birşey yapamıyorum. Bir kova su taşıyacak gücüm bile yok. Gençler kendilerini yakıyorlar, onların yerine benim kendimi yakmam lazım. Kendini yakan o gençler halka lazımdır. Ben bu halimle hiç bir aktif iş yapamam, dağa da gidemem. Ancak bunu yapabilirim. Gençler kendilerini yakmasınlar" derdi. Her kendini yakma haberi geldiğinde çok üzülür, etkilenirdi.

Eylem yapmayı uzun süreden beri aklına koymuştu. Ama bir soru işareti bırakarak bize yansıtıyordu. Buna hem inanıyordum hem inanmıyordum. Sorduğum zaman da gülererek, "Öyle birşey yok" diyordu. Bu eylemi yapacağına dair işaret veriyordu bana ama ben, böyle bir şey yapacağına inanmıyordum.

O gün öğle yemeği yememişti. Akşam yemeği için, "Kahraman, git bize sıcak yemek getir" dedi. Ben gidip gelene kadar, benzini

üzerine dökmüş... Bu uzun süredir planladığı bir şeydi. Zaman zaman, "Bu eylem bizim hakkımızdı, hakkını helal et" derdi. Çoğu zaman kafamda kuşkuyla kendini yakacak diyordum.

Sürekli kadınları örgütlemeye çalışırdı. Onlara mücadeleyi anlatıyordu. "Artık gözünüzü açın, çevrenize, insanlara bakın. Başkaları kendilerini kurtardı, insan oldular, memleketlerinde yaşıyorlar. Biz hala muhaciriz, bu memlekete gelmişiz. Bazılarımız Irak'tayız, bazılarımız İran'dayız, kimimiz farklı yerlerdeyiz. Bu daha nereye kadar gider, kendinizi toparlayın. Yardımcı olun mücadeleye, elinizden ne geliyorsa yapın" derdi. Yüreği, beyni çok aydın biriydi. Bazen kadınlarla kavga eder, "Siz bu halinizle insan gibi yaşayamazsınız. İnsanlık, bu harekete katılmayla olur" derdi onlara.

Eşimi Misirc'a (Kurtalan) bağlı Zok köyünde defnettik. Bizim oraya erken gitmemiz ve askerlerin gelenleri çevirmesinden dolayı cenaze törenine katılmak isteyen birçok kişi katılamadı. Buna rağmen tören esnasında üç bin kişi vardı. Köyün etrafını birçok askeri konvoy aracı sarmıştı.

***

Annemi anlatmaya kelimeler bulamıyorum. Annemin yaşında, mücadeleye bu kadar bağlı bir insan daha tanımadım. Bu yaştaki bir insan ancak kendi hastalığını düşünür. Ama O, sürekli halkını düşündü. Anneme, "Sen rahatsızsın, şeker hastalığın var, bu kadar üzüntü sana yaramaz" dediğimde bana şöyle derdi: "Kızım, ben insanların bu halini gördükçe, bu kadar baskı altında oldukça, bana nasıl dersin ki üzülme? Aldığım ilaçlar, beni sadece uyuşturuyor, beni hiçbir şekilde iyileştirmez. Çünkü; benim yaram içimdedir." O hasta haliyle eylemlere katılıyor, bir şeyler yapmaya çalışıyordu. Bizim küçük çocuklarımız vardı, onları bırakıp gidemiyorduk. Eyleminden önce bana, "Kızım, sende artık bazı şeylere katılmalısın" diyordu.

Bir ay kadar önce bir kadın gerilla tarafından Wan'da bir fedai eylem gerçekleştirilmişti. Televizyonda genç kadının saçlarını polisin elinde görünce çok sarsıldı. Bana dönüp şöyle dedi: "Kızım, bunu yapan gençler, halkı için daha çok şeyler yapabilirlerdi. Bu, bizim hakkımızdı", hatta babama gülümseyerek, "Sen bana bir bomba bul. Biz bu halimizle dağa çıkamıyoruz. İçimizden geldiği gibi mücadeleye katlamıyoruz. Her konuda yardımcı olmak istiyorum ama sağlıklı yüzünden yapamıyorum. Ben istiyorum ki böyle bir eylemi yapayım. Bunların yerine ben olmalıydım."

Annem, bazen şeker hastalığı yüzünden o kadar kötü oluyordu ki, biz koluna girmeden kalkamıyorduk. Ama yine de, "Ben yapmalıyım" diyordu. Bu, Önderliğin İtalya'ya gitmesinden beri düşüncesindeydi. Sürekli derin düşüncelere daldı. O olaydan on gün önce her şeyi hazırlamıştı, planlamıştı. Bana ve babama çok şey anlattı. Sözlerinin etkisinde o kadar kaldım ki, gece bir türlü uyuyamadım, "Acaba annem bunları bana neden söyledi" diye düşünüyordum. Neden, neden her şeyin yerini bana söyledi, kendine ait bazı şeyleri bana verdi. "Bunlar sana hediye kalsın, kardeşlerine de verisin" demişti. Bunun tek bir sebebi var; insan ölümü düşündüğü zaman bunları yapardı. Ve aynen o şekilde, planladığı gibi de yaptı. Sürekli birçok olaydan etkileniyordu. İçinde bambaşka bir şey vardı. Bazen televizyonda üzücü bir olay duyduğu zaman yemek yiyemezdi. Bu da sağlığını etkiliyordu. Ben kendimi bildim bileli annem sürekli böyleydi.

20-25 yıl önce bile herkesin gelişen mücadeleye karşı, "Türk-Kürt ayrımı olmaz" diye karşı çıktığı yıllarda annem, "Bu halktan bir

şeyler olacak, bir sonuca varacak" derdi. Sanki mücadelenin bu güne gelmesi içine doğmuştu, sanki onun planladığı bir şey olmuştu.

Annem ve babam sürekli birlikte düşünür ve düşündüklerini yaparlardı, bir birliktelik vardı. Ev ortamında sürekli bir eşitlik vardı. Hayatım boyunca sürekli bunu gördüm. O iki insan kadar birbirine değer veren, sahip çıkan başka kimseyi görmedim. Annemle hep arkadaş gibiydik, ondan hiç çekinmedim. Kadınların ezilmesine sürekli karşı çıkardı. "Neden kadınlar hep eziliyorlar" derdi. Kadınların bir arada olduğu bir ortam görse, hemen yaklaşık propagandasını yapardı. "Ben hasta olmasaydım gerillaya katılırdım. Gitsem, savaşacak gücüm yok ama elimden ne gelirse yapardım. En azından yemeklerini yapar, bulaşıklarını yıkar-dım. O bile beni rahatlatırdı ama bu hasta halimle gidip onlara yük olmak istemem" diyordu. Sürekli şu sözü söylerdi; "Şêr şêre, çi jin çi mêre." Haksızlığa sürekli karşı çıkar, o an başı kesilse bile fikirlerini açık açık söylemekten çekinmezdi. Cenaze töreninde annemin sözleri hep kulaklarımda çınlıyordu.

Annemle her zaman için gurur duydum. Bu yaptığı eylemi bizim yapmamız gerekirdi ama O yaptı. Doğu Kürdistan'da 11 yaşındaki kız çocuğunun kendini yaktığı haberini duyunca bana şunu dedi; "Bak kızım, insanlarımız hangi yaşta olursa olsun, çocuk olsa bile çok cesaretlidir. Bu ülkeyi seviyorlar. Bizim çocuklarımızın bile bazı insanlardan daha iyi duyguları, düşünceleri var. Kendini yakmak hiç kolay değildir, yavaş yavaş yanarak ölmek..." Bir insanın içinde her şeyin üstünde birşey olmalı ki, kendini yaktığı zaman o içindeki ateşten daha güçlü olsun. Annem de öyle yaptı.

*İnsanlık devriminde görün bizi
Özgürlüğe gebe alevlerde tutun bizi
Küllensin bedenimiz
Engin semalara,
Derin mavi deryalara,
Kızıl sarı bozkırlara
Arifesinde ufkun ülkemizin
Heybetli dağlarına
Serpini bizi.
Yıkayın ruhunuzu!
Kutsal ırmaklarında
Derin vadilerin.
Güzelliğe soyun!
Bağımsızlık rüzgarlarına
Salın bizi
GÜNEŞ'in ışıklarına serin,
Gökyüzüne gömün bizi...*

Ahmet Yıldırım-Tayhan Umud ve Remzi Akkuş -
Jêhat- 19 Kasım 1998-Rusya'da Güneşimizi
Karartamazsınız şiarıyla bedenlerini ateşe vererek
ölümsüzler kervanına katıldılar.